

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567

ISSN 2286-7589 (Print)

ISSN 2985 2994 (Online)

“สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการ
พัฒนาท้องถิ่น”

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Journal of Kanchanaburi Rajabhat University
วารสารวิชาการระดับชาติ ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2
รอบที่ 4 พ.ศ. 2563-2567

คณะผู้จัดทำวารสาร

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.มนต์ชัย เทียนทอง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย พันธเสน	มหาวิทยาลัยรังสิต
ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.วณิ ชัยวัฒนสิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะกรรมการบริหารวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจน์ีย์ สุขขาวนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัตตาวัลย์ จำปา
ดร.ปิยะพร พิทักษ์ตันสกุล
นางอัมพร ไชยศรี

ฝ่ายจัดการ

ดร.ปิยะพร พิทักษ์ตันสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัตตาวัลย์ จำปา
นางอัมพร ไชยศรี
นางสาวสำอางค์ ชูศรี
นายเรวัตตะ กิจจานุรักษ์
นางปัทมา ชัคคัตริย์
นางวันวิสา ไบบัว
นางสาวปัทมา บุญอินทร์
นางสาวสุนันทา แก้วสะอาด

บทบรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ฉบับนี้เป็นวารสารประจำปี ที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2567) จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการให้อาจารย์ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สนใจได้เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ งานวิจัย และผลงานสร้างสรรค์อื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การพัฒนาสังคม การท่องเที่ยว และบริบทอื่น ๆ ทั้งในรูปของบทความวิชาการ และบทความวิจัย

สาระในวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง และบทความวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 10 เรื่อง ประกอบด้วย บทความวิจัยด้านกลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ และการยอมรับเทคโนโลยี จำนวน 4 เรื่อง บทความวิจัยด้านการศึกษา จำนวน 4 เรื่อง และบทความวิจัยด้านแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และการพัฒนาเครือข่ายชุมชน จำนวน 2 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 13 เรื่อง เป็นบทความจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถาบัน แสดงให้เห็นถึงความสนใจการศึกษาวิจัยที่หลากหลาย มีเนื้อหาบทความที่มีคุณภาพและน่าสนใจ สำหรับนักวิชาการและผู้สนใจทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง

อนึ่ง ความคิดเห็นจากบทความวิจัย และผลงานวิชาการอื่น ๆ แต่ละเรื่องนำเสนอในวารสาร ฉบับนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนโดยตรง กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีหน้าที่จัดการดำเนินการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 3 ราย จัดพิมพ์ และเผยแพร่ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการแก่สังคมเท่านั้น

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสาร ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณท่านผู้อ่านที่ได้ให้ความสนใจติดตามวารสารของเราอย่างต่อเนื่อง พบกันใหม่ฉบับหน้า

ศาสตราจารย์ ดร.มนต์ชัย เทียนทอง

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

เทคนิคการสื่อสารและการให้ไว้ในแอโรบิกแดนซ์	3
ยรรยงค์ พานเพ็ง I Dewa Made Aryananda Wijaya Kusuma และ กิตติศักดิ์ เมฆปั้น	
เทคโนโลยีในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีถัดไป	14
ภัทรฐิณพร พงษ์วิสุวรรณ์ สิทธิชัย ลายเสมา และ เอกนถุน บางท่าไม้	
บทบาทขององค์กรบริหารปกครองกีฬาเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะด้านกีฬาในประเทศอังกฤษ: มุมมองทางกฎหมาย	27
ปีติเทพ อยู่ยืนยง	
บทความวิจัย	
การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยกลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ของวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้ง	40
จากธรรมชาติบ้านหนองสองตอน จังหวัดกาญจนบุรี	
อมรรัตน์ อุดมเจริญศิลป์ วาญญู ชูภักตร์ และ สุวัฒน์ นวลขาว	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัย	52
อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร	
FEIFEI YANG จักรวรรณ จันทรัตน์ ศิวินารถ พงศ์วิสิทธิ์ และ กวิน ช่วยแก้ว	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะยอ	65
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	
ศดานนท์ วัฒนธรรม ดวงมกล ดาหมี เสาวลักษณ์ นาคพันธ์ กิตติกา หนูทองมาก ณัฐกาน หนูแสง ปณิดา แก้วบุปผา	
ณัฐธิดา จันสี และ ธาวิณี พุ่มน้อย	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางไกลในการซื้อขายจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร	76
ใจเอก ชลชีวะ จักรวรรณ จันทรัตน์ และ อัมณณิชา ธัญญะชัยรัตน์	
ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	87
กฤตยา ศุภมิตร หัตถพิชา พงษ์ศิริ พัชร ทองคำพานิช ภูติส ศรีเกตุ โรจน์รวี ชัยรัตน์ สุรัตนา ทองศรี	
ณธพล ทองธนภัทร พิระพงศ์ หนูพยนต์ และ วุฒิชัย อ่อนสด	
การศึกษาความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา	99
และการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคกลาง	
ปวเรศร์ พันธยุทธ์ ฉัตรตระกูล ปานอุทัย อรทัย แยมโษษฐ์ พัชร ทองคำพานิช สำราญ ศรีสังข์ ครรชิต มุละสีวะ	
สิปปนนท์ หวังกิจ หริต หัตถา วสิฐ สุโกศล นฤมล ศรีสุวรรณ นริรัตน์ บุตรบุญปั่น และ จตุกรณ์ พลเสน	
การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล	112
สิริกิร เกตุประเสริฐวงศ์ นภาเดช บุญเชิดชู จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และ นภาพรณ ยอดสิน	
การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา	124
สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์	
กิตติพงศ์ ละเต็บชัน และ สายฝน เสกขุนทด	
แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย	139
สุชาติ ปรักทยานนท์ ทิพย์ลาวัลย์ แก้วนิล และ เบญชญา พิจิตชัยเดชา	
การพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม	152
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	
นิติ หัตถพิถิพันธุ์	

เทคนิคการสื่อสารและการให้คิวในแอโรบิกแดนซ์

COMINICATION TECHNIQUES AND CUEING IN AEROBIC DANCE

ยรรยงค์ พานเพ็ง¹⁾, I Dewa Made Aryananda Wijaya Kusuma²⁾ และ กิตติศักดิ์ เมฆปั้น³⁾

¹⁾คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

²⁾Lecturer, Department of Sport Coaching Education, Universitas Negeri Surabaya, Surabaya, Indonesia

³⁾ภาควิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี

Yanyong Phanpheng¹⁾, I Dewa Made Aryananda Wijaya Kusuma²⁾ and Kittisak Makpan³⁾

¹⁾Sports and Exercise Science Program, Faculty of Science and Technology, Loei Rajabhat University

²⁾Lecturer, Department of Sport Coaching Education, Universitas Negeri Surabaya, Surabaya, Indonesia

³⁾Department of Education, Suphanburi College of Fine Arts

*Corresponding author e-mail: makpan6879@gmail.com

Received: October 06, 2023

Revised: December 27, 2023

Accepted: January 29, 2024

บทคัดย่อ

ผู้นำแอโรบิกแดนซ์เป็นสื่อบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีนัยการออกกำลังกายด้วยการเต้นประกอบจังหวะเพลง ซึ่งคุณลักษณะของแต่ละบุคคลจะมีเทคนิคในการสื่อสารเฉพาะตน การสื่อสารและการให้คิวในแอโรบิกแดนซ์เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์บรรยากาศการสอนให้มีความสนุกสนาน มีความเข้าใจในทักษะปฏิบัติรูปแบบเดียวกัน วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการสื่อสารและการให้คิวของผู้นำแอโรบิกแดนซ์ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การให้คิวผู้นำสามารถเลือกใช้เทคนิคในการให้จังหวะในรูปแบบสัญลักษณ์ คำพูดหรือใช้ตัวอย่างที่แสดงออกด้วยภาษากายก็ได้ การให้คิวบอกจังหวะท่าทางแต่ละรูปแบบควรอยู่ในช่วงของการเตรียมพร้อมในการเคลื่อนที่ในช่วงจังหวะที่ 6-7 โดยจะมีการเคลื่อนที่ในจังหวะสุดท้ายจังหวะที่ 8 เมื่อการให้คิวสิ้นสุดลงผลของความสำเร็จในการสอน พบว่าการสื่อสารสัญลักษณ์ในการให้คิวที่แสดงออกด้วยภาษากายจะทำให้ผู้นำไม่จำเป็นต้องใช้การเปล่งเสียงที่ดังมากเกินไป หากเมื่อผู้นำใช้วิธีการสื่อสารเพื่อบอกสัญลักษณ์หรือท่าทางการเคลื่อนที่ควรเลือกใช้คำพูดเชิงบวกและจังหวะการพูดให้มีความสัมพันธ์กับบีทในท้องเพลงนั้น ๆ เทคนิคการสอนลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติพร้อมกันได้อย่างราบรื่น ในกรณีที่ผู้นำมีประสบการณ์น้อยอาจต้องทำความเข้าใจและฝึกฝนการให้คำสั่งให้สัมพันธ์กับท่าทางเพื่อสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม เมื่อมีความชำนาญแล้วให้เพิ่มเติมกลยุทธ์การสอนให้มีความหลากหลายโดยคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ เทคนิคของการสร้างความหลากหลายในการสอนให้มีความท้าทาย ได้แก่ การเพิ่มทิศทางการเคลื่อนที่ การเปลี่ยนข้างขวาและซ้าย การลดจังหวะให้น้อยลงเพื่อให้ชุดท่ายานั้นมีการเปลี่ยนท่าในจังหวะเร็วขึ้น

คำสำคัญ: ผู้นำแอโรบิกแดนซ์ สัญลักษณ์คำพูดและภาษากาย การเตรียมพร้อมในการเคลื่อนที่ การให้คำสั่งให้สัมพันธ์กับท่าทาง

ABSTRACT

An aerobic dance instructor is a public figure recognized by individuals who enjoy rhythmic exercise accompanied by music. Each instructor possesses distinct communication techniques tailored to their personal characteristics. Effective communication and cueing are crucial elements in creating an enjoyable teaching environment for aerobic dance. The purpose of this study was to analyze the communication and cueing techniques of aerobic dance leaders and the application of these techniques in their instructions. Leaders can choose symbolic techniques for providing cues, such as verbal or visual cueing, with each gesture initiated during the pre-cueing phase (6-7 counts) and concluding on the 8th count. Successful teaching involves the discovery that using symbolic communication, expressed through body language, eliminates the need for leaders to employ excessively loud vocalization. When employing communication methods to signal signs or movements, leaders should opt for positive and rhythmic speech aligned with the musical beat (phase). Less experienced leaders may benefit from understanding and practicing action cueing to develop an appropriate teaching persona. Once proficient, instructors can diversify teaching strategies based on the learners' competence level. Techniques for addressing teaching challenges include modifying the direction of movement, alternating between right and left, and adjusting the tempo to prompt faster rhythm changes in the set of poses.

Keywords: Aerobic dance leader, Verbal and Visual cueing, Pre-cueing, Action cueing

บทนำ

ผู้นำแอโรบิกแดนซ์เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดวิธีการสอนซึ่งต้องใช้ทักษะที่มีความสามารถเฉพาะด้าน โดยเทคนิคการสอนของแต่ละบุคคลจะมีวิธีการสื่อสารที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน บุคลิกภาพและการแสดงออกของผู้ประกอบการออกกำลังกายเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นตัวตนและเป็นภาพลักษณ์เฉพาะบุคคลในบทบาทของผู้นำแอโรบิกแดนซ์การสื่อสารและการให้จังหวะในการกำหนดท่าทางเป็นทักษะที่สำคัญ การสื่อสารให้เกิดความเข้าใจในขณะที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำเต้นฟิตเนสและฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ผู้นำการออกกำลังกายมีบทบาทมากต่อความสำเร็จในการออกกำลังกายของผู้เข้าร่วมกิจกรรม (Ntoumanis. et al., 2017) การสื่อสารที่ดีเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเป็นผู้นำ โดยการ

สื่อสารเป็นกระบวนการส่งข่าวสารข้อมูลจากผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสารเพื่อชักจูงให้ผู้รับข่าวสารมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับมาโดยคาดหวังให้เป็นไปตามที่ผู้ส่งต้องการ วัตถุประสงค์ของการสื่อสารสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. การสื่อสารเพื่อให้ข้อมูล (Inform) เช่น การสอนทักษะ การชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ 2. การสื่อสารเพื่อชักจูง (Persuade) หรือเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสารให้คล้อยตามเรื่องที่ต้องการจะสื่อสารให้ทราบ 3. การสื่อสารเพื่อความบันเทิง (Entertain) เช่น การทำกิจกรรมนันทนาการสำหรับผ่อนคลายทางอารมณ์ (Castaner. et al., 2010)

ในยุคปัจจุบันผู้นำแอโรบิกแดนซ์ซึ่งอาจรวมถึงผู้นำการออกกำลังกายแบบกรุปเอ็กเซอร์ไซส์ (Group Exercise Instructors) ทุกประเภทจำเป็นต้องเรียนรู้องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสอน

เช่น การเลือกใช้เพลง การสังเกต การออกคำสั่ง และการใช้ท่าทางประกอบขณะสอน (Campos et al., 2015) สถาบันที่เปิดสอนและพัฒนาผู้นำ การออกกำลังกาย (Group Fitness Instructors; GFIs) ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาผู้นำให้มีศักยภาพ และมีองค์ความรู้ในการถ่ายทอดสู่สมาชิก หรือผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบันที่เปิดสอนหลักสูตรการสอนผู้นำการออกกำลังกายแบบกรุปเอ็กเซอร์ไซส์มีอย่างแพร่หลาย โดยมีองค์กรต่าง ๆ เช่น Athletics and Fitness Association of America (AFAA), IDEA Health & Fitness Association, National Council on Strength & Fitness (NCSF), American council on Exercise (ACE) เป็นต้น ซึ่งในเนื้อหาของบทความนี้จะกล่าวถึงบทบาทพื้นฐานของผู้นำแอโรบิกแดนซ์ในการแสดงออกถึงท่าทางการสื่อสารร่วมกับผู้เรียนเพื่อให้การสอนแอโรบิกแดนซ์ บรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นเหตุผลทำให้ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการสื่อสารและการให้คำของผู้นำแอโรบิกแดนซ์ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยทักษะการสอนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้นำการออกกำลังกายจะต้องได้รับการพัฒนา ดังนั้นผู้เขียนจึงได้เรียบเรียงข้อมูลที่เป็นสาระประโยชน์ แก่ผู้อ่านและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติสู่การพัฒนาเป็นผู้นำกรุปเอ็กเซอร์ไซส์มีอาชีพต่อไปในอนาคต

เนื้อเรื่อง

วิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายเป็นศาสตร์หนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาผู้นำการออกกำลังกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเป็นผู้นำกรุปเอ็กเซอร์ไซส์ซึ่งจำเป็นต้องมีทักษะความสามารถในการสอนและการสื่อสารที่ดี กล่าวได้ว่าโดยเบื้องต้นการเป็นผู้นำแอโรบิกแดนซ์จึงเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้หลักการสอนและการเป็นผู้นำที่จะพัฒนา

สู่การเป็นผู้นำกรุปเอ็กเซอร์ไซส์ที่ประสบความสำเร็จในอนาคต (Dail and Melton., 2009) ดังนั้นผู้นำต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะความสามารถหลากหลายด้าน โดย Riebe D.A. (2012) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การสอนที่ผู้นำแอโรบิกแดนซ์พึงมีเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่ดีควรมีทักษะการพูดและสื่อสารที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนมีการจัดรูปแบบการสอนจากทักษะง่ายไปสู่ทักษะที่ยากขึ้น สังเกตพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอยู่เสมอ จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ทักษะการสอนและวิธีการสื่อสารของผู้นำในขณะสอนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถสร้างเอกลักษณ์ในการสอนและแสดงถึงความ เป็นมืออาชีพสำหรับการสอนนั้น ๆ ในมุมมองของผู้นำเขียนการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารถือเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้สอนกับผู้เรียนมีความเข้าใจที่ตรงกันในวัตถุประสงค์นั้น ๆ ในรูปแบบของการสื่อสารและการให้สัญลักษณ์ที่เหมาะสมในการสอน แอโรบิกแดนซ์ผู้สอนควรเลือกวิธีการสร้างสัญลักษณ์ที่สามารถสื่อสารกับผู้เรียนให้มีความเข้าใจที่ง่าย ไม่ซับซ้อนสามารถปฏิบัติตามได้โดยราบรื่น เห็นได้ว่าผู้นำการออกกำลังกายมืออาชีพในปัจจุบันจะมีวิธีการถ่ายทอดและการสื่อสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ซึ่งในขณะเดียวกันก็ใช้คำพูดประกอบในการสื่อสารได้อย่างกระชับและมีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของ Stanish et al., (2001) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการใช้คำพูดในเชิงบวกเพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความสนุกสนาน ใช้คำชมเชยเพื่อสร้างแรงจูงใจ เพื่อเป็นตัวสะท้อนความสามารถของผู้เรียนให้รู้สึกมั่นใจในการกระทำสิ่งนั้น ๆ ดังนั้นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของการเป็นผู้นำแอโรบิกแดนซ์ที่ดีควรมีทักษะในการสื่อสารที่ดี (Communication skill) ดังคำแนะนำของ สุกัญญา พานิชเจริญนาม (2546) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำแดนแอโรบิกที่ดีจะต้องมีการสื่อสารให้ผู้เต้นมีความเข้าใจในการที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ อย่างชัดเจน การสื่อสารอาจจะเป็นการใช้คำพูดหรือ

แสดงสัญลักษณ์ให้ผู้เรียนมองเห็นก็ได้ ประเด็นสำคัญในบทความเรื่องนี้ผู้เขียนจะนำเสนอวิธีการสื่อสารและการให้ควที่เกี่ยข้องกับทักษะที่ผู้นำเอร์บิกดานซ์ต้องเรียนรู้และนำไปฝึกฝนเพื่อนำมาใช้ในการสอนโดยผู้เขียนได้เรียบเรียงประเด็นที่สำคัญไว้ดังนี้

การฝึกบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการสื่อสาร (Personality training to be appropriate for communication)

ทักษะการสื่อสารจำเป็นต้องมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความชำนาญ บุคลิกภาพและการแสดงออกทางร่างกายและคำพูดแสดงถึงวิธีการสื่อสารที่เฉพาะเจาะจงในการปฏิบัติ เมื่อผู้สอนมีเทคนิคการสื่อสารและให้สัญลักษณ์ที่ดีก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่ปลอดภัยตามมาซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำของ Grace DeSimone (2012) ได้ให้แนวปฏิบัติสำหรับผู้นำกรุปเอ็กเซอร์ไซส์ (Group exercise) เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารแบบมีอาชีพ ซึ่งมีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. การสบตาและการแสดงออกทางสีหน้า (Eye contact and facial expression) ผู้นำควรมองให้กว้างอย่างทั่วถึงสมาชิกทุกคน ผู้นำอาจสร้างแรงจูงใจหรือชื่นชมด้วยรอยยิ้ม กล่าวคำชมเชยเพื่อให้สมาชิกรู้สึกผ่อนคลายและยังให้ความสนใจในการสอนหรือทำกิจกรรม

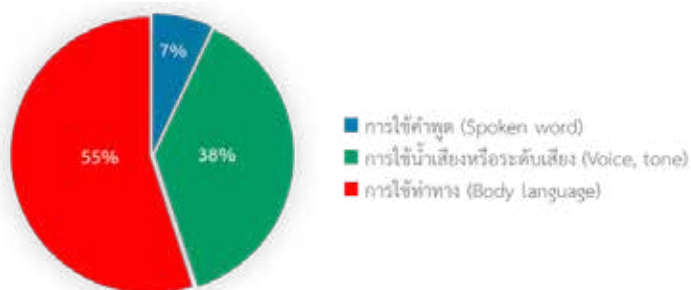
2. น้ำเสียงและจังหวะของคำพูด (Tone and rhythm of voice) ผู้นำควรมีวิธีการใช้คำพูด โดยใช้

น้ำเสียงที่เหมาะสม ไม่ตะโกน หรือเป็นการเร่งจังหวะคำพูดให้เร็วจนเกินไป การใช้จังหวะที่เหมาะสมจะเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้การสอนมีความสนุกสนาน

3. รูปแบบท่าทาง (Posture and Gestures) ผู้สอนควรเข้าใจในการสื่อสารด้วยรูปแบบท่าทางในลักษณะต่าง ๆ การให้สัญลักษณ์ท่าทางควรแสดงออกอย่างมั่นใจและปราศจากความเครียด

4. การสัมผัส (Touch) วิธีการสัมผัสร่างกายเป็นเทคนิคการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างเข้าใจและความมั่นใจ อย่างไรก็ตามผู้สอนควรให้ความระมัดระวังในการใช้วิธีสัมผัส และควรขออนุญาตก่อนสัมผัสร่างกายทุกครั้ง

วิธีการสื่อสารแต่ละรูปแบบย่อมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน การใช้ทักษะการสื่อสารในการแสดงสัญลักษณ์ในขณะสอนผู้สอนควรให้ความสำคัญในความเหมาะสม ซึ่งจากการศึกษาของ Brehm (2004) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการสอนที่สามารถปฏิบัติควบคู่กัน โดยผู้นำควรมีการฝึกฝนให้มีความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดวิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งได้แสดงสัดส่วนขององค์ประกอบของการใช้คำพูดในการสื่อสารขณะสอน 7% การใช้น้ำเสียงที่ไม่ใช่ลักษณะของการตะโกนหรือระดับเสียง 38% และการใช้ท่าทางในการสาธิตและแสดงสัญลักษณ์ต่าง ๆ 55% ดังภาพ

ภาพที่ 1 สัดส่วนการใช้คำพูด การใช้น้ำเสียงหรือระดับเสียง และการใช้ท่าทาง

กลยุทธ์และคุณภาพของการสื่อสารสู่การปฏิบัติ (Strategy and quality of communication into action)

การสร้างสรรค์บรรยากาศในการสอนให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันจะทำให้สมาชิกรู้สึกประทับใจ และได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนั้น ผู้นำควรทำความเข้าใจกลยุทธ์และเทคนิคการสื่อสารด้วยลักษณะต่าง ๆ ซึ่งในการสอนกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวจะเห็นได้ว่าผู้สอนจะมีการกำหนดรูปแบบการสื่อสารและการให้สัญลักษณ์ที่เฉพาะเจาะจงในการปฏิบัติ ดังนั้นการบอกหรือการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารในรูปแบบการเคลื่อนไหวแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการบอกจังหวะท่าทาง และสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นำกับสมาชิกผู้เรียนเป็นรูปแบบการสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมให้สมาชิกปฏิบัติตามให้พร้อมเพียงกันในเรื่องที่ผู้นำต้องการ การให้สัญญาณสามารถแสดงออกมาให้เข้าใจในรูปแบบสัญลักษณ์ภาษาพูด หรือภาษากายก็ได้ ดังนั้นผู้เขียนจะอธิบายถึงวิธีการสื่อสารที่นิยมใช้ขณะทำการสอนมี 2 วิธีดังนี้

1. วิธีการการสอนด้วยวาจา (Verbal cueing) เป็นวิธีการสื่อสารสองทาง ซึ่งสามารถตอบสนองกลับถึงความเข้าใจของสมาชิก (Feedback) ถือว่าเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้สมาชิกเกิดความเข้าใจถึงการออกคำสั่ง คำแนะนำ และผู้นำสามารถเข้าใจถึงการตอบสนองหรือความเข้าใจของสมาชิกได้อย่างชัดเจน ผู้นำอาจใช้โทนเสียงเพื่อสร้างแรงกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจแสดงให้เห็นว่าบรรยากาศการเรียนมีความน่าตื่นเต้น ไม่น่าเบื่อหน่ายผู้สอนควรตระหนักถึงน้ำเสียงและจังหวะการพูดที่เหมาะสม เพื่อให้สมาชิกฟังแล้วเกิดความเข้าใจไม่พูดด้วยจังหวะที่เร็วจนเกินไป อีกทั้งควรเป็นการพูดด้วยประโยคที่สั้นได้ใจความ ไม่ใช้ประโยคที่ยาวเมื่อฟังแล้วเกิดความสับสน ดังนั้นเทคนิคการสอนแอโรบิกแดนซ์ การให้สัญญาณหรือสัญลักษณ์เพื่อเปลี่ยนท่าต่อไป (Pre cueing) คือ หัวใจสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนไหวที่ในจังหวะสุดท้ายก่อนเปลี่ยนท่าทาง (Ready) และเป็นการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจสำหรับผู้เรียน

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของจังหวะเพลงในการสอนแอโรบิกแดนซ์

จากภาพตัวอย่างเมื่อผู้นำสามารถนับจังหวะได้อย่างชำนาญแล้ว สิ่งที่ต้องพัฒนาและเรียนรู้ คือ มีทักษะการใช้คำพูดในการสื่อสารด้วยประโยคต่าง ๆ ภาษาการพูดควรกระชับมีความเข้าใจง่าย ชัดเจนและสร้างสรรค์ในเชิงบวกเมื่อผู้นำเต้นฝึกทักษะการพูด

อย่างชำนาญแล้วจะเป็นผลดีต่อการให้คำสั่งในขณะมีการเคลื่อนไหวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ประโยคของการพูดในการสื่อสารควรมีช่วงของคำพูดที่เหมาะสมกับจังหวะดนตรีที่ใช้ประกอบในการออกกำลังกาย ยกตัวอย่างประโยคที่ใช้สื่อสารในขณะสอนในจังหวะ

Pre cueing เช่น เหลืออีกสองรอบ หรือให้สัญญาณว่า “Two more time” และเหลืออีกหนึ่งรอบ หรือให้สัญญาณว่า “One more time” แม้กระทั่งการเปลี่ยนข้างในลักษณะการเคลื่อนที่ทางขวาหรือทางซ้ายอาจให้สัญญาณคำว่า “Change side” หรือ “Change side to the left หรือ right” เป็นต้น

2. วิธีการมองภาษากาย (Visual cueing) เป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารด้วยการแสดงออกทางภาษากายของผู้สอนจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือสมาชิก กล่าวได้ว่าเมื่อเริ่มเข้าสู่บรรยากาศของการเรียน สมาชิกจะประเมินทักษะการสื่อสารของผู้สอน เมื่อเข้าสู่กิจกรรม การใช้ทักษะภาษากายอาจมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทัศนคติของผู้เรียนสำหรับการสอนครั้งนั้น การแสดงออกทางภาษากายยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจสำหรับสมาชิกที่เข้าร่วม นอกจากนี้ผู้สอนยังสามารถรับรู้ความสามารถของผู้เรียนจากทักษะที่ปฏิบัติได้ การตอบสนองต่อพฤติกรรมด้านร่างกายของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนสามารถใช้ สัญญาณหรือสัญลักษณ์

ในการกำกับจังหวะของการสื่อสารเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างราบรื่น

เทคนิคการกำกับทิศทางในการเคลื่อนที่ (Directional techniques for movement)

เมื่อสถานที่ทำการสอนเป็นห้องกระจกผู้นำและสมาชิกอาจเลือกวิธีการหันหน้าเข้าหากระจกเพื่อให้คิด หรือสังเกตการเคลื่อนไหว ข้อดีของการหันหน้าเข้าหากระจก สมาชิกจะไม่สับสนทิศทางการเคลื่อนไหว ซึ่งผู้สอนจะให้คำสั่งและเคลื่อนที่ไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีข้อเสียคือปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกอาจน้อยลง เนื่องจากไม่ได้เป็นการสบตาโดยตรง ซึ่งเป็นการมองผ่านเงาสะท้อนของกระจกเท่านั้น (ดังรูป A) โดยมีความแตกต่างจากวิธีหันหน้าเข้าหาสมาชิก (Mirroring technique) วิธีการนี้ผู้นำจะมีการสบสายตา สร้างปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกทุกคนได้โดยตรง นอกจากนี้ยังช่วยให้สมาชิกสามารถมองเห็นด้านหน้าของผู้สอน และการเคลื่อนไหวร่างกายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยไม่มีการสะท้อนกลับ (ดังรูป B)

A

B

ภาพที่ 3 รูป A การสอนแบบหันหน้าเข้าหากระจก และรูป B การสอนแบบหันหน้าเข้าหาสมาชิก
ถ่ายภาพโดย ยรรยงค์ พานเพ็ง

การสอนด้วยวิธีหันหน้าเข้าหาผู้เรียน ผู้นำเต้นจำเป็นต้องอธิบายให้สมาชิกเกิดความเข้าใจทิศทางของการสัญลักษณ์มือในการบอกทิศทาง เช่น เมื่อผู้นำหันหน้าเข้าหาผู้เรียนโดยให้คำสั่งด้วยแขนข้างขวา ซึ่งผู้เรียนต้องเคลื่อนที่ไปทางซ้ายของตนเอง หรือเมื่อผู้นำให้คำสั่งด้วยแขนข้างซ้าย ผู้เรียนต้องเคลื่อนที่ไปทางขวา

เป็นต้น อย่างไรก็ตามการสอนด้วยวิธีหันหน้าเข้าหาผู้เรียน ผู้นำเต้นอาจเกิดความสับสนในการบอกทิศทาง ดังนั้น จึงต้องมีการฝึกฝนการให้คิวเพื่อสร้างทักษะของการให้คิวในลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดความชำนาญ เพื่อให้การสอนมีความเคยชินในการบอกทิศทางและมีความต่อเนื่องไม่เกิดความสับสน

ตัวอย่างในการแสดงสัญลักษณ์ในการแสดงออกทางภาษากายของผู้นำแอโรบิกแดนซ์ (An example of symbolic representation in the cueing of aerobic dance leaders)

สัญลักษณ์ที่ 1 ดูผู้นำ (Watch me) วิธีการ ผู้นำใช้สองนิ้วชี้ที่ตา

สัญลักษณ์ที่ 2 อยู่กับที่ (Hold or Stay) วิธีการ ผู้นำทำศอกตั้งฉาก กำหมัดระดับใบหน้า

สัญลักษณ์ที่ 3 เริ่มต้นใหม่ตั้งแต่แรก (From the top) วิธีการ ผู้นำยกฝ่ามือขึ้นเหนือศีรษะ

สัญลักษณ์ที่ 4 การหมุน (Turn step or Circle) หรือการหมุนกลับ (Reverse) วิธีการ ผู้นำทำศอกตั้งฉาก ชูนิ้วชี้ขึ้นระดับใบหน้าพร้อมหมุนข้อมือ

สัญลักษณ์ที่ 5 ไปข้างหน้า (Forward) วิธีการ ผู้นำเหยียดแขนไปด้านหน้าหงายฝ่ามือหรือตั้งฝ่ามือสูงระดับศีรษะ

สัญลักษณ์ที่ 6 ไปข้างหลัง (Back ward) วิธีการ ผู้นำทำศอกตั้งฉาก ชูนิ้วหัวแม่มือไปข้างหลัง

สัญลักษณ์ที่ 7 ไปด้านข้าง (Lateral) วิธีการ ผู้นำเหยียดแขนตรง ปลายนิ้วชิดกันเฉียงลงด้านข้าง

สัญลักษณ์ที่ 8

สัญลักษณ์ที่ 8 ทำครั้งเดียว สองครั้ง สามครั้ง และสี่ครั้ง (Single, Double, Repeat, Four) วิธีการ ผู้นำทำศอกตั้งฉาก ชูนิ้วขึ้นระดับใบหน้า

สัญลักษณ์ที่ 9

สัญลักษณ์ที่ 10

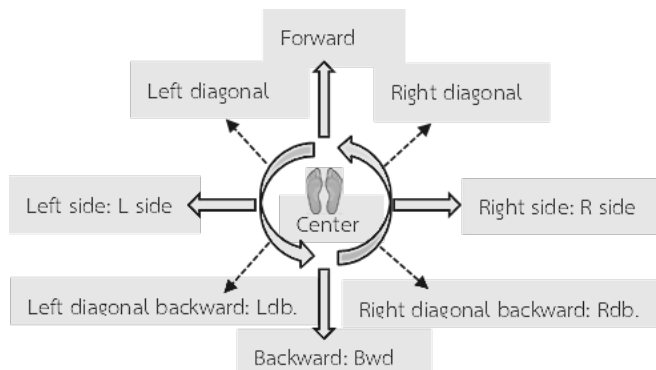
สัญลักษณ์ที่ 9 ยกสูงขึ้น (High) วิธีการ ผู้นำหงายฝ่ามือขึ้นระดับใบหน้า

สัญลักษณ์ที่ 10 ลดต่ำลง (Low) ผู้นำคว่ำฝ่ามือระดับเอว

ภาพที่ 4 การแสดงสัญลักษณ์ลำดับที่ 1-10 ในการสื่อสารของผู้นำแอโรบิกแดนซ์

การให้สัญญาณหรือการบอกทิศทางจะเป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่ผู้นำต้องเลือกใช้อย่างชำนาญ จุดมุ่งหมายของการใช้ท่าทางเป็นการสื่อสารคือผู้เรียนสามารถจดจำและเรียนรู้วิธีการให้คำสั่งทำให้การสอนครั้งนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน

และสามารถปฏิบัติรูปแบบเดียวกันไม่เกิดความสับสน ข้อดีอีกประการหนึ่งของการสื่อสารด้วยการแสดงออกทางภาษากายของผู้นำจะทำให้ผู้สอนไม่จำเป็นต้องใช้การเปล่งเสียงที่ดังมากเกินไป

ภาพที่ 5 รูปแบบการให้คิวบอกทิศทาง

Forward (Fwd.) หมายถึง เดินไปข้างหน้า
 Backward (Bwd) หมายถึง เดินไปข้างหลัง
 Left side (L side) หมายถึง เคลื่อนที่ทางซ้าย
 Right side (R side) หมายถึง เคลื่อนที่ทางขวา
 Left diagonal หมายถึง เคลื่อนที่เฉียงขึ้นทางซ้าย
 Right diagonal หมายถึง เคลื่อนที่เฉียงขึ้นทางขวา
 Left diagonal backward (Ldb.) หมายถึง เคลื่อนที่
 เฉียงลงทางซ้าย
 Right diagonal backward (Rdb) หมายถึง เคลื่อนที่
 เฉียงลงทางขวา

ความหลากหลายและกลยุทธ์การสอน (Varieties and teaching strategies)

การพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำแอโรบิกแดนซ์มืออาชีพ สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับถึงความสามารถของผู้นำคือทักษะการสอนและความหลากหลายซึ่งนำไปสู่การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อให้กิจกรรมการออกกำลังกายมีความสนุกสนานน่าสนใจ ได้ความรู้และเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นผู้นำแอโรบิกแดนซ์จึงควรมีปฏิภาณไหวพริบที่ดี สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นเพื่อให้กิจกรรมการสอนสามารถดำเนินต่อไปได้ อีกทั้งยังต้องมีความสามารถในการใช้เทคนิคใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดรูปแบบกิจกรรมใหม่ ๆ ให้มีความหลากหลายท้าทายความสามารถ ดังนั้นผู้นำแอโรบิกแดนซ์จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแบบการสอนให้ทันสมัยและมีการเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ จนสามารถคิดสร้างสรรค์และนำมาปรับใช้ในการสอนได้อย่างชำนาญและมีความปลอดภัยจากที่กล่าวมานั้นผู้เขียนได้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้นำเต้นและสมาชิกที่เข้าร่วมออกกำลังกาย ดังนั้นผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการสร้างความหลากหลายและการปรับใช้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของสมาชิกที่ออกกำลังกาย โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

วิธีที่ 1 ใช้ท่าเต้นพื้นฐาน (Base movement) เมื่อเริ่มต้นกับสมาชิกที่ไม่มีประสบการณ์อาจเลือกใช้ท่าพื้นฐานแบบแรงกระแทกต่ำ 1 บล็อก (32 จังหวะ) ประกอบการใช้แขน (Add arms) อีก 1 บล็อก (32 จังหวะ) และสามารถเพิ่มท่า (Add on) เข้าไปเพื่อให้มีการเคลื่อนไหวที่หลากหลายและฝึกทักษะการจดจำท่าทาง เช่น การใช้ท่า Step touch ประกอบการใช้แขนในท่าพับแขนด้านหน้า (Arm curl) 32 จังหวะ

วิธีที่ 2 เพิ่มทิศทางการเคลื่อนที่ (Add direction) เพื่อให้เกิดความหลากหลายในรูปแบบการเคลื่อนที่ ผู้นำควรให้สัญญาณให้ชัดเจนเพื่อให้สมาชิกทราบว่า จะเคลื่อนที่ในทิศทางใด เช่น ท่า Grapevine สามารถออกแบบให้มีการเคลื่อนที่แบบซิกแซก (Zigzag) หรือเป็นรูปเพชร (Diamond shape)

วิธีที่ 3 เพิ่มการเปลี่ยนข้าง (Change side) ในการออกแบบท่าเต้นในระดับชั้นกลางหรือชั้นสูง ผู้นำควรมีวิธีที่จะสร้างระดับความยากของท่าเต้นเพื่อสร้างความท้าทายให้กับสมาชิกเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นเทคนิคการเปลี่ยนทิศทางหรือเปลี่ยนข้างจึงเป็นส่วนหนึ่งของท่าชุดที่ต้องผสมผสานให้มีการเคลื่อนที่ต่อเนื่องอย่างราบรื่น ตัวอย่าง ท่าที่ใช้เปลี่ยนข้าง เช่น Grapevine 3 knee หรือ Leg curl single 4 จังหวะ ร่วมกับ double 4 จังหวะ เป็นต้น

วิธีที่ 4 เทคนิคการลดจังหวะให้น้อยลง เพื่อให้ชุดท่านั้นมีการเปลี่ยนท่าในจังหวะเร็วขึ้นเหมาะสำหรับการเต้นแอโรบิกระดับสูง หรือผู้ที่มีประสบการณ์ นอกจากนี้เทคนิคนี้ก็สามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนข้างจากขวาไปข้างซ้ายโดยอัตโนมัติ เช่น Easy walk 4 จังหวะ + Double knee 4 จังหวะ หรือ Step touch 4 จังหวะร่วมกับ Double tap 4 จังหวะ เป็นต้น

วิธีที่ 5 ใช้การเคลื่อนที่ประกอบท่าแขน (Change direction and arm moving) เป็นวิธีการที่ต้องใช้ความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวที่ชำนาญ การเลือกใช้

วิธีนี้จะมีความหลากหลายและความสนุกสนานท้าทายความสามารถเนื่องจากผู้ฝึกจำเป็นต้องควบคุมการเคลื่อนไหวของขาและแขนให้เคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กัน ในขณะที่เดิน ดังนั้นผู้นำควรจะออกแบบท่าเดินให้มีการใช้ท่าแขนที่สามารถประกอบโดยคำนึงถึงจังหวะการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกัน การฝึกในขั้นนี้จึงเหมาะสำหรับผู้ที่มีประสบการณ์และมีทักษะที่ชำนาญ

ในบทบาทการสอนของผู้นำแอโรบิกแดนซ์ จำเป็นต้องมีการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เมื่อผู้นำมีความเข้าใจในหลักวิธีการสอนที่ถูกต้องแล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มความหลากหลายและกลยุทธ์ในการสอนให้มีระดับความยากเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อมีการให้ทักษะใหม่ ผู้นำต้นควรสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจรูปแบบการเต้นและจังหวะของการให้คิวที่เหมาะสม โดยให้ความสำคัญในการเรียงลำดับการสอนจากรูปแบบที่ง่ายไปสู่ทักษะที่ยากขึ้นตามลำดับการสอน

บทสรุป

โดยสรุปแล้วการแสดงสัญลักษณ์ในการสื่อสารในรูปแบบการเคลื่อนไหวแบบต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำแอโรบิกแดนซ์ควรกระทำ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นำกับสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม การให้สัญญาณหรือการให้คิวผู้นำสามารถเลือกใช้เทคนิคการให้จังหวะในรูปแบบสัญลักษณ์ การพูด หรือใช้ภาษาทางกายก็ได้ การให้คิวในช่วงจังหวะดนตรีที่เหมาะสมจะทำให้ผู้นำไม่จำเป็นต้องใช้การเปล่งเสียงที่ดังมากเกินไป มีการเลือกใช้คำพูดในแต่ละห้องเพลงเพื่อบอกสัญลักษณ์หรือท่าทางเพื่อให้กิจกรรมการออกกำลังกายครั้งนั้นมีความต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

สุกัญญา พานิชเจริญนาม. (2546). แอโรบิกแดนซ์สำหรับครูฝึก. กรุงเทพฯ: เอกสารอัดสำเนา.

Brehm B.A. (2004). *Successful Fitness Motivation Strategies*. Champaign, IL: Human Kinetics.

และผู้เรียนทุกคนสามารถปฏิบัติพร้อมกันได้อย่างสนุกสนาน ผู้นำแอโรบิกแดนซ์ที่มีประสบการณ์ควรมีการออกแบบให้มีทิศทางการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย ไม่ปฏิบัติซ้ำอยู่กับที่ด้วยท่าเดิมนาน ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อและข้อต่อตามมาในระยะยาวได้ ทั้งนี้การเลือกสรรและการนำเสนอท่าของแอโรบิกแดนซ์ ควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เริ่มต้นตาม ไม่ควรใช้ท่าทางการเคลื่อนไหวที่มีความซับซ้อนมากเกินไป โดยเริ่มจากจังหวะที่ง่ายไปสู่จังหวะที่ยากและเร็วขึ้น หรือนอกจากการเพิ่มท่าและทิศทางการเคลื่อนไหวแล้ว ผู้นำต้นควรเพิ่มการเคลื่อนไหวของแขนหรือขาในการกำหนดทิศทางในการเคลื่อนที่ที่สามารถทำได้ ซึ่งในกรณีที่ผู้นำที่มีประสบการณ์น้อยอาจต้องทำความเข้าใจและฝึกฝนการให้คำสั่งให้สัมพันธ์กับท่าทาง (Action cueing) เพื่อสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทะมัดทะแมง โดยอาจเลือกใช้วิธีการฝึกหน้ากระจก เพื่อเรียนรู้ท่าทางบุคลิกภาพของตนเองว่าเหมาะสมหรือไม่ เมื่อมีประสบการณ์สอนมากขึ้นควรใช้การพูดประกอบจังหวะดนตรี เพื่อสร้างความสนุกสนาน กระตุ้นเร้าอารมณ์ให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะของดนตรีประกอบไปด้วย ในขณะที่เดิน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องตระหนักทุกครั้งเมื่อทำการสอน คือ ระดับความสามารถในการรับรู้ความเข้าใจและความปลอดภัยของผู้เรียนที่เข้าร่วม เพื่อให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างราบรื่น ส่งผลดีต่อการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวและความต่อเนื่องของการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมการทำงานของระบบหัวใจไหลเวียนเลือดและการหายใจ

- Campos, F., Simões, V., and Franco, S. (2015). Characterization and comparison of the participant's perception about the quality of the fitness group exercise instructor, considering the practiced activity. **Arena-Journal of Physical Activities**, 4, 85-104.
- Castaner, M.O. Camerino, M.T. Anguera, and G.K. Jonsson. (2010). Observing the paraverbal communicative style of expert and novice PE teachers by means of SOCOP: A sequential analysis. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 2 (2), 5162–5167.
- Dail, T., and Melton, D. (2009). Developing Aerobic Dance Routines: A Method for Instructing Undergraduate Group Fitness Leaders. **Journal of Physical Education, Recreation & Dance**, 80 (7), 23-41.
- Grace DeSimone. (2012). **ACSM's Resources for the Group Exercise Instructor**. 1st ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Ntoumanis, N., Thøgersen-Ntoumani, C., Quested, E., and Hancox, J. (2017). The effects of training group exercise class instructors to adopt a motivationally adaptive communication style. **Scandinavian journal of medicine & science in sports**, 27 (9), 1026-1034.
- Riebe, D.A. (2012). Group Exercise Instruction: More Than Aerobic Dance. **ACSM's Health & Fitness Journal**, 16 (6), 34-35.
- Stanish, H. I., McCubbin, J. A., Draheim, C. C., and van der Mars, H. (2001). Participation of adults with mental retardation in a video-and leader-directed aerobic dance program. **Adapted Physical Activity Quarterly**, 18 (2), 142-155.
- Weinberg R.S, and Gould D. (2019). **Foundations of Sport and Exercise Psychology**. (7th ed.). Illinois: Human Kinetics.

เทคโนโลยีในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีถัดไป

TECHNOLOGY TO REVERSE THE LEARNING RECESSION FOR LEARNERS IN THE NEXT GENERATION OF LIFE

Received: November 23, 2023

Revised: February 8, 2024

Accepted: April 5, 2024

ภัทรฐิณีพร พงษ์วิสุวรรณ์¹⁾, สิทธิชัย ลายเสมา²⁾ และ เอกนรินทร์ บางท่าไม้³⁾

¹⁾นักศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²⁻³⁾อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Pattharatineeporn Pongvisuwan¹⁾, Sitthichai Laisema²⁾ and Eaknarin Bangthamai³⁾

¹⁾ Master's Degree Student, Department of Education Technology, Faculty of Education, Silpakorn University

²⁻³⁾ Master's Degree Advisor, Department of Education Technology, Faculty of Education, Silpakorn University

บทคัดย่อ

ในยุคชีวิตวิถีถัดไปหรือ “Next Normal” ที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอิทธิพลทุกด้านของชีวิตพบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดความสูญเสียในการเรียนรู้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 นำไปสู่มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ “RECOVER” มาตรการในระยะเร่งด่วน ได้แก่ 1) ด้านโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ 2) ด้านคุณภาพการเรียนรู้ โดยส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สร้างกลุ่มการเรียนรู้ และสนับสนุนการเรียนรู้ระยะไกล และ 3) ด้านสุขภาพจิตของผู้เรียน โดยให้บริการในการดูแลสุขภาพจิตและการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและส่งเสริมการเชื่อมโยงกับผู้ให้บริการด้านสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้อง การศึกษาในยุคชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal) ควรเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ ช่วยลดช่องว่างระหว่างการเรียนรู้และเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียนแต่ละคนโดยเท่าเทียมกัน การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์ผลงาน ในการประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) ควรพิจารณาการเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในการประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ครูควรนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม โดยใช้เทคโนโลยีในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) มีดังนี้ 1) แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning Platform) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ไม่ว่าอยู่ที่ไหนก็ตาม 2) เครื่องมือการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Tools) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ในรูปแบบที่หลากหลายและมีส่วนร่วมมากขึ้น 3) การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเสมือนจริง (Immersive Learning) ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ง่ายขึ้นโดยผสมข้อมูลเสมือนจริงกับโลกแห่งความเป็นจริงเพิ่มความเข้าใจและมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้ 4) เทคโนโลยีการเรียนรู้

แบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Learning) เป็นเทคโนโลยีที่อาศัยปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม กับความต้องการของแต่ละบุคคล ดังนั้น เทคโนโลยีในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) มีบทบาทสำคัญช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพในยุคชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal)

คำสำคัญ: เทคโนโลยีในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ยุคชีวิตวิถีถัดไป

ABSTRACT

In the next phase of life, known as “The Next Normal,” which is saturated with digital technology influencing every aspect of life, it is evident that digital technology plays a significant role in the recovery of learners’ learning, especially during periods of learning loss resulting from the COVID-19 pandemic. This has led to the implementation of urgent recovery measures in learning, termed “RECOVER,” which include: 1) Access to Education: Promoting access to learning resources through online channels; 2) Quality of Learning: Promoting the development of learning resources and teaching materials suitable for the current situation, creating learning communities, and supporting remote learning; and 3) Mental Health: Providing mental health care services and promoting adaptation to the current situation, including linking with relevant mental health service providers. Education in “The Next Normal” should adopt a blended learning approach to enhance learning efficiency, reduce learning gaps, and increase the chances of success for each learner equally. Active Learning management is a learner-centered approach that emphasizes learner participation in learning, critical thinking, problem-solving, and creativity. In the assessment of learning outcomes, it is essential to consider using appropriate tools and methods for fair assessment. Teachers should use assessment results to improve teaching processes appropriately. Technology plays a crucial role in recovering learning loss, including: 1) Online Learning Platforms: Helping learners access learning content conveniently and quickly from anywhere; 2) Digital Learning Tools: Enabling diverse and participatory learning formats; 3) Immersive Learning: Facilitating easier learning by integrating virtual information with the real world, enhancing understanding and learner involvement in learning; and 4) Artificial Intelligence Learning Technology: Utilizing AI to tailor learning to individual needs. Therefore, technology in recovering learning loss plays a crucial role in enabling learners to reach their full potential in “The Next Normal.”

Keywords: Technology to reverse learning recession, Next Normal

บทนำ

การศึกษาในประเทศไทยหลังภาวะการระบาด ของโควิด-19 จนสถานการณ์คลี่คลายที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและสังคม โดยเฉพาะการศึกษาของเด็กไทย ที่เกิดความถดถอยชั่วคราวได้จากสถานการณ์ฉุกเฉิน สะท้อนสาเหตุหลักของปัญหาว่าเป็นเพราะระบบ การศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นแบบ one size fit all โรงเรียนออกแบบรูปแบบการเรียนรู้หลักแบบเดียว ให้กับผู้เรียนทุกคนจนทำให้เด็กที่มีรูปแบบการเรียนรู้ ที่แตกต่างมีประสบการณ์ไม่ติดกับการเรียนและอาจจะ เสี่ยงต่อการหลุดออกจากการศึกษา (กรกมล ศรีวัฒน์, 2566, ออนไลน์) สาเหตุสำคัญอีกอย่างของการถดถอย ในการเรียนรู้ (Learning Loss) เกิดจากการใช้วิธี การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้แบบผิวเผิน (Superficial Learning) ที่ไม่เน้นการเรียนรู้ แบบ Transfer Learning ที่สามารถนำไปใช้ได้ ในทุกสถานการณ์ (วิจารณ์ พานิช, 2565, ออนไลน์) โรค โควิด-19 เป็นตัวเร่งให้ต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการเรียนรู้และในปัจจุบันมีการดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอนในสองสภาวะ สภาวะหนึ่ง เป็นสภาวะ ทางกายภาพ (Physical) โดยผู้เรียนต้องไปโรงเรียน เพื่อเรียนรู้และพบครู ส่วนสภาวะที่สองคือ สภาวะ ทางไซเบอร์ (Cyber) ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการพัฒนา และการเติบโตของแพลตฟอร์มการใช้งานบนไซเบอร์ การเรียนรู้บนโลกไซเบอร์ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่มีการพัฒนา มาตลอดเวลา ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลต่าง ๆ ผ่านการเล่นเกม และต่อมามีแพลตฟอร์ม ออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ และ โซเชียลเน็ตเวิร์ค ทำให้การเรียนรู้เปลี่ยนไปในโลกไซเบอร์ ที่เกิดขึ้นภายหลังและเติบโตอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ บนโลกไซเบอร์เป็นทางเลือกที่ดีให้แก่ผู้เรียน ในยุคที่ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ (ยีน ญูวรรณ, 2564, ออนไลน์)

การศึกษาในยุคชีวิตวิถีถัดไป พบว่าการเรียนรู้ควรเป็น การสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ช่วยลดช่องว่างทาง การเรียนรู้และเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมกัน ในการประสบความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียน แต่ละคน การประเมินผลการเรียนรู้ควรเปลี่ยนไปสู่ “การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้” โดยวัดผลลัพธ์ว่า ผู้เรียนเหมาะกับการเรียนรู้รูปแบบไหน (ปาริชาติ ปรีชากร, 2565, ออนไลน์) การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เน้นความรับผิดชอบและการเรียนรู้ ในการแก้ไขปัญหา ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และตนเองไปพร้อมกับการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและมี ประโยชน์ต่อชีวิตจริงของผู้เรียนอย่างมาก การใช้ เทคโนโลยีเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) เป็นแนวทางที่มีความสำคัญ ที่ต้อง ไปควบคู่กับการพัฒนารูปแบบการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล ในยุคชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal)

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) คืออะไร

ภาวะการเรียนรู้ถดถอย เกิดขึ้นหลังสถานการณ์ การเรียนออนไลน์ในยุค โควิด-19 เป็นการแสดง พฤติกรรม ความสนใจ การเอาใจใส่ ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น และการเรียนรู้ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการเข้าสังคม ทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภาวะการเรียนรู้ถดถอย (Learning Loss) เป็นภาวะของการเสียโอกาสในการเรียนรู้ที่มีผลทำให้ ทักษะต่าง ๆ ที่เด็กควรจะได้รับพัฒนาตามช่วงวัย สูญเสีย ส่งผลต่อพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร ทักษะด้านความสัมพันธ์ จากการที่เด็กบางราย

อยู่บ้านจนชิน เมื่อต้องไปโรงเรียนอาจเกิดการกลัว การไปโรงเรียน เด็กขาดระเบียบวินัยความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในเด็กระดับอนุบาลและประถมศึกษา ที่ขาดการพัฒนาทักษะการเข้าสังคมและทักษะ ด้านวิชาการอ่าน เขียน (ยศวีร์ สายฟ้า, 2565, ออนไลน์)

ภาวะการเรียนรู้ถดถอยหรือการสูญเสีย การเรียนรู้ Learning loss คือ การสูญเสียความรู้ หรือ ทักษะใด ๆ หรือการชะลอตัวหรือขัดขวาง ความก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการขยายช่องว่างหรือความไม่ต่อเนื่องในการศึกษา ของผู้เรียน การหยุดชะงักของการศึกษาในระบบ การออกกลางคัน การขาดเรียน และการสอนที่ไม่มี ประสิทธิภาพ (กรุงเทพธุรกิจ, 2565, ออนไลน์)

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ คือ การรับรู้ตนเอง ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ โควิด-19 เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ ของตนเองในทิศทางที่มีแนวโน้มลดลง และจากลักษณะ ของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่มีการถดถอย ทั้งในเชิงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรู้หนังสือ และ คุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน (Office of the Education Council, 2022, online)

กล่าวโดยสรุป ได้ว่า ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) หมายถึง การสูญเสียความสามารถ ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้จาก ความไม่ต่อเนื่องในการศึกษา การหยุดชะงักของ การศึกษาในระบบการขาดเรียน และการสอนที่ไม่มี ประสิทธิภาพ เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตามระดับชั้น ของตนเอง แต่ไม่สามารถระบุเนื้อหาที่เรียนรู้ได้ หรือ ไม่มีความรู้สึกรู้ว่าเข้าใจเนื้อหาที่ได้อ่าน ซึ่งสิ่ง ที่ผู้เรียนควรระบุและตระหนัก ในขณะที่เรียนรู้ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและครบถ้วน

ยุคชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal)

“ยุคชีวิตวิถีถัดไป” กับ “ชีวิตวิถีถัดไป” นั้นมี ความหมายที่คล้ายคลึงกันมาก แต่มีความแตกต่างกัน เล็กน้อย ดังนี้ ยุคชีวิตวิถีถัดไป หรือ “The Next Normal” คือ ช่วงเวลาหรือยุคสมัยที่ผู้คนใช้ชีวิต แบบใหม่ ซึ่งแตกต่างจากวิถีชีวิตแบบเดิมก่อนเกิด วิกฤตการณ์โควิด-19 ยุคนี้มักถูกพูดถึงในแง่ของ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิตของผู้คน อย่างกว้างขวาง จดรงค์ พยอบแย้ม (2564) กล่าวว่า ชีวิตวิถีถัดไป หรือ “Next Normal” คือ การใช้ชีวิต ในรูปแบบใหม่ ของประชาชนทุกเพศทุกวัย หลังจาก ที่ได้ปรับตัวกับสถานการณ์โควิด-19 เพื่อความอยู่รอด จนเกิดความคุ้นชิน ทั้งวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร และ วิถีปฏิบัติ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่เว้นแม้กระทั่งเรื่องของการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงจาก ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ไปสู่ชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal) หลังจาก โควิด-19 ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องเตรียมพร้อมและ ปรับตัวเปิดรับเทคโนโลยีและบริการดิจิทัลใหม่ ๆ รวมถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ ที่ตอบโจทย์เรื่อง ความสะดวกสบาย โดยมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัย ด้านสุขอนามัย และผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีแนวโน้มการใช้ชีวิตแบบ Next Normal ดังนี้ (เสกสันต์ พันธุ์บุญมี, 2564, ออนไลน์)

1) Stay-at-Home Economy สถานการณ์ โควิด-19 ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนทั่วโลก เปลี่ยนไปบ้านจึงไม่ได้เป็นแค่ที่อยู่อาศัย แต่ยังคงกลายเป็น ที่ทำงาน ห้องประชุม ห้องออกกำลังกาย หรือ โรงภาพยนตร์ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถใช้งาน ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ได้อย่างสะดวกสบาย

เทรนด์ดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบเศรษฐกิจที่เรียกว่า Stay-at-home Economy เช่น การพบปะสังสรรค์ผ่านแอปพลิเคชัน การทำธุรกิจ e-commerce การบริการจัดส่งอาหารถึงบ้าน และการเลือกซื้อสินค้าผ่านประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual Reality)

2) Touchless Society การดำเนินชีวิตในโลกยุค Next Normal จะมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัยเป็นสำคัญ เทคโนโลยีจึงถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อลดการสัมผัสยกตัวอย่างเช่น ระบบการจัดส่งสินค้าแบบ Non-Contact Delivery ระบบประตูอัตโนมัติในพื้นที่สาธารณะ รูปแบบการจ่ายเงินแบบ e-payment รวมทั้งการออกแบบพื้นที่ธุรกิจที่สามารถให้บริการลูกค้าแบบปราศจากการสัมผัสใด ๆ แต่จะใช้เทคโนโลยีการสั่งงานด้วยเสียง (Voice Recognition) หรือจำลองโลกเสมือนจริง (Augmented Reality) แทน

3) Regenerative Organic ประเด็นเรื่องความปลอดภัยและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมถือเป็นหัวใจสำคัญของโลกยุค Next Normal ดังนั้นเทรนด์หนึ่งที่จะฉายภาพชัดขึ้นเรื่อย ๆ คือ มาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เรียกว่า Regenerative Organic ซึ่งไม่เพียงต้องปลอดสารพิษและปราศจากการใช้เมล็ดพันธุ์ดัดแปลงเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงมาตรฐานคุณภาพดิน การคุ้มครองสัตว์ คุณภาพชีวิตเกษตรกร ความยุติธรรมด้านค่าแรง รวมถึงระบบฟาร์มที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

จะเห็นได้ว่าการก้าวผ่านจาก “New Normal” ไปสู่ “Next Normal” จะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลที่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และทุกภาคส่วน ต้องเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจ (Digital Transformation) ยกตัวอย่างเช่น การเรียนออนไลน์

นอกจากผู้เรียน นักศึกษาแล้ว คนวัยทำงานยังสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะ (Upskill & Reskill) เพื่อสร้างรายได้ให้มากขึ้น การทำธุรกิจออนไลน์ ภาคธุรกิจจะโฟกัสเฉพาะ Core Business ส่วนงานสนับสนุนจะเป็นการใช้ Out Source หรือการ Share Service รวมทั้งการใช้โปรแกรมจัดการธุรกิจและเครื่องมือดิจิทัลเพื่อลดต้นทุน (เปรมินทร์ สิงห์ขอมและพระมหาไพจิตร อดุลธรรมโม, 2565, 8-9)

ดังนั้น การศึกษาในยุคชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal) จะถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของแนวทางชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ซึ่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์ด้วยเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมาในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยมีนวัตกรรมการเรียนรู้แบบใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การเรียนรู้ออนไลน์และการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ซึ่งเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่ถูกนำมาใช้นี้เกิดจากการร่วมมือกันระหว่างองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนที่ก่อให้เกิดการพัฒนาช่องทางการเรียนรู้แบบใหม่ สร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาระบบพื้นฐานที่เอื้อกับการเรียนรู้ขึ้นมาตลอดเวลา (จตุรงค์ พยอมน้อย, 2564, ออนไลน์) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและบริการดิจิทัลใหม่ ๆ อย่างเท่าเทียมกันโดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยทางสุขอนามัย และผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมโดยการวางโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ง่ายขึ้น

การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) สำหรับผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอมาตรการ RECOVER เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย

ทางการเรียนรู้ (Learning Loss) สำหรับผู้เรียนที่ขาดความรู้หรือทักษะที่จำเป็นในการเรียนตามระดับชั้นของตน ให้กลับมาเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้แบบออนไลน์เป็นหนึ่งในวิธีที่สามารถนำมาใช้ได้ ใน RECOVER ดังนี้

1. Redesigning new learning process : ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน ได้แก่ 1) ปรับหลักสูตรสถานศึกษา 2) ปรับรูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผล 3) จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและเชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน 4) จัดการเรียนรู้แบบนำตนเองหรือกำกับตนเองในการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับช่วงวัยของผู้เรียน 5) ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคล 6) จัดกิจกรรมที่พัฒนาทักษะสังคมและอารมณ์ของผู้เรียน 7) พัฒนารูปแบบห้องเรียนเคลื่อนที่ 8) พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Learning) และ 9) ออกแบบพัฒนา จัดสรรสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

2. Empowering teachers and principals : เสริมพลัง พัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) พัฒนาเทคนิคการสอนของครู 2) พัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครู 3) ปรับบทบาทครูให้เป็นโค้ชหรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ปรับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเป็น Super Coach ในการจัดการเรียนรู้ 5) ใช้รูปแบบและวิธีการพัฒนาที่เน้นการปฏิบัติและสามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้ และ 6) จัดให้มีศูนย์พัฒนาครูเพื่อฟื้นฟูคุณภาพการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา

3. Collaborating effective learning with stakeholders : สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) จัดทำหลักสูตรหรือคู่มือสำหรับผู้ปกครอง 2) สร้างปฏิสัมพันธ์ และสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนและผู้ปกครอง 3) ส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ และ 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการฟื้นฟูการศึกษาจากภาคส่วนต่าง ๆ

4. Open educational resources : พัฒนาค้นคว้าสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ได้แก่ 1) พัฒนาค้นคว้าสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดเพื่อเป็นคลังสื่อกลาง ในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง และ 2) บูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็น

5. Valuing positive attitudes and well-being : สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ได้แก่ 1) จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตทั้งที่บ้านและในสถานศึกษา 2) ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสุขภาพกาย และสุขภาพจิต 3) เสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต 4) ส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีให้แก่ผู้เรียน 5) จัดตั้งระบบช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต สังคม และ อารมณ์ ของผู้เรียนขึ้นในสถานศึกษา และ 6) สร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพระหว่างครูและผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

6. Elevating learning with Etech : ยกกระตือรือร้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) จัดสรรอินเทอร์เน็ตฟรีเพื่อการศึกษา 2) จัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และโปรแกรมที่ทันสมัยแก่สถานศึกษาและครูผู้สอน 3) จัดตั้งศูนย์สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาในระดับจังหวัด หรือเขตพื้นที่การศึกษา 4) เร่งพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลาย และ 5) สนับสนุนค่าใช้จ่ายหรืออุปกรณ์แก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ทางไกล

7. Regarding safety and welfare : จัดสวัสดิการความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ ได้แก่ 1) จัดสวัสดิการในการเดินทางและประกันความปลอดภัยให้แก่ครูที่ออกปฏิบัติงานนอกสถานศึกษา 2) มีระบบสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ทุ่มเท เสียสละ และอุทิศตนเพื่อการเรียนการสอน และ 3) เสริมสร้างระบบและกลไกการดูแลความปลอดภัยของสถานศึกษาให้แก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) : มาตรการเร่งด่วน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ 2) ด้านคุณภาพการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สร้างกลุ่มการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ระยะไกล และ 3) ด้านสุขภาพจิตของผู้เรียน โดยให้บริการในการดูแลสุขภาพจิตและการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและส่งเสริมการเชื่อมโยงกับผู้ให้บริการด้านสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566, 15-16)

กล่าวโดยสรุป ได้ว่า การวางมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) เป็น

ทางเลือกหนึ่งในการจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ซึ่งสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชนสามารถร่วมกันนำไปใช้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้กับกระบวนการคิด การอ่าน การเขียน การคำนวณ การทำงานเป็นทีม การเข้าสังคม และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ โดยผู้เรียนจะได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการฟื้นฟูการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเติบโตอย่างยั่งยืน

การแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss)

การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการตลอดเวลา ไม่ว่าผู้เรียนจะสามารถไปโรงเรียนได้หรือไม่ก็ตาม การแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำให้เกิดขึ้น อรรถพล สังขวาสี (2565) กล่าวว่า จากสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการจัดการศึกษาทั่วประเทศ โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า เกิดภาวะความถดถอยทางการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งไม่แตกต่างจากข้อมูลวิจัยจากต่างประเทศที่พบสถานการณ์ถดถอยทางการเรียนรู้ เช่นกัน ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา CSC MODEL (Care plan connecting - Supportive networking - Centralink, provincial learning community) สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเข้าไปดำเนินการพัฒนาจะมี 5 กลุ่ม คือ 1) เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา 2) เด็กอายุ

ต่ำกว่า 18 ปี ที่ไม่เข้ารับการศึกษามิจะมีความพร้อม
ก็ตาม 3) เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ลงทะเบียนเรียน
แต่ไม่เข้าเรียนหรือเสี่ยงมีแนวโน้ม ออกกลางคัน
4) เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน
และ 5) เด็กและเยาวชนที่มีอายุมากกว่า 18 ปี หรือ
ประชาชนทั่วไป โดยการดำเนินงานจะแบ่งออกเป็น
3 ระยะ ได้แก่

ระยะสั้น คือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล
เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย หรือ C: Care plan
connecting เริ่มต้นจากการพัฒนาให้เด็กและเยาวชน
ในทุกระดับและประเภทการศึกษา มีเส้นทาง
ความก้าวหน้าในสายอาชีพเป็นรายบุคคล จากนั้น
เชื่อมโยงและพัฒนา care plan ให้เกิดขึ้นในทุกระดับ
มีการส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบทั้งระดับบุคคล
สถานศึกษา เขตพื้นที่ฯ จังหวัด และประเทศ นำไปสู่
การเกิดขึ้นของ Education passport ที่รวบรวมข้อมูล
การพัฒนาผู้เรียนทั้งหมดไว้ในเล่มเดียวไม่ว่าจะเป็น
ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน ข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูล
ความต้องการในการพัฒนา เช่น ความต้องการ
ความถนัด จุดอ่อน จุดแข็ง ตลอดจนปัญหาที่ผู้เรียนเผชิญ
และความต้องการในการได้รับความช่วยเหลือ
ในประเด็นต่าง ๆ เป็นต้น

ระยะกลาง คือ การพัฒนาระบบสนับสนุน
ที่มีประสิทธิภาพ หรือ S: Supportive networking
ทั้งในรูปแบบกลุ่มคน พัฒนาอาสาสมัคร กระบวน
ศึกษาธิการ (ศธ.) จากกลุ่มสูงวัยที่ยังมีใจ ช่วยการศึกษา
และ Digital platform เพื่อช่วยเหลือผู้เรียน ผู้ปกครอง
และทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องทุกรูปแบบ เช่น การให้
ข้อมูลศึกษาต่อการฝึกอบรมหรือการพัฒนาทักษะต่าง ๆ
หรือการเป็นที่ปรึกษา หรือที่ปรึกษาในประเด็นต่าง ๆ
เพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน เป็นต้น โดย supportive
network ดังกล่าวจะเป็นพื้นที่ปลอดภัย หรือ safe zone

ที่ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ
ขับเคลื่อนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและ
การศึกษาร่วมกัน

ระยะยาว คือ การพัฒนาศูนย์กลางการเรียนรู้
(Learning Community) ในระดับจังหวัด หรือ
C : Centralink, Provincial learning community
เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาทุกช่วงวัยอย่างครอบคลุม
ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สานต่อและพัฒนาแนวคิด
learning ecosystem ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม
รวมถึงการใช้กลไก เครื่องมือ รูปแบบเครือข่าย
การมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้
ดังกล่าวให้เกิดขึ้น พรชัย อินทร์ฉาย (2565) กล่าวว่า
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มีแผนการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
สอดคล้องกับมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้
(Learning loss) ของสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา
ได้แก่

1. การส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่
ที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม
(Integrative Curriculum) ประกอบด้วยการพัฒนา
หลักสูตร สื่อ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัด
และประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้อง และเหมาะสม
กับการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้แก่ผู้เรียนทุกช่วงวัย
รวมถึงผู้เรียนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาหรือผู้เรียน
ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่าง
เต็มรูปแบบ ส่งเสริมให้สถานศึกษาปรับเปลี่ยนการใช้
หลักสูตรจัดการเรียนรู้วิถีการวัดและประเมินผล
เชิงสมรรถนะ

2. การพัฒนาและขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยี
ดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
และเทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง (Innovative
Platform) โดยพัฒนาค้นคว้าวิจัยฐานสมรรถนะ

เพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา พัฒนาการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI: Artificial Intelligence) รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้ศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียน ประเมินวางแผนการจัดการเรียนรู้และพยากรณ์อนาคตที่สอดคล้องกับสภาพจริงในอนาคต

3. การขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะด้วยวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี (Inclusive Teaching) ให้สอดคล้องเท่าทันพัฒนาการของโลกโดยเฉพาะการพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ร่วมกับเครือข่าย เพิ่มการติดตามผลเชิงรุก เน้นสร้างแกนนำในพื้นที่เพื่อสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ส่งเสริมเจตคติที่ดีให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความหมายของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง

ภูษิมา ภิญญสินวัฒน์ (2563) กล่าวว่าความท้าทายในการเปลี่ยนครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ในสถานการณ์ โควิด-19 เท่านั้น แต่ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม ดังนั้นมาตรการการเรียนรู้ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยควรดำเนินการดังนี้

1. กระชับหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยในปัจจุบันมีเนื้อหามากเกินไป ทำให้ครูต้องใช้เวลาสอนมากขึ้นและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้น้อยเกินไป การเรียนรู้แบบ Active learning ยังไม่ได้รับการพัฒนาเพียงพอในสถานการณ์ โควิด-19 การปรับปรุงหลักสูตรให้กระชับและเหมาะสมกับ

การจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหา การผ่อนคลายตัวชี้วัดเรื่องโครงสร้างเวลาเรียน จะช่วยลดความกดดันให้เหมาะสม ตัวอย่างจากมลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ได้กระชับหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาจำเป็นและออกคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครองเพื่อสื่อสารให้เข้าใจถึงหลักสูตร ที่เปลี่ยนแปลงไป

2. เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในไทยมุ่งเน้นเนื้อหามากทำให้ครูต้องใช้เวลาสอนมากขึ้น แต่ไม่มีการเอื้อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน (Active Learning) เท่าที่ควร การปรับปรุงหลักสูตรให้กระชับและควบคู่ไปกับการเลือกรูปแบบการเรียนจะช่วยให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ที่เป็นบุคคลได้ (personalized learning) ตัวอย่างของมลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ได้นำเสนอแนวทางการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน (blended learning) โดยแนะนำให้ครูกำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ 1) ชั่วโมงเรียนรู้ผ่านจอสำหรับเด็กแต่ละช่วงวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย (ปัญหาด้านสายตา) และพัฒนาการด้านสังคม (ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น) 2) ชั่วโมงการเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านจากการทำใบงาน ชิ้นงาน ค้นคว้าด้วยตัวเอง และ 3) ชั่วโมงที่ครูและผู้เรียนทำกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน

3. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ ในสถานการณ์ โควิด-19 เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการสอนในสถานการณ์ โควิด-19 โดยจัดกลุ่มตัวชี้วัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ และเรียนในระยะเวลา 2 สัปดาห์ต่อหน่วย เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาดของ

4. ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา (formative assessment) การเตรียมการสอนแบบใหม่ผ่านการประเมินเพื่อการพัฒนาเป็นขั้นตอนสำคัญ ครูควรออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการสูญเสียโอกาสในการพัฒนาความรู้และทักษะของนักเรียน การประเมินเพื่อพัฒนาเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และความรับผิดชอบของนักเรียน การเข้าใจตนเอง ช่วยให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินเพื่อรับผิดชอบ (assessment for accountability) แบ่งได้เป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน สถานศึกษาต้องเปลี่ยนเป็นการเรียนออนไลน์หรือผสมผสาน ครูต้องเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม และผู้เรียนต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอนใหม่ การเปลี่ยนแปลงนี้อาจส่งผลกระทบต่อเรียนของผู้เรียน เช่น ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ขาดสมาธิในการเรียน และขาดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน 2) การเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในการเปลี่ยนวิถีชีวิตเป็นโอกาสนี้ จำเป็นต้องมีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง อย่างต่อเนื่อง และสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุป ได้ว่า การแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss) สามารถทำได้ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร โดยนักเรียนสามารถปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น ตั้งใจเรียนมากขึ้น

ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ค้นหาแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม ครูและผู้บริหารโรงเรียนสามารถปรับรูปแบบการเรียนการสอน เช่น ปรับเนื้อหาให้เหมาะสม เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเหมาะสม

เทคโนโลยีในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

จากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลให้เทคโนโลยีการเรียนการสอนออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ ช่วยลดปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss) และช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning Platform) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ไม่ว่าอยู่ที่ใดก็ตาม อาทิเช่น โปรแกรม Google Classroom โปรแกรม Zoom โปรแกรม Microsoft Teams และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์บางแห่งยังให้บริการแบบปรับแต่งตามระดับความสามารถของผู้เรียน เช่น Khan Academy, MOOC (Massive Open Online Course), DEEP (Digital Education Excellence Platform), Saphan Digital, True Virtual World, StarDee, Future Skill x New career เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

2. เครื่องมือการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Tools) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ในรูปแบบที่หลากหลายและมีส่วนร่วมมากขึ้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้ 1) เครื่องมือสำหรับการสอน (Instructional Tools) ได้แก่ ซอฟต์แวร์สร้างบทเรียนออนไลน์ เช่น Edpuzzle, Google Slides, Canva เครื่องมือนำเสนอ เช่น Microsoft PowerPoint, Google Slides, Prezi เครื่องมือทำแบบฝึกหัด เช่น

Quizizz, Kahoot, Quizlet 2) เครื่องมือพัฒนาเนื้อหา (Content Development Tools) ได้แก่ เครื่องมือสร้างสื่อดิจิทัล เช่น Adobe Photoshop, Canva, Prezi เครื่องมือทำอินโฟกราฟิก เช่น Piktochart, Infogram, Visme เครื่องมือทำวิดีโอ เช่น Adobe Premiere Pro, Final Cut Pro, iMovie 3) เครื่องมือทรัพยากรบนเว็บไซต์ (Web Resources Tools) ได้แก่ เครื่องมือสืบค้นข้อมูล เช่น Google Search, Bing, Yahoo! Search เครื่องมือค้นหาข้อมูลเฉพาะด้าน เช่น Wolfram Alpha, Khan Academy, TED เครื่องมือรวบรวมข้อมูล เช่น Evernote, OneNote, Google Keep 4) เครื่องมือทางสังคม (Social Tools) ได้แก่ เครื่องมือเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram เครื่องมือแชท เช่น WhatsApp, Telegram, Line เครื่องมือประชุมทางวิดีโอ เช่น Zoom, Google Meet, Microsoft Teams และ 5) เครื่องมือส่วนบุคคลและพัฒนางาน (Personal & Professional Tools) ได้แก่ เครื่องมือจัดการเวลา เช่น Todoist, Wunderlist, Microsoft To-Do เครื่องมือจดบันทึก เช่น Evernote, OneNote, Google Keep เครื่องมือสร้างปฏิทิน เช่น Google Calendar, Microsoft Calendar, Apple Calendar เป็นต้น

3. การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเสมือนจริง (Immersive Learning) เทคโนโลยีเสมือนจริง แบ่งออกเป็นหลายประเภท เช่น AR (Augmented Reality), VR (Virtual Reality), MR (Mixed Reality) และ XR (Extended Reality) การนำเทคโนโลยีเสมือนจริงมาใช้ในการเรียนรู้อย่างสามารถช่วยเหลือผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้อีกด้วย เช่น การใช้ AR เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมของโลกการใช้ VR

เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ การใช้ MR แสดงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวัตถุโบราณในห้องเรียนโบราณคดี และการใช้ XR เสนอสภาพแวดล้อมจำลองสำหรับผู้เรียนที่กำลังฝึกในโรงเรียนแพทย์หรือผู้ที่กำลังศึกษาด้านอาชีวศึกษา เป็นต้น การใช้ AR VR MR และ XR นั้นต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียน การสนับสนุนและกำกับดูแลจากครูหรือผู้สอน เพื่อให้การนำมาใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายได้

4. เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Learning) สามารถช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อระบุจุดอ่อน และความต้องการความช่วยเหลือเฉพาะบุคคล ทำให้ครูสามารถติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน AI ยังสามารถใช้ในการพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

บทสรุป

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) เป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนทั่วโลก ยิ่งในยุค Next Normal รูปแบบการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยฟื้นฟูการเรียนรู้ที่สูญเสียไปการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss) ในยุคชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal) เป็นแนวทางที่สำคัญเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดทักษะหรือความรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ 1) การใช้แพลตฟอร์ม การเรียนรู้ออนไลน์

และแอปพลิเคชันที่มีคุณภาพ ช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา 2) การเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนได้ เนื้อหาตรงกับความต้องการ ความสนใจ และระดับความรู้ของนักเรียนแต่ละคน 3) เกมการศึกษาเน้นการฝึกทักษะและทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเสริมสร้าง ความสนุกสนานและดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ 4) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีความสามารถในการวิเคราะห์จุดอ่อนและแนะนำเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงข้อสอบให้สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียนนอกจากนี้ยังสามารถติดตามผลลัพธ์การเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ เช่น Carnegie Learning, Pearson, Knewton 5) เทคโนโลยี

ความเป็นจริงเสมือน (VR) และเทคโนโลยีความเป็นจริงยิ่ง (AR) โปรแกรมจำลองสถานการณ์เสมือนจริง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงและน่าสนใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น Google Expeditions, Merge Cube, Meta Quest for Education ในยุคชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal) การใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการใช้อย่างมีจริยธรรม ผ่านการฝึกอบรม การควบคุม และการเน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม จะช่วยในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ พัฒนาทักษะและสร้างอนาคตที่ดีให้กับผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรกมล ศรีวัฒน์ (2566). เมื่อการศึกษาเผชิญหน้า AI: แง่มุมไหนที่การศึกษาไทยต้องเตรียมตัว. ค้นเมื่อ ตุลาคม 16, 2566, จาก <https://www.the101.world/ai-for-teaching-and-learning>.
- กรุงเทพธุรกิจ (2565). เมื่อเด็กยุคโควิดเผชิญภาวะ “การเรียนรู้ถดถอย” รัฐต้องแก้อย่างไร. ค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2566, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/1007890>.
- แก้วเกล้า รอบรู้ (2566). Extended Reality (XR) คืออะไรทำงานอย่างไร ต่างจาก AR/VR ขนาดไหน. ค้นเมื่อ ตุลาคม 16, 2566, จาก <https://hocco.co/blog/extended-reality/>.
- จตุรงค์ พยอมแย้ม (2564). การศึกษาไทยในยุค next normal. ค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2566, จาก <https://il.mahidol.ac.th/th/newsletter64-page-9/>.
- ปาริชาติ ปรีชากร. (2565). การจัดการเรียนการสอนในยุคชีวิตวิถีถัดไป (The Next Normal). ค้นเมื่อ ตุลาคม 24, 2566, จาก <https://bsru.net/การจัดการเรียนการสอนใน/>.
- เปรมินทร์ สิงห์ขอม และ พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม. (2565). การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นในยุค New normal สู่ยุค Next normal. วารสารนิสิตวัจ, 8 (2), 1-11.
- พรชัย อินทร์ฉาย (2565). สสวท. หนุนการฟื้นฟูภาวะถดถอยการเรียนรู้วัย-คณิต-เทคโนโลยี. ค้นเมื่อ ตุลาคม 16, 2566, จาก https://www.ipst.ac.th/news/26624/20220519_ipst-go-digital.html/.
- ภูษิมา ภิญญสินีวัฒน์. (2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. ค้นเมื่อ ตุลาคม 16, 2566, จาก <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>.

- วิจารณ์ พานิช. (2565). เปลี่ยนวิกฤตการเรียนรู้ถดถอย เป็นโอกาสปฏิรูปการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน. ค้นเมื่อ ตุลาคม 16, 2566, จาก <https://thepotential.org/knowledge/learning-recovery>.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2565). Learning Loss ภาวะการเรียนรู้ถดถอย. ค้นเมื่อ ตุลาคม 2, 2566, จาก <https://research.eef.or.th/learning-loss-recession/>.
- ยีน ภู่วรรณ. (2564). โควิด 19 กับ การศึกษาวิถีใหม่. ค้นเมื่อ กันยายน 30 , 2566, จาก <https://learningdq-dc.ku.ac.th/course/?c=3&l=1>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565). ถอดบทเรียนการแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ learning loss. ค้นเมื่อ ตุลาคม 25, 2566, จาก https://academic.obec.go.th/web/images/document/1677744507_d_1.pdf.
- เสกสันต์ พันธุ์บุญมี. (2564). Digital Transformation จาก New Normal สู่ Next Normal. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 2, 2566, จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/digital-transformation-new-normal-next-normal>.
- อรรถพล สังขวาสี. (2565). การศึกษาแนวทางการประยุกต์ปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนระดับประถมศึกษา. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 2, 2566, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/992676>.
- Office of the Basic Education Commission. (2022). Office Policy Announcement Basic Education Commission, Fiscal Year 2023.OBEC, <https://www.obec.go.th>.

บทบาทขององค์กรบริหารปกครองกีฬาเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะด้านกีฬา ในภาษาอังกฤษ: มุมมองทางกฎหมาย

ROLE OF SPORTS GOVERNING BODIES TO PROTECT THE PUBLIC INTEREST OF SPORTS IN ENGLAND: A LEGAL PERSPECTIVE

ปีติเทพ อยู่ยูนยง

อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Pedithep Youyuenyong

Lecturer, Faculty of Law, Chiang Mai University

*Corresponding author e-mail: pedithep.y@cmu.ac.th

Received: February 14, 2024

Revised: May 15, 2024

Accepted: May 31, 2024

บทคัดย่อ

การป้องกันการแข่งขันกีฬาที่เป็นธรรมหรือการปกป้องในทำนองที่ถูกกล่าวขานอย่างกว้างขวางว่าเป็นประโยชน์สาธารณะในวงการกีฬานั้นถือเป็นหลักการสำคัญยิ่งในการวางกฎระเบียบในวงการกีฬาสสมัยใหม่ ทั้งยังเป็นเป้าหมายกำหนดแนวทางในการใช้อำนาจบริหารปกครองกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬาอีกด้วย บทความฉบับนี้ระบุถึงความท้าทายและโอกาสในการปรับใช้กฎระเบียบในการบริหารปกครองกีฬาผ่านกลไกการกำกับดูแลตนเองขององค์กรบริหารปกครองกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการบริหารปกครองกีฬาไปเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการแข่งขันกีฬาที่เป็นธรรม ความเท่าเทียม ความถูกต้องชอบธรรม วินัยและจริยธรรมในแต่ละชนิดกีฬาต่าง ๆ การอภิปรายในบทความฉบับนี้ระบุถึงหนทางในการกำกับดูแลตนเองขององค์กรบริหารปกครองกีฬายังขึ้นอยู่กับความเป็นอิสระของแต่ละชนิดกีฬาเพื่อใช้อำนาจออกกฎระเบียบหรือลงโทษทางวินัย และเพื่อกำหนดเกณฑ์ความโปร่งใสความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและความถูกต้องชอบธรรมในวงการกีฬา ซึ่งนำไปสู่การสร้างความเป็นกีฬาอาชีพและยกระดับมาตรฐานของแต่ละชนิดกีฬา อีกทั้งอาจนำไปสู่การพัฒนากฎระเบียบในแต่ละชนิดกีฬาในอนาคต ประเด็นเหล่านี้ย่อมสามารถนำไปสู่การวางรากฐานของการปกป้องประโยชน์สาธารณะด้านกีฬาผ่านการวางกฎระเบียบของแต่ละชนิดกีฬาในภาษาอังกฤษ เป้าหมายสำคัญของการบริหารปกครองกีฬาในภาษาอังกฤษย่อมใช้ความเป็นอิสระในการบริหารปกครองตนเองของแต่ละชนิดกีฬามาออกกฎระเบียบคุ้มครองประโยชน์ร่วมกันของผู้คนในวงการกีฬาแต่ละชนิดกีฬานั้น ๆ พร้อมทั้งยังกำหนดความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬานั้น ๆ ในการดำเนินกิจกรรมธุรกิจการค้าของตน บทความฉบับนี้ยังชี้ให้เห็นว่าการวางกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ ทางกฎหมายที่ใช้กำกับอุตสาหกรรมกีฬาย่อมเป็นหลักประกันประโยชน์สาธารณะในวงการกีฬาว่าจะได้รับการปกป้องอย่างเหมาะสมภายใต้ระบบกฎหมายอังกฤษ ทั้งยังวิเคราะห์ขอบเขตของการปกป้องบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมกีฬาหรือการแข่งขันกีฬา รวมไปถึงสาธารณะชนในวงการกีฬาจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในวงการกีฬา

คำสำคัญ: ประโยชน์สาธารณะ การบริหารปกครองกีฬา กฎหมายกีฬา ประเทศอังกฤษ

ABSTRACT

The protection of fair competition or, broadly speaking, protection of the public interest of sports is a central aspect of all modern sports ruling as well as a direct purpose of regulatory functions of sports governing bodies (SGBs). This study addresses the challenges and opportunities for the application of sports rules and regulations that are provided by self-regulation of SGBs, particularly with regard to fair competition, equality, integrity, disciplines and ethics in sports. The discussion addresses the ways in which self-regulation of the SGBs relies on the autonomy of sports for providing regulatory and sanctioning functions and for setting out levels of transparency, accountability and integrity in sports, with a focus on professionalization and standardisation of sports, as well as on the possibility of developing a common set of rules and regulations in sports. These build a foundation in the public interest protection in sports by ruling sports in England. The main objective of sports governance in England is to increase autonomy of sports ruling to protect the common interests of sports participants and create a sense of responsibility for sports stakeholders in running their commercial and businesses activities. This study particularly examines the effectiveness of the regulations and legal aspects that govern the sports industry in ensuring that the public interest of sports is adequately protected in the English legal system. It evaluates the scope for any practice of safeguarding participants of activities and competitions, and the public, against unfair practices in sports.

Keywords: Public interest, Sports governance, Sports law, England

บทนำ

บทนำกล่าวถึงความสำคัญและที่มาของงานวิจัย กล่าวถึงข้อมูลเดิม ประเด็นปัญหาของงานเดิมอธิบายถึงความจำเป็นที่ต้องทำงานวิจัยกีฬาสากล (Global Sports) เป็นกิจกรรมกีฬาหรือการแข่งขันกีฬา อันเป็นที่นิยมกันโดยทั่วไปและมีการวางกฎกติกา กำหนดเอาไว้อย่างสากล ซึ่งกีฬาสากลถูกนำมาเล่น เพื่อความสนุกเพลิดเพลินผ่อนคลายความเครียด ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริม ความแข็งแรงของร่างกายจนนำไปสู่การมีสุขภาพและ ความเป็นอยู่ที่ดี ตลอดจนอาจถูกใช้เป็นการแข่งขัน เพื่อชิงชัยชนะเหนือคู่แข่งฝ่ายตรงข้าม หรือเพื่อมุ่งสู่ ความเป็นเลิศในชนิดกีฬาสากล เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล และวอลเลย์บอล ผู้คนในวงการกีฬาสากลจึงมัก

มารวมตัวกันเพื่อกำหนดแนวทางให้แก่ผู้ร่วมกิจกรรม กีฬาหรือผู้ร่วมการแข่งขันกีฬาในแต่ละชนิดกีฬาสากล ทำกิจกรรมกีฬาหรือลงทำการแข่งขันกีฬาภายใต้ หลักเกณฑ์ที่ผู้คนในวงการกีฬาสากลยึดถือร่วมกัน แล้วหลักเกณฑ์ที่ผู้คนในวงการกีฬายึดถือร่วมกัน ก็ถูกรับรองเอาไว้อย่างเป็นทางการกับถูกเผยแพร่ ไปในวงกว้างเพื่อวางมาตรฐาน (Standards) ที่ใช้เป็น แนวทางพื้นฐานในการทำกิจกรรมกีฬาร่วมกัน หรือ เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาด้วยกัน อันมีเป้าหมายให้ผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียในกีฬาสากลพึงประพฤติปฏิบัติตาม ทั้งการประพฤติปฏิบัติเช่นว่านี้ก็ต้องยึดมั่นถือมั่น ในหลักเกณฑ์ที่ผู้คนในวงการกีฬาสากลยึดถือร่วมกัน นั่นก็คือหลักการเล่นกีฬาที่เป็นธรรม (Fair Play) และหลักการแข่งขันกีฬาที่บริสุทธิ์ยุติธรรม (Fair

Competition) ซึ่งหลักการเช่นว่านี้ ย่อมประสงค์ที่จะปกป้องคุ้มครองประโยชน์ของผู้คนในวงการกีฬาไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลอื่นอย่างไม่เป็นธรรม ในทางกลับกันหลักการเช่นว่านี้ย่อมประสงค์จะให้ผู้คนในวงการกีฬาไม่ไปเอารัดเอาเปรียบหรือกดขี่ข่มเหงบุคคลอื่นอย่างไม่ถูกต้องชอบธรรมซึ่งมาตรฐานเช่นว่านี้มีก่ออยู่ในรูปแบบของกฎระเบียบ (Rules and Regulations) ที่มีสภาพบังคับ ทำให้ผู้คนในวงการกีฬาสากลจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เป็นต้น (Rodenberg, Sackmann and Groer, 2016, 67-81)

แม้เมื่อผู้คนในวงการกีฬาสากลมารวมตัวกันก็มักจัดตั้งรูปแบบของการบริหารปกครองในชนิดกีฬาของตน แล้วการถูกจัดตั้งเช่นว่านี้ย่อมมีลักษณะที่เป็นองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ (Non-governmental organization) และเป็นองค์กรทางกาที่ไม่แสวงหากำไร (Non-profit organization) โดยเปิดโอกาสให้บรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชนิดกีฬานั้น ๆ สามารถคัดเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารปกครองกีฬาภายใต้รูปแบบการบริหารปกครองกีฬาเช่นว่านี้ ทั้งองค์กรเช่นว่านี้ย่อมมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการบริหารปกครองตนเองตามขอบเขตที่กฎหมายได้กำหนดเอาไว้ (O'Leary, 2021, 243-256) องค์กรเช่นว่านี้มักถูกเรียกว่าองค์กรบริหารปกครองกีฬา (Sports Governing Bodies หรือ SGBs) เช่น สหพันธ์กีฬานานาชาติ (International Sports Federations หรือ IFs) สมาคมกีฬาระดับชาติ (National Sports Associations) บรรดาองค์กรเช่นว่านี้ไม่ถือเป็นองค์กรที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐหนึ่งรัฐใดหรือในกำกับควบคุมดูแลขององค์กรเหนือชาติองค์กรหนึ่งองค์กรใด กิจกรรมขององค์กรบริหารปกครองกีฬามักเป็นกิจกรรมบริหารปกครองบรรดาผู้คนในวงการกีฬาในชนิดกีฬาสากลที่ยอมสละตนเข้ามาเป็นสมาชิก (Members) ภายใต้องค์กรบริหารปกครองกีฬาดังกล่าว การที่บรรดาผู้คนในวงการกีฬายอมสละตนเข้ามาเป็นสมาชิกเท่ากับว่ายอมรับจะอยู่

ภายใต้การบริหารปกครองขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในชนิดกีฬานั้น ๆ ด้วย ในทางเดียวกันการที่บรรดาผู้คนในวงการกีฬายอมสละตน เข้ามาเป็นสมาชิกก็เท่ากับว่ายอมสละตนผูกพัน ปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรบริหารปกครองกีฬาอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกัน องค์กรบริหารปกครองกีฬา สามารถใช้อำนาจของตนทั้งอำนาจบัญญัติกฎระเบียบ (Legislative Power) อำนาจบริหารปกครอง (Executive Power) และอำนาจการระงับข้อพิพาท (Judicial Power) เพื่อให้การจัดระเบียบการบริหารบรรดาสมาชิกเป็นไปอย่างมีแบบแผน และเป็นขั้นตอน อันมุ่งรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของผู้คนส่วนใหญ่ ในวงการกีฬาชนิดกีฬานั้น ๆ โดยไม่เอื้อประโยชน์ต่อตัวของใช้อำนาจเอง พวกพ้องของตน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต้น

ภารกิจหลักขององค์กรบริหารปกครองกีฬามักเป็นกิจกรรมเพื่อการบริหารปกครองบรรดาสมาชิกของตนในทางที่เป็นประโยชน์ต่อบรรดาสมาชิกส่วนใหญ่ และบรรดาสาธารณชนทั่วไปที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชนิดกีฬาของตน นั้นหมายความว่าองค์กรบริหารปกครองกีฬาต้องดำเนินงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของบรรดาสมาชิกส่วนใหญ่หรือประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมที่เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬาของตน ซึ่งองค์กรบริหารปกครองกีฬาจำต้องใช้อำนาจที่ตนมีในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการบริหารปกครองกีฬาของตนโดยสถาบันทางการภายใต้องค์กรบริหารปกครองกีฬาก็จะต้องใช้อำนาจที่ตนมีไม่ว่าจะเป็นอำนาจใช้ดุลพินิจในการทำคำสั่งเพื่อการบริหารปกครองกีฬา (making decisions) หรือใช้อำนาจในการพิจารณาออกกฎระเบียบ (ruling) ก็ต้องคำนึง ถึงประโยชน์ส่วนรวมของผู้คนในวงการกีฬาเป็นสำคัญ (Anderson, 2006, 173-196) ซึ่งดูเหมือนว่าทุกการกระทำเพื่อการบริหารปกครองกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬาต้องทำไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของบรรดาผู้คนในวงการกีฬาหรือประโยชน์สาธารณะของผู้คนที่เข้ามา

เกี่ยวข้องกับชนกิตีฬา อีกทั้งการบริหารปกครองกีฬาก็ต้องเป็นไปเพื่อปกป้องความถูกต้องชอบธรรมที่ผู้คนในวงการกีฬายอมรับนับถือร่วมกันและดำรงการแข่งขันกีฬาที่เป็นธรรม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรมในวงการกีฬา ประโยชน์สาธารณะในวงการกีฬาย่อมสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างสากล สิ่งนี้อาจเป็นประโยชน์สาธารณะของชนกิตีฬาหนึ่งก็อาจเป็นประโยชน์สาธารณะต่อชนกิตีฬาหนึ่งด้วย ตัวอย่างเช่น การต่อต้านการใช้สารต้องห้าม (Anti-doping) ซึ่งการกระทำเพื่อบริหารปกครองกีฬาสากล ซึ่งองค์กรบริหารปกครองกีฬาสากลต่างก็ยอมรับในมาตรการควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬาทั้งในแง่ประโยชน์ต่อการคุ้มครองต่อสุขภาพและความปลอดภัยของนักกีฬา (Everley, 2020, 114-129) และในแง่ประโยชน์ต่อการแข่งขันกีฬาให้เป็นด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม เป็นไปด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยไม่ต้องข้องแวะกับการใช้สารต้องห้าม เป็นต้น

แม้องค์กรบริหารปกครองกีฬามักไม่อยู่ในรูปแบบหน่วยงานของรัฐ (non-governmental organization) ทั้งยังไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของรัฐหรือรัฐใดหรือไม่อยู่ภายใต้การแทรกแซงจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด แต่องค์กรบริหารปกครองกีฬามีหน้าที่และภารกิจหลักในการบริหารปกครองกีฬาเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของบรรดาสมาชิกหรือประโยชน์สาธารณะของผู้คนในวงการกีฬา (Mikkonen, Stenvall, and Lehtonen, 2021, 1-16) โดยอิงหลักความเป็นอิสระในการบริหารปกครองชนกิตีฬา (Autonomy of Sports) เป็นหลักการที่ถูกพัฒนาขึ้นพร้อมกับการพัฒนารูปแบบลักษณะการบริหารปกครองกีฬาที่ไม่ขึ้นอยู่กับอำนาจรัฐ ซึ่งมีความเป็นอิสระแยกออกจากอำนาจรัฐหรือองค์กรเหนือชาติอื่น ๆ เพื่อให้การบริหารปกครองกีฬายังคงเกิดประโยชน์สูงสุดแก่บรรดาสมาชิกและผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชนกิตีฬาย่อมได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นต้น

บทความฉบับนี้มุ่งศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในการทำกิจกรรมเพื่อบริหารปกครองกีฬาเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของผู้คนในวงการกีฬา แนวคิดที่ว่าด้วยประโยชน์สาธารณะในแง่ของการบริหารปกครองกีฬา โดยมุ่งวิเคราะห์ว่าประโยชน์สาธารณะทางการกีฬา (public interest of sports) แท้จริงแล้วควรมีบริบทในทางกฎหมายเป็นอย่างไร ควรระบุขอบเขตของบริบทดังกล่าวเป็นเช่นไร และมีกรอบแนวคิดใดมาสนับสนุนในการพิจารณาบริบทเช่นว่านี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษ

องค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษ (Sports Governing Bodies in England) เช่น สมาคมกีฬาฟุตบอลอังกฤษ (England Football Association หรือ EFA) สหภาพกีฬารักบี้ฟุตบอลอังกฤษ (Rugby Football Union หรือ RFU) ถือได้ว่ามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนชนกิตีฬาของตนให้เจริญรุดหน้าต่อไป โดยพัฒนาการของกิจกรรมกีฬาหรือการแข่งขันกีฬาในประเทศอังกฤษ มักตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องชอบธรรม ความเป็นธรรม จริยธรรมหรือจรรยาบรรณที่ผู้คนในวงการกีฬาอังกฤษยอมรับนับถือกับเลื่อมใสไปในแนวทางเดียวกัน (Greenhow and East, 2015, 65-82) ลักษณะของการบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษ ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงชนกิตีฬาหนึ่ง ชนกิตีฬาใดเท่านั้น แต่ลักษณะของการบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษเกิดจากการกำหนดรูปแบบการบริหารปกครองกีฬาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันของหลากหลายชนกิตีฬา โดยมีโครงสร้างลักษณะการบริหารปกครองกีฬาแบบพีระมิด (Pyramid Model of Sport Development) หรือเรียกอีกอย่างว่า โครงสร้างลักษณะการบริหารปกครองกีฬาแบบลำดับชั้น (Hierarchical Structure of Governance) (Taylor and O'Sullivan, 2009, 681-693) โดยลักษณะ

การบริหารปกครองกีฬาในประเทศไทยเปิดโอกาสให้บรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬาหรือผู้เกี่ยวข้อง กับวงการกีฬาเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการบริหาร ปกครองกีฬาด้วยการกำกับดูแลกันเองของบรรดา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬา (Self-Regulation in Sports) ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในกลไกภายใต้หลักการ บริหารปกครองตนเองในแต่ละชนิดกีฬา (Self-Governance in Sports) ซึ่งองค์กรบริหารปกครองกีฬา ในแต่ละชนิดกีฬามีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ในการบริหารปกครองตนเองอย่างเป็นอิสระและ ปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก โดยทั่วไป บรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬาที่อยู่ภายใต้ การบริหารปกครองขององค์กรบริหารปกครองกีฬา ให้การรับรองความเป็นอิสระในการตัดสินใจในการ บริหารปกครองตนเองผ่านการได้รับความยินยอม ของบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬาที่เข้ามา ผูกพันตนยินยอมที่จะอยู่ภายใต้อำนาจการบริหาร ปกครองชนิดกีฬาอย่างเป็นอิสระ พร้อมกับยอมรับ ที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครอง ชนิดกีฬาอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้รัฐบาลอังกฤษให้การ รับรองการบริหารปกครองตนเองในแต่ละชนิดกีฬา อย่างเป็นอิสระ ผ่านการรับรองสถานะขององค์กร บริหารปกครองกีฬาในแต่ละชนิดกีฬาโดยรัฐ ส่งผลให้ องค์กรบริหารปกครองกีฬาในแต่ละชนิดกีฬามีฐานะ เป็นนิติบุคคล (Juristic Persons หรือ Legal Entities) (นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายอังกฤษ ในอันที่จะใช้อำนาจบริหารปกครองชนิดกีฬาของตน ภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตน หรือตามเป้าหมายในการจัดตั้งองค์กรเท่านั้น) เช่น บริษัทเอกชนจำกัดโดยหุ้น (Private Company Limited by Shares) บริษัทจำกัดโดยการรับประกัน (Company Limited by Guarantee) องค์กรกึ่งมูลนิธิ ที่ไม่แสวงหากำไร (Charitable Incorporated Organization หรือCIO) (London Borough of Hammersmith & Fulham, n.d.) ซึ่งส่งผลให้

องค์กรบริหารปกครองกีฬา มีอำนาจหน้าที่ในการจัด ระเบียบการบริหารปกครอง การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การกำกับดูแลบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬา รวมทั้งมีความเป็นอิสระ ในการตัดสินใจการบริหารปกครองตนเองได้อย่างอิสระ ในระดับหนึ่ง トラบเท่าที่การบริหารปกครองตนเอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งการรับรอง ดังกล่าวอาจเขียนไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศ หรือตราไว้ในรูปแบบพระราชบัญญัติก็ได้ ส่งผลให้ การบริหารปกครองตนเองขององค์กรบริหารปกครอง กีฬา จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักความชอบด้วยกฎหมาย ของการกระทำเพื่อการบริหารปกครองชนิดกีฬาของตน (Principle of Legality of Sport Governing Actions) โดยการกระทำเพื่อการบริหารปกครองชนิดกีฬา ที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบรรดาผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในวงการกีฬาจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมาย ให้อำนาจเท่านั้น อีกทั้งการกระทำเช่นว่านี้ต้องไม่ขัด หรือแย้งกับหลักการที่กฎหมายบ้านเมืองกำหนดเอาไว้

การกำกับดูแลกันเองของบรรดาผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในวงการกีฬา ที่วงการกีฬาในประเทศไทย ใช้ในการควบคุมมาตรฐานการจัดการแข่งขันกีฬาและ กำกับการดำเนินกิจกรรมกีฬาของบรรดาผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในวงการกีฬาด้วยกันเอง ย่อมทำให้บรรดา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬายังคงมีเสรีภาพในการ ทำกิจกรรมกีฬาหรือดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬา ภายใต้ความผูกพันและความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติ ตามกฎระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬา กลไกการกำกับดูแลกันเองของบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในวงการกีฬาในประเทศไทยยังสามารถนำมา บังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นก็เพราะการใช้อำนาจ บริหารปกครองในแต่ละชนิดกีฬาที่เป็นการใช้อำนาจ บริหารปกครองจากการควบคุมปกครองขององค์กร บริหารปกครองกีฬาในลำดับที่เหนือกว่าไปยังองค์กร บริหารปกครองกีฬาในลำดับต่ำกว่า (Top-down Control) โดยแต่ละชนิดกีฬาในประเทศไทย

มักมีโครงสร้างลักษณะการบริหารปกครองกีฬาในชนิดกีฬาของตนเพียงหนึ่งเดียว (Unitary Structure) อีกทั้งกลไกการกำกับดูแลกันเองของบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬาก็ยังสามารถนำมาบังคับใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพมาก นั่นก็เพราะองค์กรบริหารปกครองกีฬาสามารถใช้กลไกการกำกับดูแลบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬา (Regulatory Function) ที่ยินยอมเข้ามาเป็นสมาชิกอยู่ภายใต้การบริหารปกครองของตนด้วยการดำเนินการทางวินัย (Disciplinary Actions) แก่บรรดาสมาชิก รายหนึ่งรายใดหรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือฝ่าฝืนจริยธรรม จรรยาบรรณ ที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้กำหนดเอาไว้ (Cattaneo, 2018, 119-127) ตัวอย่างเช่น องค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษสามารถใช้อำนาจบริหารปกครองชนิดกีฬาของตนออกคำสั่งลงโทษทางวินัยอันถือเป็นคำสั่งเพื่อการบริหารปกครองบรรดาสมาชิกที่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬาที่เป็นสมาชิกที่จะต้องผูกพันปฏิบัติตามกฎระเบียบเป็นต้น จากที่กล่าวมาในข้างต้นอาจเห็นได้ว่าองค์กรบริหารปกครองกีฬามีความเป็นอิสระในการบริหารปกครองตนเองและกำกับดูแลบรรดาสมาชิกที่ยินยอมเข้ามาอยู่ภายใต้การบริหารปกครองให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้วางเอาไว้ เหตุนี้องค์กรบริหารปกครองกีฬาจึงมีอิสระในการบริหารปกครองเพื่อตอบสนองต่อประโยชน์ในกิจกรรมกีฬาหรือการแข่งขันกีฬาในชนิดกีฬาของตน อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ร่วมกันของผู้คนในวงการกีฬาสากลที่ต้องการให้การแข่งขันกีฬาเป็นไปอย่างโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม ปราศจากการเอารัดเอาเปรียบ อย่างไม่เป็นธรรมในวงการกีฬาสากล ซึ่งอาจถือเป็นคุณค่าสำคัญของการดำรงอยู่ในลักษณะการบริหารปกครองกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬา ในประเทศอังกฤษ ในอีกด้านลักษณะการบริหารปกครองขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษเช่นว่านี้ล้วนแล้วแต่สร้างความ

เป็นเอกภาพ ในการบริหารปกครองชนิดกีฬาสากลของตน เปิดโอกาสให้บรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมกีฬาหรือการแข่งขันกีฬาซึ่งกระจัดกระจายอยู่ตามเมืองต่าง ๆ เช่น สโมสรกีฬา (Clubs) เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของตนเองผ่านการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงสร้างลักษณะการบริหารปกครองกีฬาในชนิดกีฬาของตน แต่การเข้ามามีส่วนร่วมเช่นว่านี้ก็ไม่ได้ปิดกั้นโอกาสในการดำเนินกิจกรรมภายในของบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเองให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมที่แวดล้อมและระบบนิเวศทางการกีฬาโดยรอบ ที่ประสบพบเจอ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากองค์กรบริหารปกครองกีฬาที่เป็นต้นสังกัดไปในทุกกรณี เพียงแต่การดำเนินกิจกรรมนั้นก็ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎระเบียบที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้วางเอาไว้

การใช้อำนาจขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะในวงการกีฬาอังกฤษ

กีฬาในแต่ละชนิดกีฬาในประเทศอังกฤษอยู่ภายใต้การบริหารปกครองขององค์กรบริหารปกครองกีฬาของแต่ละชนิดกีฬาซึ่งแต่ละองค์กรล้วนแล้วแต่มีอิสระและเสรีภาพในการตัดสินใจบริหารปกครองชนิดกีฬาของตน ซึ่งองค์กรบริหารปกครองกีฬามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกโดยรวมหรือเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกส่วนใหญ่ ไม่เพียงเท่านั้นองค์กรบริหารปกครองกีฬายังมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมในทำนองที่ตอบสนองประโยชน์หรือความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ที่เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬาของตน โดยการตอบสนองทั้งบรรดาสมาชิกส่วนใหญ่หรือประชาชนส่วนใหญ่เช่นว่านี้ถือว่าเป็นประโยชน์สาธารณะในวงการกีฬา (Public Interests in Sports) ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของบรรดาสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกีฬาคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ

ในอีกด้านบรรดาสมาชิก ส่วนใหญ่หรือผู้เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับกีฬาส่วนใหญ่ต่างต้องมีความต้องการไปในทางเดียวกัน ตัวอย่างเช่น บรรดาสมาชิกส่วนใหญ่ หรือผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ กับกีฬาส่วนใหญ่ต่างเห็นไปในทางเดียวกันว่าการนำสารต้องห้ามทางการกีฬา เข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้ได้เปรียบทางการกีฬา (Doping in Sports) เป็นการเอารัดเอาเปรียบคู่แข่งชั้นกีฬา อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่สงบสุข ในวงการกีฬา ทั้งการนำสารต้องห้ามทางการกีฬาเข้าสู่ ร่างกายก็อาจเป็นอันตรายต่อนักกีฬาที่นำสารต้องห้าม เข้าสู่ร่างกายเอง บรรดาสมาชิกขององค์กรบริหาร ปกครองกีฬาและผู้คนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกีฬ ต่างก็เห็นพ้องไปในทางเดียวกันว่าการนำสารต้องห้าม ทางการกีฬาเข้าสู่ร่างกายสร้างความไม่เป็นธรรมและ นำไปสู่ความไม่สงบสุขในวงการกีฬา เป็นต้น

แม้ว่าองค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศไทย มักอยู่ในสถานะของนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน แต่องค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศไทย กลับมีภารกิจในการดูแลรักษาประโยชน์ส่วนรวม ของบรรดาสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ กับกีฬาในชนิดกีฬานั้น ๆ โดยที่บรรดาสมาชิกและ ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกีฬาต่างฝ่ายต่างต้อง สม่ครใจเข้ามาก่อนนิติสัมพันธ์กับองค์กรบริหารปกครอง กีฬาในทำนองที่ว่าจะยินยอมอยู่ภายใต้การบริหาร ปกครองหรือกำกับดูแล พร้อมยินยอมปฏิบัติตาม กฎระเบียบที่องค์กรบริหารปกครองกีฬา ได้วางเอาไว้ เท่ากับว่าบรรดาสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ กับกีฬาต่างก็ยินยอมที่จะสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อเห็น แก่ประโยชน์ร่วมกันในวงการกีฬายอมให้องค์กรบริหาร ปกครองกีฬามาดูแลรักษาประโยชน์ร่วมกันและพิทักษ์ ประโยชน์ส่วนรวมในวงการกีฬา ดังนั้นองค์กรบริหาร ปกครองกีฬาจึงมีอำนาจและสามารถใช้อำนาจที่มีอยู่ บังคับให้บรรดาสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ กับกีฬาปฏิบัติตามกฎระเบียบ สำหรับการใช้อำนาจ ที่องค์กรบริหารปกครองดำเนินการเพื่อประโยชน์

สาธารณะในวงการกีฬาประกอบด้วย (ก) อำนาจบริหาร ปกครอง ได้แก่ อำนาจตามหน้าที่ขององค์กรบริหาร ปกครองกีฬาในการบริหารปกครองบรรดาสมาชิกหรือ กำกับดูแลผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกีฬาให้เป็นไปตาม กฎระเบียบที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้วางเอาไว้ โดยยึดการออกกฎระเบียบหรือคำสั่งเพื่อการบริหาร ปกครองกีฬาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ยินยอม ปฏิบัติตาม เพื่อจัดระเบียบการบริหารปกครองกีฬาหรือ เพื่อดำรงรักษาความถูกต้องชอบธรรมในวงการกีฬา ขณะเดียวกันองค์กรบริหารปกครองกีฬาก็มีอำนาจ ทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของบรรดา สมาชิก ส่วนใหญ่ตามที่บรรดาสมาชิกส่วนใหญ่ร้องขอ ให้ดำเนินการ (ข) อำนาจบัญญัติกฎระเบียบ ได้แก่ อำนาจตามหน้าที่องค์กรบริหารปกครองกีฬา ในการออกกฎระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อวางเกณฑ์ มาตรฐานหรือกรอบกติกา ที่ใช้เป็นแนวทางในการ อยู่ร่วมกันในวงการกีฬา เพื่อให้บรรดาสมาชิกหรือ ผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับกีฬาประพฤติปฏิบัติตาม ในทำนองที่อยู่บนพื้นฐานของการรักษาความเป็นธรรม หรือการดำรงความถูกต้อง ชอบธรรมในวงการกีฬา โดยบรรดาสมาชิกหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับกีฬา ต้องยินยอมผูกพันรับสภาพบังคับของกฎระเบียบหรือ ข้อบังคับและจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด หากบรรดาสมาชิกหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับกีฬา ไม่ยอมปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับ บรรดา สมาชิกหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับกีฬาอาจเผชิญ กับผลร้ายได้รับเนื่องจากการฝ่าฝืน ซึ่งมักเป็นการดำเนิน มาตรการลงโทษทางแพ่ง (Civil Sanctions) เช่น โทษปรับทางแพ่ง โทษให้ชดใช้เงินเท่ากับผลประโยชน์ ที่ผู้ถูกเอารัด เอาเปรียบได้รับอย่างไม่เป็นธรรมหรือ พึงได้รับจากการถูกกดขี่ข่มเหงอย่างไม่เป็นธรรม โทษห้ามไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดที่องค์กร บริหารปกครองกีฬาเป็นผู้จัดกิจกรรมหรือกำกับดูแล การจัดกิจกรรม เป็นต้น และ (ค) อำนาจระงับข้อพิพาท ได้แก่ อำนาจระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างบรรดา

สมาชิกด้วยกัน หรือบรรดาสมาชิกกับผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบรรดาสมาชิก หรือบรรดาสมาชิกกับองค์กรบริหารปกครองกีฬา ซึ่งเป็นกระบวนการยุติธรรมที่ผ่านการวินิจฉัยข้อพิพาทโดยผ่านกระบวนการยุติธรรมที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้สร้างขึ้นหรือยอมรับนับถือซึ่งมักประหยัดเวลา มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก รวมทั้งมีกระบวนการระงับข้อพิพาท ให้ยุติแล้วการระงับข้อพิพาทเช่นว่านี้มักเป็นการระงับข้อพิพาททางเลือกหรือการระงับข้อพิพาทนอกศาล เช่น การประนีประนอมข้อพิพาท (Mediation) หรืออนุญาโตตุลาการ (Arbitration) เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การใช้อำนาจบริหารปกครอง อำนาจบัญญัติกฎระเบียบ และอำนาจระงับข้อพิพาทขององค์กรบริหารปกครองกีฬามักอยู่บนรากฐานที่ว่า การใช้อำนาจจะกระทำได้หรือไม่ต้องมีกฎระเบียบ หรือข้อบังคับมารับรองให้องค์กรบริหารปกครองกีฬาสามารถกระทำได้อีกทั้งกฎระเบียบหรือข้อบังคับเช่นว่านี้ก็ต่อไม่ขัดแย้งกับกฎหมายอังกฤษ (English Law) ซึ่งบัญญัติเอาไว้อย่างชัดเจน นั้นหมายความว่า การใช้อำนาจจะกระทำต่อเมื่อมีกฎระเบียบให้อำนาจเอาไว้อย่างชัดเจนและจะต้องใช้อำนาจภายใต้กรอบที่กฎหมายอังกฤษได้กำหนดเอาไว้ (ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอังกฤษ) ซึ่งสถาบันระงับข้อพิพาทขององค์กรบริหารปกครองกีฬาจะเป็นผู้ใช้อำนาจควบคุมไม่ให้การใช้อำนาจขององค์กรบริหารปกครองกีฬาขัดหรือแย้งกับกฎระเบียบที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้วางเอาไว้เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันระงับข้อพิพาทขององค์กรบริหารปกครองกีฬาคงมีบทบาทสำคัญในการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาออกคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎระเบียบหรือกระทำต่อบรรดาสมาชิกอย่างไม่เป็นธรรม (อันถือเป็นการควบคุมการกระทำขององค์กรบริหารปกครองกีฬาจะต้องชอบด้วยกฎระเบียบที่ตัวขององค์กรบริหารปกครองเองได้กำหนดขึ้นมาเอง) เช่น กรณีบรรดาสโมสรกีฬาที่เป็นสมาชิกรายหนึ่งรายใดเห็นว่า

องค์กรบริหารปกครองกีฬามีคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่เป็นธรรม เป็นต้น

องค์กรบริหารปกครองกีฬาในฐานะนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชนในประเทศอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของบรรดาสมาชิกส่วนรวมหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะด้านกีฬา ด้วยการใช้อำนาจกำกับดูแล การจัดการแข่งขันกีฬาให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ตามมาตรฐานสากล หรือควบคุมบรรดาสมาชิก ให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อการบริหารปกครองชนิดกีฬาที่ได้วางเอาไว้ ซึ่งการดำเนินกิจกรรมขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษเช่นว่านี้ ย่อมมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของด้านกีฬาในประเทศอังกฤษ (Governmental Sports Bodies in England) สามารถจัดทำบริการสาธารณะอันเป็นกิจกรรมในฐานะฝ่ายปกครองของรัฐจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะด้านกีฬา ไม่ว่าหน่วยงานของรัฐสังกัดฝ่ายบริหารที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน ในรูปแบบที่เป็นส่วนราชการ (Departmental Public Body) (เช่น กระทรวงวัฒนธรรม สื่อ และกีฬา (Department for Culture, Media and Sport หรือ DCMS) (National Audit Office, 2018, 2) ที่มีบทบาทขับเคลื่อนภาพรวมนโยบายทางการกีฬาของประเทศอังกฤษ (รวมทั้งเวลส์ สกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนือ) รวมไปถึงหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน ในรูปแบบที่มีใช้ส่วนราชการ (Non-Departmental Public Body) (เช่น องค์กรกีฬาอังกฤษ (Sport England หรือ SE) ที่มีบทบาทในฐานะฝ่ายปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการสนับสนุนกีฬาชุมชนและสร้างพันธมิตรส่งเสริมกิจการกีฬากับองค์กรบริหารปกครองกีฬาในชนิดกีฬาต่าง ๆ และองค์กรมาตรฐานความปลอดภัยในสนามกีฬา (Sports Grounds Safety Authority หรือ SGSA) ที่มีบทบาทในฐานะฝ่ายปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการพัฒนามาตรฐาน

ความปลอดภัยในสนามกีฬาและประสานความร่วมมือกับองค์กรบริหารปกครองกีฬาในชนิดกีฬาต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยในสนามกีฬา เป็นต้น) เพราะแม้ว่าองค์กรบริหารปกครองกีฬามีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชนและไม่ได้มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐด้านกีฬาซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนของประเทศอังกฤษ แต่องค์กรบริหารปกครองกีฬา ก็ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะด้านกีฬาเช่นเดียวกันกับหน่วยงานของรัฐสังกัดฝ่ายบริหาร และหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารที่มีภารกิจจัดทำบริการสาธารณะด้านกีฬาในประเทศอังกฤษ อีกทั้งองค์กรบริหารปกครองกีฬายังสามารถได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลอังกฤษผ่านโครงการสนับสนุนทางการเงิน (Funding) จากหน่วยงานของรัฐด้านกีฬาเพื่อให้องค์กรบริหารปกครองกีฬานำเงินเหล่านี้มาจัดทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะในวงการกีฬาของตนต่อไป ตัวอย่างเช่น องค์กรกีฬาอังกฤษได้สนับสนุนทางการเงินแก่สโมสรรักบี้ฟุตบอล ที่ลงทำการแข่งขันในรายการพรีเมียร์ลีกปี (Major package of financial support for Premiership Rugby clubs) ซึ่งเป็นลีกรักบี้ฟุตบอลอาชีพในประเทศอังกฤษ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ โควิด-19 (Covid-19) อันส่งผลต่อการแสวงหารายได้ของสโมสรรักบี้ฟุตบอลเหล่านี้ การสนับสนุนทางการเงินย่อมช่วยพยุงสถานะทางเศรษฐกิจของสโมสรรักบี้ฟุตบอลต่าง ๆ ช่วยเหลือเยียวยาสโมสรรักบี้ฟุตบอลที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจในช่วงเวลาที่ผ่านมา อันเป็นการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่วงการกีฬารักบี้ฟุตบอลให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางกีฬาดอบสนองผู้คนส่วนมากต่อไปได้นั้น หมายความว่ารัฐบาลอังกฤษมอบเงินสนับสนุนให้สโมสรกีฬารักบี้ฟุตบอลซึ่งเป็นเอกชนให้ใช้จัดทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ทางการกีฬาเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนที่ติดตามการแข่งขันกีฬารักบี้ฟุตบอลและเพื่อให้กิจการกีฬารักบี้ฟุตบอล

ภายในประเทศสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างไม่สะดุด (Sport England, n.d.) เป็นต้น

นอกจากนี้ องค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษอาจใช้อำนาจใน 2 ประการ นั่นก็คือ (ก) การใช้อำนาจดุลพินิจ (Discretionary Power) หรือการใช้อำนาจตามกฎหมายระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬาที่ให้หน่วยงานภายในของตนใช้ความคิดและพิจารณาญาณไตร่ตรองเลือกตัดสินใจออกคำสั่งเพื่อการบริหารปกครองกีฬาอย่างหนึ่งอย่างใด (Discretionary Decision-Making) รวมทั้งเลือกตัดสินใจสั่งการหรือไม่สั่งการอย่างหนึ่งอย่างใดโดยพิจารณาจากระเบียบที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้คนในวงการกีฬาของตน (เช่น การใช้อำนาจดุลพินิจในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย (Disciplinary Decision) ที่มีผลกระทบต่อสิทธิของนักกีฬาหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในชนิดกีฬา เพื่อดำรงรักษาเอาไว้ซึ่งข้อบัญญัติที่วางไว้สำหรับกำกับความประพฤติของนักกีฬาหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกีฬาให้เป็นระเบียบเรียบร้อยในวงการกีฬา เป็นต้น) และ (ข) การใช้อำนาจผูกพัน (Mandatory Power) หรือการใช้อำนาจตามกฎหมายระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬาที่ให้อำนาจแก่องค์กรบริหารปกครองกีฬาต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเมื่อมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นตามที่กฎหมายระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬาได้กำหนดเอาไว้ล่วงหน้าในเรื่องนั้น ๆ แล้ว การใช้อำนาจเช่นนี้นี้อาจเป็นอำนาจของหน่วยงานภายในขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในทำนองที่ต้องผูกพันกับเงื่อนไขที่ระบุเอาไว้ในกฎหมายที่ถูกวางเอาไว้ล่วงหน้า ถ้าหากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นตามเงื่อนไขที่กำหนดเอาไว้ในกฎหมายแล้ว หน่วยงานภายในขององค์กรบริหารปกครองกีฬาต้องปฏิบัติตามหรือสั่งการที่กฎหมายกำหนดเอาไว้อย่างเคร่งครัด จะตัดสินใจเลือกไปกระทำอย่างอื่นที่แตกต่างไปจากกฎหมายระบุหรือกำหนดเอาไว้ไม่ได้ (เช่น การใช้อำนาจผูกพันตามเงื่อนไขที่ปรากฏ

ตามกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณา คำร้องขอใบอนุญาตจัดตั้งสโมสรกีฬา (Mandatory Club Licensing Conditions) ต่อองค์กรบริหารปกครองกีฬา ที่ยื่นคำร้องขอใบอนุญาตดำเนินการจัดตั้งสโมสรกีฬาตามกฎหมายของชนิดกีฬา เงื่อนไขที่ระบุเอาไว้ประกอบการใช้อำนาจผูกพันอย่างชัดเจนเช่นว่านี้ ย่อมนำไปสู่การรักษามาตรฐานและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการดำเนินกิจกรรมในวงการกีฬา เป็นต้น)

มุมมองของกฎหมายกีฬอังกฤษเกี่ยวกับการใช้อำนาจขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษ

การดำเนินกิจกรรมขององค์กรบริหารปกครองกีฬาเป็นหน้าที่และภารกิจภายใต้นิติสัมพันธ์ (Legal Relations) ระหว่างองค์กรบริหารปกครองกีฬากับบรรดาสมาชิก เช่น สโมสรกีฬา หรือองค์กรบริหารปกครองกีฬากับผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกีฬาที่ตนมีอำนาจกำกับดูแล เช่น นักกีฬาอาชีพ ผู้ตัดสิน หรือผู้ฝึกสอน นิติสัมพันธ์เช่นนี้มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ร่วมกันในวงการกีฬา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬาดังกล่าวโดยรวม แต่นิติสัมพันธ์เช่นว่านี้ต้องอาศัยความสมัครใจของสโมสรกีฬาสมาชิกหรือผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกีฬาที่จะยินยอมเข้ามาอยู่ภายใต้การบริหารปกครองหรือยินยอมทำข้อตกลงเข้ามาเป็นสมาชิก (Member Agreement) เพื่อผูกพันว่าปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬาพร้อมกับการขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิก (Membership Registration) อยู่ภายใต้สังกัดองค์กรบริหารปกครองกีฬา องค์กรบริหารปกครองกีฬาจึงจะสามารถใช้อำนาจออกคำสั่งเพื่อการบริหารปกครองกีฬาหรือออกกฎระเบียบบังคับให้บรรดาสมาชิกหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬาของตนปฏิบัติตามได้ ซึ่งอาศัยความสมัครใจ (Voluntary Binding) ที่จะทำข้อตกลงเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์กรบริหารปกครองกีฬาพร้อมกับตกลงยินยอมว่าจะยอมรับคำสั่งเพื่อการบริหาร

ปกครองกีฬาให้มีผลบังคับใช้เหนือตน ซึ่งตนต้องปฏิบัติตามทันทีเมื่อมีคำสั่งโดยที่ไม่ต้องไปฟ้องต่อศาล เพราะเป็นความผูกพันตามข้อตกลงที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการบริหารปกครองกีฬาและเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารปกครองกีฬาเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งแม้ว่าข้อตกลงผูกพันกันเช่นว่านี้จะเจาะจงผูกพัน ให้บรรดาสมาชิกหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬายอมรับกฎระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬา แต่ผลของข้อตกลงเช่นว่านี้นำไปสู่ความไม่เสมอภาคในสถานะทำให้องค์กรบริหารปกครองกีฬามีอำนาจเหนือที่จะปกครองควบคุมบรรดาสมาชิกหรือกำกับดูแลผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬาของตน ทั้งนี้สมาชิกรายหนึ่งรายใดหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬารายหนึ่งรายใดเลือกที่จะตกลงผูกพันกันเป็นอย่างอื่น นอกเหนือไปจากที่กฎระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬาได้กำหนดเอาไว้ไม่ได้ เพราะกฎระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬามีลักษณะเป็นการทั่วไป บังคับใช้กับบรรดาสมาชิก ผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกีฬาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เป็นการทั่วไปผลที่ตามมาย่อมทำให้กฎระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬาสามารถใช้เป็นเครื่องมือบริหารปกครองชนิดกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพรองรับการใช้อำนาจขององค์กรบริหารปกครองกีฬาเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความสงบเรียบร้อย ในชนิดกีฬาและดำรงความถูกต้องชอบธรรมในวงการกีฬาที่บรรดาสมาชิกส่วนใหญ่หรือผู้คนหมู่มากในวงการกีฬายอมรับนับถือร่วมกัน นิติวิธีที่ใช้ในลักษณะการบริหารปกครองกีฬาโดยสภาพนั้น มุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะของวงการกีฬาอยู่เหนือประโยชน์ของสมาชิกรายหนึ่งรายใดหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกีฬาบุคคลหนึ่งบุคคลใด ในขณะที่นิติวิธีที่ใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีในวงการกีฬาของรัฐบาลอังกฤษ โดยสภาพนั้น มุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะของวงการกีฬาอยู่เหนือประโยชน์ปัจเจกชนรายหนึ่งรายใดเป็นสำคัญ กฎหมายอังกฤษใช้บังคับกับผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสียในวงการกีฬา จึงเป็นกฎหมายของรัฐ ที่ให้เอกสิทธิ์แก่องค์กรฝ่ายปกครองให้ใช้อำนาจปกครอง เหนือเอกชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม อันดีในวงการกีฬา ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติ Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act., 1985 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสนามกีฬาฟุตบอลห้ามไม่ให้ ผู้ชมกีฬาฟุตบอลบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสนาม กีฬาฟุตบอลและไม่ให้มีการครอบครองเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในระหว่างการเดินทางมายังสนามกีฬา ฟุตบอลและระหว่างที่อยู่ภายในสนามกีฬาฟุตบอล (Institute of Alcohol Studies, 2020, 6) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาในข้างต้นอาจเห็นได้ว่า บทบาท ขององค์กรบริหารปกครองกีฬาที่เป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายเอกชนอังกฤษมุ่งใช้อำนาจบริหารปกครอง กีฬาของตนเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะในวงการ กีฬา เช่นเดียวกันรัฐบาลอังกฤษก็มุ่งใช้อำนาจปกครอง คุ้มครองประโยชน์สาธารณะในแวดวงกีฬา รวมทั้ง รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในวงการกีฬา ซึ่งวิธีคิดหลักตามลักษณะการบริหารปกครองกีฬาย่อมมองว่าประโยชน์ส่วนรวมในวงการกีฬาย่อมเหนือ ไปกว่าประโยชน์ส่วนตนของปัจเจกบุคคลรายหนึ่ง รายใดหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดในวงการกีฬา แต่ก็ ไม่ละเลยการปกป้องคุ้มครองสิทธิอันเป็นประโยชน์ หรืออำนาจอันชอบธรรมของบรรดาสมาชิกหรือผู้เข้ามา เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬาภายใต้กฎระเบียบที่องค์กร บริหารปกครองกีฬาได้ออกมารับรองหรือคุ้มครอง ไม่ให้มีการละเมิดต่อองค์กรบริหารปกครองกีฬาอาจใช้ อำนาจที่ตนมีในการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิที่บรรดา สมาชิกหรือผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬาพึงมี พึงได้ เช่น สิทธินักกีฬาจะได้รับเงินเดือน (Salary) หรือค่าตอบแทน (Wage) จากสโมสรกีฬาต้นสังกัด อย่างเป็นธรรม เป็นต้น

บทสรุป

องค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศอังกฤษ (เช่น สมาคมกีฬาของชนิดกีฬาต่าง ๆ) มักประกอบ กิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อบริหารปกครองบรรดาสมาชิก หรือกำกับดูแลผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวงการกีฬา โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์สาธารณะด้านกีฬาหรือ มุ่งตอบสนองความต้องการของส่วนรวมของผู้คน ในวงการกีฬา องค์กรบริหารปกครองกีฬาในประเทศ อังกฤษ ยังมีส่วนช่วยวางมาตรฐานการจัดการแข่งขัน กีฬา และพัฒนาคุณภาพกิจกรรมกีฬาให้แก่วงการกีฬา อันสามารถตอบสนองทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้กับวงการกีฬาในแต่ละชนิดกีฬา ทั้งนี้องค์กรบริหาร ปกครองกีฬาและบรรดาสมาชิกขององค์กรบริหาร ปกครองกีฬาอาจได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอังกฤษ เพื่อดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะด้านกีฬา (เช่น การสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ) อีกทั้ง นโยบายหรือกฎระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬา ในประเทศอังกฤษยังอาจสอดคล้องกับนโยบายหรือ กฎหมายของภาครัฐเพื่อตอบสนองต่อประโยชน์ สาธารณะด้านกีฬาหรือตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้คนหมู่มากในวงการกีฬานั้นหมายความว่านโยบาย หรือกฎระเบียบขององค์กรบริหารปกครองกีฬา ยังอาจสอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกันกับนโยบาย และกฎหมายของภาครัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะ ด้านกีฬา ทั้งนี้การบริหารปกครองกีฬาต้องดำเนินการ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะในวงการกีฬาหรือ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมสามารถตอบสนอง ความต้องการของบรรดาสมาชิกส่วนใหญ่ซึ่งการใช้ อำนาจขององค์กรบริหารปกครองกีฬาจะต้องเป็นไป ตามกฎระเบียบที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้กำหนด เอาไว้และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอังกฤษ

อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลอังกฤษต้องการคุ้มครอง ความปลอดภัยให้ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับ

กิจกรรมกีฬาในทางหนึ่งทางใดแล้วหรือรัฐบาลอังกฤษ ต้องการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ไม่ให้เกิดความสับสนวุ่นวายจากการจัดกิจกรรม การแข่งขันกีฬาอย่างหนึ่งอย่างใด รัฐบาลอังกฤษ อาจใช้อำนาจออกกฎหมายพิเศษที่ให้อำนาจหน่วยงาน ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐเป็นพิเศษในการกำกับดูแล

หรือสอดส่องพฤติกรรมของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในวงการกีฬาที่อาจ ก่อความสับสนวุ่นวายหรือ ประพฤติตนไม่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐาน ของรัฐบางอย่าง เช่น พระราชบัญญัติ Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act 1985 ดังที่ได้ กล่าวมาในข้างต้น

เอกสารอ้างอิง

- Anderson, J. (2006). An accident of history: Why the decisions of sports governing bodies are not amenable to judicial review. **Common Law World Review**, 35 (3), 173-196.
- Cattaneo, A. (2018). Social Dialogue and the regulatory power of governing bodies. **The International Sports Law Journal**, 17 (3-4), 119-127.
- Everley, S. (2020). The Child Protection in Sport Unit-Supporting National Governing Bodies in Hearing the Voices of Children: An Evaluation of Current Practice. **Child Abuse Review (Chichester, England: 1992)**, 29 (2), 114-129.
- Greenhow, A., and East, J. (2015). Custodians of the Game: Ethical Considerations for Football Governing Bodies in Regulating Concussion Management. **Neuroethics**, 8 (1), 65-82.
- Institute of Alcohol Studies. (2020). **Licensing in Practice: The Availability of Alcohol in UK Society**. London: Institute of Alcohol Studies.
- London Borough of Hammersmith and Fulham. (n.d.). **A Guide to Starting a Sports Club**. London: London Borough of Hammersmith & Fulham.
- Mikkonen, M., Stenvall, J., and Lehtonen, K. (2021). The paradox of gender diversity, organizational outcomes, and recruitment in the boards of national governing bodies of sport. **Administrative Sciences**, 11 (4), 1-16.
- National Audit Office. (2018). **Departmental Overview, October 2018: Department for Digital, Culture, Media & Sport**. London: National Audit Office.
- O’Leary, L. (2021). Independence and impartiality of sports disputes resolution in the UK. **The International Sports Law Journal**, 21 (4), 243-256.
- Rodenberg, R. M., Sackmann, J., and Groer, C. (2016). Tennis integrity: a sports law analytics review. **The International Sports Law Journal**, 16 (1-2), 67-81.
- Sport England. (n.d.). Government Sport Survival Package: **Targeted financial relief to help our sports clubs survive the impact of the delay to spectator readmission during the coronavirus crisis**. Retrieved February 12, 2024, from <https://www.sportengland.org/guidance-and-support/coronavirus/funding-innovation-and-flexibility/government-sport-survival>.

Taylor, M., and O'Sullivan, N. (2009). How Should National Governing Bodies of Sport Be Governed in the UK? An Exploratory Study of Board Structure. **Corporate Governance: An International Review**, 17(6), 681-693.

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยกลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ของวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติบ้านหนองสองตอน จังหวัดกาญจนบุรี

ENHANCE THE COMPETITIVENESS WITH LOGISTIC STRATEGIES, BAN NONG SONG TON NATURAL DRIED FLOWER COMMUNITY ENTERPRISE, KANCHANABURI

อมรรัตน์ อุดมเจริญศิลป์^{1)*}, วาญญู ชูภักตร์²⁾ และ สุวัฒน์ นวลขาว³⁾

¹⁾⁻³⁾วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Amornrat Udomcharoensil^{1)*}, Watanyu Choopak²⁾ and Suwat Nualkaw³⁾

¹⁾⁻³⁾College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Amornrat.udo.112@gmail.com

Received: November 22, 2023

Revised: January 10, 2024

Accepted: February 13, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการโลจิสติกส์ในการผลิตและ (2) ศึกษากลยุทธ์ที่ใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติ บ้านหนองสองตอน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มโดยเจาะจงผู้ที่เป็สมาชิกไม่ต่ำกว่า 5 ปี รวบรวมและเปรียบเทียบข้อมูลตามหลักสามเส้า วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสร้างกลยุทธ์ด้วยวิธี TOWS Matrix ผลการศึกษาพบว่า (1) กระบวนการโลจิสติกส์ในการผลิต ประกอบด้วย การตากแห้ง ย้อมสี ประกอบดอกและประกอบช่อใช้เวลารวมในการผลิต 7 วันในการผลิตขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ จัดหาวัตถุดิบธรรมชาติจากในพื้นที่และต่างพื้นที่ มีรูปแบบการผลิตเพื่อรอการจัดจำหน่าย (Made-to-Stock) เพื่อลดเวลาการรอคอยของลูกค้า (2) สภาพแวดล้อมของกลุ่มวิสาหกิจ มีจุดแข็งในเรื่องต้นทุนของวัตถุดิบต่ำและงานฝีมือที่มีเอกลักษณ์ จุดอ่อน ขาดการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการดำเนินงาน โอกาส ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ อุปสรรค สภาพอากาศมีผลต่อระยะเวลาในการผลิต และมีแรงกดดันจากภายนอกที่สำคัญของผู้จัดหาวัสดุจากต่างพื้นที่ที่มีผลต่อการกำหนดราคาของสินค้า (3) กลยุทธ์เพิ่มความสามารถในการแข่งขันสร้างกลยุทธ์เชิงรุกด้วยการสร้างสรรค์สินค้าให้หลากหลายและเข้าร่วมการจัดแสดงต่าง ๆ เชิงป้องกันควรสร้างเครือข่ายผู้จัดหาวัสดุเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองของกลุ่มและเพิ่มปริมาณการคลังวัสดุในช่วงที่มีอากาศเหมาะสมและกลยุทธ์เชิงแก้ไขและรับมือคือการพัฒนาทักษะด้านภาษาและด้านเทคโนโลยี เพื่อประยุกต์ใช้สนับสนุนการดำเนินงานเพิ่มอุปสงค์และจัดการอุปทานเพื่อรองรับความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ความสามารถในการแข่งขัน กลยุทธ์ การจัดการโลจิสติกส์ วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

This research aimed to: (1) study the logistics processes in production; and (2) identify strategies to enhance the competitiveness of Ban Nong Song Ton Natural Dried Flower Community Enterprise, Kanchanaburi. This research used qualitative methods. The instruments were in-depth interviews and observations of group leaders and members, especially those who had been members for at least 5 years. The data were collected and compared using the triangulation methods. The analyzed data were used to create strategies based on the TOWS matrix method. This research found that: (1) The steps involved in manufacturing logistics were dying, drying, assembling the flowers, and putting the bouquet together. Seven days was needed for production in total, depending on the weather and the procurement of natural raw materials from nearby and distant locations. The production model was Made-to-Stock to shorten the waiting time for customers. (2) The group environment has the advantages of low raw material costs and unique craftsmanship. The weakness was the lack of technology to support the operation. The group's opportunities lay in the support from government agencies. The threats came from the changing weather that could affect the production time and external pressure generated by raw material suppliers from different regions that could affect product pricing. (3) The strategies to enhance competitiveness included creating a variety of products and participating in various exhibitions. The preventive strategies included establishing a network of raw material suppliers to improve bargaining power and increase the inventory of raw materials in an appropriate climate. The solution and response strategies included developing language and technical skills in applying technology to support demand growth and supply management to effectively meet customer needs.

Keywords: Competitiveness, Strategy, Logistics management, Community enterprise

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนเป็นหนึ่งในนโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาครัฐ มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการสร้างรายได้อย่างเท่าเทียม อันเป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศ ตามระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ วัตถุนิยม บริโภคนิยมและการยอมรับวัฒนธรรมต่าง ๆ จากต่างชาติ จึงมีการส่งเสริมและสร้างเศรษฐกิจของชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อก่อให้เกิดความสุขและรายได้ภายในชุมชนที่เพิ่มมากขึ้นและเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ

ฐานราก โดยการผลักดันให้ชุมชนใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมที่มีในชุมชนของตน สร้างโอกาส รายได้ และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองนำไปสู่การลดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจากวิกฤตทางเศรษฐกิจเป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงให้แก่ประเทศ

วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันประสบกับปัญหาในการประกอบกิจการในหลายด้าน จากปัญหาขาดศักยภาพด้านต่าง ๆ ไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าได้ รวมถึงขาดองค์ความรู้เพื่อใช้ในการวางแผนและบริหารจัดการและเนื่องจากวิกฤตการแพร่ระบาด

ของ โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทุกภาคส่วน วิถีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลง เมื่อขาดความสามารถ ในการปรับตัวส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนจำนวนมาก ยุติการดำเนินงานกิจการชั่วคราว ถูกเพิกถอน หรือขอยุติ กิจการถาวรจำนวนมาก

วิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติ บ้านหนองสองตอน จังหวัดกาญจนบุรี เกิดขึ้นจาก การประสบปัญหาจากธรรมชาติของคนในชุมชน เนื่องจากสภาพอากาศที่มีอุณหภูมิสูงเกือบตลอดทั้งปี และฝนที่ไม่ตกตามฤดูกาล ส่งผลกระทบต่อรายได้ ของคนในชุมชนมาจากการทำเกษตร สมาชิกในชุมชน เล็งเห็นแนวทางการสร้างรายได้จากใบไม้แห้งที่มี จำนวนมากในชุมชนโดยน้อมนำแนวคิดจากโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จิตได้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น สร้างรายได้แก่คนในชุมชน เมื่อมีการดำเนินกิจการต่อเนื่องหลายปีผลิตภัณฑ์เริ่มมี ความหลากหลายและเป็นที่รู้จัก และได้รับความสนใจ เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการผลิตที่มากขึ้นเช่นกัน และทรัพยากรหรือวัตถุดิบ ที่มีอยู่ในพื้นที่ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องมีการติดต่อซื้อขายจากพื้นที่อื่น ๆ หรือ ดัดแปลงสิ่งที่มีเพื่อใช้ในการผลิต ส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจ จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการสิ่งที่เกี่ยวข้องในการผลิต และการจัดจำหน่ายตั้งแต่ต้นน้ำและปลายน้ำมากขึ้น เพื่อควบคุมต้นทุนในการผลิตไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจกลุ่มนี้จึงเป็นตัวอย่างหนึ่งของกลุ่มวิสาหกิจ ที่จำเป็นต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคม สภาพแวดล้อม และสภาพเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อความอยู่รอด

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความจำเป็น ในการศึกษากระบวนการด้านโลจิสติกส์ของการผลิต ดอกไม้แห้งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้ง จากธรรมชาติบ้านหนองสองตอน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มวิสาหกิจ ด้วยการนำกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ไปปรับใช้เพื่อยกระดับ

กระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำจนปลายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพ และสร้างประโยชน์แก่กลุ่มวิสาหกิจ เพื่อความอยู่รอด ยั่งยืนและเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการโลจิสติกส์ในการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติ บ้านหนองสองตอน จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้ง จากธรรมชาติบ้านหนองสองตอน จังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ในการวิจัย คือ ชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติ บ้านหนองสองตอน ตำบลแก่งเสี้ยน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
2. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้จัด กลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่
 - 2.1) กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้ง จากธรรมชาติบ้านหนองสองตอน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยวิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ประธานกลุ่ม จำนวน 1 ราย และสมาชิกกลุ่ม จำนวน 17 คน
 - 2.2) กลุ่มผู้จัดหาวัสดุธรรมชาติในพื้นที่และ ต่างพื้นที่ที่มีการจัดหาให้แก่กลุ่มวิสาหกิจฯ ไม่ต่ำกว่า 3 ปี รวม 15 ราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและกลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ ของวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติ บ้านหนองสองตอน และแบบสังเกตกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมโลจิสติกส์

ของวิสาหกิจชุมชนฯ โดยเครื่องมือที่ใช้ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

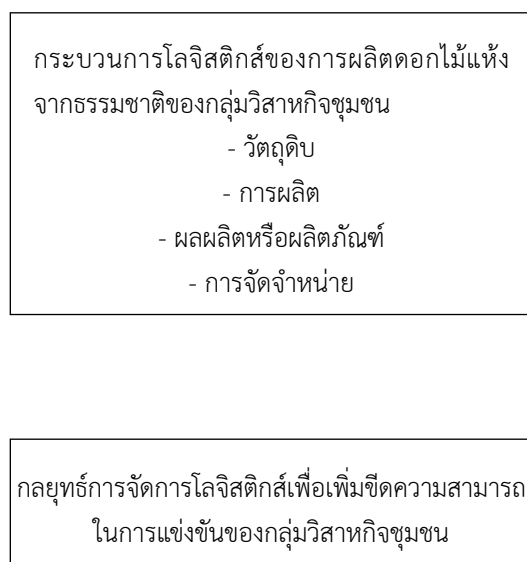
การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาบทความ เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิด้วยการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ณ สถานที่ตั้งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้ง จากธรรมชาติบ้านหนองสองตอน โดยมีการนัดหมายล่วงหน้าและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตขณะที่สัมภาษณ์และศึกษากระบวนการผลิต และบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกและได้รับอนุญาตจากกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการ ได้แก่

- 1) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้วยวิธีการตรวจสอบด้านเวลา สถานที่ และกลุ่มเป้าหมาย เมื่อเวลาสถานที่ต่างไป ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมยังคงเดิม
- 2) ตรวจสอบความมีอคติในการให้ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากหลายคนและจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 3) ตรวจสอบความสอดคล้องกันของข้อมูลจากความคิดเห็นที่ได้รับจากกลุ่มเป้าหมาย ประเมินทัศนคติ ความคิดเห็นและสภาวะทางอารมณ์ของผู้ให้ข้อมูล

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้ง
ธรรมชาติบ้านหนองสองตอน จังหวัด
กาญจนบุรี

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ โดยใช้ SWOT Analysis และ Five-Forces Model และสร้างกลยุทธ์ด้วยวิธี TOWS Matrix และการจัดการโลจิสติกส์ที่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยกระบวนการผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติ ประกอบด้วย 4 กระบวนการหลัก ได้แก่ กระบวนการตาก ย้อมสี จัดดอก และเข้าช่อ โดยแต่ละกระบวนการ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 กระบวนการตากแห้ง นำวัสดุธรรมชาติที่ใช้ในการผลิตมาตากแดดจนแห้งอย่างน้อย 1-2 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ

1.2 ย้อมสีวัสดุธรรมชาติ ในกรณีที่ต้องการสีของดอกไม้ที่ไม่ใช่สีธรรมชาติของวัสดุ ต้องนำมาผ่านกระบวนการกัณสีวัสดุธรรมชาติเพื่อให้สามารถย้อมแล้วได้สีของกลีบดอกไม้ที่เข้มและสดใสมากขึ้น โดยกระบวนการกัณและย้อมสีวัสดุต้องใช้เวลาในการตากให้แห้งรวมทั้งสิ้นประมาณ 2-3 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ

1.3 กระบวนการประกอบดอก นำวัสดุที่ผ่านการตากแห้งและย้อมสีแล้ว มาประกอบเป็นดอกไม้รูปแบบต่าง ๆ โดยอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบวัสดุธรรมชาติเข้าด้วยกันคือปืนกาว รูปแบบของดอกไม้เกิดจากการระดมความคิดช่วยกันออกแบบและประสบการณ์ของสมาชิก

1.4 กระบวนการประกอบช่อดอก หลังจากได้ดอกไม้จากกระบวนการประกอบดอก สมาชิกกลุ่มจะนำดอกไม้มาประกอบเป็นช่อดอก โดยเริ่มจากการทำกึ่งและก้านให้กับดอกไม้ และจึงนำมาประกอบเป็นช่อดอกไม้ จัดใส่แจกัน หรือกระถาง ตามคำสั่งซื้อและแผนการผลิต

2. ผลการวิจัยกระบวนการโลจิสติกส์โดยจำแนก

ตามกิจกรรมโลจิสติกส์

2.1 กิจกรรมการจัดหาวัตถุดิบและอุปกรณ์ (Purchasing) กลุ่มวิสาหกิจฯ ใช้วัสดุจากธรรมชาติในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่สามารถหาได้จากทั้งในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่น แต่เมื่อมีความต้องการซื้อสินค้าจากลูกค้ามากขึ้น วัสดุธรรมชาติที่มีในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ จึงมีการติดต่อซื้อขายวัสดุธรรมชาติจากต่างท้องถิ่นเพื่อใช้ร่วมกับวัสดุที่มีในท้องถิ่น โดยวัสดุธรรมชาติที่ใช้ ได้แก่ ดอกสะแก ฝักประดู่ เปลือกกระถิน เกสรบัวตอง เมล็ดขี้หนอน ดอกสน ดินเป็ด เปลือกข้าวโพด และต้นกก กลุ่มผู้จัดหาวัสดุธรรมชาติในการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจฯสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ผู้จัดหาวัสดุธรรมชาติจากในท้องถิ่นเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชาวบ้านในพื้นที่ ที่มีความสามารถและเชี่ยวชาญในการหาวัสดุธรรมชาติที่ต้องการแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มที่ 2 ผู้จัดหาวัสดุธรรมชาติต่างท้องถิ่น เป็นผู้จัดหาและจำหน่ายวัสดุธรรมชาติจากต่างพื้นที่ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจฯ โดยมีกลุ่มผู้จัดหากลุ่มนี้อยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียกเหนือ และภาคเหนือ เมื่อได้วัสดุธรรมชาติในปริมาณที่ต้องการและตากแห้งเรียบร้อยแล้ว ผู้จัดหาจะจัดส่งวัสดุธรรมชาติทางไปรษณีย์หรือบริษัทขนส่งเอกชนให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี จัดหาวัสดุธรรมชาติ จำพวกดอกสะแก ดอกประดู่ ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จัดหาวัสดุธรรมชาติ จำพวกเกสรดอกบัวตอง และภาคตะวันออกเฉียกเหนือ ได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น

2.2 กิจกรรมการบริหารจัดการการผลิต (Production) กลุ่มวิสาหกิจฯ ผลิตในรูปแบบผลิตเพื่อรอการจัดจำหน่าย (Made-to-Stock) เนื่องจากเป็นงานประดิษฐ์ที่ทำด้วยมือและจำเป็นต้องใช้เวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน เวลาในการผลิตตั้งแต่กระบวนการเตรียมวัสดุ จนกระทั่งผลิตเป็นดอกไม้

ต้องใช้เวลาในการผลิตอย่างน้อย 7 วัน โดยขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและขนาดของผลิตภัณฑ์ จึงจำเป็นต้องผลิตล่วงหน้าเพื่อรอการจัดจำหน่าย หากคำสั่งซื้อ มีมากกว่าจำนวนผลิตภัณฑ์ที่มีในคลังสินค้า จึงจะดำเนินการผลิตเพิ่มโดยแจ้งระยะเวลาการรอผลิตภัณฑ์ให้ลูกค้าทราบล่วงหน้า และทำข้อตกลงการซื้อขายร่วมกัน โดยแผนการผลิตเพื่อรอการจัดจำหน่าย พิจารณาจากผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยม มีคำสั่งซื้อที่แน่นอน จากลูกค้าประจำและความพร้อมของวัสดุธรรมชาติ ที่มีในแต่ละช่วงเวลา แต่เนื่องจากทำเลที่ตั้งของกลุ่มวิสาหกิจฯ อยู่ในพื้นที่ที่มีวัสดุธรรมชาติที่ใช้ในการผลิตจึงเอื้อต่อการผลิตสินค้าเพื่อรอการจัดจำหน่าย

2.3 กิจกรรมการตลาดและการบริการลูกค้า (Marketing and Customer) มีช่องทางการจัดจำหน่าย และติดต่อกับลูกค้า ผ่านหน้าร้านที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และช่องทางสื่อสารออนไลน์ โดยกลุ่มลูกค้ามีทั้งลูกค้าในพื้นที่และลูกค้าต่างพื้นที่ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นลูกค้าประจำได้ติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ คือ ไลน์ (Line) เพียงช่องทางเดียวเท่านั้น เพื่อใช้ในการพูดคุย สอบถาม สั่งซื้อ และชำระเงินผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลัก

2.4 กิจกรรมการกระจายสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง (Distribution and Warehouse Management) ผลิตสินค้าในรูปแบบผลิตเพื่อรอการจัดจำหน่ายเนื่องจากสินค้าต้องใช้ระยะเวลาในการผลิต จึงจำเป็นต้องผลิตล่วงหน้า โดยกลุ่มวิสาหกิจฯ ผลิตและจัดเก็บในคลังสินค้า ที่เปิดเป็นพื้นที่ให้ผู้ที่สนใจซื้อ สามารถเข้าถึงได้ตามต้องการ รวมถึงผู้ที่ต้องการศึกษา สามารถเข้าเยี่ยมชม ดังนั้น คลังสินค้าจึงเป็นช่องทางหนึ่งในการกระจายสินค้าแก่ผู้ที่เข้าเยี่ยมชม ช่องทางการกระจายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจฯ ได้แก่ หน้าร้าน และคำสั่งซื้อออนไลน์ช่องทางการสื่อสารทางไลน์

ช่องทางการกระจายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจฯ เนื่องจากกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายทั้งลูกค้าปลีกและ

กลุ่มลูกค้าที่ซื้อจำนวนมากเพื่อนำไปจำหน่าย หรือ ประยุกต์ ดัดแปลงสินค้าต่อไปภายหลัง ช่องทางการกระจายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจฯ จึงรวมกลุ่มลูกค้าที่ซื้อในปริมาณมาก ๆ เพื่อนำไปจำหน่ายต่อในพื้นที่ศูนย์กระจายสินค้า ได้แก่ ร้านค้าในสวนจัดจักร จำนวน 5 ร้าน ที่เป็นกลุ่มลูกค้าสั่งซื้อสินค้าปริมาณมาก จากกลุ่มวิสาหกิจฯ เพื่อนำไปจำหน่ายต่อทั้งในและต่างประเทศ

2.5 กิจกรรมการจัดส่ง (Transportation management) กลุ่มลูกค้าในประเทศที่อยู่นอกพื้นที่จังหวัด มีการจัดส่งสินค้าโดยใช้บริการขนส่งพัสดุของไปรษณีย์หรือบริษัทเอกชน ในขณะที่คำสั่งซื้อจากกลุ่มลูกค้าต่างประเทศ กลุ่มวิสาหกิจฯ ดำเนินการจัดส่งสินค้าโดยเครื่องบิน โดยลูกค้าเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

3. ผลการวิจัยสภาพแวดล้อมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า

3.1 สภาพแวดล้อมภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มี (1) จุดแข็ง (Strengths) คือ ใช้วัตถุดิบที่หาได้ทั้งในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่น จึงไม่มีปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิต ต้นทุนของวัตถุดิบต่ำ และผลิตภัณฑ์เกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และระยะเวลาการดำเนินกิจการของกลุ่มทำให้มีฐานผู้ซื้อ และตัวแทนจำหน่ายที่กว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศบรูไน ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น (2) จุดอ่อน (Weaknesses) คือ เงินทุนของกลุ่มที่มาจากการรวบรวมจากสมาชิกกลุ่มมีน้อย เนื่องจากสมาชิกเป็นกลุ่มแม่บ้านที่ไม่มีรายได้หรือมีรายได้น้อย จึงไม่มีเงินทุนมากพอที่จะลงทุนในสินทรัพย์ เครื่องมือทุนแรงหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงไม่มีเงินทุนเพื่อการกักตุนวัตถุดิบในการผลิตในปริมาณมาก ๆ ผลิตภัณฑ์

ของกลุ่มวิสาหกิจฯ ยังไม่ได้จดลิขสิทธิ์ และสมาชิกยังขาดความรู้ด้านภาษาและเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารกับลูกค้า ทำให้มีข้อจำกัดในการสื่อสารกับ (3) โอกาส (Opportunities) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในด้านต่าง ๆ อาทิ กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ขนาดกลาง และขนาดย่อม พาณิชย์จังหวัด ฯลฯ นอกจากนี้ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดที่ติดต่อกับประเทศของกลุ่มลูกค้า คือ สหภาพเมียนมาทำให้การติดต่อซื้อขายผลิตภัณฑ์ระหว่างกลุ่มวิสาหกิจ และลูกค้าในประเทศดังกล่าวมีความรวดเร็ว และการสนับสนุนการค้าข้ามพรมแดน เปิดเขตการค้า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และ (4) อุปสรรค (Threats) วัสดุธรรมชาติที่ใช้ต้องผ่านขั้นตอนการตากแห้ง การผลิตในฤดูฝน จึงมีข้อจำกัด นอกจากนี้ใช้เวลาในการตากมากขึ้นกว่าปกติยังมีความเสี่ยงที่วัตถุดิบมีความชื้น ขึ้นรา วัตถุดิบ พร้อมใช้ในการผลิตมีน้อยลง และเนื่องจากการผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติ ต้องใช้ความประณีต ดังนั้น การผลิตจึงไม่สามารถเร่งเวลาในการผลิตเพื่อให้มีปริมาณการผลิตจำนวนมากต่อหน่วยเวลาได้ เนื่องจากจำเป็นต้องรักษาคุณภาพของชิ้นงาน

3.2 สภาพแวดล้อมภายนอกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลการวิจัยตามแนวคิด Five-Forces Model ของ Porter (1980) พบว่า (1) ด้านการแข่งขันระหว่างคู่แข่งภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Rivalry Among Current Competitors) มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ล้มเลิกการทำกิจกรรมไปจำนวนมากด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจจากโรคระบาด ทำให้คู่แข่งมีจำนวนลดลง และเนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจฯ ดำเนินกิจการโดยมีผลิตภัณฑ์หลักเป็นงานฝีมือที่อาศัยประสบการณ์ ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลิตภัณฑ์ จึงมีกลุ่มคู่แข่งที่มีผลิตภัณฑ์เหมือนหรือใกล้เคียงกันมีจำนวนน้อย (2) ด้านความสามารถในการต่อรอง

ของเจ้าของวัตถุดิบ (Supplier Bargaining Power of Suppliers) สามารถหาวัตถุดิบจากธรรมชาติได้เองจากในพื้นที่จากความร่วมมือของสมาชิกในปริมาณความต้องการของลูกค้ามากขึ้น และจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบจากพื้นที่อื่น เมื่อชาววัสดุธรรมชาติจากต่างพื้นที่จะส่งผลให้ไม่สามารถผลิตดอกไม้แห้งทุกรูปแบบตามที่ต้องการได้ ในระหว่างการรอวัสดุธรรมชาติจากผู้จัดหาต่างพื้นที่ จะสามารถผลิตได้เฉพาะรูปแบบที่ใช้วัสดุที่มีในพื้นที่เท่านั้นหรือรูปแบบที่มีวัสดุคงคลังที่สามารถนำมาผลิตได้ทำให้กลุ่มวิสาหกิจฯ จำเป็นต้องสั่งซื้อวัสดุจากต่างพื้นที่มาจัดเก็บเพื่อลดปัญหาการรอวัสดุธรรมชาติที่ไม่มีหรือมีไม่เพียงพอในพื้นที่ (3) ด้านความสามารถในการต่อรองของลูกค้า (Bargaining Power of Customers) การจัดจำหน่ายในรูปแบบปลีกและส่ง โดยกลุ่มวิสาหกิจฯ เป็นผู้กำหนดราคา ดังนั้นอำนาจการต่อรองของลูกค้าจะมีผลสร้างแรงกดดันต่อกลุ่มวิสาหกิจฯ เพียงเล็กน้อยในกรณีที่มีการซื้อขายในปริมาณมาก หรือการขายแบบส่งเท่านั้น เมื่อลูกค้าสั่งซื้อในปริมาณมาก กลุ่มวิสาหกิจฯ สามารถปรับลดราคาให้แก่ลูกค้าเฉพาะรายและเนื่องจากสินค้า เป็นสินค้าประเภทงานฝีมือ อำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับราคาขายสินค้าจึงขึ้นอยู่กับกลุ่มวิสาหกิจฯ (4) ด้านภัยคุกคามจากสินค้าทดแทน (Threat of Substitute Products or services) ผลิตภัณฑ์ดอกไม้แห้งจากวัสดุธรรมชาติของกลุ่มวิสาหกิจฯ ผลิตขึ้นเพื่อใช้แทนดอกไม้สด นอกจากดอกไม้ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติแล้วยังมีดอกไม้ประดิษฐ์ที่ทำจากวัสดุอื่น เช่น ผ้า พลาสติก เป็นต้นสามารถใช้ทดแทนกันได้ ดังนั้น สินค้าที่สามารถทดแทนสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจฯ จึงมีจำนวนมาก และ (5) ด้านภัยคุกคามจากผู้แข่งขันหน้าใหม่ (Threat of New Entrance) เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจฯ ไม่ได้จดลิขสิทธิ์สินค้าของตนเอง และวัตถุดิบหลักสามารถหาได้ในพื้นที่ทำให้มีความเสี่ยงที่จะถูกลอกเลียนแบบได้ง่ายและมีโอกาสที่จะมีคู่แข่งใหม่เข้าสู่ตลาดได้มากขึ้น เพราะมีต้นทุนของการผลิตต่ำ แต่เนื่องจากสินค้าหลัก

เป็นงานฝีมือที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกกลุ่มและประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในกระบวนการจึงลดโอกาสการเกิดคู่แข่งขึ้นใหม่ในตลาดให้น้อยลง

4. ผลการวิจัยกลยุทธ์โลจิสติกส์ ด้วยการวิเคราะห์ด้วยวิธี TOWS Matrix เพื่อสร้างกลยุทธ์เชิงรุก

จากจุดแข็งและโอกาส สร้างกลยุทธ์เชิงแก้ไขจากจุดอ่อน และโอกาส สร้างกลยุทธ์เชิงป้องกันจากจุดแข็ง และอุปสรรค และสร้างกลยุทธ์เชิงรับจากจุดอ่อนและอุปสรรคของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อสร้างกลยุทธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

	Strength (S) จุดแข็ง	Weakness (W) จุดอ่อน
	S1. วัตถุดิบหาง่าย S2. ต้นทุนวัตถุดิบต่ำ S3. ผลิตภัณฑ์งานฝีมือใช้ความสามารถเฉพาะกลุ่ม ลอกเลียนแบบได้ยาก S4. มีฐานลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ	W1. เงินทุนน้อย W2. ไม่มีเครื่องทุ่นแรง เข้าถึงเทคโนโลยีได้ต่ำ W3. ผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้จดลิขสิทธิ์ W4. ขาดทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ
Opportunity (O) โอกาส	SO (กลยุทธ์เชิงรุก)	WO (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)
O1. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในด้านต่าง ๆ O2. ทำเลที่ตั้งของจังหวัดติดชายแดน สนับสนุนการขนส่ง สื่อสารระหว่างกลุ่มลูกค้าต่างประเทศ	S3O1. เข้าร่วมงานแสดงสินค้าที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐ S3O1. พัฒนาผลิตภัณฑ์สม่ำเสมอและมีความสอดคล้องกับลูกค้า S4O2. ขยายตลาดในกลุ่มประเทศ ASEAN	W2W4O1. เข้าร่วมการอบรมพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร
Threats (T) อุปสรรค	ST (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)	WT (กลยุทธ์เชิงรับ)
T1. สภาพอากาศส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการตากแห้งวัตถุดิบ T2. ระยะเวลาในการผลิตต่อหน่วยผลิตภัณฑ์ ไม่เท่ากันเนื่องจากเป็นงานฝีมือ	S1S2T1. ตากแห้งวัตถุดิบกักตุนไว้จำนวนมากในช่วงที่อากาศเหมาะสม S4T2. สร้างเครือข่ายลูกค้าที่เข้มแข็ง	W2T2. พัฒนาทักษะฝีมือของสมาชิกในกลุ่มและแรงงานจากคนในพื้นที่ W3T2. ดำเนินการขอจดลิขสิทธิ์ผลงาน

4.1 กลยุทธ์การจัดการด้านอุปสงค์ ปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจฯ เน้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านทางหน้าร้านของตนในบริเวณที่ผลิตผลิตภัณฑ์ และบริเวณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และจังหวัดกลุ่มวิสาหกิจฯ จำเป็นต้องเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ความสำคัญกับการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์เพื่อแสดงภาพลักษณ์ของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ให้ได้รับการรับรู้อย่างกว้างขวาง แต่ปัญหาในปัจจุบันคือสมาชิกกลุ่มยังขาดทักษะความรู้

ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร

4.2 กลยุทธ์การจัดการด้านอุปทาน วัตถุดิบหลักรับซื้อจากสมาชิกอย่างต่อเนื่อง วัสดุที่หายากหรือมีไม่เพียงพอในพื้นที่รับซื้อจากผู้จัดหาในต่างพื้นที่ รายละเอียดของการรับซื้อยังไม่มี การจดบันทึกอย่างเป็นระบบระเบียบ จึงยังไม่มีข้อมูลที่สำคัญเพื่อใช้ในการตัดสินใจ วางแผนการสั่งซื้อวัสดุธรรมชาติ ทำให้เสี่ยงต่อการขาดแคลนวัตถุดิบหลักในการผลิต จึงมีความจำเป็นในการบันทึกข้อมูลเพื่อใช้ในการ

วางแผนปริมาณการสั่งซื้อและพยากรณ์ความต้องการของลูกค้าเพื่อวางแผนการผลิต และสร้างเครือข่ายเจ้าของวัตถุดิบทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ เพื่อให้มีวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง และเป็นประโยชน์แก่กลุ่มวิสาหกิจในการนำระบบการผลิตแบบลีน (Lean Production System) ที่มุ่งเน้นการจัดการผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ลูกค้าต้องการโดยการออกแบบกระบวนการ ระบบ และทรัพยากรเพื่อให้การส่งมอบและเคลื่อนย้ายของวัตถุดิบในกระบวนการผลิตเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด หรือมีส่วนเกินที่ไม่จำเป็นน้อยที่สุด

4.3 กลยุทธ์การพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในปัจจุบัน ไม่มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างประโยชน์ในการแข่งขัน เพื่อเข้าถึงลูกค้าให้มากขึ้น ควรใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มวิสาหกิจและกลุ่มเจ้าของวัตถุดิบ ในต่างพื้นที่การออกแบบผลิตภัณฑ์ สื่อประชาสัมพันธ์ การบันทึกข้อมูล รวมถึงการใช้ประโยชน์จากซอฟต์แวร์เพื่อการประมวลผลข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจต่าง ๆ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มวิสาหกิจฯ มีกระบวนการโลจิสติกส์ในการผลิต ประกอบด้วย การตากแห้ง ย้อมสี ประกอบดอกและประกอบช่อ โดยมีระยะเวลาของการผลิต อย่างน้อย 7 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศที่ส่งผลต่อกระบวนการตากแห้ง วัตถุดิบที่มีกระบวนการจัดหาจากสมาชิกในพื้นที่และบุคคลภายนอกพื้นที่ โดยมีรูปแบบการผลิตเพื่อการสั่งทำ (Made-to-Stock) เพื่อพยายามลดเวลาการรอคอยของลูกค้า กลุ่มวิสาหกิจฯ มีจุดแข็งที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ วัสดุที่ใช้ในการผลิตหาได้ง่ายและมีต้นทุนต่ำ และมีความมีเอกลักษณ์ของตัวผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกจากการศึกษากระบวนการโลจิสติกส์ในการผลิตสภาพแวดล้อมของกลุ่มวิสาหกิจฯ ทั้งภายในและภายนอก พบว่า ควรมีการประยุกต์ใช้กลยุทธ์ การจัดการ

โลจิสติกส์กับการดำเนินกิจการของกลุ่มวิสาหกิจฯ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับการศึกษาของเพยาว์ สายทองสุข (2559) ที่ระบุว่า การใช้กลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ ในการดำเนินงานก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันเรื่องการลดต้นทุน และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า เนื่องจากกิจกรรมการจัดการโลจิสติกส์ เกี่ยวข้องกับการไหลของสินค้าและบริการจากต้นทางไปยังปลายทาง ทั้งการวางแผนการจัดการวัตถุดิบ/คลังสินค้า การขนส่ง การเคลื่อนย้าย ตลอดจนการใช้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยกลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ของวิสาหกิจชุมชนฯ ได้ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุกเพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มจำนวนลูกค้า สร้างการรับรู้ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงสินค้าที่ได้รับโอกาสและการสนับสนุนจากภาครัฐ ควรขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในทุกกิจกรรม โลจิสติกส์ โดยคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ และความสามารถในการลดต้นทุน สอดคล้องกับการศึกษาของ นิวัฒน์ วิจิตรกุลสวัสดิ์ (2561) ที่ระบุว่า การขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะช่วยลดต้นทุน ทำกำไร และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในระยะยาวของการดำเนินกิจการและเนื่องจากต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตต่ำจึงเอื้อประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากความสามารถและความเชี่ยวชาญของสมาชิกให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าในยุคสมัยปัจจุบัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนัตถ์นันท์ สุขโชคนิธิโกติน (2559) ที่พบว่า กลยุทธ์จากการเป็นผู้นำด้านต้นทุนเป็นปัจจัยหนึ่งของการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและเนื่องจากการประยุกต์ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีต้นทุนต่ำ ทำให้กลุ่มวิสาหกิจสามารถตั้งราคาสินค้าที่ต่ำกว่าคู่แข่งได้ นับเป็นการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้านการตลาด

2. กลยุทธ์เชิงป้องกันโดยการกักตุนวัสดุธรรมชาติที่สามารถหาได้ มีต้นทุนที่ต่ำและเพิ่มปริมาณตากแห้งในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อดำเนินการผลิตแบบรอจำหน่าย (Made-to Stock) ประยุกต์ใช้หลักการผลิตแบบลีน (Lean Production) ในการลดขั้นตอนการทำงาน การผลิต ลดเวลา เพื่อเตรียมพร้อมในช่วงเวลาที่สภาพอากาศไม่เหมาะสม และการรวมตัวเป็นเครือข่ายของกลุ่มผู้จัดหาวัสดุทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่เพื่อติดต่อประสานงานการสั่งซื้อ และส่งมอบวัสดุธรรมชาติเข้าสู่กระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริชัย นาโคอุดม และคณะ (2563) ที่ได้ระบุในผลการศึกษาว่า การรวมตัวเป็นเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชนเป็นการนำทุนทางสังคมมาเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้านการบริหาร การตลาด และด้านบุคลากร เช่นเดียวกับ Leite and Bengtson (2018) ที่ระบุว่า การสร้างเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญของวิสาหกิจเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการระหว่างเครือข่าย สนับสนุนการร่วมกันแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทำให้กิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบในด้านเงินทุน จึงจำเป็นต้องพยายามเพิ่มจำนวนลูกค้าและปริมาณการสั่งซื้อเพื่อเพิ่มเงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากเงินทุนภายในเป็นพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองของกลุ่ม และจุดอ่อนยังรวมถึงทักษะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีของสมาชิก จำเป็นต้องเข้าร่วมการอบรมหรือทำกิจกรรมที่เพิ่มและพัฒนาทักษะองค์ความรู้ในด้านดังกล่าวกับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่ให้การสนับสนุนสอดคล้องกับการศึกษาของ อภิชาติ ไจอารีย์ (2565) ที่พบว่า วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีปัญหาของการจัดการตัวเองเพื่อความอยู่รอดอย่างยั่งยืนคือขาดทักษะการสื่อสารและการสร้างองค์ความรู้ที่ไม่สอดคล้องกับบริบท

ของการดำเนินกิจการกลุ่มวิสาหกิจจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมทักษะความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งที่มีความสอดคล้องและควรได้รับการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง

4. กลยุทธ์เชิงรับ ควรเปิดรับสมาชิกกลุ่มรายใหม่ที่มีความรู้ความสามารถในด้านภาษาและเทคโนโลยีเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับทั้งสองด้าน เพื่อดำเนินการตามกลยุทธ์เชิงรุก รวมถึงแบ่งปันความรู้แก่สมาชิกรายเก่าที่ยังขาดทักษะ สอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรี แพทย์เจริญ และคณะ (2565) พบว่า ปัจจัยด้านสมาชิกเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดความสำเร็จของวิสาหกิจกรณีศึกษา เมื่อกลุ่มสมาชิกมีความเข้มแข็ง สามัคคีมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างกัน รวมถึงสามารถรับผิดชอบหน้าที่ของตนตรงตามความรู้ความสามารถที่มีได้อย่างดี ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพในการแข่งขัน เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อป้องกันการลอกเลียนแบบผลิตภัณฑ์ กลุ่มวิสาหกิจฯ ควรจดลิขสิทธิ์ผลงานของตนเอง

โดยสรุปกลยุทธ์ของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์ กลุ่มวิสาหกิจฯ ต้องเพิ่มจำนวนลูกค้ามากขึ้นโดยการเข้าร่วมงานจัดแสดงที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายตรงตามความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น และพัฒนาทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยีแก่สมาชิกเพื่อการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าต่างประเทศ ด้านอุปทาน กลุ่มวิสาหกิจฯ ควรใช้เตรียมความพร้อมของตอบสนองความต้องการของลูกค้า คือ พัฒนาการคลังวัสดุธรรมชาติให้มีความพร้อมสำหรับการผลิต โดยปรับเปลี่ยนปริมาณของการตากแห้งในช่วงเวลาที่อากาศเหมาะสมให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงมีการบันทึกข้อมูลปริมาณ ข้อมูลต้นทุน วัสดุธรรมชาติหรือข้อมูลองค์ประกอบของโลจิสติกส์ทั้งขาเข้าและขาออกที่มี โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบันทึกข้อมูล ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานให้มีความสัมพันธ์ เนื่องจากเทคโนโลยีจะช่วยสนับสนุน

การดำเนินกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยกลุ่มวิสาหกิจฯ ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารและการจัดจำหน่ายให้มากขึ้น เช่น สังคมซื้อขายออนไลน์ (Shopee, Lazada, Google Sites หรือเว็บไซต์ของกลุ่มฯ) สังคมสื่อสารออนไลน์ (facebook Instagram twitter) เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจฯ และผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น โดยมีต้นทุนของการดำเนินการที่ต่ำ มีความเหมาะสมกับข้อจำกัดที่มีของกลุ่มวิสาหกิจฯ ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ วรินทร์ธร ธารสารสมบัติ (2560) และทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์ (2563) ที่ระบุว่า ปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจ คือ การพัฒนาด้านเทคโนโลยี และควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ การใช้กลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ โดยต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการบริหารจัดการโลจิสติกส์และการตลาดอย่างชาญฉลาด

และมีประสิทธิภาพ และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายหลากหลาย เช่น การขายออนไลน์ ผ่านหน้าเพจ Facebook Line เพื่อเพิ่มการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์กลุ่มวิสาหกิจฯ ต้องค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองเพื่อสร้างโอกาสในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของตนเอง และพัฒนาทักษะการสื่อสารและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษากระบวนการโลจิสติกส์ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำของวิสาหกิจชุมชนฯ ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยอาจศึกษาเฉพาะกิจกรรมโลจิสติกส์ใดกิจกรรมหนึ่ง เช่น กิจกรรมการคลังสินค้า หรือกิจกรรมการขนส่ง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์. (2563). การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนภาคตะวันออก โดยใช้การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 15 (1), 176-196.
- ชนัตถ์นันท์ สุขโขคนิธิโกดิน. (2559). กลยุทธ์โลจิสติกส์อุตสาหกรรมชิ้นส่วนไก่สดในประเทศไทยเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิวัฒน์ วิจิตรกุลสวัสดิ์. (2561). การบริหารต้นทุนโลจิสติกส์กับผู้ประกอบการ SMEs ของไทย. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 8 (2), 197-213.
- พเยาว์ สายทองสุข. (2559). การศึกษากลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นประเภทผ้าขึ้นตินจก (ผ้าคูบัว). วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- วรินทร์ธร ธารสารสมบัติ. (2560). กลยุทธ์สินค้าวิสาหกิจชุมชนของผู้ประกอบการเขตอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, 5 (2), 27-41.
- ศิริชัย นาคอุดม และคณะ. (2563). ทูทางสังคม: ความได้เปรียบเชิงการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน. วารสารนักบริหาร, 40 (1), 115-124.

- อภิชาติ ไจอารีย์. (2565). การจัดการตนเองด้วยกระบวนการจัดการความรู้ของวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์
ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารการเมืองการปกครอง, 12 (3), 51-70.
- อิสรี แพทย์เจริญ และคณะ. (2565). ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปลำไยเนื้อสีทอง
ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 32 (2), 82-98.
- Leite, E., and Bengtson, A. (2018). A business network view on value creation and capture in
public-private cooperation. *Industrial Marketing Management*, 73 (1), 181-192.
- Porter, Michael E. (1980). *Competitive Strategy*. New York : The Free Press.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

FACTORS INFLUENCING DECISION TO BUY FRESH VEGETABLES AND FRUITS THROUGH FOOD DELIVERY APPLICATION OF CHINESE LIVING IN BANGKOK

FEIFEI YANG¹⁾ จัรชวรรณ จันทรัตน์²⁾ ศิวনারถ พงศ์วิสิษฐ์³⁾ และ กวิน ช้วยแก้ว⁴⁾

¹⁾นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

²⁾⁻⁴⁾อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

FEIFEI YANG¹⁾ Jaratchwahn Jantarat²⁾ Sivanart Phongvisit³⁾ and Kawin Chuaikaew⁴⁾

¹⁾Master of Business Administration. University of the Thai Chamber of Commerce

²⁾⁻⁴⁾Lecturer of Business Administration. University of the Thai Chamber of Commerce

* Corresponding author e-mail: sivanart.svn@gmail.com

Received: April 04, 2024

Revised: May 15, 2024

Accepted: May 30, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค ปัจจัยทางวัฒนธรรม และปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคชาวจีนที่เคยใช้บริการ Food Delivery Application โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ผู้วิจัยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ W.G.Cochran (1941) กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการเก็บแบบออนไลน์ในกลุ่ม WeChat (Social media) ต่าง ๆ ของชาวจีนเพื่อทำการศึกษปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานโดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ได้แก่ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด และด้านการให้บริการส่วนบุคคล ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่ ด้านประเภสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ด้านเหตุผลในการซื้อของผู้บริโภค ด้านแหล่งข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ด้านช่วงเวลาในการซื้อ และด้านประเภทบริการ Food Delivery ที่ผู้บริโภคไปทำการซื้อ ปัจจัยทางวัฒนธรรมและปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ผักและผลไม้สด Food Delivery Application

ABSTRACT

The purpose of this study was to study including factors online marketing mix, consumer behavior, cultural factors and social factors influencing purchasing decisions. The sample is Chinese consumers who used to use the Food Delivery Application to order fresh fruits and vegetables living in Bangkok. The data was collected by using questionnaires. The 400 samples were analyzed by descriptive statistics and multiple regression statistics. The study found that Online marketing mix factors include price, place, promotion and personalization, consumer behavior factors include the types of products ,what consumers want to buy, reasons for consumer purchases, sources of information for decision making, time of purchase, and in terms of the type of Food Delivery service that consumers go to buy, cultural factors and social factors of the reference group, were factors influencing the decision to buy fresh fruits and vegetables through Food Delivery Application of Chinese living in Bangkok.

Keywords: Factors influencing Decision to buy, Fresh Vegetables and Fruits, Food Delivery Application

บทนำ

ปัจจุบันวิถีชีวิตของผู้คนกำลังเปลี่ยนแปลงจากแบบออฟไลน์เป็นออนไลน์มากขึ้น โดยรายงานประจำปีของ SYNC Southeast Asia (2565) พบว่าในช่วงปี 2563-2565 อัตราการเติบโตของผู้บริโภคดิจิทัลในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประชากรผู้บริโภคดิจิทัลในภูมิภาคยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีการคาดการณ์ว่าจำนวนผู้บริโภคดิจิทัลจะเพิ่มขึ้นอีกเป็น 402 ล้านคน ภายในปี 2570 การซื้อสินค้าออนไลน์จะกลายเป็นการใช้ชีวิตประจำวันของประชากรของโลก ผลสำรวจสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์พบว่า ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีคอมเมิร์ซในประเทศไทยมีแนวโน้มอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี 2560-2564 จะอยู่ที่ร้อยละ 9.79 ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่ามูลค่าการใช้จ่ายอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทยมีแนวโน้มการเติบโตขยายตัว ร้อยละ 1.9-2.7 เมื่อเทียบกับปี 2564 และทิศทางตลาด Food Delivery ปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 19 (YoY) เมื่อเทียบกับปี 2564 เทคโนโลยี

ได้พัฒนาการอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้นเรื่อย ๆ จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวและอาศัยในประเทศไทยทั้งหมด 5.65 ล้านคน ทำให้ประเทศไทยนั้นมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวจีนถึงพันล้านบาทซึ่งเป็นตลาดที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย มณฑกานติ ชูบุวงศ์ (2563, 166)

ช่วงวิกฤติไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้พฤติกรรมผู้บริโภคของชาวจีนเปลี่ยนแปลงไปโดยผู้บริโภคชาวจีนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งการใช้งานของ Alipay และ WeChatpay รูปแบบการชำระเงินของชาวจีนได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ยุค Digital Payment ชาวจีนนิยมใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสั่งซื้อสินค้าต่าง ๆ (อิทธิชัย อรรถกระวีสุนทร, 2565, 2) ซึ่งการที่รัฐบาลไทยประกาศมาตรการการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง (Work from Home) ทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ต้องใช้เวลาในการอยู่ในที่พักอาศัยมากขึ้น

และทำให้มีความจำเป็นในการลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งเป็นอิทธิพลต่อการสั่งซื้อผักมาทำอาหารจีนด้วยตนเอง ทั้งนี้ อาหารจีนส่วนใหญ่จะปรุงด้วยเครื่องปรุงรสที่มีสรรพคุณเป็นยา โดยทั่วไปชาวจีนนิยมรับประทานอาหารจานผักและธัญพืชเป็นหลัก วัฒนธรรมการกินและประเภทอาหารจีน มีความแตกต่างกันตามภูมิภาค ความหลากหลายและวัฒนธรรมการกินอาหารของชาวจีน ส่งผลต่อชีวิตของชาวจีน และแพร่หลายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกที่มีชาวจีนอาศัยอยู่ การกินอาหารจีนจึงเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของชาวจีนที่อาศัยในต่างประเทศ (อานง ใจแน่น จาตุรงค์ แก้วสามดวง และฐิติรฎา ไยสำลี, 2564) ทำให้ธุรกิจ Food Delivery Application ที่มีบริการจัดส่งอาหารพร้อมทานให้กับกลุ่มลูกค้าชาวจีน โดยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจึงได้มีผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างมาก จนกระทั่งได้ขยายธุรกิจจากเดิมจากการให้บริการส่งอาหารพร้อมทาน กลายเป็นการให้บริการส่งอาหารหลากหลายชนิด ซึ่งได้เพิ่มประเภทอาหารสด และบริการอื่น ๆ ในแอปพลิเคชันเดียวกัน

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคในการสั่งซื้อที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery

Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร
2. ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาชาวจีนที่ใช้บริการสั่งซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน
3. ขอบเขตด้านเวลา เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2563-ปี 2565
4. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (6Ps) ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริโภค ปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านการตัดสินใจซื้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากร คือ ผู้บริโภคชาวจีนที่เคยใช้บริการ Food Delivery Application ในการสั่งซื้อผัก และผลไม้ ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลสุ่มตัวอย่างด้วย แบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non - Probability Sampling) ผู้วิจัยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Cochran (1941) กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการเก็บแบบออนไลน์ในกลุ่ม WeChat (Social media) ต่าง ๆ ของชาวจีน (กลุ่มประชากรเป้าหมาย) เพื่อทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มประชากรเป้าหมายมาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรม SPSS โดยวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตัวแปรต้น

ของการศึกษาประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) 2) ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภค 3) ปัจจัยทางวัฒนธรรม และ 4) ปัจจัยทางสังคมและตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) ภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$) โดยด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) ด้านการให้บริการส่วนบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) ด้านราคาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.39$) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด

อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.47$) ผลการทดสอบพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.328 ด้านราคา มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า Sig. เท่ากับ 0.028 ด้านการส่งเสริมทางการตลาด มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว มีค่า Sig. เท่ากับ 0.320 ซึ่งด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีค่า Sig. น้อยกว่าระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและรายข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (6Ps) ต่อการตัดสินใจซื้อ

ตัวแปรอิสระ	($\bar{x}$)	ข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยสูงสุด	S.D.
ด้านผลิตภัณฑ์	4.92	ผักและผลไม้มีความสะอาด	0.35
ด้านราคา	4.90	กำหนดราคาที่ชัดเจนในช่องทางออนไลน์	0.39
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.80	การชำระเงินมีความสะดวกสบาย	0.46
ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.21	มีการจัดกลุ่มสินค้าตามหมวดหมู่เพื่อสะดวกต่อการค้นหาและสั่งซื้อง่าย	0.57
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล	4.86	กรณีเกิดปัญหาในสั่งซื้อผักและผลไม้สามารถได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้วยคุณภาพดี	0.42
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว	4.68	มีการเก็บข้อมูลความลับของลูกค้า โดยรวมถึง ชื่อ เบอร์ติดต่อ ที่อยู่ ฯลฯ	0.59

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของปัจจัยพฤติกรรมได้ข้อมูลว่า ผู้บริโภคเป็นเพศหญิง ต้องการซื้อวัตถุดิบอาหารสด ไม่สะดวกไปซื้อที่ร้านด้วยตนเอง ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อมาจากเพื่อนมักจะซื้อสินค้าในช่วงเวลา 18.01-21.00 น. ใช้บริการ WeChat ในการสั่งซื้อ รับประทานอาหารร่วมกับครอบครัว ซื้อสินค้า 1 ครั้ง/สัปดาห์ โดยผู้บริโภคด้านลักษณะกลุ่มเป้าหมายจำแนกเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.5 ด้านประเภทสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อบ่อยที่สุดคือ วัตถุดิบอาหารสด คิดเป็นร้อยละ 39.3 ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีเหตุที่เลือกใช้บริการคือ ไม่สะดวก

ไปซื้อร้านด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 66.2 ส่วนใหญ่มีแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการซื้อคือ ช่วง 18.01-21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 61.7 ส่วนใหญ่ใช้บริการ WeChat ในการสั่งซื้อ คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนใหญ่รับประทานอาหารร่วมกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 43.7 ส่วนใหญ่มีความถี่ในการสั่งซื้อคือ 1 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 39.5 ผลการทดสอบพบว่า ด้านลักษณะกลุ่มเป้าหมาย จำแนกเพศ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.020 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ด้านประเภทสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ด้านเหตุผล

ในการซื้อของผู้บริโภคมีค่า Sig. เท่ากับ 0.021 ด้านแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ด้านช่วงเวลาในการซื้อ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.028 ด้านประเภทบริการ Food Delivery ที่ผู้บริโภคไปทำการซื้อ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.043 ด้านบุคคลที่รับประทานพร้อมกันมีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ด้านความถี่ในการใช้บริการมีค่า Sig. เท่ากับ 0.086

ซึ่งด้านประเภทสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ด้านเหตุผลในการซื้อของผู้บริโภค ด้านแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ด้านช่วงเวลาในการซื้อด้านประเภทบริการ Food Delivery ที่ผู้บริโภคไปทำการซื้อ และ ด้านบุคคลที่รับประทานพร้อมกันมีค่า Sig. น้อยกว่าระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละและคำตอบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของปัจจัยพฤติกรรมต่อการตัดสินใจซื้อ

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	คำตอบที่ได้รับความนิยมมากที่สุด
ใคร	214	53.5	ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง
อะไร	157	39.3	วัตถุดิบอาหารสด
ทำไม	265	66.2	ไม่สะดวกไปที่ซื้อร้านด้วยตัวเอง
ใคร	137	34.2	กลุ่มเพื่อน
เมื่อไหร่	247	61.7	ช่วง 18.01-21.00 น.
ที่ไหน	160	40.0	WeChat
อย่างไร	158	39.5	1 ครั้ง/สัปดาห์

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของปัจจัยทางวัฒนธรรม ภาพรวมได้รับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.64$) โดยปัจจัยทางวัฒนธรรมมีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.90$) เรื่องความเชื่อในการ

กินอาหารสดมีประโยชน์ต่อร่างกายเป็นเหตุสำคัญที่สุดที่ตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรมมีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยรายด้านและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัจจัยทางวัฒนธรรมต่อการตัดสินใจซื้อ

ตัวแปรอิสระ	$\bar{x}$	S.D.	ข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยสูงสุด	$\bar{x}$
ปัจจัยทางวัฒนธรรม	4.64	0.49	ความเชื่อในการกินอาหารสดมีประโยชน์ต่อร่างกายเป็นเหตุสำคัญที่สุดที่ตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด	4.90

4. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของปัจจัยทางสังคม ภาพรวมได้รับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$) โดยปัจจัยทางสังคมกลุ่มอ้างอิงมีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยปานกลาง ($\bar{x} = 2.95$) เรื่องคำแนะนำของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด ($\bar{x} = 4.27$) ได้รับระดับความคิดเห็นสูงสุด และปัจจัยทางสังคมกลุ่มครอบครัวมีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยมาก

($\bar{x} = 4.06$) เรื่องผักและผลไม้สดที่เลือกซื้อเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของครอบครัว ($\bar{x} = 4.12$) ได้รับระดับความคิดเห็นสูงสุด ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยทางสังคมกลุ่มอ้างอิงมีค่า Sig. เท่ากับ 0.004 ซึ่งน้อยกว่าระดับความมีนัยสำคัญ ที่ 0.05 และปัจจัยทางสังคมกลุ่มครอบครัว มีค่า Sig. เท่ากับ 0.166 ซึ่งมากกว่าระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยรายด้านและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัจจัยทางสังคมต่อการตัดสินใจซื้อ

ปัจจัยทางสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยสูงสุด	$\bar{x}$
กลุ่มอ้างอิง	2.95	0.76	คำแนะนำของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด	1.48
กลุ่มครอบครัว	4.06	0.57	ผักและผลไม้สดที่เลือกซื้อเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของครอบครัว	4.12

5. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของการตัดสินใจซื้อ และผลไม้สด จะตัดสินใจซื้อซ้ำ ผลการทดสอบพบว่า ภาพรวมได้รับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) ปัจจัยทางการตัดสินใจซื้อ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.600 โดยปัจจัยการตัดสินใจซื้อ มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ซึ่งมากกว่าระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังตารางที่ 3 สูงสุด ($\bar{x} = 4.69$) เมื่อเกิดความพึงพอใจในการซื้อผัก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยรายด้านและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของการตัดสินใจซื้อ

ตัวแปรตาม	$\bar{x}$	S.D.	ข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยสูงสุด	$\bar{x}$
การตัดสินใจซื้อ	3.87	0.60	เมื่อเกิดความพึงพอใจในการซื้อผักและผลไม้สด จะตัดสินใจซื้อซ้ำ	4.69

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติสมการถดถอย ด้านการให้บริการส่วนบุคคล 2) ปัจจัยทางวัฒนธรรม เชิงพหุคูณ พบว่า 1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และ 3) ปัจจัยทางสังคมกลุ่มอ้างอิง ปัจจัยส่วนประสม ออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด ทางการตลาดออนไลน์ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการรักษา ผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัย ความเป็นส่วนตัว และปัจจัยทางสังคมกลุ่มครอบครัว อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านราคา ด้านช่องทาง ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด การจัดหาหน่วย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด และ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 6 ตารางแสดงของผลตัวแปรอิสระต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta	Sig.	T	ผลการศึกษา
ผลิตภัณฑ์	6Ps	.061	.063	.053	.328	.979	Not Support
ราคา	6Ps	.503	.062	.487	.000*	8.075	Support
ช่องทางการจัดจำหน่าย	6Ps	.113	.051	.115	.028**	2.208	Support
การส่งเสริมการตลาด	6Ps	.259	.043	.277	.000*	5.987	Support
การบริการส่วนบุคคล	6Ps	.474	.061	.444	.000*	7.705	Support
ความเป็นส่วนตัว	6Ps ¹	.039	.040	.048	.320	.995	Not Support
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	CF ²	.287	.047	.294	.000*	6.132	Support
ปัจจัยด้านสังคม กลุ่มอ้างอิง	SF	.107	.037	.142	.004**	2.863	Support
ปัจจัยด้านสังคม กลุ่มครอบครัว	SF ³	.067	.048	.069	.166	1.388	Not Support

1. R Square = .327 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) สามารถอธิบายการตัดสินใจซื้อได้ร้อยละ 32.7

2. R Square = .307 ปัจจัยทางวัฒนธรรมสามารถอธิบายการตัดสินใจซื้อได้ร้อยละ 30.7

3. R Square = .020 ปัจจัยทางสังคมกลุ่มอ้างอิงสามารถอธิบายการตัดสินใจซื้อได้ร้อยละ 2

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery

Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านลักษณะกลุ่มเป้าหมาย ด้านประเภทสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ด้านเหตุผลในการซื้อของผู้บริโภค ด้านแหล่งข้อมูลใช้ประกอบการตัดสินใจ ด้านช่วงเวลาในการซื้อและด้านประเภทบริการ Food Delivery ที่ผู้บริโภคไปทำการซื้อ ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคด้านความถี่ในการใช้บริการไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตารางแสดงผลของตัวแปรอิสระต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	F	Sig.	ผลการศึกษา
ใคร	CB	3.941	.020**	Support
อะไร	CB	8.772	.000*	Support
ทำไม	CB	3.918	.021**	Support
ใคร	CB	6.891	.000*	Support
เมื่อไหร่	CB	2.532	.028**	Support
ที่ไหน	CB	2.750	.043**	Support
อย่างไร	CB	1.948	.086	Not Support

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลสรุปการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด และด้านการให้บริการส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ออนไลน์ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระนัฐ โลว์นทา (2564) ผลศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ เพชรประดับสุข (2563) ผลศึกษาพบว่า ปัจจัย

ด้านส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา เรื่องการให้บริการ จัดส่งอาหารมีความคุ้มค่าเทียบกับเงินที่จ่ายไป ด้านการส่งเสริมทางการตลาด เรื่องบริการ Food Delivery จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดอย่างสม่ำเสมอ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการ สั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ผลการศึกษาปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค ด้านลักษณะกลุ่มเป้าหมายจำแนกเพศ ด้านประเภทสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ด้านเหตุผลในการซื้อของผู้บริโภค ด้านแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ด้านช่วงเวลาในการซื้อ ด้านประเภทบริการ Food Delivery ที่ผู้บริโภคทำการซื้อแตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด ผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคด้านความถี่ในการใช้บริการแตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด ผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริสา ชนมานะวัตร (2562) ผลศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้อผักและผลไม้สดที่อยู่ในตู้แช่เย็นที่มีการควบคุมอุณหภูมิ (Cold Chain) มีความแตกต่างกัน โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ประเภทสินค้าซื้อบ่อยที่สุดคือ พืชผักสวนครัว เหตุผลในการซื้อ คือ สินค้ามีคุณภาพและมาตรฐาน สถานที่ซื้อบ่อยที่สุด คือ Tops บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคือ ตนเองมักซื้อในเวลาช่วง 18.01-24.00 น. เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พิมพ์มณฑา บุญนาพิรัชต์ (2560) ผลศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้บริโภคการใช้บริการ Food Delivery มีความแตกต่างกัน โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ประเภทสินค้าซื้อบ่อยที่สุดคือ อาหารจานหลัก เหตุผลในการซื้อคือ ไม่มีเวลาเพียงพอในการเดินทางไปบริการ Food Delivery ที่ใช้บ่อยที่สุด คือ Line Man

แหล่งข้อมูลที่ผู้บริโภคใช้ประกอบในการตัดสินใจมากที่สุด คือ กลุ่มเพื่อนและมักจะซื้อในเวลาช่วงมือเย็น

3. ผลการศึกษาปัจจัยวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Meral Acemogullari (2020) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยวัฒนธรรม (3.1) ด้านศาสนา ความเชื่อเป็นสิ่งสำคัญในการซื้อสินค้าออนไลน์ ได้รับความเห็นด้วยปานกลางเป็นระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 รองลงมา คือ การซื้อสินค้าออนไลน์ตามประเพณี ได้รับความเห็นด้วย ปานกลางเป็นระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 (3.2) ด้านเพศ การซื้อสินค้าออนไลน์ได้ตลอดเวลา ได้รับความเห็นด้วย ปานกลางเป็นระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 รองลงมา คือ ปัจจัยเพศมีผลต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ ได้รับความเห็นด้วยปานกลางเป็นระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 โดยรวมแล้ว ปัจจัยวัฒนธรรม ด้านศาสนา ด้านเพศ ด้านสถานะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค โดยได้รับความเห็นด้วยระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ DURMAZ Yakup, et al., (2011) ผลการศึกษาพบว่า ความเหมาะสมกับวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี และจารีตประเพณีเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดสำหรับสินค้าและการบริการที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อ คำถามเกี่ยวกับความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณี เป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุดในการตัดสินใจซื้อ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยมาก เป็นร้อยละ 44.6 รองลงมา คือ มีความเห็นด้วย เป็นร้อยละ 42.2 โดยรวมแล้วเป็นร้อยละ 86.8

4. ผลการศึกษาปัจจัยทางสังคมกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด ผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยทางสังคมกลุ่มครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด

ผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยวรรต เสนา (2564) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสังคมและการใช้ชีวิต มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ซึ่งอันดับแรก คือ สมาชิกในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมา คือ การใช้ชีวิตหรือไลฟ์สไตล์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 รองลงมา คือ ปัจจัยวัฒนธรรมของญี่ปุ่น ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ภาณิณี ภูเขา (2564) ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปางมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.776 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.042 ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ 0.696 รองลงมา คือ กลุ่มอ้างอิงโดยกลุ่มอ้างอิงมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.377 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.034 ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ 0.495 หมายความว่า หากได้รับการแนะนำจากจากเพื่อนหรือเกิดการคล้อยตามคนในสังคมส่วนใหญ่ที่นิยมซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์ ก็ย่อมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

สรุปผลการศึกษาของงานวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ได้แก่ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด และด้านการให้บริการส่วนบุคคล ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่ ด้านลักษณะกลุ่มเป้าหมาย จำแนกเพศ ด้านประเภหสินค้า ที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ด้านเหตุผลในการซื้อของผู้บริโภค ด้านแหล่งข้อมูล ใช้ประกอบการตัดสินใจ ด้านช่วงเวลาในการซื้อและด้านประเภทบริการ Food Delivery ที่ผู้บริโภคไปทำการซื้อ ปัจจัยทางวัฒนธรรม และปัจจัยทางสังคม กลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สด

ผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการธุรกิจ Food Delivery Application สามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจ การประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ให้บริการ ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสมรรถนะหลักทางธุรกิจ เพื่อให้ยอดขายบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และการพัฒนาของธุรกิจอย่างยั่งยืน ดังนี้

1.1 ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ผู้ประกอบการควรสร้างระบบการปรับราคาตามราคาวัตถุดิบพร้อมกับราคาสินค้าในตลาด รวมทั้งมีการอธิบายหรือแจ้งเตือนให้ลูกค้าในกรณีที่มีการปรับราคาเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับลูกค้า รวมถึงมีการพัฒนาแอปพลิเคชันอย่างต่อเนื่องให้มีการอัปเดตทางด้านเทคโนโลยี เพื่อการรองรับลูกค้าจำนวนมาก ซึ่งจะทำให้ลูกค้าใช้งานแอปพลิเคชันได้อย่างสะดวกสบาย จัดโปรโมชั่นร่วมกับแพลตฟอร์มอื่น ๆ เพื่อการมีโปรโมชั่นแก่ลูกค้าเก่าที่มีความต้องการใช้งานร่วมกัน และดึงดูดลูกค้าใหม่เข้ามาใช้บริการ ควรสร้างและพัฒนาระบบการให้บริการส่วนบุคคลเพื่อการตอบสนองความต้องการและความรู้สึกของลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ที่มาใช้บริการ

1.2 ด้านปัจจัยพฤติกรรมของผู้บริโภค ผู้ประกอบการควรมีผักและผลไม้ที่มีแพ็คเกจสวยงามและรักษาสุขภาพเฉพาะลูกค้ากลุ่มนี้ มีส่วนลดในการเชิญชวนลูกค้าใหม่เข้ามาใช้บริการ เพื่อรักษากลุ่มผู้บริโภคไว้ได้ดี ควรมีการจัดประเภทสินค้าตามฤดูกาล จัดให้สินค้าเฉพาะช่วง เพิ่มจำนวนตามเวลาที่ต้องการ มีการจองซื้อสินค้าก่อนเทศกาลและฤดูกาลต่าง ๆ ควรจัดให้มีส่วนลดค่าขนส่ง การจัดส่งรูปแบบด่วนภายใน 30 นาที มีบริการปรับเปลี่ยนสินค้า

หรือชดเชยตามเงื่อนไขและลักษณะสินค้า ควรมีการโฆษณาเกี่ยวกับเพื่อน กลุ่มครอบครัว ที่เลือกใช้บริการ และได้รับคำชมหลังการใช้งาน ไฮไลต์ยอดเยี่ยมและเป็นแพลตฟอร์มที่ชื่นชอบ ควรจัดการสินค้าให้มากพอในช่วงตั้งแต่บ่ายโมงถึงสามทุ่ม และควบคุมคุณภาพสินค้าให้อยู่ในระดับดีเสมอ ควรเลือกแพลตฟอร์มให้เหมาะกับธุรกิจส่วนตัว ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการเพื่อดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการ ในขณะเดียวกันแพลตฟอร์มควรทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมคุณภาพสินค้า รวมทั้งเวลาการจัดส่งสินค้า เพื่อให้การให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านปัจจัยทางวัฒนธรรม ผู้ประกอบการควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพิ่มนัยสำคัญทางวัฒนธรรมเพื่อการสร้างจุดขายและพัฒนาทางธุรกิจได้อย่างยั่งยืน ควรจัดสินค้าพิเศษตามช่วงเทศกาลต่าง ๆ มุ่งเน้นที่เทศกาลหรือฤดูกาลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้วย จัดหาผักและผลไม้สดปลอดสารพิษ จัดหาสินค้าที่ได้รับนิยมทั่วไป และจัดหาสินค้าเฉพาะตามลูกค้าสั่ง

1.4 ด้านปัจจัยทางสังคมกลุ่มอ้างอิง ผู้ประกอบการควรกำหนดแผนการส่งเสริมทางการตลาดในส่วนนี้ ร่วมกับแชร์ความรู้ทางการแพทย์ เพื่อการสร้างการรับรู้แพลตฟอร์มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเก็บข้อมูลให้ละเอียดมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพมากขึ้น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) คู่กับการแจกแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย และได้ข้อมูลการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

ณิชากรีย์ ทวีพัฒนะพงศ์. (2560). อิทธิพลของภาพลักษณ์องค์กร ส่วนประสมการตลาดและประโยชน์ที่ได้รับที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางเว็บไซต์ Lazada ของผู้บริโภคในจังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

อย่างแท้จริง และสามารถนำไปขยายผลการศึกษาเพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรเพิ่มขอบเขตในการเก็บแบบสอบถามนอกเหนือจากพื้นที่ภายในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้ให้บริการมีการให้บริการในจังหวัดต่าง ๆ ด้วย และมีผู้ให้บริการบางแห่งที่ก่อตั้งขึ้นในต่างจังหวัดด้วย ทำให้ทราบข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริโภค และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนในแต่ละจังหวัด อาจมีความแตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับและพัฒนากลยุทธ์ที่ตรงกับความต้องการของผู้ให้บริการมากที่สุด

2.3 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมของชาวจีนที่เป็นนักท่องเที่ยว และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ และไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนปรับปรุงการทำงานหาลูกค้าใหม่ และรักษาลูกค้าที่มีอยู่ให้กลายเป็น Customer Loyalty และครอบครองส่วนแบ่งการตลาดในอุตสาหกรรมต่อไปในอนาคต

2.4 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของแพลตฟอร์มอื่น ๆ ในตลาดที่ไทย เพื่อนำผลวิเคราะห์เป็นแนวทางแก่ผู้ประกอบการในการปรับเปลี่ยนและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ให้บริการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสมรรถนะหลักทางธุรกิจ เพิ่มฐานลูกค้าที่เป็นกลุ่มอื่นนอกจากกลุ่มชาวจีนและการพัฒนาของธุรกิจอย่างยั่งยืน

- นภวรรณ คมนานุรักษ์. (2563). พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : กรีนแอปเปิ้ล กราฟฟิคส์ ฟรินติ้ง.
- ธัญลักษณ์ เพชรประดับสุข. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธันยาภรณ์ จันทะวงศ์. (2564). ปัจจัยกลุ่มบุคคลอ้างอิงส่งผลต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 8 (2), 314-329.
- พิมพ์พมผกา บุญธนาพิรัชต์. (2560). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พีระนัฐ โล้วันทา. (2564). การตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ภาณิณี ภูเขา. (2564). แรงจูงใจ กลุ่มอ้างอิง และบทวิจารณ์ออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 8 (2), 126-142.
- มาริสา ชนมานะวัตร. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผักและผลไม้สดของผู้บริโภคในระบบสายโซ่ความเย็น (Cold Chain) จากร้านค้าปลีกสมัยใหม่. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รวิภา สู้สกุลสิงห์ และ วรารุช ฤกษ์วรารักษ์. (2564). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลกระทบต่อ การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรุณทัย ปัญญา. (2562). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านสังคมออนไลน์(เฟซบุ๊ก) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อาทิตย์ ว่องไวตระการ. (2560). อิทธิพลของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อานงใจแน่น จาตุรงค์ แก้วสามดวง และ จิตติรวิภา ไยสำลี. (2564). “อาหารจีนในประเทศไทย” กับความหลากหลายทางวัฒนธรรมอาหาร. วารสารวัฒนธรรมอาหารไทย สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3 (1), 47-55.
- อิทธิชัย อรรถกระวีสุนทร. (2565). บทสรุปพฤติกรรมผู้บริโภคจีน ซ้อปิ้งออนไลน์ 2021 ถึง 2022. ค้นเมื่อ กันยายน 18, 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/999352>.
- DURMAZ Yakup, CELIK Mücahit and ORUC Reyhan. (2011). The Impact of Cultural Factors on the Consumer Buying Behaviors Examined through an Impirical Study. Economic and Administrative Sciences Adiyaman University.

- Meral Acemogullari. (2020). **The Influence of Psychological, Social, and Cultural Factors towards on Online Shopping in Bangkok**, Graduate thesis of Master of Business Administration, The Graduate School of Bangkok University.
- Najib, M., Sumarwan, U., Septiani, S., Waibel, H., Suhartanto, D. and Fahma, F. (2022). Individual and Socio-Cultural Factors as Driving Forces of the Purchase Intention for Organic Food by Middle Class Consumers in Indonesia. **Journal of International Food & Agribusiness Marketing**, 34 (3), 320-341, DOI: 10.1080/08974438.2021.1900015.
- SYNC Southeast Asia. (2565). **SYNC Southeast Asia. (2565). Southeast Asia's Digital Consumers: A New Stage of Evolution.** ค้นเมื่อ กันยายน 10, 2565, จาก <https://www.facebook.com/business/m/sync-southeast-asia>.
- William, G.C. (1941). Sampling Theory When the Sampling-Units are of Unequal Sizes. **Journal of the American Statistical Association**, 37, 199-212. doi:10.2307/2279214

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

FACTORS INFLUENCING TECHNOLOGY ACCEPTANCE AMONG The ELDERLY IN THE DIGITAL AGE: CASE STUDY OF KOH YO SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUANG DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

ศดานนท์ วัดตธรรม^{1*}, ดวงกมล ดาหมี²⁾, เสาวลักษณ์ นาคพันธ์³⁾, กิตติกา หนูทองมาก⁴⁾, ณัฐกาน หนูแสง⁵⁾, ปณิตา แก้วบุบผา⁶⁾, ณัฐธิดา จันสี⁷⁾ และ ธาวิณี พุ่มน้อย⁸⁾

¹⁾คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²⁾⁻⁸⁾นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Sadanon Wattatham^{1)*}, Duangkamon Dami²⁾, Saowalak Nakpan³⁾, Kittika Noothongmark⁴⁾, Nattakarn Nuseng⁵⁾, Panita Kaewbubha⁶⁾, Natthida Chansi⁷⁾ and Tawinee Putnoi⁸⁾

¹⁾Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University

²⁾⁻⁸⁾Student in Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: sadanon.wa@skru.ac.th

Received: January 24, 2024

Revised: March 15, 2024

Accepted: April 5, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 2) ศึกษาระดับการรับรู้ความง่ายในการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 3) ศึกษาระดับทัศนคติที่มีต่อการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 4) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และ 5) พยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จำนวน 307 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ อยู่ในระดับมาก 2) ระดับการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน อยู่ในระดับปานกลาง 3) ระดับทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน อยู่ในระดับมาก 4) ระดับการยอมรับเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก และ 5) การพยากรณ์การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ สามารถพยากรณ์ ได้ร้อยละ 90.90

คำสำคัญ: การยอมรับเทคโนโลยี ผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the level of perception of benefits that influenced the technology acceptance among the elderly in the digital age in Koh Yo Sub-district Administrative Organization, Muang District, Songkhla Province; 2) to study the level of ease of use that influenced the technology acceptance among the elderly in the digital age in Koh Yo Sub-district Administrative Organization, Muang District, Songkhla Province; 3) to study the level of attitude towards using that influenced the technology acceptance among the elderly of the elderly in the digital age in Koh Yo Sub-District Administrative Organization, Muang District, Songkhla Province; 4) to study the technology acceptance among the elderly in Koh Yo Sub-district Administrative Organization, Muang District, Songkhla Province; and 5) to predict the factors influencing technology acceptance among the elderly in the digital age in Koh Yo Sub-District Administrative Organization, Muang District, Songkhla Province. The sample in this research, derived from stratified random sampling, were 307 elderly people in Koh Yo Sub-District Administrative Organization. Questionnaires were used in the data collection to investigate the frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

The results showed that 1) the level of perception of the benefits was at a high level; 2) the level of ease of use was at a moderate level; 3) the level of attitude towards used was at a high level; 4) the technology acceptance level was at a high level; and 5) the prediction of the factors influencing technology acceptance among the elderly was at 90.90 percent.

Keywords: Technology acceptance, Elderly, Koh Yo Sub-district Administrative Organization

บทนำ

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ซึ่งจากข้อมูลในเว็บไซต์ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, n.d., website) พบว่า ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ได้แก่ เด็กและผู้สูงอายุซึ่งมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงาน จึงส่งผลทำให้จำนวนแรงงานลดลง ซึ่งนำมาสู่รายได้ของประเทศลดลงตามไปด้วย และส่งผลให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจตามมา อีกทั้ง ยังมีผู้สูงอายุที่เกษียณจากการทำงาน ไม่มีรายได้และต้องอาศัยรายได้จากเงินออม ซึ่งหากไม่มีเงินออมในส่วนนี้อาจนำไปสู่การเป็นภาระสังคมที่ต้องช่วยเหลือแก่กลุ่มคนเหล่านี้ ประกอบกับกระแสของความเปลี่ยนแปลง

และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีผู้คนที่ยังดำรงชีวิตอยู่ ต้องมีความเปลี่ยนแปลงและปรับตัว รวมไปถึงผู้สูงอายุที่ต้องรู้จักที่จะปรับตัวกับสิ่งรอบใหม่ ๆ รอบตัว ในการดำเนินชีวิตเพื่อที่จะสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

ในสภาพปัจจุบัน ผู้สูงอายุเริ่มมีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การค้นหาเพลงในการออกกำลังกาย เทคนิคความรู้ในเรื่องของการเกษตร การสร้างกลุ่มชุมชนออนไลน์ไว้สำหรับการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกด้วยกัน การทำกิจกรรมอาสาสมัครต่าง ๆ เป็นต้น นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance) ซึ่งเป็นการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน โดยเริ่มตั้งแต่การสัมผัส การใช้งาน และการถูกเชิญชวนเข้าร่วม

ใช้งานต่าง ๆ (Rogers, 2003) ประกอบกับการถูกระงับจากสภาพแวดล้อมให้เกิดการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สัญญาณไวไฟสาธารณะ หรือการปรับตัวการใช้ชีวิตวิถีใหม่ เช่น การโอนเงินผ่านคิวอาร์โค้ด เป็นต้น ล้วนส่งผลต่อการง่ายในการเข้าถึงและช่วยทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากยิ่งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นเมืองหนึ่งที่มีความโดดเด่นในเรื่องของการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจในชุมชน ด้วยความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่หลากหลาย ทั้งหมดส่งผลให้เกิดการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในด้านการท่องเที่ยวและค้าขายเพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่ต้องมีการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ในขณะเดียวกัน ประชากรส่วนใหญ่ ในพื้นที่เกาะยอเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมี จำนวน 1,319 คน คิดเป็นร้อยละ 27.94 ของประชากรทั้งหมด 4,721 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, 2565, 1) ถือได้ว่าตำบลเกาะยอเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ มีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไป (มูลนิธิสถาบันการวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2565, เว็บไซต์) ทั้งหมดนี้ ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลเกาะยอเกิดการปรับตัวและต้องยอมรับการเข้าถึงเทคโนโลยีและใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ซึ่งหากผู้สูงอายุไม่ยอมรับในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้ อาจทำให้การเข้าถึงข้อมูลในเรื่องที่จำเป็น เช่น ข้อมูลการรักษาพยาบาล ข้อมูลทางการเงิน ข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ ล้วนแต่อยู่ในรูปของเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้สูงอายุเองจึงจำเป็นต้องเข้าใจ ยอมรับ และพร้อมใช้งานตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นจากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล

เกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยเป็นการสร้างความตระหนักรู้และเล็งเห็นถึงความสำคัญ การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ยังคงจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้ง เป็นข้อมูลอันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ความง่ายในการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติที่มีต่อการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
4. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
5. เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 1,319 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 307 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี คือ 1) การรับรู้ถึงประโยชน์ 2) การรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน และ 3) ทศนคติที่มีต่อการใช้งาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

3. ขอบเขตพื้นที่

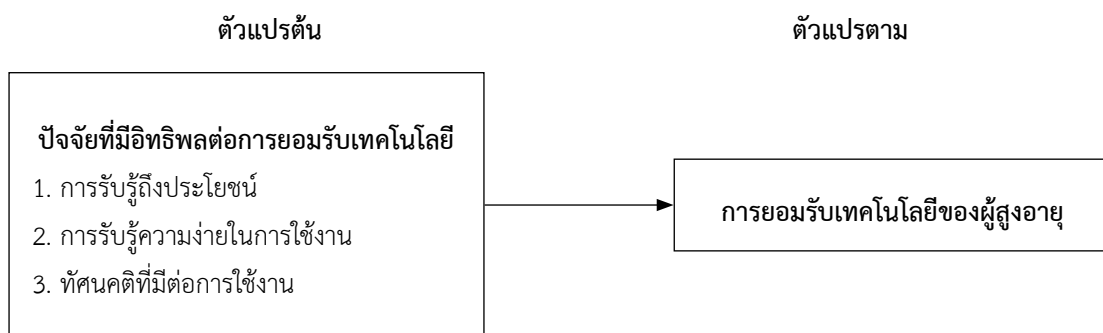
การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

4. ขอบเขตระยะเวลา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม พ.ศ. 2565

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับกรอบแนวคิดการวิจัย สามารถนำเสนอได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 1,319 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) มีจำนวน 307 คน จากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2565, 137) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 9 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านอ่าวทราย จำนวน 47 คน หมู่ที่ 2 บ้านดิน จำนวน 17 คน หมู่ที่ 3 บ้านนอก จำนวน 51 คน หมู่ที่ 4 บ้านสวนทุเรียน จำนวน 40 คน หมู่ที่ 5 บ้านท่าไทร จำนวน 34 คน หมู่ที่ 6 บ้านโนนบ้าน จำนวน 40 คน หมู่ที่ 7 บ้านป่าโหนด

จำนวน 32 คน หมู่ที่ 8 บ้านท้ายเกาะ จำนวน 18 คน และหมู่ที่ 9 บ้านสวนใหม่ จำนวน 28 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ โดยสร้างจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องทางด้านการยอมรับเทคโนโลยี มีเนื้อหา 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยการรับรู้ถึงประโยชน์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยการรับรู้ความง่ายต่อการใช้งานของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัจจัยทัศนคติที่มีต่อการใช้งานของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ และตอนที่ 5 แบบสอบถามการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลเกาะยอ

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายเพื่อวัดระดับความคิดเห็นในการยอมรับเทคโนโลยี กำหนดเป็นช่วงคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (Best, 1977)

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพความตรงเนื้อหา (validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Congruence หรือ IOC) ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไปทุกข้อ และนำไปทดลองเก็บกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของCronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) (1990 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544, 28) ซึ่งมีค่าระดับเท่ากับ 0.92

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้เก็บข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นในการรับรู้ถึงประโยชน์

ระดับความคิดเห็นในการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน
ระดับความคิดเห็นในทัศนคติที่มีต่อการใช้งานและระดับ
ความคิดเห็นในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ
ในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรการยอมรับเทคโนโลยีทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน โดยใช้การวิเคราะห์แบบการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ

ระดับความคิดเห็นในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์ ระดับความคิดเห็นในการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ระดับความคิดเห็นในทัศนคติที่มีต่อการใช้งานและระดับความคิดเห็นในการยอมรับเทคโนโลยี สามารถนำเสนอในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ

(n = 307)			
การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การรับรู้ถึงประโยชน์			
1. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ความสามารถของท่าน	4.04	0.83	มาก
2. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีมีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ของท่าน	4.00	0.85	มาก
3. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายได้	4.13	0.85	มาก
4. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ชีวิตประจำวันของท่านให้ง่ายขึ้น	4.02	0.90	มาก
5. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีทำให้ท่านสามารถเรียนรู้และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของท่านได้	4.01	0.90	มาก
รวม	4.04	0.76	มาก

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ (ต่อ)

(n = 307)

การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน			
1. ท่านคิดว่าการเรียนรู้วิธีใช้งานเทคโนโลยีไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก	3.05	0.79	ปานกลาง
2. ท่านคิดว่าท่านมีความชำนาญในการใช้งานเทคโนโลยี สามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็ว	4.00	0.85	มาก
	3.07	0.94	ปานกลาง
3. ท่านคิดว่าขั้นตอนการใช้เทคโนโลยีมีความชัดเจน และเข้าใจง่าย	3.06	0.87	ปานกลาง
4. ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้ด้วยตัวเอง	3.14	0.99	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้ท่านมีความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน	3.54	1.00	มาก
รวม	3.17	0.75	ปานกลาง
ทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน			
1. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคโนโลยีเป็น	3.83	0.86	มาก
2. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการใช้งานในชีวิตประจำวัน	3.90	0.87	มาก
3. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้ท่านเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว	4.00	0.86	มาก
4. ท่านคิดว่าการใช้เทคโนโลยีของท่านทำให้ท่านรู้สึกพึงพอใจ	3.75	0.95	มาก
5. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้ท่านมีความเพลิดเพลินในการใช้งาน	3.70	0.98	มาก
รวม	3.83	0.75	มาก
การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล			
1. ท่านยินดีจะแนะนำเพื่อนหรือคนรู้จักให้มีการใช้เทคโนโลยี	4.04	0.83	มาก
2. ท่านมีความตั้งใจจะปรับตัวใช้เทคโนโลยีต่อไปในอนาคต	3.05	0.80	ปานกลาง
3. ถ้ามีการจัดอบรมเกี่ยวกับความรู้ใหม่ท่านสนใจเข้าร่วมในการอบรมนี้หรือไม่	4.00	0.87	มาก
4. ท่านใช้เทคโนโลยีเป็นประจำทุกวัน	4.13	0.85	มาก
5. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน	3.71	0.99	มาก
รวม	3.78	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีทำให้สามารถ

เข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.85) รองลงมา ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.83) และผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการ

ใช้ชีวิตประจำวันของให้ง่ายขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.90) ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีทำให้สามารถเรียนรู้และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.90) และผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีมีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

ด้านระดับการรับรู้ความง่ายในการใช้งานของผู้สูงอายุ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = 0.75)) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้มีความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$, S.D. = 1.00) รองลงมา ผู้สูงอายุสามารถ ใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้ด้วยตัวเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = 0.99) ผู้สูงอายุคิดว่ามีความชำนาญในการใช้งานเทคโนโลยี สามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$, S.D. = 0.94) ผู้สูงอายุคิดว่าขั้นตอนการใช้เทคโนโลยีมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$, S.D. = 0.87) และผู้สูงอายุคิดว่าการเรียนรู้วิธีใช้งานเทคโนโลยีไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งานของผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.86) รองลงมา ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการใช้งานในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.87) ผู้สูงอายุคิดว่าผู้สูงอายุมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคโนโลยีเป็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.86) ผู้สูงอายุคิดว่าการใช้เทคโนโลยีของท่านทำให้ท่านรู้สึกพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.95) และผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้ท่านมีความเพลิดเพลินในการใช้งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.98) ตามลำดับ

ด้านการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุใช้เทคโนโลยีเป็นประจำทุกวัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.85) รองลงมา ผู้สูงอายุยินดีที่จะแนะนำเพื่อนหรือคนรู้จักให้มีการเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.83) ถ้ามีการจัดอบรมความรู้ใหม่เกี่ยวกับเทคโนโลยีผู้สูงอายุสนใจเข้าร่วมในการอบรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.87) ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.99) และผู้สูงอายุมีความตั้งใจจะปรับตัวใช้เทคโนโลยีต่อไปในอนาคตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

2. การพยากรณ์อิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ

การพยากรณ์อิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ โดยการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ซึ่งได้ดำเนินการใน 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (Correlation Analysis) และ 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (Correlation Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ คือ ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี ส่วนตัวแปรที่ถูกพยากรณ์ ได้แก่ ด้านการรับรู้ประโยชน์ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน ซึ่งใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Correlation) ในการหาความสัมพันธ์ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ

ตัวแปร	X1	X2
X1 = ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ	1.00	
X2 = การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ	.914**	1.00

**P .001

จากตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกันสูง และมีทิศทางบวก แสดงได้ว่าตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ มีความสัมพันธ์กันตามเกณฑ์ของ ทิพยา กิจวิจารณ์ (2549)

2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple Regression Analysis) เป็นการพยากรณ์ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ซึ่งใช้การวิเคราะห์หาค่าถดถอยพหุคูณ (multiple Regression Analysis) ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 การพยากรณ์อิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ถดถอย		t	p
	B	Beta		
1. การรับรู้ถึงประโยชน์	0.444	0.499	18.123	.000
2. การรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน	0.166	0.190	9.087	.000
3. ทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน	0.354	0.395	15.145	.000

$R^2 = 0.909$, $F = 1013.518$, sig of $F = .000$

จากตารางที่ 3 การพยากรณ์อิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ด้วยตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ โดยใช้ (Stepwise) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ (มีผลทางบวก) การรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน (มีผลทางบวก) และทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน (มีผลทางบวก) ซึ่งร่วมกันพยากรณ์การยอมรับเทคโนโลยี

ของผู้สูงอายุ ได้ร้อยละ 90.90 โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สูงสุดคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ รองลงมาคือ ทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน และการรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณการยอมรับ ได้ดังนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2$$

การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ = 0.444 (การรับรู้ถึงประโยชน์) + 0.166 (การรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน) + 0.354 (ทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการรับรู้ถึงประโยชน์มีความหลากหลายและเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้สูงอายุซึ่งมีส่วนช่วยในการทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวันได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมศักดิ์ บุญประเสริฐ และ กัลยา ใจรักษ์ (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของแอปพลิเคชันไลน์มีผลต่อการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันไลน์ของผู้สูงอายุเนื่องจากแอปพลิเคชันไลน์ช่วยให้ผู้สูงอายุได้พูดคุยหรือสื่อสารกับผู้อื่นได้มากขึ้น สามารถพูดคุยกับเพื่อนสนิทและคนในครอบครัวที่อยู่ห่างไกล โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้อื่นได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น

2. ระดับการรับรู้ความง่ายในการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ระดับการรับรู้ความง่ายในการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้สูงอายุไม่ค่อยมีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีมากนัก ผู้สูงอายุยังต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมากในการใช้งานเทคโนโลยี เนื่องจากเทคโนโลยีมีความซับซ้อน ในขณะที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงพยายามทำความเข้าใจในการใช้งานเพื่อที่จะนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ สิทธิชัย ภูษาแก้ว (2560) ที่พบว่า ระดับการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน อยู่ใน

ระดับมาก เนื่องจากระบบการใช้งานค่อนข้างง่ายสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งต่าง ๆ ทำให้สนุกกับการใช้งานซึ่งในมุมมองของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ที่เน้นไปในส่วนของผู้สูงอายุ อาจกังวลต่อการเรียนรู้ในการใช้งานเนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ในชีวิตที่ต้องทำความเข้าใจและป้องกันภัยทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้น

3. ระดับทัศนคติที่มีต่อการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ระดับทัศนคติที่มีต่อการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากส่วนใหญ่ทัศนคติของผู้สูงอายุมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ดังนั้น ผู้สูงอายุต้องมีการปรับตัวเรียนรู้เพราะผู้สูงอายุต้องใช้เทคโนโลยีให้เป็นเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และเทคโนโลยี ยังช่วยให้มีความเพลิดเพลินและทัศนคติก็ยังเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่แสดงถึงความมั่นใจ ที่สามารถเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความพึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยทัศนคติจะไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่สามารถวัดได้จากสิ่งที่บุคคลกล่าวถึงหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์โดยตรง และจากประสบการณ์ของผู้อื่นซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉรา เฒ่าเจริญโสภณ (2560) ที่พบว่า หากบุคลากรมีทัศนคติต่อการใช้งานที่ดีต่อเทคโนโลยีแล้ว จะส่งผลต่อพฤติกรรมการยอมรับเทคโนโลยีทำให้เกิดการใช้งานจริงและต่อเนื่อง

4. ระดับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ระดับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ทั้งการสื่อสาร

การซื้อของ การค้นหาข้อมูลที่น่าสนใจ และยินดีแนะนำเพื่อนหรือคนรู้จักให้มีการใช้เทคโนโลยี และมีการปรับตัวต่อการความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นซึ่งจะมากขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้ของเทคโนโลยีแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วสุธิดา นุริตมนต์ และทรงวิทย์ เจริญกิจธนาภ (2561) ที่พบว่า เทคโนโลยีในปัจจุบันมีความทันสมัย ได้รับการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการจึงพร้อมใช้งานในทุก ๆ เรื่อง

5. พยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

การพยากรณ์ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ที่ร้อยละ 90.90 โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ปัจจัยการรับรู้ถึงประโยชน์ของผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุมีวิจรรย์ญาณในระดับหนึ่ง ที่พอจะเลือกใช้งานเทคโนโลยีในส่วนที่ต้องการและจำเป็นเท่านั้น อะไรที่ซับซ้อนและไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ผู้สูงอายุจะเสี่ยงที่จะเข้าถึงนั้นเท่ากับว่าผู้สูงอายุได้ใช้เหตุผลในการใช้งาน และเลือกใช้ในสิ่งที่เชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ เพลิดเพลินและตรงกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ของ Fishbein and Ajzen (1975) ที่ทำนายการยอมรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ใช้งานอย่างมีเหตุผล (Theory of Reasoned Action)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ระบุข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อาจร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของเทคโนโลยีให้ผู้สูงอายุเข้าใจมากขึ้น โดยเป็นการอบรมที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าใจและเรียนรู้เทคโนโลยีได้เท่าทันโลกมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ควรส่งเสริมในการนำเทคโนโลยีมาให้กับผู้สูงอายุมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้ผู้สูงอายุเปิดใจยอมรับการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ผู้สูงอายุเห็นว่าเทคโนโลยีสามารถสร้างความเพลิดเพลิน เข้าถึงข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุเอง

1.3 ผู้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้านอาจต้องคอยติดตามสอบถาม และหมั่นตรวจสอบการใช้งานเทคโนโลยีของผู้สูงอายุเพื่อป้องกันภัยอันตรายทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้น และอาจเลือกแอปพลิเคชันที่ใช้งานได้ง่ายเป็นจุดเริ่มต้นในการใช้งานเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไป อาจจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุให้มีความแตกต่างเพิ่มขึ้น เพื่อให้เห็นรายละเอียดของการใช้เทคโนโลยีที่ชัดเจนขึ้นในแต่ละช่วงวัย

2.2 การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับแอปพลิเคชันที่ผู้สูงอายุเลือกใช้เพื่อได้ทราบถึงการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในแต่ละแพลตฟอร์มที่นำมาใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมศักดิ์ บุญประเสริฐ และ กัลยา ใจรักษ์. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันของผู้สูงอายุ**. รายงานสืบเนื่องการประชุมสัมมนาวิชาการ (Proceedings) การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17. หน้า 1968-1977. (21 กรกฎาคม 2560). วิทยา จีวิจารณ์. (2549). **วิธีการวิจัยทางการศึกษา**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- มูลนิธิสถาบันการวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2565). **รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย**. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 13, 2565, จาก <https://thaitgri.org/>.
- วสุธิดา นุริตมนต์ และ ทรงวิทย์ เจริญกิจชนลาภ. (2561). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี และความตั้งใจใช้บริการชำระเงินของผู้บริโภครุ่นใหม่ด้วยโปรแกรมประยุกต์คิวอาร์โค้ดผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟน**. **วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม**, 6 (2), 40-50.
- วีระยุทธ พรพจน์ชนมาศ. (2565). **ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิชัย ภูเขาแก้ว. (2560). **ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Grab ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ. (2565). **จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ**. สงขลา: เอกสารสำเนา.
- อัจฉรา เฒ่าเจริญโสภณ. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Best, J. W. (1977). **Research in Education**. (3rd edition). New Jersey: Prentice Hall.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). **Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research**. Boston: Addison-Wesley.
- Rogers, E. M. (2003). **Diffusion of Innovations**. New York: Free Press.
- United Nations. (n.d.). **Ageing**. Retrieved on July, 13, 2022, from <https://www.un.org/en/global-issues/ageing>.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: an introductory analysis**. New York: Harper & Row.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

FACTOR INFLUENCING THE INTENTION TO USE TELEPHARMACY SERVICE FROM THE DRUG STORE IN BANGKOK

ใจเอก ชลชีวะ¹⁾ จักรวรรณ จันทรรัตน์²⁾ และ อัมณนิชา ธัญญะชัยรัตน์³⁾

¹⁾นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

^{2),3)}อาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

Chai-ek Choncheewa¹⁾, Jaratchwahn Jantararat²⁾ and Aannicha Thunyachairat³⁾

¹⁾Master of Business Administration Program, Business School University of the Thai Chamber of Commerce

^{2),3)}Instructor in Business School University of the Thai Chamber of Commerce

*Corresponding author e-mail: aannicha_thu@utcc.ac.th

Received: February 16, 2024

Revised: April 01, 2024

Accepted: May 14, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย คือ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านประสิทธิภาพที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล 2) เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านความพยายามที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการใช้บริการเภสัช 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล 4) เพื่อศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล และ 5) เพื่อศึกษาเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่สนใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล จำนวน 413 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenient Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นผ่านช่องทางออนไลน์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการวิเคราะห์เชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยง ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก และความคาดหวังด้านความพยายาม ตามลำดับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: เภสัชกรรมทางไกล การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ความตั้งใจใช้เทคโนโลยี

ABSTRACT

The aims of this research were to study factors including 1) perceived efficacy, 2) effort expectancy, 3) social influence, 4) perceived risks, and 5) facilitating conditions affecting the behavioral intention of technology acceptance to use telepharmacy service from drug stores in Bangkok. The data were collected from the population in Bangkok who had the intention to use telepharmacy through online social media and offline questionnaires from cooperated and

consented drug stores in Bangkok. A sample group of 413 people was recruited and analyzed using the multiple regression analysis. It was found that the factors which strongly affected the behavioral intention to use telepharmacy were perceived risks, perceived efficacy, facilitating conditions, and effort expectancy respectively at a statistically significant level of 0.05.

Keywords: Telepharmacy, Unified Theory of Acceptance and Use of Technology; (UTAUT), Behavioral intention

บทนำ

การบริการเภสัชกรรมทางไกลคือการบริการทางเภสัชกรรมและการให้บริการที่เกี่ยวข้องต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมสามารถสื่อสารกับผู้ป่วยหรือผู้รับบริการได้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสาร (Telecommunication) รวมทั้งการส่งมอบยาโดยเภสัชกรต้องทำตามมาตรฐานและขั้นตอนการให้บริการเภสัชกรรมทางไกล (สภาเภสัชกรรม, 2563, 5) การบริการเภสัชกรรมทางไกลมีประโยชน์ต่อผู้ป่วยที่ไม่สามารถเข้าถึงการบริการทางเภสัชกรรมได้ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ผู้ที่ต้องการประหยัดเงินและเวลาในการเดินทางของผู้ป่วย สามารถติดตามและประเมินการใช้จ่ายของผู้ป่วยได้อย่างต่อเนื่อง ลดข้อผิดพลาดจากการใช้จ่ายของผู้ป่วย อย่างไรก็ตามอาจมีข้อเสียบางประการ เช่น ความเสี่ยงด้านข้อมูลส่วนบุคคล ความผิดพลาดในการประเมินอาการและจ่ายยาแก่ผู้ป่วย (Baldoni et al., 2019, 10) สำหรับในประเทศไทยมีผู้ให้บริการเภสัชกรรมทางไกลหลายราย อาทิเช่น แอปพลิเคชัน Raksa, All pharmasee และแอปพลิเคชันร้านยากรุงเทพ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีหลายร้านที่ให้บริการเภสัชกรรมทางไกลผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ร้านยาศิริเวชเภสัช ที่มีช่องทางให้บริการเภสัชกรรมทางไกลผ่านเฟซบุ๊กและไลน์โดยปัจจุบันแอปพลิเคชัน Raksa เป็นผู้ให้บริการอันดับหนึ่งของประเทศไทยมีผู้ลงทะเบียนใช้งานระบบสูงถึง 700,000 คน (วรัณญาสิทธิมันคง, 2563, 35)

จากแบบสำรวจทัศนคติและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล พบว่ามีทั้งผู้ป่วยที่เลือกและไม่เลือกใช้บริการเภสัชกรรมออนไลน์ ปัจจัยที่ผู้ป่วยเลือกใช้บริการทางเภสัชกรรม เช่น การประหยัดเงิน การประหยัดเวลาของคนไข้ การลดโอกาสในการเกิดโรคติดต่อ ความสะดวกสบาย ของผู้ป่วยที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ผู้ป่วยสามารถขอคำแนะนำหรือรับบริการจากเภสัชกรได้ตลอดเวลา การลดข้อผิดพลาดจากการใช้จ่ายเนื่องจากเภสัชกรสามารถติดตามการใช้จ่ายได้อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลมากที่สุด คือ เหตุผลด้านการประหยัดเงินประหยัดเวลาและการลดโอกาสเกิดโรคติดต่อตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่ผู้ป่วยไม่เลือกใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล เช่น ความต้องการพบเภสัชกรแบบต่อหน้า (face to face) ปัญหาด้านการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความรู้สึกสบายใจ ความกังวลด้านข้อมูลส่วนบุคคลและการอยู่ในพื้นที่ที่ง่ายต่อการเข้าถึงบริการทางเภสัชกรรมอยู่แล้ว เป็นต้น โดยเหตุผลที่ผู้ป่วยไม่ต้องการการบริการเภสัชกรรมทางไกลมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านความต้องการปรึกษาเภสัชกรแบบต่อหน้า การมีปัญหาด้านการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความรู้สึกสบายใจ เป็นต้น (Moulaei et al., 2022, 198) จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเมื่อมีการนำเทคโนโลยีใหม่อาจมีปัญหการไม่ยอมรับการใช้เทคโนโลยีจากผู้ใช้งานบางส่วนจากในหลาย ๆ ปัจจัย ดังนั้นการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังด้านความพยายาม

อิทธิพลทางสังคม การรับรู้ความเสี่ยงและเงื่อนไข การอำนวยความสะดวกต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม หรือความตั้งใจที่จะใช้งาน ซึ่งนำไปสู่การยอมรับและใช้งาน เชิงพฤติกรรม จึงมีประโยชน์ต่อผู้ให้บริการเพื่อนำข้อมูล ไปใช้ในการประเมิน ปรับปรุงและเตรียมความพร้อม ของระบบหรือเทคโนโลยีใหม่ให้ตรงกับความต้องการ ของผู้ใช้งาน (ณัฐพร ไชยยากุลวัฒน์, 2560, 115) ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการติดต่อ สื่อสาร ทำให้เกิดอุตสาหกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และมีแนวโน้มที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ในทางเภสัชกรรม มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสาร เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการทางเภสัชกรรมกับผู้ป่วย หรือเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่อยู่ห่างไกล ดังนั้นการศึกษาปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานครฯ จะช่วยให้เข้าใจความต้องการของผู้บริโภค และสามารถนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาบริการ เพิ่มยอดขายและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กับผู้ค้าอื่นในอุตสาหกรรมได้

จากการทบทวนวรรณกรรมจากโมเดล UTAUT จากงานวิจัยของ Napitupulu, Yacub, Kusuma (2021) และ Venkatesh et al., (2003) ได้ประยุกต์ใช้ UTAUT เพื่อศึกษาอิทธิพลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการยอมรับการใช้บริการสุขภาพทางไกล (Telehealth) โดยศึกษาผลของความคาดหวัง ด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังด้านความพยายาม เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก รวมถึงผลของความเห็นจากแพทย์ และความกังวลจากการใช้คอมพิวเตอร์ต่อความตั้งใจ ใช้บริการสุขภาพทางไกล พบว่า ทฤษฎีดังกล่าว สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความตั้งใจในการยอมรับและใช้เทคโนโลยีได้ งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาผลของตัวแปรต้นได้แก่ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวัง ด้านความพยายาม อิทธิพลทางสังคม การรับรู้ความเสี่ยง และเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกที่มีผลต่อตัวแปรตาม

คือความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยา จากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการใช้บริการเภสัชกรรม ทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขต กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านความพยายาม ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการใช้บริการเภสัชกรรม ทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขต กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางสังคมที่มีอิทธิพล ต่อความตั้งใจในการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ในการซื้อยา จากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงที่มีอิทธิพล ต่อความตั้งใจในการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขต กรุงเทพมหานคร

5. เพื่อศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงที่มีอิทธิพล ต่อความตั้งใจในการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ในการ ซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกที่มีอิทธิพล ต่อความตั้งใจในการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการ ซื้อจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยต้องการศึกษาปัจจัย ได้แก่ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวัง ด้านความพยายาม อิทธิพลทางสังคม การรับรู้ ความเสี่ยง และเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกที่มีผลต่อความตั้งใจ ใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยา ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยได้กำหนดขอบเขต ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่สนใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล โดยคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่ไม่ทราบจำนวนประชากรโดยวิธีของ Cochran (1953) ต้องการกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน เพื่อความสะดวกจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร เป็นสามเขต ได้แก่ กรุงเทพมหานครชั้นใน 21 เขต กรุงเทพมหานครชั้นกลาง 18 เขต และ กรุงเทพมหานครชั้นนอก 11 เขต รวม 50 เขต จากนั้นกำหนดโควตาให้แต่ละเขต โดยเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน 21 เขต คิดเป็นร้อยละ 42 จำนวนตัวอย่างที่เก็บ 162 คน กรุงเทพมหานครชั้นกลาง 18 เขต คิดเป็นร้อยละ 36 จำนวนตัวอย่างที่เก็บ 144 คน และกรุงเทพมหานครชั้นนอก 11 เขต คิดเป็นร้อยละ 22 จำนวนตัวอย่างที่เก็บ 88 คน

2. ด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน
- 2) แนวคิดปัจจัยด้านความคาดหวัง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านประสิทธิภาพ ด้านความพยายาม ด้านอิทธิพลทางสังคม ด้านการรับรู้ความเสี่ยง และด้านเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกแนวคิดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยี

3. ด้านตัวแปร ประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังด้านความพยายาม ความคาดหวังด้านอิทธิพลทางสังคม ด้านการรับรู้ความเสี่ยง และด้านเงื่อนไขการอำนวยความสะดวก
- 2) ตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความตั้งใจใช้เทคโนโลยีเภสัชกรรมทางไกล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย เดือนมกราคม-เมษายน 2566

โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ด้านความพยายาม ด้านอิทธิพลทางสังคม ด้านการรับรู้ความเสี่ยง และด้านเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีเอกสารบทความรวบรวมถึงการรวบรวมวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีถูกพัฒนาโดย Venkatesh และคณะในปี 2003 เป็นการสร้างแบบจำลองแสดงความสัมพันธ์โดยการผสมผสานทฤษฎีและแบบจำลอง 8 รูปแบบเพื่ออธิบายการยอมรับและใช้เทคโนโลยีของผู้ใช้งาน ทฤษฎี UTAUT จะพิจารณาตัวแปรหลัก 5 ตัวได้แก่ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังด้านความพยายาม อิทธิพลทางสังคมและเงื่อนไขอำนวยความสะดวกที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจหรือความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้งานเทคโนโลยีที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างจากการทบทวนวรรณกรรมแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยความคาดหวังทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังด้านความพยายาม อิทธิพลทางสังคม การรับรู้ความเสี่ยง และเงื่อนไข

อำนวยความสะดวกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นความตั้งใจใช้เทคโนโลยีเกษตรกรรมทางไกลในการซื้อขายจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานครเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับตามแบบมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (Unified Theory of Acceptance and Use of technology; UTAUT)

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความตั้งใจการใช้บริการเกษตรกรรมทางไกลในการซื้อขาย และความคิดเห็นปัจจัยในความคาดหวัง และความคิดเห็นความตั้งใจใช้เทคโนโลยีเกษตรกรรมทางไกลในการซื้อขายจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence)

3. นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความค่าเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha-coefficient) หากได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.7 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือ โดยตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาในสมการทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราคมากกว่า 0.7 โดยปัจจัยความคาดหวังด้านประสิทธิภาพทั้งหมด 5 คำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.836 ปัจจัยความคาดหวังด้านความพยายามทั้งหมด 5 คำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.718 ปัจจัยอิทธิพลทางสังคมทั้งหมด 5 คำถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.703 ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงทั้งหมด 5 คำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.786 ปัจจัยเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกทั้งหมด 5 คำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.742 และ

ข้อคำถามของตัวแปรตามความตั้งใจใช้บริการเกษตรกรรมทางไกล ทั้งหมด 4 คำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.868 โดยข้อสอบถามทั้งหมดรวม 29 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารวม 0.892 จึงสรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ มีความน่าเชื่อถือจึงนำแบบสอบถามดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องในเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียทั้งหมด จำนวน 425 คน และได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุดจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 413 ชุด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

หลังจากคัดกรองผู้ที่ไม่สนใจใช้บริการเกษตรกรรมทางไกลและผู้ที่ไม่ได้อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร คงเหลือแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 413 ชุด แบ่งเป็นกรุงเทพชั้นนอก จำนวน 173 ชุด กรุงเทพชั้นกลาง จำนวน 152 ชุด และกรุงเทพชั้นใน จำนวน 88 ชุด ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 มีอายุ 20-29 ปี จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 62 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 66.3 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 38 และมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 88.9

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามประเมินความคิดเห็นปัจจัยความคาดหวังทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังด้านความพยายาม

อิทธิพลทางสังคม การรับรู้ความเสี่ยง และเงื่อนไข
อำนวยความสะดวก ตามลำดับ ด้วยวิธีกำหนดค่าน้ำหนัก

การประเมิน 5 ระดับตามวิธี ของลิเคิร์ท ได้ผล
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยความคาดหวังทั้ง 4 ด้านต่อความตั้งใจ
ใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานครฯ

ตัวแปรอิสระ	ข้อความคำถามที่ได้รับระดับความคิดเห็นสูงสุด	$\bar{x}$	S.D.
ความคาดหวัง ด้านประสิทธิภาพ	การใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาช่วยให้ประหยัดเวลาได้	4.367	0.603
ความคาดหวัง ด้านความพยายาม	คุณคาดหวังว่าผู้ให้บริการเภสัชกรรมทางไกลจะมีคำแนะนำวิธีการใช้ งานที่ชัดเจน	4.354	0.555
อิทธิพลทางสังคม	หากบุคคลที่มีความสำคัญกับคุณแนะนำให้คุณทดลองใช้บริการ เภสัชกรรมทางไกลคุณจะลองใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยา	3.878	0.667
การรับรู้ความเสี่ยง	คุณคิดว่ามีความเป็นไปได้ต่ำที่จะเกิดข้อผิดพลาดกับการให้บริการ เภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยา	3.756	0.700
เงื่อนไขอำนาจ ความสะดวก	คุณมีโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์อื่นที่จำเป็นในการใช้ บริการเภสัชกรรมทางไกล	4.242	0.574

ปัจจัยความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นรวม 4.367 อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมากที่สุด
โดยผู้ตอบแบบสอบถามคาดหวังว่าการใช้บริการ
เภสัชกรรมทางไกลจะช่วยให้ประหยัดเวลาได้มากที่สุด
ที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น 4.43

ปัจจัยความคาดหวังด้านความพยายามมีค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นรวม 4.354 อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมากที่สุด
โดยผู้ตอบแบบสอบถามคาดหวังว่าผู้ให้บริการเภสัชกรรม
ทางไกลจะมีคำแนะนำการใช้งานที่ชัดเจนมากที่สุด
ที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น 4.48

ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น รวม
3.878 อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถาม
คิดว่าหากมีบุคคลที่มีความสำคัญแนะนำให้ทดลอง
ใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ผู้ตอบแบบสอบถาม
จะทดลองใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลมากที่สุด
ที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น 4.21

ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยง ใช้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น
ต่ำที่สุดในการประเมินเพื่อประเมิน (Reverse worded
item) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นรวม 3.756 อยู่ในเกณฑ์
เห็นด้วยมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความกังวล
เกี่ยวกับข้อผิดพลาดจากการใช้บริการเภสัชกรรม
ทางไกลมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น 4.14

ปัจจัยเงื่อนไขการอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นรวม 4.242 อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมากที่สุด
โดยผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าการมีอุปกรณ์ที่จำเป็น
เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ จะทำให้เอื้อต่อการ
ใช้งานเภสัชกรรมทางไกลมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น
4.53

งานวิจัยนี้ใช้วิธีทดสอบสมมติฐานด้วยการ
วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple linear
regression) โดยทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีเภสัชกรรมทางไกล

ในการซื้อยาจากร้านยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ความคาดหวังด้านความพยายาม อิทธิพลทางสังคม การรับรู้ความเสี่ยง และเงื่อนไขการอำนวยความสะดวก เป็นตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจใช้เทคโนโลยีเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถาม จำนวน 413 ชุด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 วิเคราะห์สมมติฐานสมการถดถอยของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยตั้งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยความคาดหวังด้านประสิทธิภาพมีอิทธิพลในด้านบวกต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยความคาดหวังด้านความพยายามมีอิทธิพลในด้านบวกต่อความตั้งใจ

ใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยอิทธิพลทางสังคมมีอิทธิพลในด้านบวกต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลในด้านบวกต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลในด้านบวกต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านขายยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

โดยผลการทดสอบสมมติฐานจะแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางผลของตัวแปรอิสระต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	beta	Sig.	ผลการศึกษา
H1	ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ (PE)	0.202	0.000*	Supported
H2	ความคาดหวังด้านความพยายาม (EE)	0.110	0.032*	Supported
H3	อิทธิพลทางสังคม (SI)	0.075	0.073*	Not supported
H4	การรับรู้ความเสี่ยง (PR)	0.348	0.000*	Supported
H5	เงื่อนไขอำนวยความสะดวก (FC)	0.177	0.000*	Supported

R square = 0.508, significant at p-value ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลเรียงจากค่าความมีอิทธิพลมากได้แก่ ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยง (Beta = 0.348) ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ (Beta = 0.202) เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก (Beta = 0.177) และ

ความคาดหวังด้านความพยายาม (Beta = 0.110) ตามลำดับ ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล คือ ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่า R square เท่ากับ 0.508

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากระดับความมีอิทธิพลมาก ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยง ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ เงื่อนไขการอำนวยความสะดวกและความคาดหวังด้านความพยายาม ตามลำดับ ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลในการซื้อยาจากร้านยาของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้นำกระแส จึงทำให้อิทธิพลความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ไม่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล

จากผลการศึกษาปัจจัยความคาดหวังด้านประสิทธิภาพมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณาสีทิมนันตง (2563) ซึ่งศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีและความตั้งใจใช้โทรเวชทางไกล (Telemedicine) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพมีผลต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีโทรเวชทางไกล เนื่องจากผู้ป่วยเชื่อว่า การใช้โทรเวชทางไกลจะสามารถช่วยให้ประหยัดเวลาได้ ทำให้สามารถใช้เวลาจากการรอคิวเพื่อรับการรักษาหรือการเดินทางไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Kamal et al., (2020) ซึ่งศึกษาการยอมรับการใช้โทรเวชทางไกลของประชาชนในประเทศปากีสถาน พบว่า ปัจจัยความคาดหวังด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยที่สำคัญของประเทศกำลังพัฒนาที่จะทำให้เกิดการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยี

จากผลการศึกษาปัจจัยความคาดหวังด้านความพยายามมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลเช่นเดียวกับงานวิจัยของ วรณาสีทิมนันตง (2563) พบว่า ปัจจัยความคาดหวังด้านความพยายาม มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้โทรเวชทางไกล ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ให้ความเห็น

ไว้ว่า หากผู้ใช้งานสามารถเข้าใจและรับรู้ว่าเทคโนโลยีดังกล่าวใช้งานอยู่ในระดับที่ง่ายมากเท่าไรจะช่วยลดความพยายามและความยากลำบากในการใช้งานได้และเมื่อการใช้งานเทคโนโลยีใช้ความพยายามน้อยจะมีแนวโน้มส่งผลให้ผู้ใช้งานเกิดความตั้งใจใช้ในเทคโนโลยีดังกล่าวที่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Napitupulu et al., (2021) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและใช้บริการสุขภาพทางไกล (Telehealth) ในช่วงการระบาดของโควิด-19 ของประชาชนชาวอินโดนีเซีย พบว่า ปัจจัยความคาดหวังด้านความพยายามมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการสุขภาพทางไกลโดยมีอิทธิพลต่อความตั้งใจมากกว่าความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาปัจจัยอิทธิพลทางสังคมไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Kamal et al., (2020) เนื่องจากวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันเป็นแบบชุมชนร่วม (joint family) ในปากีสถานทำให้อิทธิพลของผู้นำชุมชนหรือบุคลากรทางการแพทย์ที่ทำงานอยู่ในชุมชนมีบทบาทอย่างมากต่อความตั้งใจใช้โทรเวชทางไกล ประชาชนมักยอมรับและใช้เทคโนโลยีตามคำแนะนำของผู้นำชุมชนหรือบุคลากรทางการแพทย์ในชุมชน อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยของ Napitupulu et al., (2021) และกัญญาณัฐ เนตรสถิตย์ (2566) พบว่า มีผลการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้โดยพบว่า อิทธิพลทางสังคมไม่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการสุขภาพทางไกลเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 92 มีอายุ 17-27 ปี และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ร้อยละ 54 ซึ่งจัดเป็นกลุ่มจัดเป็นประชากรกลุ่มผู้นำกระแส (early adopter) โดยประชากรกลุ่มผู้นำกระแส มักมีอายุน้อยและมีการศึกษาสูง บุคลิกภาพของกลุ่มผู้นำกระแส มักชอบทดลองหรือตัดสินใจด้วยตนเอง โดยให้ค่าน้ำหนักกับความเห็นของบุคคลอื่นน้อย ดังนั้น อิทธิพลทางสังคม จึงไม่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการสุขภาพทางไกล โดยกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้

มีความสอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าวโดยมีประชากรช่วงอายุ 20-29 ปี ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ที่จำนวนร้อยละ 62 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 66.3 จึงเป็นไปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจากงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้นำกระแส ดังนั้นอิทธิพลทางสังคมจึงไม่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล

จากผลการศึกษาปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Kamal et al., (2020) พบว่าปัจจัยการยอมรับความเสี่ยงมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญกับความตั้งใจใช้บริการโทรเวชทางไกลของชาวปากีสถานเนื่องจากประชาชนในประเทศกำลังพัฒนาบางส่วนมีขีดจำกัดด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดความกังวลด้านความปลอดภัยและความเสี่ยงเมื่อต้องใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วรรณญา สิทธิมันคง (2563) พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีแนวโน้มที่จะใช้โทรเวชทางไกลหากผู้บริโภครู้ว่าการใช้งานมีความปลอดภัยและข้อมูลระหว่างที่ใช้งานจะถูกเก็บเป็นความลับ

จากผลการศึกษาปัจจัยเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณญา สิทธิมันคง (2563) โดยผลของเงื่อนไขอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้โทรเวชทางไกลซึ่งผู้บริโภคมองแนวโน้มที่จะใช้โทรเวชทางไกล หากผู้บริโภคเห็นว่าทรัพยากรและความรู้ที่ผู้บริโภคมียู่แล้วสามารถใช้งานเทคโนโลยีดังกล่าวได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Napitupulu et al., (2021) ซึ่งพบว่า เงื่อนไขการอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลต่อการยอมรับและใช้บริการสุขภาพทางไกลของประชากรชาวอินโดนีเซีย โดยหากมีการอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือการใช้งานทางด้านเทคนิคที่มีปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่เข้าใจ จะทำให้เกิดการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีสุขภาพทางไกลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้ให้บริการเภสัชกรรมทางไกลสามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวมาวางแผน กำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ ได้ดังนี้

1. ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความกังวลเกี่ยวกับความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดจากการใช้บริการเภสัชกรรมทางไกลมากที่สุด ผู้ให้บริการจึงควรสร้างความมั่นใจในการรับบริการด้วยการสร้างระบบตรวจสอบติดตามและประเมินการใช้จ่ายหลังการขายอย่างต่อเนื่อง เช่น การโทรติดตามผลการรักษาและอาการข้างเคียงหรือประเมินความพึงพอใจ รวมทั้งอาจมีการเพิ่มประกันชีวิตในกรณีเกิดข้อผิดพลาดจากการรับบริการหรือผลข้างเคียงรุนแรงจากการใช้จ่าย

2. ปัจจัยความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับประโยชน์ด้านการประหยัดเวลามากที่สุด ผู้ให้บริการจึงควรสร้างการรับรู้ถึงประโยชน์ด้านการประหยัดเวลาเมื่อใช้บริการเภสัชกรรมทางไกล รวมถึงอาจมีการรีวิวจากผู้ที่เคยใช้งานแล้วเพื่อสร้างการพิจารณาและสร้างการตัดสินใจซื้อด้วยโปรแกรมขั้นตอนการใช้ฟรี

3. ปัจจัยเงื่อนไขการอำนวยความสะดวก ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการใช้บริการมากที่สุด ดังนั้นผู้ให้บริการจึงต้องทำระบบให้สามารถใช้งานได้หลากหลายอุปกรณ์ทั้งมือถือ คอมพิวเตอร์ ไอแพด และแท็บเล็ต รวมถึงสามารถใช้งานได้หลายระบบปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังอาจพัฒนาตู้เพื่อให้บริการเภสัชกรรมทางไกลโดยเฉพาะ โดยภายในมีอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการรับบริการ โดยติดตั้งตามแหล่งชุมชนหรือคอนโดเนียม นอกจากนี้ยังอาจมีการให้บริการผ่าน Call center เพื่อให้บริการสำหรับผู้ที่ไม่สะดวกใช้บริการด้วยแอปพลิเคชัน

4. ปัจจัยความคาดหวังด้านความพยายาม ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการอธิบายวิธีใช้งาน ที่เข้าใจง่ายมากที่สุดดังนั้นผู้ให้บริการจึงควรพัฒนาสื่อ ในหลากหลายรูปแบบทั้ง infographic สื่อเสียง วิดีโอ คลิปสั้น เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย

และทำให้กระชับและเข้าใจได้ง่าย รวมถึงพัฒนารูปแบบ การใช้งานให้ใช้งานได้ง่ายเช่นสามารถปรับแต่ง User interface เองได้บางส่วน ตั้งค่า Favorite หรือ สร้าง shortcut เองได้ รวมทั้งอาจมี Call center ให้บริการตอบคำถามและข้อสงสัยในการใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณัฐ เนตรสถิตย์. (2566). การศึกษาปัจจัยของการตรวจรักษาด้วยช่องทางโทรเวชกรรม (Telemedicine) ของภาคเอกชน โดยการเลือกใช้บริการใน Generation Y. การค้นคว้าอิสระปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐพร ไชยยากุลวัฒน์. (2560). การประยุกต์ทฤษฎีรวมการยอมรับและใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าใจการยอมรับชุมชน การลงทุนเสมือนของนักลงทุนรายย่อย. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วรัณญา สิทธิมั่นคง. (2563). การยอมรับเทคโนโลยีและความตั้งใจใช้ Telemedicine ในกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สภาเภสัชกรรม. (2563). ประกาศสภาเภสัชกรรม ที่ 56/2563 เรื่อง การกำหนดมาตรฐานและขั้นตอนการให้บริการ เภสัชกรรมทางไกล (Telepharmacy). ค้นเมื่อ เมษายน 1, 2566, จาก https://www.pharmacycouncil.org/index.php?option=content_detail&menuid=68&itemid=1846&catid=0
- Baldoni, S., Amenta, F., Ricci, G. (2019). Telepharmacy Services: Present Status and Future Perspectives: A Review. *Medicina*, 55 (327), 1-12.
- Davis, F.D. (1989). Perceived Usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information Technology. *MIS Quarterly*, 13 (3), 319-339.
- Dwivedi, Y.K., Rana, N.P., Janssen, M., et al. (2017). An empirical validation of a unified model of electronic government adoption (umega). *Government information quarterly*, 34 (2), 211-230.
- Kamal, S.A., Shafiq, M., Kakria, P. (2020). Investigating acceptance of telemedicine services through an extended technology acceptance model (TAM). *Technology in society*, 60 (101212), 1-10.
- Limwilairatana, K. (2021). A study of Thais' attitudes toward telepharmacy. Master thesis. Faculty of Commerce and Accountancy, Graduate School, Thammasat University.
- Moore, G. C, Benbasat, I. (1991). Development of an instrument to measure the perceptions of adopting an information technology innovation. *Information systems research*, 2 (3), 192-222.

- Moulaei, K., Shanbehzadeh, M., Bahadinbeigyl, K & Kazemi-Arpanahi, H. (2022). Survey of the patients 'perspectives and preferences in adopting telepharmacy versus in-person visits to the pharmacy: a feasibility study during the COVID-19 pandemic. **BMC Medical Informatics and Decision Making**, 22 (99), 1-10.
- Napitupulu, D., Yacub, R., Putra, A.H.P.K. (2021). Factor influencing telehealth acceptance during covid-19 outbreak extending UTAUT model. **International Journal of intelligent engineering & Systems**, 14 (3), 267-281.
- Thompson. R.L., Higgins, C.A., Howell, J.M. (1991). Personal computing: toward a conceptual model of utilization. **MIS Quarterly**, 15 (1), 124-143.
- Venkatesh, V., Morris, M.G., Davis, G.B., & Davis, F. D. (2003). User acceptance of information technology: toward a unified view. **MIS Quarterly**, 27 (3), 425-478.

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย

STAKEHOLDERS' OPINIONS ON THE DEVELOPMENT OF A BACHELOR OF SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE SCIENCE

กฤตยา ศุภมิตร¹⁾, ทตพิชา พงษ์ศิริ²⁾, พัชรี ทองคำพานิช³⁾, ภูติส ศรีเกตุ⁴⁾, โรจนรวี ชัยรัตน์⁵⁾, สุรัตนา ทองศรี⁶⁾,
ณธพล ทองธณภัก⁷⁾, พีระพงศ์ หนูพยนต์⁸⁾ และ วุฒิชัย อ่อนสอด⁹⁾

¹⁻⁹⁾คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

Krittaya Supmit¹⁾, Tatpicha Pongsiri²⁾, Patcharee Tongkampanit³⁾, Phudis Sriket⁴⁾, Rojrawee chairat⁵⁾,
Surattana Thongsri⁶⁾, Nathapol Thongthanapat⁷⁾, Peerapong Noopayun⁸⁾ and Wudthichai Onsod⁹⁾

¹⁻⁹⁾Faculty of Sports and Health Science. Thailand National Sports University

*Corresponding author e-mail: s.krittaya11@gmail.com

Received: January 05, 2024

Revised: April 5, 2024

Accepted: May 13, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย เครื่องมือในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 902 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสรุปประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะพรรณนาความอธิบายผลบนพื้นฐานเชิงแนวคิด และกรอบแนวคิดการวิจัย และนำเสนอข้อมูลในแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะบัณฑิตและการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย 5 ด้าน ที่สำคัญ ได้แก่

1. ด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = .83) ได้แก่ การมีความรู้ในทฤษฎีและหลักการพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย การใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี และการเป็นผู้นำด้านการกีฬาและการออกกำลังกาย

2. ด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.83) ได้แก่ การมีทักษะการเป็นผู้นำด้านการออกกำลังกายและกีฬา ทักษะการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเองและผู้อื่น ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยี

3. ด้านจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.73) ได้แก่ การมีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจเมตตา ความโอปอ้อมอารีต่อตนเองและสังคม สามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ และสามารถปรับตัวการอยู่ร่วมกันในสังคม

4. ด้านลักษณะบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.73) ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย มีจิตบริการ และมีความลักษณะของความเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย

5. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ควรจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปพร้อมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เน้นการปฏิบัติจริง และการวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานไปใช้ในสถานการณ์จริงที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย

ABSTRACT

This research was designed using quantitative and qualitative methods. This research aimed to study stakeholders' opinions on the development of a Bachelor of Science in Sports and Exercise Science. The research tools comprised a questionnaire and semi-structured interviews. The Sample group of key informants totaled 902 people derived by purposive selection. The data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation. The data were descriptively summarized and explained based on the research concept. The research results were as follows:

The stakeholders' opinions on graduate characteristics and the development of the Bachelor of Science in Sports and Exercise Science could be categorized into 5 important areas:

1. The Knowledge aspect is at a high level ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = .83). This includes knowing basic theories and principles in sports science and exercise, equipment use, technology, and leadership in sports and exercise.

2. The Skills aspect is at a high level ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.83). This includes leadership skills in exercise and sports, exercise skills to improve health and physical fitness, language, and technology skills.

3. The Ethics aspect is at a high level ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.73). This includes having morality, ethics, honesty, generosity, compassion, kindness, respect for rules and regulations, and the ability to adapt to live with others in the society.

4. The Personal Characteristics aspect is at a high level ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.73). This includes good human relations, politeness, a service mind, and leadership in sports science and exercise.

5. The curriculum management, teaching, and learning should be arranged in conjunction with professional experience training, with the focus on practicality and the analysis of basic knowledge that can be applied in various situations appropriately.

Keywords: Development of bachelor of science, Sports and exercise science

บทนำ

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติเป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงด้านการกีฬา มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ทำการสอน

วิจัยและพัฒนา บริการทางวิชาการและวิชาชีพ แก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านการกีฬา การพลศึกษา การสร้างเสริมสุขภาพ วิทยาศาสตร์การกีฬา การบริหารจัดการกีฬา

การประกอบธุรกิจและอุตสาหกรรมการกีฬา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นแหล่งสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาของประเทศ (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พ.ศ. 2562, 2562, 128-129) ตอบสนองพันธกิจของแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2566-2570) คือ พันธกิจที่ 1 : การกีฬาเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยคนไทยมีอายุเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง มีการออกกำลังกายและเล่นกีฬาย่างสม่ำเสมอจนเป็นวิถีชีวิต มีสุขภาพดีขึ้น มีน้ำใจนักกีฬาและมีวินัย เคารพกฎกติกามากขึ้นด้วยกีฬานำไปสู่การพัฒนาจิตใจ สร้างความสัมพันธ์อันดีในสังคม ความสามัคคีของคนในชาติ และมีความพร้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ และพันธกิจที่ 2 : การกีฬาเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยอุตสาหกรรมการกีฬามีการเจริญเติบโต มีการพัฒนาสินค้า บริการ นวัตกรรมที่เกี่ยวกับการกีฬา กิจกรรมกีฬาเชิงท่องเที่ยว และรายการแข่งขันกีฬาที่เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570, 2566) โดยมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา มีการแบ่งการบริหารราชการเป็น 4 ภาค ได้แก่ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคเหนือ, มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคกลาง และมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคใต้ ที่ประกอบด้วย 4 วิทยาเขต ได้แก่ ชุมพร ตรัง กระบี่ และยะลา (พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พ.ศ. 2562, 2562, 130)

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ มีนโยบายในการปรับปรุงหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตการกีฬาและการออกกำลังกายให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และรวมถึงทักษะที่จำเป็น

ต่อการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านภาวะผู้นำ การเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา การเป็นผู้นำออกกกำลังกาย สามารถประยุกต์หรือมีความริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีและบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพสำหรับบุคคลทั่วไป นักกีฬาและกลุ่มคนพิเศษบนพื้นฐานของการมีจริยธรรมในวิชาชีพ โดยตามกฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 หมวด 1 มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม ข้อ 10 (5) ได้ระบุให้มีระบบการรับฟัง การวิเคราะห์ และการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิตท้องถิ่น และสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การเปิดหลักสูตรการศึกษา การจัดการศึกษา การวิจัย และการสร้างนวัตกรรม การประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินผล ทั้งนี้โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนและกลุ่มต่าง ๆ จะได้รับ (กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565, 2565, 6) เพื่อส่งเสริมบุคคลทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม คุณธรรมจริยธรรมและสติปัญญา ให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการตามวัย รวมถึงการยกระดับคุณภาพในการจัดการศึกษาโดยการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย และสามารถนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้การเพิ่มประสิทธิภาพของบุคคลด้านการออกกำลังกายและกีฬาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มหาวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงการพัฒนาลัทธิสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการศึกษา ยุคไทยแลนด์ 4.0

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้น ทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตฯ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2568) ให้มีมาตรฐานมีคุณภาพ

มีความทันสมัย สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตร และมหาวิทยาลัย ตลอดจนสามารถผลิตบัณฑิตที่เป็นไปตามผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้เสียความต้องการของตลาดแรงงาน และสามารถสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนและบัณฑิตมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดได้อย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาได้นำประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 มาเป็นขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge) 2) ด้านทักษะ (Skills) 3) ด้านจริยธรรม (Ethics) และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (Character) (ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2565, 35-36)

2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informants) เป็นมีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 บัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่า อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิตและผู้ใช้นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคใต้ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (Mixed method) มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sample) จำนวน 902 คน เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 238 คน โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจากการเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษา ในปีการศึกษา 2566 ในเขตพื้นที่บริการของแต่ละวิทยาเขต (4 วิทยาเขต ได้แก่ ชุมพร ตรัง กระบี่ และยะลา) ที่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติกำหนด ที่สนใจศึกษาต่อทางด้านการกีฬาหรือวิทยาศาสตร์การกีฬา

2. ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 104 คน โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจากการเป็นผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษา ในปีการศึกษา 2566 ในเขตพื้นที่บริการของแต่ละวิทยาเขต (4 วิทยาเขต) ที่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติกำหนด ที่สนใจศึกษาต่อทางด้านการกีฬาหรือวิทยาศาสตร์การกีฬา

3. นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 353 คน โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจาก การเป็นนักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนตามวิทยาเขต (4 วิทยาเขต) ในปีการศึกษา 2566 สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา และการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคใต้

4. ผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 89 คน โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจากการเป็นผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ที่ลงทะเบียนเรียนตามวิทยาเขต (4 วิทยาเขต) ในปีการศึกษา 2566 สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา และการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคใต้

5. บัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่า จำนวน 110 คน

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจากการเป็นบัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่าตามวิทยาเขต (4 วิทยาเขต) สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคใต้

6. อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 2 คน โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจากการเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีบทบาทหน้าที่ และมีประสบการณ์ในการสอนและค้นคว้า วิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคใต้ ไม่น้อยกว่า 3 ปี

7. อาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 คน โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจากการมีบทบาทหน้าที่และมีประสบการณ์การสอนรายวิชาในหลักสูตรสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคใต้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี

8. ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจากการดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารหรือผู้จัดการในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ไม่น้อยกว่า 3 ปี และเป็นผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคใต้

9. ผู้ใช้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 2 คน โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกจากการดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารหรือผู้จัดการในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ไม่น้อยกว่า 3 ปี และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดูแลและควบคุมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด
2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-

structured interview) จำนวน 1 ชุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลจากตำราเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และนำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2. นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ดำเนินการ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ .87 และแบบสัมภาษณ์ มีค่าเท่ากับ 1 (พิศิษฐ์ ตันทวนิช และพนา จินดาศรี, 2561, 3-12) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาร์ช มีค่าเท่ากับ .96 (Nunally, 1970 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาภิรต, 2549, 22)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสำรวจเอกสาร (Documentary research) เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่เป็นหลักฐานในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยเก็บข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นโยบาย รายงานประจำปี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์/สังเคราะห์ ซึ่งอาจอยู่ในรูปข้อมูลดิบที่ผู้อื่นรวบรวมเอาไว้หรือข้อมูลที่ผ่านการมีวิสัยทัศน์หรือการวิเคราะห์มาแล้ว

2. การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 และบัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่า เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสียต่อคุณลักษณะของบัณฑิตฯ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย

3. การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ จากอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ใช้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อต้องการศึกษา ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้แนวความคิดของเบรท์ (Best, 1981, 182)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวของวิจัยเอง โดยใช้วิธีการบันทึก และถอดเทปจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ โดยนำเสนอผลการวิจัยที่ได้ในลักษณะพรรณนาความอธิบาย

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คุณลักษณะบัณฑิตฯ พบว่า

มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 894 คน เป็นเพศชาย จำนวน 544 คน คิดเป็นร้อยละ 60.85 และเพศหญิง จำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 39.15 สถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 26.62 เป็นผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 11.63 นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 39.49 ผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 9.96 และบัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่า

จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อคุณลักษณะของบัณฑิตฯ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจริยธรรม (Ethics) มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.73) รองลงมาเป็น ด้านลักษณะบุคคล (Character ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.73) ด้านทักษะ (Skills) ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.83) และ ด้านความรู้ (Knowledge) ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = .83) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านความรู้ พบว่า รายข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ การมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย เช่น หลักการดูแลสุขภาพ หลักการฝึกสมรรถภาพทางกาย จิตวิทยาการกีฬา หลักการปฐมพยาบาลและการฟื้นฟูร่างกาย เป็นต้น ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.77) รองลงมา คือ การมีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และการใช้อุปกรณ์ในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายที่ทันสมัย เช่น เครื่องออกกำลังกาย เครื่องทดสอบสมรรถภาพทางกาย เป็นต้น ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.82) และการมีความรู้เกี่ยวกับหลักการเป็นผู้นำด้านการกีฬาและการออกกำลังกาย เช่น การเป็นผู้นำในการเดินแอโรบิก การเป็นผู้ฝึกสอน การออกกำลังกายและกีฬา เป็นต้น ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.84) ตามลำดับ

ด้านทักษะ พบว่า การมีทักษะการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเอง และผู้อื่น มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.79) รองลงมา คือ มีทักษะการเป็นผู้นำด้านการออกกำลังกายและกีฬา ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.82) และการมีทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการออกกำลังกายและกีฬา ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

ด้านจริยธรรม พบว่า การมีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = .70) รองลงมา คือ การมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง

และสังคม ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = .72) และการมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจเมตตา ความโอบอ้อมอารี ต่อตนเองและ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ด้านลักษณะบุคคล พบว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ การมีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.71) และสามารถเล่นกีฬาเป็น รักการออกกำลังกาย มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตฯ โดยการสัมภาษณ์พบว่า

มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน เป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเป็นเพศหญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 สถานสภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ฯ เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25, เป็นอาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25, เป็นผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25, และเป็นผู้ใช้นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25 โดยสามารถสรุป ได้ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความรู้

สำหรับความคิดเห็นในด้านความรู้ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาโดยเริ่มจากความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานของระบบต่าง ๆ ในร่างกาย เพื่อต่อยอดไปสู่ศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา ที่ครอบคลุมทุกศาสตร์ รวมไปถึงจนถึงความรู้ด้านเทคโนโลยี เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

“ความรู้พื้นฐานที่สำคัญของบัณฑิตวิทยาศาสตร์การกีฬา คือ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นการทำงานของระบบอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย การเปลี่ยนแปลงการทำงานอันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา ปัจจัยภายนอก

หรือแม้แต่ปัจจัยภายในที่เป็นลักษณะเฉพาะบุคคล และสามารถประยุกต์และโยงไปสู่การออกกำลังกายตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา ไม่ว่าจะเป็นเพื่อสุขภาพ หรือเพื่อสมรรถนะทางการกีฬา องค์ความรู้เหล่านี้จะสามารถต่อยอดไปถึงความรู้พื้นฐานในการฝึกสมรรถภาพทางกาย จิตวิทยาทางการกีฬา วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว โภชนาการทางการกีฬา เวชศาสตร์ทางการกีฬา การจัดการกีฬา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง”

“นอกจากความรู้พื้นฐานแล้ว บัณฑิตหรือนักศึกษาของสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายควรมีความรู้เพิ่มเติมในด้านเทคโนโลยีเนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในวงการกีฬาและการออกกำลังกาย เช่น การใช้เทคโนโลยี ในการฝึกซ้อม การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกีฬา ความรู้ด้านภาษา เนื่องจากกีฬาและการออกกำลังกายเป็นสาขาวิชาที่เปิดกว้าง และเชื่อมโยงกับสาขาวิชาอื่น ๆ ทั่วโลก บัณฑิตหรือนักศึกษาจึงควรมีทักษะด้านภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร และแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น”

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ความคิดเห็นว่า นอกจากความรู้พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาแล้ว ผู้เรียนจะต้องสามารถนำความรู้มาต่อยอดสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยผ่านการเรียนรู้แบบบูรณาการและการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“แนวทางในการเรียนรู้ของบัณฑิตหรือนักศึกษาของสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายควรเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการและลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บัณฑิตหรือนักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกงาน สหกิจศึกษา โครงการวิจัย เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และทักษะที่จำเป็นในการทำงานปัจจุบัน ในวงการกีฬาและการออกกำลังกาย

มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที”

2.2 ด้านทักษะ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตด้านทักษะในแนวทางเดียวกัน คือ ผู้เรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตรการกีฬาและการออกกำลังกาย จะต้องมีความรู้ทักษะของการเป็นผู้นำ การออกกำลังกายและกีฬาได้ โดยมีทักษะการสื่อสารผ่านการคิดวิเคราะห์และบูรณาการหลักการทางทฤษฎีมาใช้ในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ประกอบกับการมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“ทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานวิชาชีพด้านวิทยาศาสตรการกีฬาและการออกกำลังกาย คือ ทักษะการวิเคราะห์และประยุกต์ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตรการกีฬาทุกศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็น สรีรวิทยา เวชศาสตร์ โภชนาการ จิตวิทยา ชีวกลศาสตร์ เทคโนโลยีทางการกีฬาและการจัดการกีฬา เพื่อใช้ในการออกแบบโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกาย ทักษะการปฐมพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายที่ถูกต้อง ทักษะการเป็นผู้นำการออกกำลังกายและกีฬา ทักษะ การสื่อสารกับผู้รับบริการไม่ว่าจะเป็น การสื่อสารกับผู้รับบริการที่เป็นคนไทยหรือชาวต่างชาติ ทักษะการนำเสนอที่จะต้องใช้ในการชี้แจงโปรแกรมการออกกำลังกายอย่างเห็นถึงที่มาที่ไปและความสมเหตุสมผลของโปรแกรมตามหลักการความถูกต้อง รวมไปถึงจนถึงความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัยจากแหล่งเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถวิเคราะห์รู้เท่าทันสื่อและข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม”

นอกจากนี้ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตก็เป็นทักษะที่สำคัญในการทำให้นักศึกษาได้พัฒนานตนเองให้มีความเท่าทันกับวิทยาการใหม่ ๆ ในวิชาชีพตลอดเวลา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการวิจัยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันจะนำมาซึ่งหลักการและทฤษฎีใหม่

จึงควรอยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรู้เท่าทันต่อสถานการณ์

“ทักษะที่จำเป็นของนักศึกษาและบัณฑิตคือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และปรับตัวตลอดเวลาเนื่องจากสาขาการกีฬากีฬาและการออกกำลังกายเป็นสาขาที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การมีความคาดหวังและความต้องการ ด้านความรู้ที่หลากหลายและครอบคลุมเหล่านี้จะช่วยให้บัณฑิตหรือนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งและสามารถประสบความสำเร็จในสายอาชีพและส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการและอาชีพของพวกเขาในอนาคตได้ดีขึ้น”

2.3 ด้านจริยธรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก สรุปได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตรการกีฬาซึ่งเป็นวิชาชีพที่จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์อยู่เสมอ โดยคุณธรรมจริยธรรมที่ผู้ให้ข้อมูลต่างให้ความสำคัญร่วมกัน ได้แก่ ความซื่อสัตย์และความซื่อตรง ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ความเคารพและการรับฟัง ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ความประณีตและการประพฤติอย่างมีมารยาท ความคิดริเริ่มและการพัฒนานตนเอง ที่จะทำให้นักศึกษาสามารถอยู่ในวิชาชีพได้ในระยะยาว

“จริยธรรมของบัณฑิตในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นสาขาที่มีผลต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของบุคคล”

“คุณธรรม จริยธรรมสำคัญในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายคือความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ซื่อสัตย์ ต่อผู้รับบริการ การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การตรงต่อเวลา การรักษาผลประโยชน์และความลับของผู้รับบริการ การให้ข้อมูลที่ เป็นจริง”

2.4 ด้านลักษณะบุคคล

สำหรับวิชาชีพวิทยาศาสตรการกีฬาและ

การออกกำลังกายนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นด้านลักษณะบุคคลในประเด็นสำคัญคือ ด้านบุคลิกภาพของความเป็นผู้นำการออกกำลังกาย และกีฬา และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคคลอื่น มีใจที่รักการบริการ รวมถึงแสดงออกถึงความรัก ในการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา อันจะเป็นจุดเด่น ให้กับนักวิทยาศาสตร์การกีฬาในการประกอบอาชีพ

“คุณลักษณะที่จำเป็นของบัณฑิตที่จบสาขา วิทยาศาสตร์การกีฬาที่สำคัญคือบุคลิกภาพของการเป็น นักวิทยาศาสตร์การกีฬา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ ความสมส่วนของกล้ามเนื้อ เปอร์เซ็นต์ไขมันและรูปร่าง ที่จะต้องสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ที่มาใช้บริการได้ รักในงานบริการ และเต็มใจในการให้บริการกับลูกค้า นอกจากนี้จะต้องมีบุคลิกของการเป็นคนรัก การออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาการ เป็นคน รักสุขภาพ เลือกที่จะกิน เลือกที่จะปฏิบัติกิจกรรม ทางกายเพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพและรูปร่างที่ดี”

นอกจากบุคลิกภาพอันสังเกตได้อย่างชัดเจนแล้ว คุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่สำคัญ คือ มีลักษณะของ ความเป็นผู้นำทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและ การออกกำลังกาย มีความมั่นใจในตัวเอง มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี มีความใฝ่รู้ในการศึกษาหาข้อมูลใหม่ ๆ ทางวิชาชีพ เป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้อื่น มีความกระตือรือร้น มีทักษะการสื่อสาร มีความยืดหยุ่นและการปรับตัว มีความสนใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

“บัณฑิตในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและ การออกกำลังกายควรมีความกระตือรือร้นในการ ออกกำลังกายและกีฬา มีทักษะการสื่อสารที่ดี เพื่อประสานงานกับนักกีฬาและทีมงาน ควรมีความเข้าใจ ในกระบวนการฝึกซ้อมและการเดินทาง ทักษะ ในการวางแผนและการจัดการเวลาเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากต้องวางแผนการออกกำลังกายและการฝึกซ้อม ของนักกีฬา ควรมีความยืดหยุ่นและการปรับตัวต่อ สถานการณ์ สนใจการพัฒนาทักษะและความรู้ ตลอดชีวิต รับผิดชอบต่อสุขภาพและความปลอดภัย

ของนักกีฬา และมีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมสุขภาพและ การออกกำลังกาย”

“ในการให้บริการในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีความเข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จัก การพูดจาสื่อสารที่ดี นอกจากนี้การเป็นบุคคลที่พร้อม จะเรียนรู้ก็เป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งที่ดี เนื่องจากวิชาชีพ วิทยาศาสตร์การกีฬามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นวิธีการในการออกกำลังกาย เครื่องมือหรือ อุปกรณ์ รวมไปถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษา ที่นักวิทยาศาสตร์การกีฬาจะต้องพร้อมเรียนรู้และฝึกฝน เพื่อให้มีทักษะในการนำไปใช้ที่ถูกต้อง”

2.5 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า อยากให้มีรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะ การปฏิบัติจริง และเน้นทักษะการวิเคราะห์ความรู้พื้นฐาน ไปใช้ในสถานการณ์จริงที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งควรมีการติดตามองค์ความรู้และกระแสนิยม ใหม่ ๆ ด้านสุขภาพอยู่เสมอ โดยจัดกิจกรรมเสริมทักษะ การให้นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มากกว่า 1 ครั้งในสถานประกอบการหรือการทำความร่วมมือ กับองค์กรภายนอกด้านกีฬา เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพ

“หลักสูตรควรหาโอกาสสร้างความร่วมมือกับบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกเช่น สมาคมวิชาชีพวิทยาศาสตร์ การกีฬา (ถ้ามีในอนาคต) สมาคมกีฬาต่าง ๆ สถาน ประกอบการด้านสุขภาพ สถานประกอบการด้าน ธุรกิจโรงแรมและกิจกรรมทางกาย โดยทำความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแลกเปลี่ยนหรือสนับสนุน บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจัดส่งนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษาและบัณฑิต ที่จะจบการศึกษาในอนาคต”

“อยากให้หลักสูตรจัดการเรียนการสอนที่เน้น การปฏิบัติจริง โดยเห็นควรอย่างยิ่งที่นักศึกษา ควรออกมาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากกว่า 1 ครั้ง

เพื่อให้พบเจอกับสถานการณ์จริงระหว่างการเรียนรู้เป็นระยะ เพื่อให้ให้นักศึกษาเห็นภาพของตัวเองในอนาคตและพัฒนาตนเองได้ตรงกับเป้าหมายมากขึ้น”

นอกจากความคิดเห็นด้านการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพแล้ว ในบริบทของบัณฑิตวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพในภาคใต้ พบว่ามีความนิยมประกอบอาชีพในสถานประกอบการ โรงแรม ในแผนกกิจกรรมนันทนาการและกีฬา หรือสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ซึ่งกลุ่มผู้รับบริการหลักด้านสุขภาพและการออกกำลังกาย คือลูกค้าชาวต่างชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ

“มีความคาดหวังให้นักศึกษาที่จบต้องมีความรู้ความสามารถที่ประยุกต์ใช้ในการทำงานในสถานการณ์จริงได้ มีความรู้ที่หลากหลาย ทันสมัยและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ควรเพิ่มเติมด้านภาษาเพราะปัจจุบันประเทศไทยได้เปิดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างเสรีมากขึ้น นักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้น ทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่นักศึกษาต้องสามารถสื่อสารได้ ซึ่งบัณฑิตคนใดที่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดีจะเป็นจุดเด่นที่สำคัญ และสร้างความได้เปรียบในการประกอบอาชีพในสถานประกอบการโรงแรม หรือสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้”

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย ในด้านคุณลักษณะบัณฑิต อันประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นสูงที่สุด คือ ด้านจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัย ฤทธิฐานปรีชาเศรษฐ และคณะ (2565, 382-413) ที่ได้ทำการศึกษาการประเมินหลักสูตร

วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) โดยผลการศึกษาด้านบริบทข้อมูลเชิงปริมาณตามความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต พบด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และมีความสามารถเป็นผู้นำทางการออกกำลังกายและกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักสูตรควรมีการสอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพในทุกรายวิชา มีการฝึกปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา ให้นักศึกษาเรียนรู้การเสียสละ เพื่อส่วนรวม และกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ คุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและวิชาชีพนั้น ๆ และสอดคล้องกับและสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ที่กล่าวถึง การออกแบบหลักสูตร ที่ต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของสังคม รวมถึงด้านวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนด้วย

สำหรับด้านความรู้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีความคิดเห็นว่า ควรมีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา และการออกกำลังกาย และมีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ และการใช้อุปกรณ์ในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย เพื่อเชื่อมโยงการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสม และเชื่อมโยงด้านความรู้ไปสู่ด้านทักษะ ซึ่งเป็นความคาดหวังและความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต โดยบัณฑิตต้องสามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์การกีฬาที่ได้เรียนมา ไปส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อื่น ผ่านความสามารถในการประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็น แนะนำการออกกำลังกาย การดูแลรักษาสุขภาพกับผู้อื่นได้ถูกต้อง และเหมาะสมเป็นไปตามสถานการณ์และลักษณะเฉพาะบุคคล รวมไปถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้

ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ ธวัชส์ ตั้งตรงขันติ และคณะ (2560, 49 -55) ได้ทำการศึกษาการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ การกีฬาและการออกกำลังกาย ปรับปรุง พ.ศ.2555 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา โดยผู้ใช้บัณฑิตได้ให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มด้านทักษะภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวิชาชีพ ด้านผลผลิต นอกจากนี้ผู้ประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีข้อคิดเห็นว่า บัณฑิตมีความรู้ค่อนข้างดีแต่ยังไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจด้านฟิตเนสได้ ควรเพิ่มประสบการณ์และฝึกปฏิบัติเพิ่มขึ้น ควรปรับเพิ่มการเรียนการสอนเรื่องกายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยา ฝึกการคิดวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ และ ฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในด้านลักษณะบุคคล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีความคิดเห็นว่า ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน สุภาพเรียบร้อยสามารถเล่นกีฬาเป็น รักการออกกำลังกาย มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีลักษณะของความเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย ซึ่งถือเป็นบุคลิกหรือคุณลักษณะที่สำคัญของนักวิทยาศาสตร์การกีฬา ที่เป็นที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับ สิริวิชัย สิริศักดิ์เกษมพร (2556, 42) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพภายนอกและทักษะความรู้ความสามารถส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ครูฝึกส่วนตัวในสถานออกกำลังกาย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดีของครูฝึกส่วนตัวโดยให้ความเห็นในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับครูฝึกส่วนตัวต้องมีลักษณะรูปร่างดีสมส่วนมีร่างกายที่แข็งแรง อึดยาศักดิ์ที่ตราเร็งแ่งมใส มีลักษณะเป็นมิตร มีความตรงต่อเวลา รู้ความต้องการและเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่น และตั้งใจจริง เพราะผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการ ที่ครูฝึก

มีการดูแลรูปร่างที่ดูอยู่เสมอย่อมทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความมั่นใจในการใช้บริการ

สำหรับด้านการบริหารจัดการหลักสูตร จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ควรจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปพร้อมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิชาชีพให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งได้สอดคล้องงานวิจัยของ บัณฑิตา อินสมบัติ และปราณี เนรมิต (2563, 159-179) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนที่สอดคล้องต่อการพัฒนาประเทศสู่ Thailand 4.0 พบว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดความคุ้มค่าและรู้เท่าทันเป็นการพัฒนาผู้เรียนในสังคมยุคใหม่ นอกจากนี้ ยังได้ตอบสนองต่อเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (2561, 9) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยการปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในการปรับปรุงหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย เพื่อให้หลักสูตรสามารถผลิตบัณฑิตได้ เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนารายวิชาและรูปแบบการเรียนการสอนในหลักสูตรได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ธวัชสวัสดิ์ ตั้งตรงขันติ และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา และการออกกำลังกาย ปรับปรุง พ.ศ. 2555 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา. **วารสารราชพฤกษ์**, 15 (1), 49-55.
- ธิตี ญาณปรีชาเศรษฐ และคณะ. (2565). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560). **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 20 (2), 382-413.
- บัณฑิตา อินสมบัติ และ ปราณี เนรมิตร. (2563). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศสู่ Thailand 4.0: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 14 (2), 159-170.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). **สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570). (2565, 1 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง.
- ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (2561, 13 ตุลาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 9.
- ประกาศคณะกรรมการนโยบายการกีฬาแห่งชาติ เรื่อง แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2566-2570). (2566, 30 มีนาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 140 ตอนพิเศษ 75 ง. หน้า ข.
- ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. (2565, 9 กันยายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 212 ง. หน้า 35-36.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (2562, 22 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 ตอนที่ 67 ก. หน้า 128-129.
- พิศิษฐ์ ตันทวนิช และ พนา จินดาศรี. (2561). ความหมายที่แท้จริงของค่า IOC. **วารสารการวัดการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 24 (2), 3-12.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ ปรีนธ์.
- สิริวิทย์ สิริศักดิ์เกษมพร. (2556). บุคลิกภาพภายนอกและทักษะความรู้ความสามารถส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ครูฝึกส่วนตัวในสถานออกกำลังกาย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Best, J.W. (1981). **Research in Education**. 4th ed. New Jersey: Prentice-Hall

การศึกษาความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคกลาง

A STUDY ON EXPECTATION AND NEED IN DEVELOPMENT OF BACHELOR OF SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE SCIENCE, FACULTY OF SPORTS AND HEALTH SCIENCE, THAILAND NATIONAL SPORTS UNIVERSITY-CENTRAL REGION

ปวเรศร์ พันธยุทธ์¹⁾, ฉัตรตระกูล ปานอุทัย²⁾, อรทัย แยมโษษฐ์³⁾, พชร ทองคำพานิช⁴⁾, สำราญ ศรีสังข์⁵⁾, ครรชิต มุละสีวะ⁶⁾, สิปปนันท์ หวังกิจ⁷⁾, หริต หัตถา⁸⁾, วสิฐ สุโกศล⁹⁾, นฤมล ศรีสุวรรณ¹⁰⁾, นริรัตน์ บุตรบุญปัน¹¹⁾, และ จัตุภรณ์ พลเสน¹²⁾

¹⁻¹²⁾คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

Pawares Phantayuth¹⁾, Chattrakul Panuthai²⁾, Oratai Yamaod³⁾, Patcharee Tongkampanit⁴⁾, Sumran Sreesung⁵⁾, Khanchit Mulasiwa⁶⁾, Sippanant Wangkit⁷⁾, Harit Hattha⁸⁾, Wasit Sukosol⁹⁾, Narumon Srisuwan¹⁰⁾, Narerat Butboonpan¹¹⁾ and Jatuphorn phonsen¹²⁾

¹⁻¹²⁾Faculty of Sports and Health Science. Thailand National Sports University

*Corresponding author e-mail: p.tongkampanit@gmail.com

Received: January 11, 2024

Revised: February 15, 2024

Accepted: April 05, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคกลาง เครื่องมือในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ แบบสอบถามชุดที่ 1 และชุดที่ 2 เท่ากับ .87 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เท่ากับ 1 และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดที่ 1 มีค่าเท่ากับ .97 และชุดที่ 2 เท่ากับ .96 กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 808 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสรุปประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะพรรณนาความอธิบายผลบนพื้นฐานเชิงแนวคิดและกรอบแนวคิดการวิจัย และนำเสนอข้อมูลในแบบพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า

ความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคกลาง 5 ด้าน ที่สำคัญ ได้แก่

1. ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ในทฤษฎีและหลักการพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไปและความรู้ในวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายแบบสหวิชา

2. ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยต้องมีความใฝ่รู้ และติดตามการเปลี่ยนแปลง ความรู้ในสาขาวิชาชีพอยู่เสมอ ตลอดจนต้องมีทักษะการสอนและการเป็นผู้นำการออกกำลังกายที่โดดเด่นเฉพาะด้าน

3. ด้านจริยธรรม ได้แก่ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจเมตตา ความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีจิตสาธารณะ โดยมีคำสอนทางพระพุทธศาสนาและหลักกฎหมายเป็นหลักยึดในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

4. ด้านลักษณะบุคคล ได้แก่ ความเป็นผู้นำ บุคลิกภาพดี รูปร่างสมส่วน มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และกล้าแสดงออก

5. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ควรจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปพร้อมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเน้นในภาคปฏิบัติ ให้ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

คำสำคัญ: ความคาดหวัง ความต้องการจำเป็น การพัฒนาหลักสูตร สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย

ABSTRACT

This research was designed using quantitative and qualitative methods. The purpose of this research was to investigate the expectations and needs in the development of a Bachelor of Science in Sports and Exercise Science, in Faculty of Sports and Health Science, Thailand National Sports University - Central Region. A questionnaire and a semi-structured interview form were used as the tools of this research and were reviewed by a panel of three experts. The content validity of the questionnaire Set 1 and Set 2 was found at .87, and the content validity of the semi-structured interview form was found at 1. The reliability of the questionnaire Set 1 was .97 and Set 2 was .96. The target group samples were 808 key informants derived by purposive selection. The data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. The content analysis was employed in a descriptive method based on the theoretical framework of the research. The findings revealed the following:

The expectations and needs in the development of a Bachelor of Science in Sports and Exercise Science, in Faculty of Sports and Health Science, Thailand National Sports University-Central Region, comprised five significant aspects:

1. Knowledge: knowledge in theories and fundamental principles of general science, and knowledge in profession of sports and exercise science in a multidisciplinary term

2. Skills: skills in life-long learning especially being curious to seek knowledge and tracking changes in profession continually as well as skills in teaching and leadership of exercise in a specific way

3. Ethics: generosity, compassion, honesty, discipline, responsibility, sacrifice, and public mind based on Buddhist teachings and legal principles to lead a happy life

4. Character: leadership, good personality, good physical proportion, self-confidence, and self-expression

5. Curriculum Management: teaching and learning along with field experience focusing on practice, student-centered learning, life-long learning promotion, and curriculum improvement to meet the needs of current situations and future trends.

Keywords: Expectation, Needs, Development of bachelor of science, Sports and exercise science

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กล่าวถึง รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความเชี่ยวชาญ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนให้ความสำคัญ กับการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและ ปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายดังกล่าวโดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560, 14) ประกอบกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมาย พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มียัธยธอด ออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา และ เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ

และภาษาที่ 3 และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง และมีสมรรถนะ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580, 2561, 8-9)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มี สมรรถนะเชิงวิชาการ และมีสมรรถนะในการประกอบ อาชีพโดยมีทักษะการปฏิบัติงานสำหรับการรองรับงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นับเป็นสิ่งที่มีความท้าทายอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสถาบัน อุดมศึกษาเป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนา การจัดการศึกษาของประเทศ จำเป็นต้องมีหลักสูตร ที่มีความทันสมัย มุ่งเน้นการดำเนินงานให้เกิดผลลัพธ์ การเรียนรู้ เนื่องจากหลักสูตรมีอิทธิพลต่อความมั่นคง ของสังคมและประเทศชาติ เป็นหลักหรือหัวใจของ การจัดการศึกษาเป็นกรอบการกำหนดนโยบาย ทางการศึกษา เป็นเรื่องชี้แนะจุดมุ่งหมาย สาร และแนวทางการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการวัด และประเมินผล จนทำให้ผู้เรียนทราบเป้าหมาย และ แนวทางการเรียน ดังนั้น หลักสูตรที่ดีควรมีการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้สามารถตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้เสีย และความต้องการของสังคม ได้มากที่สุด (มารุต พัฒนาผล, 2562, 4)

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติเป็นสถาบัน อุดมศึกษาสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา มีการแบ่ง การบริหารราชการ เป็น 4 ภาค โดยมหาวิทยาลัย การกีฬาแห่งชาติประจำภาคกลาง ประกอบด้วย

5 วิทยาเขต ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี และอ่างทอง (พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, พ.ศ. 2562, 2562, 130) มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ จำนวน 17 วิทยาเขต ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการเริ่มดำเนินการเปิดสอนตั้งแต่ภาคต้นปีการศึกษา 2563 ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนมาเป็นระยะเวลา 3 ปี ขณะที่สถานการณ์ของประเทศและโลกได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความเจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้มีความทันสมัย มีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินการจัดการศึกษาของหลักสูตร เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด สอดคล้องกับมาตรฐานและข้อกำหนดต่าง ๆ และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในการผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพ

คณะผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้มีมาตรฐานมีคุณภาพ มีความทันสมัยตามวิชาชีพ สอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และนโยบายการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ตลอดจนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้เสีย ความต้องการของตลาดแรงงาน และสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนและบัณฑิตมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามที่หลักสูตรได้กำหนดอย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้นำประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 มาเป็นขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge) 2) ด้านทักษะ (Skills) 3) ด้านจริยธรรม (Ethics) และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (Character) (ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2565, 35-36)

2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 บัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่า อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ใช้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม-30 กันยายน พ.ศ. 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 808 คน เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 250 คน วิทยาเขตละ 50 คน (5 วิทยาเขต) โดยพิจารณาจากการเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2566 ในเขตพื้นที่บริการของแต่ละวิทยาเขต ที่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติกำหนด ที่สนใจศึกษาต่อทางด้านการศึกษาหรือวิทยาศาสตร์การกีฬา

2. ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน วิทยาเขตละ 20 คน (5 วิทยาเขต) โดยพิจารณาจากการเป็นผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2566 ในเขตพื้นที่บริการของแต่ละวิทยาเขต ที่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติกำหนด ที่สนใจศึกษาต่อทางด้านการศึกษาหรือวิทยาศาสตร์การกีฬา

3. นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 250 คน วิทยาเขตละ 50 คน (5 วิทยาเขต) โดยพิจารณาจากการเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนตามวิทยาเขต ในปีการศึกษา 2566 สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคกลาง

4. ผู้ปกครองของนักศึกษاپริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 100 คน วิทยาเขตละ 20 คน (5 วิทยาเขต) โดยพิจารณาจากการเป็นผู้ปกครองของนักศึกษاپริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ที่ลงทะเบียนเรียนตามวิทยาเขต ในปีการศึกษา 2566 สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคกลาง

5. บัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่า จำนวน 100 คน วิทยาเขตละ 20 คน (5 วิทยาเขต) โดยพิจารณาจากการเป็นบัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่าตามวิทยาเขต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคกลาง

6. อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 2 คน โดยพิจารณาจากการเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีบทบาทหน้าที่และมีประสบการณ์ในการสอนและ

ค้นคว้า วิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคกลาง ไม่น้อยกว่า 3 ปี

7. อาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 คน โดยพิจารณาจากการมีบทบาทหน้าที่และมีประสบการณ์การสอนรายวิชาในหลักสูตร สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคกลาง ไม่น้อยกว่า 5 ปี

8. ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน โดยพิจารณาจากการดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารหรือผู้จัดการในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ไม่น้อยกว่า 3 ปี และเป็นผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคกลาง

9. ผู้ใช้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 2 คน โดยพิจารณาจากการดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารหรือผู้จัดการในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ไม่น้อยกว่า 3 ปี และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดูแลและควบคุม นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำภาคกลาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด
2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ชุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลจากตำราเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และนำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2. นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยแบบสอบถามชุดที่ 1 และชุดที่ 2 มีค่าเท่ากับ .87 และแบบสัมภาษณ์

มีค่าเท่ากับ 1 (พิศิษฐ ตัณฑวนิช และพนา จินดาศรี, 2561, 3-12) และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาร์ช โดยแบบสอบถาม ชุดที่ 1 มีค่าเท่ากับ .97 และชุดที่ 2 มีค่าเท่ากับ .96 (Nunally, 1970 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549, 22)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ตรวจสอบโดยใช้แหล่ง ข้อมูลแตกต่าง แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ แหล่งบุคคล ใช้การตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยกับผลการวิจัยจากแหล่งอื่น ๆ ว่ามีความเหมือนกันหรือไม่ รวมทั้งมีการสอบถามในประเด็นเดียวกันหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันคำตอบ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูล พบว่า ได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้องและวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบยืนยัน ความสอดคล้องของข้อมูล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กัน ในการรวบรวมข้อมูล เรื่องเดียวกัน เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยจากข้อมูล ที่ถูกต้องสมบูรณ์ และเชื่อถือได้มากที่สุด และได้ข้อมูลครอบคลุมเชิงลึก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสำรวจเอกสาร เป็นการศึกษาข้อมูลจาก แหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่เป็นหลักฐานในการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่ได้ศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นโยบาย รายงานประจำปีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์/สังเคราะห์ ซึ่งอาจเป็น ข้อมูลดิบที่ผู้อื่นรวบรวมไว้หรือข้อมูลที่ผ่านมากรรมวิธีทางข้อมูลหรือการวิเคราะห์มาแล้ว

2. การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ชุดที่ 1 จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้ปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อต้องการศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังต่อการพัฒนา หลักสูตร แบบสอบถาม ชุดที่ 2 จากนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 และบัณฑิต ที่เป็นศิษย์เก่า เพื่อต้องการศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนา หลักสูตร และแบบสัมภาษณ์ จากอาจารย์ประจำ หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ใช้นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อต้องการศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อ การพัฒนาหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำ ข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน สำหรับการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้แนวความคิดของเบสต์ (Best, 1981, 182)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง โดยสรุปประเด็นต่าง ๆ จากเอกสาร คำสนทนา และจัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ดังนี้

2.1. การถอดเทปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ อย่างละเอียด (ศากุล ช่างไม้, 2546, 164-173)

2.2. การจัดเตรียมข้อมูล จากการเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำข้อมูลเหล่านี้มาช่วย ในการวิเคราะห์

2.3. การให้รหัส เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูล โดยดัชนีข้อมูลนี้อาจเป็นคำ เป็นประโยค เป็นแนวคิด

2.4. การตัดทอนข้อมูล โดยการเขียนข้อสรุป แต่ละเรื่อง เป็นการลดขนาดข้อมูลและช่วยกำจัดข้อมูล ที่ไม่ต้องการออกไปได้

2.5. การเสนอข้อมูล โดยการวิเคราะห์และ การนำเสนอ เป็นการนำข้อสรุปย่อย ๆ มาเชื่อมโยงกัน

2.6. การประมวลและสรุปข้อเท็จจริงโดยการ ค้นหาแบบแผน การจัดกลุ่ม การวิเคราะห์ปัจจัย การระบุความ สัมพันธ์ของเหตุการณ์ การเชื่อมโยง

แนวคิด ทฤษฎีกับสิ่งที่ค้นพบ

2.7. การพิสูจน์บทสรุป โดยการเชื่อมโยงข้อสรุป เชิงนามธรรมกลับไปสู่รูปธรรมในเหตุการณ์ใหม่อีกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าบทสรุปที่ทำไว้มีความน่าเชื่อถือ มีความเหมาะสม

2.8. การสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล แปลผล ตีความ และการสรุปประเด็นบนพื้นฐานเชิงแนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด และตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. เชิงปริมาณ

1.1 ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรฯ พบว่า

1.1.1 มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 350 คน เป็นเพศชาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 40.57 และเพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 59.43 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43, เป็นผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

1.1.2 ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตฯ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = .74) ซึ่งทุกด้านมีความคาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = .73) ต่อมาเป็นด้านความรู้ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = .81) ด้านลักษณะบุคคล ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = .73) และด้านจริยธรรม ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = .70) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านความรู้ พบว่า มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ในเรื่องของการมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ เป็นผู้นำด้านการกีฬาและการออกกำลังกาย เช่น การเป็นผู้นำในการเดินแอโรบิค การเป็นผู้ฝึกสอน การออกกำลังกายและกีฬา เป็นต้น ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = .67)

รองลงมา เป็นการมีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ และการใช้อุปกรณ์ในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายที่ทันสมัย เช่น เครื่องออกกำลังกาย เครื่องทดสอบสมรรถภาพทางกาย เป็นต้น ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = .75) และการมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางกายและกีฬา เช่น ความสำคัญของกิจกรรมทางกาย ชนิดกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงอายุ โทษจากการขาดกิจกรรมทางกาย และการรักษาดูแลสุขภาพเบื้องต้น ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = .81)

ด้านทักษะ พบว่า มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ในเรื่องของ การมีทักษะการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเอง และผู้อื่น ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = .70) รองลงมา เป็นการมีทักษะการใช้อุปกรณ์การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = .70) และการมีทักษะการเป็นผู้นำด้านการออกกำลังกายและกีฬา ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = .73)

ด้านจริยธรรม พบว่า มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ในเรื่องของการมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจเมตตาความโอบอ้อมอารีต่อตนเองและสังคม ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = .60) รองลงมา เป็นการมีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = .63) และสามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ และสามารถปรับตัวการอยู่ร่วมกันในสังคม ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = .71)

ด้านลักษณะบุคคล พบว่า มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ในเรื่องของการมีบุคลิกภาพที่ดี และมีรูปร่างสมส่วน ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = .70) รองลงมา เป็นการมีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = .67) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = .66) และการมีลักษณะของความเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย เช่น มีความมั่นใจกล้าแสดงออก สนใจและเอาใจใส่ต่อสุขภาพ ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = .86)

1.2. ความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตร ฯ พบว่า

1.2.1 มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 450 คน เป็นเพศชาย จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 65.56 และเพศหญิง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 34.44 สถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 ผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และบัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่า จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22

1.2.2 ความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตฯ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$ S.D. = .66) ซึ่งทุกด้านมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = .62) ต่อมาเป็นด้านความรู้ ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = .74) และด้านจริยธรรม ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = .64) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านความรู้ พบว่า มีความต้องการจำเป็นระดับมากที่สุด ในเรื่องของการมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย เช่น หลักการดูแลสุขภาพ หลักการฝึกสมรรถภาพทางกาย จิตวิทยาการกีฬา หลักการปฐมพยาบาลและการฟื้นฟูร่างกาย เป็นต้น ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = .66) รองลงมาเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางกายและกีฬา เช่น ความสำคัญของกิจกรรมทางกาย ชนิดกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงอายุ โทษจากการขาดกิจกรรมทางกาย และการรักษาดูแลสุขภาพเบื้องต้น ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = .68) และการมีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และการใช้อุปกรณ์ในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายที่ทันสมัย เช่น เครื่องออกกำลังกาย เครื่องทดสอบสมรรถภาพทางกาย เป็นต้น ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = .70)

ด้านทักษะ พบว่า มีความต้องการจำเป็นระดับมากที่สุด ได้แก่ การมีทักษะการใช้อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์การกีฬา การออกกำลังกายและสุขภาพ ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = .58) รองลงมาเป็นการมีทักษะการเป็นผู้นำด้านการกีฬาและการออกกำลังกาย ($\bar{x} = 4.74$, S.D. = .61) และการมีทักษะการวางแผนและออกแบบโปรแกรมเพื่อพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพทางกาย ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = .64)

ด้านจริยธรรม พบว่า มีความต้องการจำเป็นระดับมากที่สุด ในเรื่องของการมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจเมตตา ความโอปอ้อมอารีต่อตนเองและสังคม ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = .63) รองลงมาเป็นการมีวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบตนเองและสังคม ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = .63) และการมีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = .69)

ด้านลักษณะบุคคล พบว่า มีความต้องการจำเป็นระดับมากที่สุด ในเรื่องของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = .60) รองลงมาเป็นการมีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = .62) และการมีบุคลิกภาพที่ดี และมีรูปร่างสมส่วน ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = .65)

2. เชิงคุณภาพ

2.1 ความคาดหวังและต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตฯ พบว่า

2.1.1 มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน เป็นเพศชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และ เป็นเพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25 สถานสภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ฯ เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25, เป็นอาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25, เป็นผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และ เป็นผู้ใช้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25 โดยสามารถสรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

ด้านความรู้ สำหรับความคาดหวัง
ในด้านความรู้ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่
ให้ความสำคัญกับความรู้ในทฤษฎีและหลักการพื้นฐาน
ทางด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไปหรือหลักการทางงาน
ทางวิทยาศาสตร์ เช่น ฟิสิกส์ ชีวะ เคมี เพื่อนำองค์ความรู้
ทางด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไปไปต่อยอดสู่องค์ความรู้
ในวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย
และที่สำคัญควรมีความรู้และความเข้าใจในสาขา
วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายแบบสหวิชา
ได้แก่ สรีรวิทยา กายวิภาคศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา
ชีวกลศาสตร์ โภชนาการ เวชศาสตร์การกีฬา และ
การจัดการกีฬา เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การศึกษา
แบบเฉพาะเจาะจงต่อไป

“นักศึกษาจะมีพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์
ทั่วไปไม่ว่าจะเป็นฟิสิกส์ ชีวะ เคมี คณิตศาสตร์
เพราะว่าวิชาเหล่านี้เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานที่จะสามารถ
นำไปต่อยอดในวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพได้ อย่างเช่น
ในวิชาเคมีจะเกี่ยวข้องกับโภชนาการหรือสรีรวิทยาได้
เพราะฉะนั้นในส่วนที่เป็นวิชาทางพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์
อาจจะต้องมีการเตรียมความพร้อม ตั้งแต่ในช่วง
ที่รับนักศึกษาเข้ามา”

อย่างไรก็ตาม สำหรับความต้องการจำเป็น
จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ให้ความคิดเห็นว่า
ทั้งองค์ความรู้ในหลักการพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์
ทั่วไป และองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา
และการออกกำลังกาย ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์
และประยุกต์องค์ความรู้เหล่านี้ในสถานการณ์จริงได้
โดยการนำความรู้ในหลักการและทฤษฎีมาประยุกต์
สู่การปฏิบัติได้ เน้นการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียน
เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ จนเกิดความชำนาญ

“เด็กควรเรียนในเรื่องของทักษะการปฏิบัติ
และจำเป็นต้องสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้
กับการเรียนรู้จริง โดยองค์ความรู้ด้านวิชาการจะเป็น
องค์ประกอบที่สำคัญ และต้องเน้นหนักทางเรื่อง
ของทักษะปฏิบัติจริงเข้าไป แล้วนำด้านวิชาการเข้าไป

สอดรับเรื่องของการปฏิบัติให้มากขึ้น”

“หลักสูตรควรมีการเรียนรู้ทั้งในและ
นอกห้องเรียน สามารถลงมือทำ ทำในสิ่งที่ได้เรียนรู้
และสามารถปฏิบัติได้จริง ฝึกจนเกิดความชำนาญ
และสามารถใช้งานได้จริง”

ด้านทักษะ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการ
จำเป็นด้านทักษะในแนวทางเดียวกัน คือ ผู้เรียน
ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย
ควรมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยต้องมีความใฝ่รู้
และติดตามการเปลี่ยนแปลงความรู้ในสาขาวิชาชีพ
วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายอยู่เสมอ

“หลักสูตรควรมีการพัฒนาผู้เรียนให้มี
ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้เรียนต้องมีความใฝ่รู้
และติดตามการเปลี่ยนแปลงความรู้ในสาขาวิชาชีพ
วิทยาศาสตร์ การกีฬาและการออกกำลังกาย เป็นสิ่ง
ที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนในวิชาชีพนี้”

อย่างไรก็ตาม ทักษะการสอนที่โดดเด่น
เฉพาะด้าน โดยสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การมีทักษะการสอนในด้าน
การเป็นผู้นำการออกกำลังกาย สามารถออกแบบ
โปรแกรมการออกกำลังกายได้อย่างถูกต้องและถูกวิธี
เป็นต้น เป็นทักษะที่ผู้เรียนควรมีและจำเป็นต้องฝึกฝน
จนเกิดความชำนาญ เพื่อจะได้มุ่งพัฒนาทักษะที่โดดเด่น
ของตัวเองให้เป็นจุดขายที่สำคัญต่อไป

“จงพัฒนาทักษะที่โดดเด่นของตัวเอง
ให้เป็นจุดขายที่สำคัญ และมุ่งพัฒนาในด้านนั้นให้เกิด
ความเชี่ยวชาญ เช่น โดดเด่นในด้านการออกกำลังกาย
ให้เรียนรู้รูปแบบการเป็นผู้นำการออกกำลังกาย
ในทุกรูปแบบแล้วเลือกที่ตนเองถนัดที่สุดเพื่อพัฒนา
ให้เป็นจุดขายของตัวเองได้”

นอกจากนี้ ทักษะการคิด การวิเคราะห์
การแยกแยะ และประยุกต์นำไปใช้ นับเป็นทักษะ
ที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะความสามารถในการวิเคราะห์
แยกแยะการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง โดยการประยุกต์

องค์ความรู้ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุง พัฒนา การปฏิบัติ ให้ถูกต้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การปฏิบัติ เคลื่อนไหวเบื้องต้นไม่ถูกต้อง จะต้องมีการปรับท่าทางการเคลื่อนไหวให้ถูกต้องได้ โดยสามารถวิเคราะห์ ความรู้ที่มีอยู่ และปรับใช้กับสถานการณ์จริงได้

“การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ ประยุกต์ได้ สามารถออกแบบโปรแกรม การออกกำลังกายได้อย่างถูกต้องและถูกวิธี มีความเหมาะสมขั้นพื้นฐานและมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ เนื้อหาการออกกำลังกาย ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง”

ด้านจริยธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลหลัก สรุปได้ว่า การกระทำหรือพฤติกรรม ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ที่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับวิชาชีพวิทยาศาสตร์การกีฬา และการออกกำลังกาย คือ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีความเสียสละ ความรับผิดชอบ และมี จิตสาธารณะ โดยมีคำสอนทางพระพุทธศาสนาและ การประพฤติปฏิบัติตามหลักกฎหมายเป็นหลักยึด ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

“นักศึกษาควรมีวินัย ตรงต่อเวลา และ มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพวิทยาศาสตร์การกีฬา และการออกกำลังกาย ควรมีจิตสาธารณะ เสียสละเพื่อ ส่วนรวม และมีส่วนร่วมทางการกีฬายึดในหลักพระพุทธ ศาสนาเดินทางสายกลาง และยึดร่วมกัน ว่าเราอยู่ใน ฐานะพลเมือง ภายในกฎหมาย หากเราทำผิดเราก็ต้อง ยอมรับ”

ด้านลักษณะบุคคล สำหรับวิชาชีพ วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายนั้น ผู้ให้ ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความคาดหวังด้านลักษณะบุคคล คือ ความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความมั่นใจ และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย กล้าแสดงออกตามสถานการณ์ที่ต่างออกไป เนื่องจาก ลักษณะงานในวิชาชีพเป็นงานที่ต้องปฏิบัติจริง และแสดงออกให้เกิดความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม ยังมีลักษณะบุคคลในด้านอื่นที่เป็นองค์ประกอบเสริม

ที่จำเป็น ได้แก่การมีบุคลิกภาพที่ดีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทัศนคติที่ดีคิดบวก เป็นต้น

“ด้วยความที่สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา ก็คือประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเป็นผู้นำในการ ออกกำลังกาย ประจำทีม ลักษณะบุคคลที่คิดว่าต้องมี อันแรกเลยก็คือ มีความเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง เพราะว่าส่วนหนึ่ง แต่เป็นผู้นำในการออกกำลังกาย แค่นั้นก็ต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเองหรือการประจำทีมดูแล นักกีฬาทั้งหลาย แค่นั้นก็ต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ว่าเราจะแนะนำเกี่ยวกับการดูแลนักกีฬายังไงให้นักกีฬา เชื่อถือ”

นอกจากนี้คุณลักษณะภายนอกที่เป็น พื้นฐานสำคัญสำหรับวิชาชีพวิทยาศาสตร์การกีฬาและ การออกกำลังกาย ที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือได้ คือ การมีรูปร่างที่ดี สุขภาพแข็งแรง หุ่นดี ดังนั้น จึงมี ความจำเป็นต้องดูแลตัวเองให้มีรูปร่างเหมาะสม สมวัย อยู่เสมอ

“ต้องมีบุคลิกดี หุ่นดี บุคลิกภาพภายนอก ที่เกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา การดูแลตัวเองให้มันมี ความสมารถ และสุขภาพดีอยู่เสมอ”

ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ความคาดหวัง ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า อยากให้มีการเรียนการสอนควบคู่ไปพร้อมกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ โดยเน้นภาคปฏิบัติให้มากกว่าภาควิชาการ และ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของตนเอง ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

“ในรายวิชาต่าง ๆ ในภาพรวมถ้า ความคาดหวังว่าเราอยากสร้างเด็กขึ้นมา มองว่าเรา อาจจะต้องสร้างหลักสูตรที่เราเน้นฝึกปฏิบัติ ให้เด็ก สามารถที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเสริมสร้างให้เด็ก ณะครับ เสาะแสวงหาความรู้เพื่อที่จะเอาข้อมูล เป็นความรู้กลับมาเพื่อที่จะเสริมสร้างให้ตัวเองมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่แค่รออาจารย์เสิร์ฟอย่างเดียว”

อย่างไรก็ตาม สำหรับความต้องการจำเป็นด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต อาทิ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิชาชีพ การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เป็นต้น

“ควรมีการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตร สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และอนาคต เช่น อยากให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับตลาดแรงงาน หรือการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดบนข้อจำกัดที่มีอยู่ เช่น สอนให้ใช้อุปกรณ์ช่วยในการออกกำลังกาย อีกทั้งจะเป็นข้อได้เปรียบอย่างยิ่งถ้าเด็กมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สามารถพูด ฟัง เข้าใจได้ จะดีมาก เพราะโลกเปลี่ยนไปต้องปรับตัวตามให้ทัน”

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายฯ ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่า ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล เป็นเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในทุกมิติ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580, 2561, 8-9) และเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570 (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565, 74) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคน (Capacity building) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(Lifelong learning for all) (SDGs) เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างไม่มีขีดจำกัด เพื่อให้มีองค์ความรู้และทักษะพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต (Transversal skills) พร้อมยกระดับคุณภาพการศึกษา สมรรถนะของกำลังคน ผ่านการวางแผนและปรับระบบคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย สอดรับกับประเภทหรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

เมื่อพิจารณาในรายด้าน จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบด้านความรู้ ที่มีความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฯ คือ ผู้เรียนควรมีความรู้ในทฤษฎีและหลักการพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไปและความรู้ในวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา และการออกกำลังกายแบบสหวิชา ได้แก่ ความรู้หลักการเป็นผู้นำด้านการกีฬาและการออกกำลังกาย ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยและความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางกายและกีฬา โดยมีความต้องการจำเป็นที่จะต้องนำความรู้ในทฤษฎีและหลักการด้านวิชาการประยุกต์สู่การปฏิบัติได้ โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ จนเกิดความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับเรณูมาศ มาอุ่น (2559, 169-176) ได้กล่าวว่า การจัด การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การจัดการเรียนการสอนที่สามารถทำผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ได้ โดยการเรียนรู้ในขั้นสูง คือ ขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ และการประเมินค่าได้อย่างถูกต้อง

ด้านทักษะ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัล โดยต้องมีความรู้และติดตามการเปลี่ยนแปลงความรู้ในสาขาวิชาชีพ อยู่เสมอ ตลอดจนต้องมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการสื่อสารและทักษะการสอนที่โดดเด่น เฉพาะด้าน เช่น ทักษะการสอนการออกกำลังกายให้กับบุคคล ทักษะการสอนการใช้อุปกรณ์ในการออก

กำลังกายและทักษะการสื่อสารในการจัดโปรแกรม การออกกำลังกายให้กับนักศึกษา เป็นต้น โดยที่ผู้เรียน ควรมีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ เพื่อจะได้พัฒนา ทักษะที่โดดเด่นของตัวเองให้เป็นจุดขายที่สำคัญต่อไป เช่นเดียวกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, 3) ได้กล่าวว่า ความต้องการบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 นั้น สังคมต้องการ บัณฑิตที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศเป็นบุคคลใฝ่รู้ สามารถ เรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีสมรรถภาพในการคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างเป็นระบบ

ด้านจริยธรรม พบว่า การมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจเมตตา ความโอปอ้อมอารีต่อตนเองและสังคม ความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา และมีความ รับผิดชอบ มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะ โดยมี คำสอนทางพระพุทธศาสนา และการประพฤติปฏิบัติ ตามหลักกฎหมายเป็นหลักยึดในการ ดำเนินชีวิตอย่าง มีความสุข เป็นไปในทิศทางเดียวกับมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ (2565, 3) ได้กำหนดพฤติกรรม ที่เป็น ตัวบ่งชี้หลักในการจัดกระบวนการเรียน ที่เป็นผลลัพธ์ ให้บัณฑิตสามารถแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ทางวิชาการ สามารถแสดงออกถึงการเคารพกฎระเบียบและค่านิยม อันดีงามของสังคม และจรรยาบรรณวิชาการหรือวิชาชีพ

เช่นเดียวกับด้านลักษณะบุคคล ได้แก่ ลักษณะ ภายนอกต้องมีความเป็นผู้นำ มีบุคลิกภาพที่ดี และมีรูปร่าง สมส่วน และลักษณะภายในต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความมั่นใจ และกล้าแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับการจัด กระบวนการเรียนของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่กำหนดผลลัพธ์ ด้านลักษณะบุคคลของนิสิต ระดับปริญญาตรีไว้ว่า นิสิตต้องแสดงออกถึงการมี ภาวะผู้นำ กล้าตัดสินใจมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และตระหนักรู้ ทางสังคมและวัฒนธรรม

สำหรับด้านการบริหารจัดการหลักสูตร จากผล การวิจัยจะเห็นได้ว่า ควรจัดการเรียนการสอนควบคู่ ไปพร้อมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเน้น ในภาคปฏิบัติให้มากกว่าภาควิชาการ การจัดการเรียนรู้

ที่เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ตลอดจนการส่งเสริม ให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และควรมีการปรับปรุง หลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่กับวิชาชีพให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งได้ สอดคล้องงานวิจัยของ บัณฑิตา อินสมบัติ และปราณี เนรมิต (2563, 159-179) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็น ของผู้เรียนที่สอดคล้องต่อการพัฒนาประเทศ สู่ Thailand 4.0 พบว่า ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีให้เกิดความคุ้มค่าและรู้เท่าทันเป็นการพัฒนา ผู้เรียนในสังคมยุคใหม่ นอกจากนี้ยังได้ตอบสนองต่อ เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (2561, 9) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยการปลูกฝัง และพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ควรนำข้อค้นพบ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ การกีฬาและการออกกำลังกาย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2568) คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้เสีย และความต้องการของตลาดแรงงาน

2. ควรมีการศึกษาความคาดหวังและความต้องการ จำเป็นแบบเจาะจงรายด้านเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

3. ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณด้านการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสนับสนุน งานวิจัยครั้งนี้ ให้มีความหนักแน่นมากขึ้นและสามารถใช้เป็นแนวทางการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บัณฑิตา อินสมบัติ และ ปราณี เนรมิตร. (2563). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศสู่ Thailand 4.0: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 14 (2), 159-170.
- ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา. (2565). เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. ราชกิจจานุเบกษา.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2565). แนวทางการจัดทำหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุงของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. ฝ่ายมาตรฐานการศึกษา สำนักบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (2562). พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา.
- พิศิษฐ์ ตันทวนิช และ พนา จินดาศรี. (2561). ความหมายที่แท้จริงของค่า IOC. วารสารการวัดการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 24 (2), 3-12.
- มารุต พัฒนาผล. (2562). แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (พิมพ์ครั้งที่ 1). ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา.
- เรณูมาศ มาอุ่น. (2559). การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 9 (2), 169-176.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ปริ้นท์.
- ศากุล ช่างไม้. (2546). การเก็บข้อมูล การจัดการกับข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. วารสารมหาวิทยาลัยศรีเตียน, 9 (3), 164-173.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กองยุทธศาสตร์และแผนงานกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- Best, J.W. (1981). *Research in Education* (4th ed). New Jersey: Prentice-Hall.

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC AFFAIR ADMINISTRATION MODEL OF SECONDARY SCHOOL THROUGH DATABASE MANAGEMENT IN DIGITAL ERA

สิริกกร เกตุประเสริฐวงศ์¹⁾, นภาเดช บุญเชิดชู²⁾, จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย³⁾ และ นภาพรณ์ ยอดสิน⁴⁾

¹⁾นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²⁾อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

³⁻⁴⁾อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Sirigorn Ketprasertvong¹⁾, Napadech Booncherdchoo²⁾, Jittirat Saengloetuthai³⁾ and Napaporn Yodsin⁴⁾

¹⁾Ph.D. Candidate in Educational Administration Nakhon Pathom Rajabhat University

²⁾Advisor, Lecturer of Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University

³⁻⁴⁾Co-Advisor, Lecturer of Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: 640100108@webmail.npru.ac.th

Received: February 05, 2024

Revised: March 11, 2024

Accepted: March 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล (2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล และ (3) ประเมินความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริงของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิด การจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล โดยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 210 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รองฝ่ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ และหัวหน้างานสารสนเทศ จำนวน 630 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นสัดส่วนกระจายตามโรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล โดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการและการจัดฐานข้อมูลในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน รองฝ่ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ และหัวหน้างานสารสนเทศ จำนวน 9 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง ระยะที่ 3 ประเมินเหมาะสมของรูปแบบการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รองฝ่ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการและหัวหน้างานสารสนเทศ จำนวน 9 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล 2) การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล 3) การวัดผลประเมินผลตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล 4) การนิเทศการสอนตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล 5) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล รูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3.1 การวางแผนการพัฒนาฐานข้อมูลบริหารงานวิชาการ 3.2 การปฏิบัติตามแผนการพัฒนาฐานข้อมูลบริหารงานวิชาการ 3.3 การติดตามแผนการพัฒนาฐานข้อมูลบริหารงานวิชาการ 3.4 การวัดและประเมินผลการพัฒนาฐานข้อมูลบริหารงานวิชาการ และ 4) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติในรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัลและมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริง ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ การบริหารงานวิชาการ การจัดการฐานข้อมูล ยุคดิจิทัล โรงเรียนมัธยมศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) explore the elements of administration models in academic affairs based on the secondary schools information system in the digital era; 2) develop an academic affairs administration model based on the management information system approach of secondary schools in the digital era; and 3) evaluate the correctness, the appropriateness, the possibility and the applicability of the academic affairs model based on the management information system approach of secondary schools in the digital era. This research applied mixed methods. It was divided into 3 phases. In Phase 1, elements of academic affairs administration models based on the management information system approach of secondary schools in the digital era were studied. The samples included 210 secondary schools under the Office of Basic Education Commission. The informants were 630 school administrators, academic deputy directors or heads of academic affairs units, and heads of information units. The samples were derived by stratified random sampling as distributed by the schools. The data were collected using a rating scale questionnaire. The statistics used for the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis. In Phase 2, an academic affairs administration model was developed based on the management information system approach of secondary schools in the digital era and interviews with the sample group from schools receiving the best practice award in academic affairs. The sample group consisted of 9 school administrators,

academic deputy directors or heads of academic affairs units, and heads of information units. This sample group was derived by purposive selection. In Phase 3, the appropriateness of the academic affairs administration model of secondary schools in the digital era was evaluated. The informants were 9 school administrators, academic deputy directors or heads of academic affairs units, and heads of information units. This sample group was derived by purposive selection. The data were collected through seminars and analyzed using the method of content analysis. The research results showed that:

The elements of the academic affair development model of secondary through database management in the digital era consisted of 1) the development of secondary school curriculum through database management, 2) teaching and learning management through database management, 3) evaluation through database management 4) teaching supervision through database management 5) the development of learning media through database management. The academic affairs administration model based on the management information system approach of secondary schools in the digital era consisted of 1) principles of the model, 2) goals and objectives of the model; 3) academic affairs administration process based on the management information system approach of secondary schools in the digital era, including 3.1) planning for developing management information system of academic affairs administration, 3.2) implementing the development plan for the management information system of academic affairs administration, 3.3) following-up on the management information system development plan, and 3.4) measuring and evaluating the results of management information system development for academic affairs administration; 4) getting the results.

All experts agreed on the academic affairs administration model based on the management information system approach of secondary schools in the digital era. The developed academic affairs administration model was found to be accurate, appropriate, feasible, and practical at the highest level.

Keywords: Model development, Academic affairs administration, Management information system, Digital era, Secondary school

บทนำ

การจัดการฐานข้อมูลในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูล

รายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุมถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผลที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลมีระบบสารสนเทศด้านการศึกษาและด้านอื่น

ที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ ครอบคลุม ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สามารถอ้างอิงได้ เพิ่มโอกาส และความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนารูปร่างข้อมูลด้านการศึกษามีมาตรฐานเชื่อมโยง และเข้าถึงได้ สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการวางระบบ บริหารจัดการ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียน เกิดคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2560, 49) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษา มีความสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ และครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่าง มีคุณภาพ สถานศึกษาต้องมีระบบการบริหารและการ จัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึง ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์เป็นปัจจุบัน และสามารถเรียกใช้ข้อมูล สารสนเทศได้ตลอดเวลา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, 8)

สถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง อำนวยความสะดวกให้ทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน เน้นการสร้างสรรค์การเรียนรู้ การคิด และการแก้ปัญหา ให้ผู้เรียน เน้นการใช้เครือข่ายออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย ใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการบริหาร จัดการสร้างองค์ความรู้ แบ่งปันความรู้ และส่งเสริม ความมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาที่มี ความปลอดภัย เพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารที่ประมวลผลรวดเร็ว เทียบตรง มาใช้ เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูล ในการบริหารและการจัดการ ความรู้ในงานด้านต่าง ๆ ให้ข้อมูลเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน สะดวกต่อการใช้งาน เกิดความรับรู้การเข้าใจที่ตรงกัน อีกทั้งข้อมูลต้องมีความทันสมัย ปรับปรุงได้มีสื่อที่สะดวก ต่อการใช้งาน เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน มีการดำเนินการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ เพื่อให้ได้

ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพสำหรับการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า สถานศึกษา ควรมีรูปแบบการจัดการระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร งานวิชาการ เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ งานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งจกก่อให้เกิดความ คล่องตัว เทียบตรง ทันต่อการใช้งาน และสามารถ สนับสนุนการตัดสินใจโดยผู้บริหารของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงาน วิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียน มัธยมศึกษายุคดิจิทัล
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ยุคดิจิทัล
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล ของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร โรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รองฝ่ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่ม งานวิชาการ และหัวหน้างานสารสนเทศ โดยผู้วิจัย เก็บข้อมูลปีการศึกษา 2566
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษารูปแบบการบริหาร งานวิชาการ รูปแบบการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร วิชาการ ของนักวิชาการทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed method research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ จำแนกเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล โดยวิเคราะห์โครงสร้างและองค์ประกอบ เพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อสรุปองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล ของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล เป็นแบบสอบถามเลือกตอบ (Check list) จำนวน 100 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 -1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 ถือเป็นค่าที่ยอมรับได้
- 2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน โดยเมื่อทำการทดลองเก็บข้อมูลแล้วจึงนำคำตอบมาวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.981

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 210 โรงเรียน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองฝ่ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และหัวหน้างานสารสนเทศ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 3 คน

การวิเคราะห์

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงตัวแปรต่าง ๆ โดยการหาร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายโดยการนำระดับความเหมาะสมไปเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ย
2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด (measurement model) ขององค์ประกอบแต่ละตัว เพื่อให้แน่ใจว่าตัวองค์ประกอบย่อยในแต่ละกลุ่มนั้นเป็นองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับองค์ประกอบหลัก และมีความเหมาะสมที่จะเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ

การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล โดยใช้สถิติในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัลในระยะนี้ เป็นการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัล Best Practice ด้านการบริหารงานวิชาการและการจัดการฐานข้อมูลในโรงเรียน เพื่อสรุปองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัลจำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1) ศึกษาประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล
- 2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความถามกับวัตถุประสงค์กรอบแนวคิดการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 ถือเป็นค่าที่ยอมรับได้

การวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ซึ่งเป็นรูปแบบเชิงข้อความ

ระยะที่ 3 ประเมินเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล โดยการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship)

ผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) เพื่อยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือ

1. คู่มือการสนทนาอิงกลุ่ม (connoisseurship) ประกอบด้วย คำชี้แจง ประเด็นการสนทนา ประกอบด้วยประเด็นองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และวิธีการดำเนินการ
2. แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้และการนำไปใช้ได้จริงของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล เป็นแบบประเมินแบบประมาณค่า 5 ระดับ (check list)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

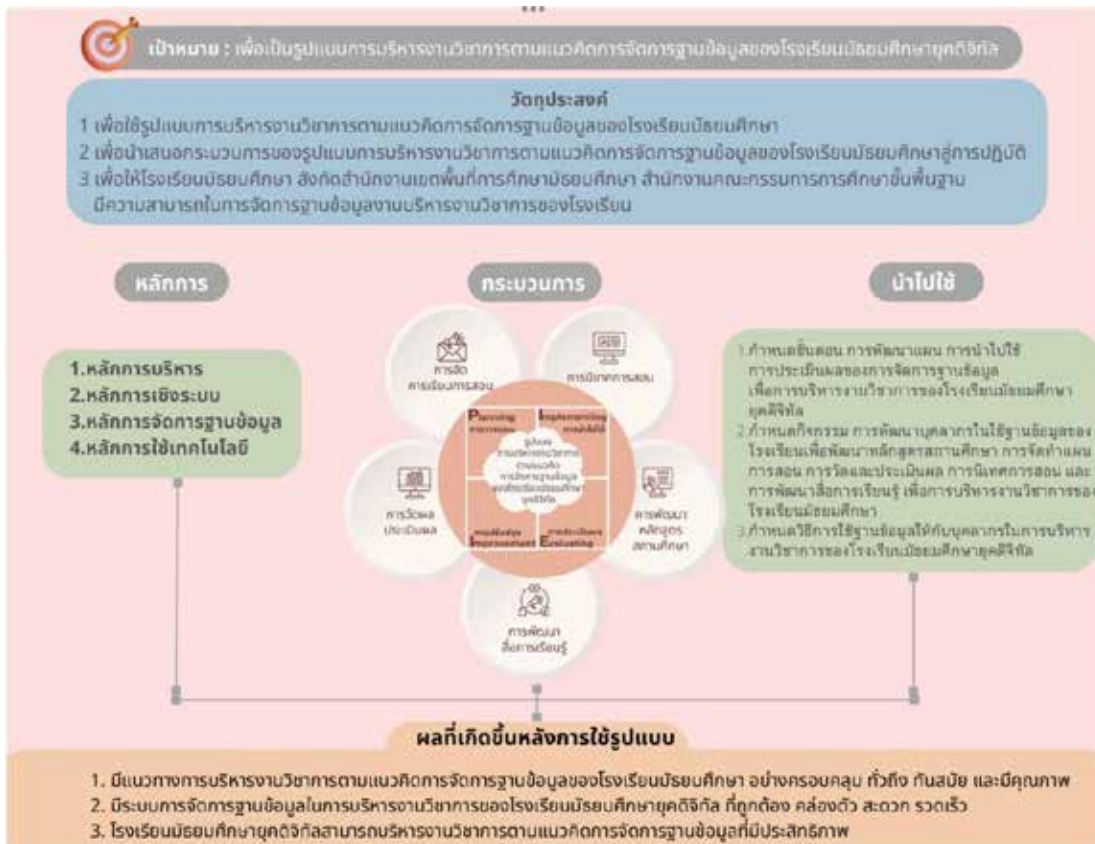
ผลการศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียน

มัธยมศึกษายุคดิจิทัล 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดการฐานข้อมูล การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการฐานข้อมูลการสร้างหลักสูตร การจัดการฐานข้อมูลการนำหลักสูตรไปใช้การจัดการฐานข้อมูลการประเมินหลักสูตรการปรับปรุงหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดการฐานข้อมูลการจัดทำแผนการสอน การจัดการฐานข้อมูลการจัดการเรียนรู้ การจัดการฐานข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการฐานข้อมูล การนำความรู้ไปปฏิบัติ 3) การวัดผลประเมินผล ประกอบด้วย การจัดการฐาน ข้อมูลการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมิน การจัดการฐานข้อมูลการสร้างเครื่องมือในการประเมิน การจัดการฐานข้อมูลการตัดสินผลการเรียน และการจัดการฐานข้อมูลการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศการสอน ประกอบด้วย การจัดการฐานข้อมูลการวางแผน/เตรียมความพร้อมการนิเทศ การจัดการฐานข้อมูลการนิเทศ การสอน การจัดการฐานข้อมูลการประเมินผล การนิเทศการสอน 5) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดการฐานข้อมูลการสร้างนวัตกรรม การจัดการฐานข้อมูลการสอน การจัดการฐานข้อมูลการสร้างสื่อการเรียนรู้ การจัดการฐานข้อมูลการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การจัดการฐานข้อมูล การปรับปรุงและพัฒนาสื่อให้มีความทันสมัย

2. สรุปผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ยุคดิจิทัล รูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ

2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การวางแผนการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะต้องกระทำเพื่อที่จะกำหนดข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เป็นการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจ ก่อนลงมือกระทำเพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พิจารณาสถานการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น พร้อมกับการระบุผลสำเร็จที่ต้องการซึ่งจะนำไปสู่วัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้ การปฏิบัติตามแผนการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการในการบริหารงานเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยรวบรวมข้อมูลตามระบบงาน เพื่อให้ได้ผลงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การติดตามแผนการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการในการดำเนินงาน เพื่อให้คำแนะนำ ปกป้องหาหรือการตรวจสอบ การรายงานผล รวมถึงการทบทวนงานที่ได้ทำไปแล้วเพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ และการวัดและประเมินผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล พิจารณางบชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และ 4) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

3. สรุปผลการประเมินรูปแบบการบริหารงาน วิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียน มัธยมศึกษายุคดิจิทัล

ผลการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยัน องค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิด การจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

3.1 ผลการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ยุคดิจิทัล

3.2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงาน วิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียน มัธยมศึกษายุคดิจิทัล มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร งานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของ โรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

พบว่า องค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ยุคดิจิทัล 1) การจัดการฐานข้อมูลการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 2) การจัดการฐานข้อมูลการจัดการเรียน การสอน 3) การจัดการฐานข้อมูลการวัดผลประเมินผล 4) การจัดการฐานข้อมูลการนิเทศการสอน 5) การจัดการ ฐานข้อมูลการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิไลวรรณ บุรีรัตน์ (2558, 159-163) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ประกอบด้วย 3 องค์
ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหาร
งานวิชาการที่ประสบผลสำเร็จ กระบวนการบริหาร
งานวิชาการ และขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
โดยองค์ประกอบที่ 1 มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนา
หลักสูตรในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผลและดำเนิน
การเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนา
และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับเหมาะสมมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ
ชมชื่น (2555, 150-155) เรื่อง รูปแบบการบริหาร
งานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
ในสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาสภาพ
ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงาน
วิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
ในสถานศึกษาพบว่า องค์ประกอบหลักในการบริหาร
งานวิชาการ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนา
หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) การพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและ
เทคโนโลยีทางการศึกษา 4) การวางแผนและพัฒนา
การส่งเสริมทางวิชาการ 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
6) การนิเทศภายใน และ 7) การวัดและประเมินผลโดย
ภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ ระวี จันทะนาม (2557, 294) ทำการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ
ในโรงเรียนขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า การสร้างและ
ตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดกลาง และการยืนยัน
รูปแบบเบื้องต้น มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบหลัก
21 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) หลักสูตรและการบริหาร
หลักสูตร มี 3 องค์ประกอบย่อย 2) การจัดการเรียน
การสอน มี 4 องค์ประกอบย่อย 3) การบริหารการเรียน

การสอน มี 11 องค์ประกอบย่อย และ 4) การวัดและ
ประเมินผลมี 3 องค์ประกอบย่อย และสอดคล้องกับ
Collins (2003, 33-A) กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการ
สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน
ได้ดี โดยจากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนดีขึ้นมาก อันเป็นผลมาจากการให้
ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครูผู้สอน
ดังนั้น การนิเทศภายในจะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรม
การสอนของครูให้พัฒนาขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า
การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญในการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ
เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะ
เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนจึงต้อง
สามารถจัดการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ
บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่จะสร้างผู้เรียน
ให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติ
ตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม

2. การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการ
ตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ยุคดิจิทัล

พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิด
การจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล
ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) เป้าหมาย
และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการบริหาร
งานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของ
โรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ประกอบด้วย การพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน
การวัดผลประเมินผล การนิเทศการสอน และการพัฒนา
สื่อการเรียนรู้ 4) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย
ของ อัยลัดดา ทองอ่อน และ ดร.ณิ ปัญรัตน์ (2566,
614) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการเทคโนโลยี
สารสนเทศ เพื่อบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการ
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการบริหารงานวิชาการ

ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา รัตนโกเมศ (2552, 181) ทำวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎาพร มีอาษา (2555, 70) ทำวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดและประเมินผล 3) ด้านการพัฒนากิจกรรมแนะแนว 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 5) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

3. การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

พบว่า การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิด

การจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3.1 การวางแผนการพัฒนาฐานข้อมูลบริหารงานวิชาการ 3.2 การปฏิบัติตามแผนการพัฒนาฐานข้อมูลบริหารงานวิชาการ 3.3 การติดตามแผนการพัฒนาฐานข้อมูลบริหารงานวิชาการ 3.4 การวัดและประเมินผลการพัฒนาฐานข้อมูลบริหารงานวิชาการ พบว่า ผลการประเมินรูปแบบในภาพรวมมีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ (2562, 600) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับมาก ในด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ และระดับมากที่สุดในด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรศักดิ์ สงค์ปาน (2558, 145) พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียน เพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นต่อรายละเอียดขององค์ประกอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ฝั่งอันดามัน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยถือว่าการพัฒนา และส่งเสริมงานวิชาการเป็นเรื่องสำคัญและเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีระบบการจัดการฐานข้อมูล ในการบริหาร

งานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องทันต่อการใช้งาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ต้องมีการกำหนดกระบวนการ กิจกรรม และเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมสภาพของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมการนำรูปแบบไปใช้โดยพัฒนาทักษะการใช้ฐานข้อมูลงานวิชาการอย่างเป็นระบบและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

1.4 ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถด้านการใช้ฐานข้อมูลให้ครอบคลุมกับภาระงานวิชาการทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล

2.2 ควรศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- ปาริชาติ ชมชื่น. (2555). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาผู้นำการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ระวี จันทะนาม. (2557). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- รัชฎาพร มีอาษา. (2555). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชรศักดิ์ สงค์ปาน. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิไลวรรณ ปุริรัตน์. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษา, 14 (65), 119-130.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- อภิญญา รัตนโกเมศ. (2552). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 32 (4), 180-191.
- อัยลัดดา ทองอ่อน และ ดร.ณิ ปัญจรัตน์. (2566). การพัฒนาระบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7 (2), 603-618.
- อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Collins, E. (2003). Collins essential thesaurus (2nd ed.). Retrieved October 2, 2023, from <http://www.thefreedictionary.Com/indicator>.

การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
DEVELOPING A MOBILE LEARNING MEDIA APPLICATION WITH GLIDE APP:
TOPIC “INTELLECTUAL PROPERTY FOR STUDENTS OF COMPUTER
EDUCATION”, RAJABHAT RAJANAGARINDRA UNIVERSITY

กิตติพงศ์ ละเต็บสัน^{1)*} และ สายฝน เสกขุนทด²⁾

¹⁾นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

²⁾อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Kittipong Latebson^{1)*} and Saifon Sekkhunthod²⁾

¹⁾Student of Computer Education Rajabhat Rajanagarindra University

²⁾Lecturer of Computer Education Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding author e-mail: Kittipongbangsup4545@gmail.com

Received: Marc 27, 2024

Revised: May 08, 2024

Accepted: May 31, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ 2) ผลประเมินคุณภาพของแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำนวน 21 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Samples t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ แบ่งออกเป็นหน้าจอต่าง ๆ ดังนี้ หน้าหลัก หน้าเนื้อหา หน้าเนื้อหาในรูปแบบเอกสาร หน้าเนื้อหาในรูปแบบสไลด์ นำเสนอหน้าเนื้อหาแบบวิดีโอ หน้าแบบทดสอบ หน้าแบบสอบถามความพึงพอใจ และหน้าออกจากระบบ 2) ผลการประเมินคุณภาพ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.38) 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชัน สื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.23)

คำสำคัญ: แอปพลิเคชันสื่อการเรียน อุปกรณ์เคลื่อนที่ Glide App

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop a Mobile Learning Media Application with Glide App: Topic “Intellectual Property for Students of Computer Education”, Rajabhat Rajanagarindra University. 2) to evaluate the quality of Mobile Learning Media Application with Glide App. 3) to compare academic achievement before studying and after studying with Mobile Learning Media Application with Glide App. and 4) to assess user satisfaction at application for Mobile Learning Media Application with Glide App. The target group used in the research are first-year 21 students in the Computer Education, Rajabhat Rajanagarindra University that using the Purposive Sampling method. Statistics used in research include mean, standard deviation. Dependent Samples t-test.

The results of the research found that: 1) Results of the development of Mobile Learning Media Application with Glide App: Topic: “Intellectual Property for Computer Education Students” Rajabhat Rajanagarindra University Divided into different screens As follows: Main page, Content page, Document format content page, Content page in presentation slide format, Video content page, Quiz page, Satisfaction quiz page and Logout page 2) The quality assessment results based on expert opinions on Mobile Learning Media Application with Glide App in the overall opinion was at the very good level ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = .38). 3) Academic achievement before studying and after studying with Mobile Learning Media Application with Glide App, They are significantly different at the .05 level and 4) the results of the analysis of the level of satisfaction of learners who have access to Mobile Learning Media Application with Glide App found that overall student satisfaction was at the highest level ($\bar{x} = 4.66$, S.D = .23).

Keywords: learning media application mobile device Glide App

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ส่งผลให้หลายภาคธุรกิจมีการปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เจริญขึ้น องค์กรจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ โดยการนำข้อมูลสารสนเทศมาพัฒนาคุณภาพขององค์กร ทั้งการใช้ระบบฐานข้อมูล การติดต่อสื่อสารระหว่างกันหรือการดำเนินธุรกิจ อินเทอร์เน็ตถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจและการทำตลาดออนไลน์ องค์กรสามารถโฆษณาประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ผ่านสื่อออนไลน์สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและสร้างโอกาสทางธุรกิจได้อย่างมาก จากผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ในปัจจุบันพบว่า มีจำนวนการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นทุกปี และกิจกรรมออนไลน์มีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564) ปัจจุบันแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ มีให้เลือกใช้และดาวน์โหลดกันอย่างมากมาย ผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดและติดตั้งลงในมือถือได้ง่าย การใช้งานครั้งต่อไปผู้ใช้สามารถศึกษาเนื้อหาได้เลยโดยไม่ต้องทำการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การนำเอา

เทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมนั้น ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น รูปแบบ ADDIE เป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวางในการนำมาใช้ในการพัฒนาแอปพลิเคชัน โดยขั้นตอนครอบคลุมสาระสำคัญของการออกแบบบทเรียนทั้งหมดประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) ขั้นตอนการพัฒนา (Development) ขั้นตอนการทดลองใช้ (Implementation) และขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) (มนต์ชัย เทียนทอง, 2545, 25)

Glide App เป็นแพลตฟอร์มที่สามารถพัฒนาแอปพลิเคชันได้ง่าย ๆ โดยไม่ต้องเขียนโปรแกรมสามารถที่จะประหยัดเวลาพัฒนาแอปพลิเคชันและยังนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเป็นสื่อการสอน ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2565, ออนไลน์) สามารถสร้าง Glide App ออนไลน์จากเว็บเบราว์เซอร์ Chrome 60.0 หรือใหม่กว่า Safari 11.0 หรือใหม่กว่า และ Firefox 60.0 หรือใหม่กว่า ช่วยจัดการด้านการแสดงผลข้อมูลจาก Google Sheet เลือกรูปแบบการแสดงผลได้หลากหลายแบบตามต้องการของผู้พัฒนา โดยมีข้อมูลใน Google Sheet เปลี่ยนเป็น Mobile App ได้ง่าย สามารถใช้ได้ทั้งระบบปฏิบัติการ iOS 15 ขึ้นไป และ Android 8.0 ขึ้นไป จากจุดเด่นหรือข้อดีของ Glide App ผู้วิจัยจึงพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา วิชากฎหมายและจริยธรรม ทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา หลักสูตรครุศาสตร-บัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 รวมถึงนักศึกษาทุกคนจะต้องได้เรียนรู้และมีความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา เพราะทรัพย์สินทางปัญญา หมายถึง “ผลงานอันเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้น หรือสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น สิ่งประดิษฐ์ สินค้า กรรมวิธี โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สูตรหรือวิธีการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งนักศึกษาในฐานะเยาวชน จักต้องได้เรียนรู้

ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทันสมัย เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

ผู้วิจัยได้พบเห็นจากการเข้าถึงสื่อการเรียนในวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์พบว่า ผู้เรียนต้องเข้าสู่ระบบในเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น RRU LMS, Google classroom ในการเข้าถึงสื่อการเรียนในรายต่าง ๆ เช่น วิชากฎหมายและจริยธรรมทางคอมพิวเตอร์ วิชาขั้นตอนการเขียนโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษาหรือในรายวิชาอื่น ๆ โดยที่ต้องเข้าสู่ระบบก่อนบ่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน หรือจะเป็นการที่ดาวน์โหลดไฟล์ สื่อการเรียนเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์หรือในโทรศัพท์บางครั้งก็ใช้เวลาค้นหาไฟล์สื่อการสอนนานเนื่องจากไฟล์ต่าง ๆ มีมากเกินไป ดังนั้นจากปัญหาที่ผู้วิจัยพบเห็นผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วยการพัฒนาจากแพลตฟอร์ม Glide App เพื่อสะดวกต่อการใช้งานแอปพลิเคชันโดยที่ผู้วิจัยได้เลือกรายวิชาที่ผู้วิจัยได้เคยเรียนมาก่อน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
2. เพื่อประเมินคุณภาพแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้แอปพลิเคชัน
สื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App
เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษา สาขาวิชา
คอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านตัวแปร

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แอปพลิเคชันสื่อการเรียน
บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ความเหมาะสมของแอปพลิเคชัน
สื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App
เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย
แอปพลิเคชัน สื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย
Glide App เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษา
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชชนครินทร์

3) ความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อ
แอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App
เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษา สาขาวิชา
คอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียน
บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เป็นเนื้อหาบทที่ 6
เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาวิชากฎหมายและจริยธรรม
ทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับ สำหรับนักศึกษา
ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา หลักสูตร
ครุศาสตร-บัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) โดยเนื้อหาที่นำมา
พัฒนา ได้แก่ ความหมายของทรัพย์สินทางปัญญา
ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญา ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม
การใช้งานลิขสิทธิ์ที่เป็นธรรม กฎหมายทรัพย์สิน
ทางปัญญา (สายฝน เสกขุนทด, 2562, 149-183)

3. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการ

ในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ตั้งแต่วันที่ 1
พฤศจิกายน 2566 - วันที่ 1 มีนาคม 2567

4. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษา สาขาวิชา
คอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
จำนวน 106 คน 5 ห้องเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2566 กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์
ศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 21 คน โดยเลือกแบบเจาะจง
(purposive sampling) เนื่องจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 1
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตร 4 ปี) ต้องเรียนวิชากฎหมายและจริยธรรม
ทางคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์
เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา
สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏราชชนครินทร์โดยใช้กระบวนการพัฒนา ADDIE
Model มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (A: Analysis)
กำหนดเรื่องที่จะศึกษาและวิเคราะห์ในรายวิชากฎหมาย
และจริยธรรมทางคอมพิวเตอร์ โดยเลือกเนื้อหา
ภายในวิชามาหนึ่งเรื่อง โดยใช้เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา
และศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาต่าง ๆ โดยแยกหัวข้อย่อย
ในแต่ละละข้อภายในเนื้อหา ภายในเรื่องเพื่อที่จะนำมา
ทำเป็นเนื้อหาในแอปพลิเคชันและกำหนดแพลตฟอร์ม
ในการพัฒนาแอปพลิเคชัน โดยเลือกเป็น Glide App
และศึกษาการใช้งาน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการออกแบบ (D: Design)
ออกแบบโครงสร้างของแอปพลิเคชันสื่อการเรียน
บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สิน
ทางปัญญา รายละเอียดดังนี้

หน้าที่หนึ่ง: หน้าหลักประกอบไปด้วย ข้อความยินดีต้อนรับเข้าสู่รายวิชา คำอธิบายรายวิชา และคำชี้แจงการใช้งาน ปุ่มเมื่อนำทางไปยังหน้าต่าง ๆ และเพลงประกอบแอปพลิเคชัน ปุ่มไปหน้าคำอธิบาย รายวิชาปุ่มไปหน้าเนื้อหา ปุ่มไปหน้าแบบสอบถาม ความพึงพอใจ

หน้าที่สอง: หน้าเนื้อหาประกอบไปด้วย ปุ่มเอกสารเนื้อหา เนื้อหาในรูปแบบไฟล์นำเสนอเนื้อหา ย่อยในรูปแบบไฟล์นำเสนอ เนื้อหาในรูปแบบวิดีโอ

หน้าที่สาม: หน้าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

หน้าที่สี่: หน้าแบบสอบถามความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการพัฒนา (D: Development) เริ่มการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นนำไปใช้ (I: Implementation) นำแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา ให้กลุ่ม เป้าหมายใช้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยทำแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล (E: Evaluation) ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อ แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App

1.2 แบบประเมินคุณภาพแอปพลิเคชัน สื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา คอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

1.2.1 กำหนดประเด็นการประเมิน คุณภาพแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านตรงความต้องการของผู้ใช้งาน 2) ด้านความถูกต้องในการทำงานของแอปพลิเคชัน 3) ด้านความสะดวกและง่ายต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน

4) ด้านความรวดเร็วในการทำงานของแอปพลิเคชัน และ 5) ด้านความปลอดภัยของแอปพลิเคชัน รวมทั้งสิ้น ทั้งหมด 20 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย และ น้อยมาก

1.2.2 นำแบบประเมินคุณภาพ แอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App ให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทางการสอน คอมพิวเตอร์อย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินตามคุณภาพ โดยใช้เทคนิคดัชนี ความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ผลการคำนวณค่า IOC เท่ากับ 1.00

1.3 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับ นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนรินทร์

1.3.1 ศึกษาเนื้อหาเรื่อง ทรัพย์สิน ทางปัญญารายวิชากฎหมายและจริยธรรม ทางคอมพิวเตอร์

1.3.2 สร้างข้อคำถามที่มีความสอดคล้อง กับเนื้อหาการเรียน 10 ข้อทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

1.3.3 นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นพร้อม เนื้อหาการเรียน นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบข้อบกพร่องและความสมบูรณ์ของข้อคำถาม ทั้งหมด 10 ข้อ โดยใช้เทคนิคดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามข้อนี้ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามข้อนี้ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน

-1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามข้อนี้ ไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของ ข้อคำถามในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ก่อนเรียนและหลังเรียนกับเนื้อหาบทเรียน เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการคำนวณค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

1.4.1 ผู้วิจัยสร้างข้อความให้สอดคล้องกับประเด็นรายละเอียดของแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
ระดับคะแนน 4 หมายถึง พึงพอใจมาก
ระดับคะแนน 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
ระดับคะแนน 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย
ระดับคะแนน 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

1.4.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา ที่พัฒนาขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทางการสอนคอมพิวเตอร์อย่างน้อย 3 ปีขึ้นไปทำการประเมินตามความเหมาะสมจำนวน 3 ท่าน โดยใช้เทคนิคดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ผลการคำนวณค่า IOC เท่ากับ 1.00

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทางการสอนคอมพิวเตอร์อย่างน้อย 3 ปีขึ้นไปเพื่อประเมินคุณภาพแอปพลิเคชันจากผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ส่งหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

2.3 นำส่งแบบประเมินคุณภาพและเอกสารประกอบการประเมินไปยังผู้เชี่ยวชาญ

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

2.4.1 นัดหมายและปฐมนิเทศกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการเรียนผ่านแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา

2.4.2 นำแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้ด้วยตนเองภายในเวลาที่กำหนด โดยทีมผู้วิจัยคอยสังเกตการณ์และสนับสนุนการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

2.4.3 กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่

2.4.4 กลุ่มเป้าหมายประเมินความพึงพอใจหลังจากการใช้งานแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ด้วยสถิติ IOC เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบประเมินคุณภาพแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชัน

2. วิเคราะห์ประเมินคุณภาพแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ จำนวน 5 ด้านจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่โดยใช้สถิติการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-Test Dependent)

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ เรื่อง ทรัพยากรทางปัญญา ตามรูปแบบ ADDIE Model 5 ขั้นตอน ซึ่งเริ่มจากขั้นการวิเคราะห์ (A: Analysis) ทฤษฎีและหลักการหลักสูตร เนื้อหารายวิชา ขั้นตอนออกแบบ (D: Design) โดยจัดลำดับเนื้อหา กำหนดกรอบที่จะนำเสนอในแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้ ขั้นการพัฒนา (D: Development) โดยผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแอปพลิเคชัน สื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพยากรทางปัญญา แล้วนำแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของ แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ขึ้นนำไปใช้ (I: Implementation) ผู้วิจัยนำแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่

ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพยากรทางปัญญา ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 21 คน เมื่อสิ้นสุดการทดลองเรียนแล้วกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App และขั้นประเมินผล (E: Evaluation) กลุ่มเป้าหมายทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่

จากการพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพยากรทางปัญญา ปรากฏผลหลังติดตั้งบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ดังนี้ หน้าหลัก หน้าเนื้อหา หน้าเนื้อหาแบบเอกสาร หน้าเนื้อหาแบบสไลด์นำเสนอ หน้าเนื้อหาแบบวิดีโอ หน้าแบบทดสอบ หน้าแบบสอบถามความพึงพอใจ และหน้าออกจากระบบ

การติดตั้งแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ผู้ใช้สามารถศึกษาคู่มือการติดตั้ง โดยแสกนคิวอาร์โค้ด เพื่อติดตั้งแอปพลิเคชันลงหน้าจอโทรศัพท์ สำหรับระบบปฏิบัติการ IOS และ Android เมื่อติดตั้งเสร็จแล้วจะปรากฏผลหน้าจอต่าง ๆ ดังภาพที่ 1-6

QR-Code วิธีการติดตั้งระบบ วิธีการติดตั้งระบบ
เข้าสู่แอปพลิเคชัน Android IOS

ภาพที่ 1 คิวอาร์โค้ดเข้าสู่แอปพลิเคชันและ
คู่มือการติดตั้งแอปพลิเคชันลงบนหน้าจอโทรศัพท์

ภาพที่ 4 หน้าเนื้อหาในรูปแบบสไลด์นำเสนอ

ภาพที่ 2 หน้าหลัก

ภาพที่ 5 หน้าเนื้อหาแบบวิดีโอ

ภาพที่ 3 หน้าเนื้อหา

ภาพที่ 6 หน้าแบบทดสอบ

2. ผลการประเมินคุณภาพของแอปพลิเคชัน
สื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง
ทรัพยากรสินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา
คอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

วิจัยนำเสนอแอปพลิเคชันสื่อการเรียน
บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพยากรสิน
ทางปัญญาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ประเมิน
โดยผลการประเมินดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่
ด้วย Glide App ในภาพรวม

รายการประเมิน	(n = 3)			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
ด้านตรงความต้องการผู้ใช้งาน				
1. การแบ่งหมวดหมู่ของเนื้อหา	4.33	0.58	ดี	3
2. ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหา	4.00	0.00	ดี	4
3. เนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.67	0.58	ดี	2
4. ความเหมาะสมของคำถามในแบบทดสอบ	4.33	0.58	ดี	3
ด้านความถูกต้องในการทำงานของแอปพลิเคชัน				
5. ความเหมาะสมของการใช้สีพื้นหลัง	5.00	0.00	ดีมาก	1
6. ความเหมาะสมของรูปแบบตัวอักษร	4.33	0.58	ดี	3
7. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.67	0.58	ดีมาก	2
8. ความเหมาะสมของสีตัวอักษร	4.67	0.58	ดีมาก	2
9. ความเหมาะสมขององค์ประกอบในหน้าจอ	5.00	0.00	ดีมาก	1
10. ความเหมาะสมของเสียงประกอบ	4.33	0.58	ดี	3
11. ความเหมาะสมในการจัดเรียงลำดับเนื้อหา	4.67	0.58	ดีมาก	2
ด้านความสะดวกและง่ายต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน				
12. การดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน	5.00	0.00	ดีมาก	1
13. มีคำอธิบายระหว่างการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.67	0.58	ดีมาก	2
14. ความเหมาะสมของเมนูด้านการใช้งาน	4.67	0.58	ดีมาก	2
ด้านความรวดเร็วในการทำงานของแอปพลิเคชัน				
15. สามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลา	5.00	0.00	ดีมาก	1
16. ความเสถียรของแอปพลิเคชัน	4.67	0.58	ดีมาก	2
ด้านความปลอดภัยของแอปพลิเคชัน				
17. ความถูกต้องของเนื้อหา	5.00	0.00	ดีมาก	1
18. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	4.67	0.58	ดีมาก	2
19. ภาพประกอบสื่อสารความหมายได้ตรงกับเนื้อหา	5.00	0.00	ดีมาก	1
20. ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	4.67	0.58	ดีมาก	2
รวม	4.67	0.38	ดีมาก	

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.38) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) ได้แก่ ข้อ 5 ความเหมาะสมของการใช้สีพื้นหลัง ข้อ 9 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในหน้าจอ ข้อ 12 การดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน ข้อ 15 สามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลา ข้อ 17 ความถูกต้องของเนื้อหา 19 ภาพประกอบสื่อสารความหมายได้ตรงกับเนื้อหา อันดับที่ 2 ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.58) ได้แก่ ข้อ 3 เนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ข้อ 7 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร ข้อ 8 ความเหมาะสมของสีตัวอักษร ข้อ 11 ความเหมาะสมในการจัดเรียงลำดับเนื้อหา ข้อ 13 มีคำอธิบายระหว่างการใช้งานแอปพลิเคชัน ข้อ 14 ความเหมาะสมของเมนู

ด้านการใช้งาน ข้อ 16 ความเสถียรภาพของแอปพลิเคชัน ข้อ 18 ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ข้อ 20 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App

ผู้วิจัยนำแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาให้นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 21 คน ซึ่งก่อนที่จะทำการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบ (ออนไลน์) ก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน หลังจากนั้นกลุ่มเป้าหมายเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App และทำแบบทดสอบ (ออนไลน์) หลังเรียนจำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มเป้าหมายก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	21	10	5.29	1.71	20	5.81*	0.00
หลังเรียน	21	10	8.57	1.83			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา รายวิชากฎหมายและจริยธรรมทางคอมพิวเตอร์ พบว่า คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.71 และคะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.83 เมื่อพิจารณาทางสถิติ (Dependent Samples t-test)

พบว่า ค่า $t = 5.81$ และเมื่อพิจารณาค่า Sig พบว่า น้อยกว่า .05 จึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้เรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา

รายการประเมิน	n = 21			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
ด้านการใช้งาน				
1. ง่ายต่อการใช้งาน	4.86	0.36	มากที่สุด	2
2. ความน่าสนใจของแอปพลิเคชัน	4.48	0.51	มาก	7
3. สามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลา	4.76	0.44	มากที่สุด	3
ด้านเนื้อหา	4.33	0.58	ดี	3
4. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา	5.00	0.00	มากที่สุด	1
5. อธิบายเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย	4.52	0.51	มากที่สุด	6
6. ภาษาที่ใช้เหมาะสม ถูกต้องและชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด	1
7. ภาพกับเนื้อหามีความสอดคล้อง	4.00	0.00	มาก	9
ด้านการออกแบบ				
8. การออกแบบหน้าจอมีความสวยงาม	5.00	0.00	มากที่สุด	1
9. การนำเข้าสู่บทเรียนมีความน่าสนใจ	4.57	0.51	มากที่สุด	5
10. เสียงบรรยายมีความเหมาะสมชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด	1
11. ภาพประกอบสื่อความหมายได้ตรงกับจุดประสงค์	4.00	0.00	มาก	9
12. ความเหมาะสมของขนาด รูปแบบ และสี	4.71	0.46	มากที่สุด	4
13. ตัวอักษรอ่านง่าย และเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	1
14. เสียงดนตรีและเสียงประกอบทำให้สื่อมีความน่าสนใจ	4.14	0.85	มาก	8
ด้านการเรียนด้วยแอปพลิเคชัน				
15. เข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด	1
16. นักศึกษารู้สึกสนุกจากการเรียนด้วยแอปพลิเคชัน	4.76	0.44	มากที่สุด	3
17. นักศึกษาเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้นเมื่อเรียนด้วยแอปพลิเคชัน	5.00	0.00	มากที่สุด	1
18. นักศึกษาสามารถทบทวนเนื้อหาได้จากแอปพลิเคชัน	4.00	0.00	มาก	9
รวม	4.66	0.23	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชัน สื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{x}$ = 4.66, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณา ในส่วนรายละเอียดพบว่า รายการที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจ อันดับที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 5.00, S.D. = 0.00) ได้แก่ ข้อที่ 4 เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา ข้อที่ 6 ภาษาที่ใช้

เหมาะสม ถูกต้องและชัดเจน ข้อที่ 8 การออกแบบหน้าจอ มีความสวยงาม ข้อที่ 10 เสียงบรรยายมีความเหมาะสม ชัดเจน ข้อที่ 13 ตัวอักษรอ่านง่าย และเหมาะสม ข้อที่ 15 เข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น ข้อที่ 17 นักศึกษา เกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้นเมื่อเรียนด้วย แอปพลิเคชัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผล

1. การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยได้พัฒนารูปแบบมาจากการออกแบบซึ่งอาศัยหลักของวิธีการระบบ (System Approach) โดยใช้กระบวนการ ADDIE Model เป็นกระบวนการที่นิยมนำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการออกแบบให้ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย โดยกระบวนการออกแบบตาม 5 ขั้นตอน ของ Kurt (2561, ออนไลน์) และอุไรวรรณ ศรีไชยเลิศและ ธนาวิ ขุนด้วง (2565, 32) ได้แก่ 1) ขั้นการวิเคราะห์ 2) ขั้นการออกแบบ 3) ขั้นการพัฒนา 4) ขั้นการนำไปใช้ 5) ขั้นการประเมินผล โดยผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ผลการประเมินคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา อยู่ในระดับดีมาก โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พลปชา มณรัตนชัย และคณะ (2563, บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคพบว่า มีความพึงพอใจด้านภาพสัญลักษณ์ (Marker) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ด้านภาพสามมิติ (3D Model) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.42) ด้านการออกแบบหนังสือ (AR Book) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.33) ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.33) ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจ

ของผู้เรียนพบว่า มีความพึงพอใจต่อภาพโมเดลอุปกรณ์สามมิติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.25) หนังสือประกอบการใช้งานแอปพลิเคชัน (Application) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.30) นอกจากนี้ สิ่งที่ทำให้ผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแอปพลิเคชันนี้อยู่ในระดับดีมาก เป็นเพราะในการพัฒนาผู้วิจัยคำนึงถึงความตรงต่อความต้องการของผู้ใช้งาน การแบ่งหมวดหมู่เนื้อหา ปริมาณเนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลาในการเรียนรู้ ความเหมาะสมของเมนูการใช้งาน ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา รวมถึงแสง สี เสียงที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน โดยคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.71 และคะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.83 เมื่อพิจารณาทางสถิติ (Dependent Samples t-test) พบว่า ค่า $t = 5.81$ และเมื่อพิจารณาค่า Sig พบว่า น้อยกว่า .05 จึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App ที่พัฒนาขึ้นเป็นสื่อการเรียนสมัยใหม่ เข้าถึงได้ง่าย ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีเป็นของตนเอง กระตุ้นการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเข้าใจผ่านรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาทั้งรูปแบบเอกสาร การนำเสนอที่สวยงาม และไฟล์วิดีโอ เป็นต้น โดยผลการวิจัยข้อนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา จ้านงค์ และคณะ (2561) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ นพต ผู้มีจรรยา และอาลดา สุดใจดี (2564, 41) ที่กล่าวว่า ผลจากการเปรียบเทียบคะแนน เฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่า t ที่คำนวณได้มีค่า 12.01 และมีค่า df เท่ากับ 44 สรุปได้ว่าคะแนนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของสายฝน เสกขุนทด และ ชัยณรงค์ มะหารักษ์ (2562, 225) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่านักเรียน กลุ่มที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ผลระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ แอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์ พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียน อยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะแอปพลิเคชันสื่อการเรียน บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ใช้งานง่าย ผู้เรียนสามารถเข้าถึง เรียนรู้ได้ตลอดเวลา เนื้อหามีความถูกต้อง ภาษาที่ใช้เหมาะสม การออกแบบ หน้าจอมีความสวยงาม มีเสียงบรรยายที่กระตุ้นการเรียนรู้ ชวนฟัง ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการเรียน มากขึ้นรวมถึงเรียนซ้ำได้ด้วยแอปพลิเคชัน ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ คณิศร จีระโทก (2565, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อ การเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนมีความพึงพอใจ ภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด สอดคล้อง กับผลการวิจัยของนพต ผู้มีจรรยา และอาลดา สุดใจดี (2564, 42) ที่กล่าวว่า ผลจากการประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนเอ็มเลิร์นนิ่งร่วมกับ

กระบวนการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่องแนวคิด เชิงคำนวณ ของนักเรียน จำนวน 45 คน มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สายฝน เสกขุนทด และชัยณรงค์ มะหารักษ์ (2562, 224) ผลจากการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า โดยรวมนักเรียน มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.38$) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ด้านเจตคติ ต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ($\bar{x} = 4.51$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาการเรียน ของนักเรียนมีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.48$) และด้านการออกแบบบทเรียนมีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.27$)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียน บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่อง ทรัพย์สิน ทางปัญญาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบน อุปกรณ์เคลื่อนที่ เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับ นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏราชนครินทร์ ควรปรับการทำแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์เพื่อให้เหมาะกับระดับผู้ใช้งานหรือผู้เรียน ให้มากกว่านี้ เนื่องจากค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบ ก่อนและหลังเรียนมีความใกล้เคียงกัน

1.2 ควรกำหนดเวลาในการศึกษาของผู้เรียน ให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจของตนเองในเนื้อหาที่มีให้ในแต่ละรูปแบบ

1.3 ควรส่งเสริมให้ผู้สอนทุกรายวิชาพัฒนา แอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนา

ได้ง่าย ประหยัด ช่วยพัฒนาการเรียนการสอน ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน สามารถนำไปแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่เรื่อง ทรัพยากรทางปัญญาด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ แล้วเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ทักษะ การเรียน และทัศนคติของผู้เรียนที่เรียนผ่านแพลตฟอร์มแตกต่างกัน หรือเพื่อเปรียบเทียบ

ผลการเรียนผ่าน Glide App กับผลการเรียนรู้จากวิธีการเรียนแบบปกติ รวมถึงเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของแต่ละแพลตฟอร์ม เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App โดยการนำไปใช้ในกลุ่มสาระวิชา หรือระดับผู้เรียนที่แตกต่างกัน โดยเพิ่มระบบมัลติมีเดียที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละสาระวิชา หรือระดับชั้นเรียน หรือวัยที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ณิศร จีระโทก. (2565). การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้ออนไลน์บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ, 5 (2), 404-418.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (2565). คลังนวัตกรรมคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2567.
- พลปชา มณรัตน์ชัย, นราธิป เปี่ยมชื่น, ศุภณัฐ ประยูร, วิชนิ มัธยม และ ภัทรภร อินทนาศักดิ์. (2563). การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้ออนไลน์เรื่องคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 17 (2), 483-494.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์. (2562). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2545). การออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นพดล ผู้มีจรรยา และ อาลดา สุดใจดี. (2564). การพัฒนาบทเรียนเอ็มแอลเอ็นเอร่วมกับบทเรียนแบบปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) เรื่อง แนวคิดเชิงคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางลิ่ววิทยา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 10 (1), 33-44.
- วนิดา จำนงค์ผล, ปริญญญา ทองสอน และ สฎายู ชีระวัฒนตระกูล. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21 (1), 196-207.
- สายฝน เสกขุนทด. (2562). กฎหมายและจริยธรรมทางคอมพิวเตอร์. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- สายฝน เสกขุนทด และ ชัยณรงค์ มะหารักษ์. (2562). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 8 (2), 213-228.

- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม [สพธอ]. (2564). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2564.(ออนไลน์) ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/publications/Thailand-Internet-UserBehavior-2021Slides.aspx>.
- อุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ และ ธนาวดี ชุนด้วง. (2565). การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียบนเว็บร่วมกับการจัดการเรียนรู้การใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่าน กรณีศึกษาวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 11 (1), 29-39.
- Kurt, S. (2018). “ADDIE Model: Instructional Design.” Educational Technology. [Online]. Retrieved December 2, 2019, from <https://educationaltechnology.net/the-addiemodelinstructional-design/>.

แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS INFLUENCING THE PERFORMANCE OF AUTOMOTIVE PARTS MANUFACTURERS IN THAILAND

สุชาติ ปรัชทายานนท์¹⁾, ทิพย์ลาวัลย์ แก้วนิล²⁾ และ เบญชญา พิชิตชัยเดชา³⁾

¹⁾⁻³⁾อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Suchart Prakhayanon¹⁾, Tiplawan Kaewnin²⁾ and Benchaya Phichitchaideja³⁾

¹⁾⁻³⁾Lecturer in Doctoral of Business Administrator (D.B.A.), Faculty of Business Administrator Bangkok Thonburi University

*Corresponding author e-mail: Suchart.prak@bkkthon.ac.th

Received: November 22, 2023

Revised: January 12, 2024

Accepted: April 5, 2024

บทคัดย่อ

ประเทศไทยมีรายได้หลักมาจากการส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ได้รับการยอมรับระดับโลก ด้านฐานการผลิตที่มีคุณภาพทำให้การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากร จำนวน 1,797 ราย โดยกำหนดขนาดกลุ่ม จำนวน 380 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ได้แก่ ด้านการประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทาน ความร่วมมือในโซ่อุปทาน ความพึงพอใจของพนักงานและประสิทธิภาพการดำเนินงาน (2) ด้านการประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทานความร่วมมือในโซ่อุปทาน ความพึงพอใจของพนักงานและประสิทธิภาพการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ซึ่งค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องของโมเดล ผลการวิเคราะห์มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) มีค่าทดสอบ คือ Chi-square (χ^2) = 160.089, df = 88, CMIN/DF (χ^2 /df = 1.819, p = .052, GFI = 949, CFI = 984, AGFI=921, NFI = .966 , RMR = .035, RMSEA = .046, PCLOSEF = .681 รูปแบบผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของการปรับโมเดล

คำสำคัญ: ห่วงโซ่อุปทาน ผลการดำเนินงาน ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ประเทศไทย สมการโครงสร้าง

ABSTRACT

Thailand's main income comes from exports, especially from the automotive industry which is globally recognized for the quality production base. This research investigates the multifaceted factors influencing the performance of automotive parts manufacturers in Thailand. Through a combined approach of quantitative research, we explore the direct, indirect, and aggregate effects of these factors. Our study involves 380 participants, selected via purposive sampling from the population of 1,797. Using a structural equation model analysis, we establish a causal relationship model that sheds light on the interplay of these factors.

Our findings highlight the significant direct impact of supply chain management on performance, paving the way for enhanced insights into optimizing automotive parts manufacturing in Thailand. The model's consistency is underscored by robust statistical indicators, with a Chi-square (χ^2) = 160.089, df = 88, CMIN/DF (χ^2 /df = 1.819, p = .052, GFI = 949, CFI = 984, AGFI=921, NFI = .966, RMR = .035, RMSEA = .046, PCLOSEF= .681 at 0.05 significant level.

Keywords: Supply chain Performance Thai automotive part SEM

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้ส่งออกชิ้นส่วนและส่วนประกอบยานยนต์รายใหญ่ของโลก มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในการผลิตส่วนประกอบและชุดประกอบคุณภาพสูงซึ่งส่งออกไปยังตลาดต่าง ๆ ทั่วโลก อีกทั้งเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมยานยนต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นที่ตั้งของผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่หลายราย อาทิ Toyota, Honda, Ford และ General Motors ซึ่งได้จัดตั้งโรงงานผลิตในประเทศ ผู้ผลิตเหล่านี้มักพึ่งพาเครือข่าย ซัพพลายเออร์ในท้องถิ่นที่แข็งแกร่งสำหรับส่วนประกอบและชิ้นส่วน ในขณะที่รัฐบาลไทยให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมยานยนต์และได้ดำเนินนโยบาย และแรงจูงใจเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ นโยบายเหล่านี้มีส่วนช่วยในการเติบโตและความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม ประกอบกับประเทศไทยมีกำลังแรงงานที่มีทักษะและมีต้นทุนค่อนข้างต่ำทำให้เป็นสถานที่ที่น่าสนใจสำหรับการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ความพร้อมของแรงงานที่มีทักษะนี้ช่วยให้ผู้ผลิตรักษามาตรฐานการผลิตที่สูง (สำนักงานคณะกรรมการ

ส่งเสริมการลงทุน, 2564, 1)

ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศได้รับการบูรณาการอย่างดีในห่วงโซ่อุปทานทั่วโลก พวกเขาผลิตส่วนประกอบที่หลากหลายรวมถึงเครื่องยนต์ ระบบเกียร์ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ยานยนต์ต่าง ๆ โดยอุตสาหกรรมในประเทศไทยยึดมั่นในมาตรฐานคุณภาพระดับสากลและการรับรองเพื่อให้มั่นใจในความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยของชิ้นส่วนที่ผลิต ผู้ผลิตหลายรายได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO และคุณภาพอื่น ๆ ยังผลให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์บางรายในประเทศไทยลงทุนในกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาเพื่อคิดค้นและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของตน ซึ่งรวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2565, 2)

การสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันเชิงธุรกิจ โดยถ้ามีการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นสาเหตุที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา

ธุรกิจ (วสุธิดา นักเกษม และคณะ, 2566) ในขณะที่อุตสาหกรรมยานยนต์มีการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ (กระทรวงพาณิชย์, 2565) แต่ต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น การแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้านการเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้บริโภคและความจำเป็นในการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยียานยนต์ใหม่และแนวโน้ม เช่น รถยนต์ไฟฟ้าและไฮบริด เพื่อลดการปล่อยมลพิษและการใช้พลังงานในกระบวนการผลิต การขาดความเข้าใจถ่องแท้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมยังเป็นประเด็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความท้าทายสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมรวมถึงผู้ผลิต ผู้กำหนดนโยบายและนักลงทุนที่ต้องการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของภาคส่วน เพื่อแก้ไขปัญหการวิจัยนี้

การจัดการโซ่อุปทาน ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไทยนั้นการจัดการโซ่อุปทานถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินงานกิจกรรมโลจิสติกส์ในปัจจุบัน โดยแต่ละฝ่ายของภายในองค์กรได้มีการสื่อสารและความร่วมมือร่วมกันภายในองค์กรเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะส่งผลทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการจัดการโซ่อุปทานอย่างยั่งยืน ล้วนแต่ต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ในการขับเคลื่อน (Zhu and Geng, 2001, 27-40) อีกทั้งงานวิจัยของ Kim (2014, 1746-1751) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องผลกระทบของการดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000 ในการจัดการโซ่อุปทานอย่างยั่งยืนเพื่อเปรียบเทียบในการแข่งขัน พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000 มีอิทธิพลทางบวกต่อการจัดการโซ่อุปทานอย่างยั่งยืน และยังพบว่า การจัดการโซ่อุปทาน ผ่านการดำเนินการได้ตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนด ทั้งนี้ Srimatupang and Sridharan (2005, 257-274) การจัดการโซ่อุปทานสามารถวัดการดำเนินงานได้โดยการประเมินผลตลอดกระบวนการ ได้แก่ การดำเนินงานร่วมกัน (Joint Team) การลงทุนเฉพาะทาง (Dedicated Investment) การสื่อสารร่วมกัน

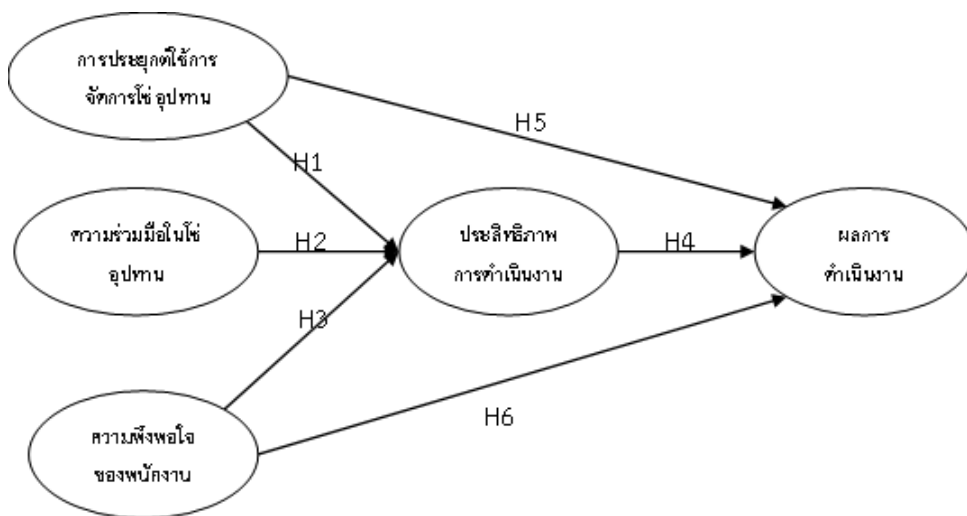
(Collaborative Communication) การจัดการความเสี่ยงร่วมกัน (Risk Sharing) การใช้ทรัพยากรร่วมกัน (Shared Resources) และการตัดสินใจร่วมกัน (Synchronized Decision)

ทฤษฎีแรงจูงใจ บุคลากรขององค์กรถือเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกขององค์กรที่ให้บริการและสร้างการรับรู้ที่ดีต่อลูกค้าที่มาใช้บริการกับองค์กร ดังนั้น ความพึงพอใจของพนักงานจะเป็นสื่อกลางระหว่างสิ่งที่ต้องการเสนอต่อลูกค้าและวิธีการที่พนักงานในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการมีความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์องค์กรและทัศนคติของพนักงานมีความจำเป็นต่อการตรวจสอบปัจจัยที่มีเหตุและผล ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่มีต่อองค์กร (Singh and Sirdeshmukh, 2000, 150-167) พบว่า ความสัมพันธ์ส่งผลทางบวกระหว่างความพึงพอใจพนักงานกับความพึงพอใจของลูกค้าและเป็นสื่อกลางส่งผลทางบวกต่อคุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจของลูกค้าที่จะนำไปสู่การทำการที่สูงขึ้นในสถานประกอบการ เป็นไปตาม ทฤษฎีปัจจัยจูงใจของ Herzberg ประกอบด้วย การรับรู้และความก้าวหน้ามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของพนักงานในอุตสาหกรรมและทำการเพิ่มประสิทธิภาพและตรวจสอบผลกระทบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการปฏิบัติของพนักงานที่ต้องการความก้าวหน้าประกอบด้วยโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งของการพัฒนา มีอิทธิพลมากกว่าสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย ความเคารพความไว้วางใจ

การดำเนินงานเชิงคุณภาพ ผลการดำเนินการจัดการโซ่อุปทานอย่างยั่งยืนนั้น ส่วนใหญ่การวิจัยทำการศึกษาการจัดการโซ่อุปทานที่นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จ (Green, Whitten and Inman, 2008, 317-327) ครอบคลุมแนวคิดผลการดำเนินงานการจัดการโซ่อุปทานด้านสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการต่อการหาแนวทางการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผลการดำเนินงานโซ่อุปทานอย่างยั่งยืนมีจำนวนน้อยกว่า ส่วนใหญ่มุ่งเน้น

ด้านความรู้เฉพาะเจาะจงสำหรับการศึกษาความสมดุลด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจของการจัดการโซ่อุปทานอย่างยั่งยืนของสถานประกอบการ (Bai et al., 2010, 1200-1210) ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ จะวัดจาก 4 มุมมอง ประกอบด้วยทางด้านการเงิน การให้บริการลูกค้า กระบวนการภายใน และการเรียนรู้และเติบโตตามการดำเนินงานเชิงดุลภาพ (Balanced Scorecard: BSC) ตามแนวคิดของ Kaplan and Norton (1992, 71-79) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรโดยให้

ความสำคัญทั้งตัวชี้วัดด้านการเงิน (Financial Measures) และตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านการเงิน (Non-Financial Measures) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยประกอบด้วย การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทาน ความร่วมมือในโซ่อุปทาน ความพึงพอใจของพนักงานและประสิทธิภาพการดำเนินงาน สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยสามารถกำหนดเป็นสมมติฐานของการวิจัยได้ดังนี้ H1: การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงาน ดำเนินงาน H2: ความร่วมมือในโซ่อุปทานมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน H3: ความพึงพอใจของพนักงานมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงาน และ H4: ประสิทธิภาพการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน H5: การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทานมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน และ H6: ความพึงพอใจของพนักงานมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย โดยได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษาประกอบด้วย การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ทฤษฎีแรงจูงใจ ความพึงพอใจ และทฤษฎีเชิงดุลภาพ ทั้งนี้ขอบเขตที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการหรือตัวแทนในระดับบริหารที่เกี่ยวข้องกับผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 380 ตัวอย่าง โดยวิธีการเฉพาะเจาะจงตามที่มียารายชื่อ

ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ และขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาดังแต่่มกราคม 2565-มิถุนายน 2566 สำหรับขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม สอดคล้องตามกรอบแนวคิดในการวิจัยกล่าวคือ ตัวแปรต้น คือ การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทาน ความร่วมมือในโซ่อุปทาน ความพึงพอใจของพนักงาน และประสิทธิภาพการดำเนินงาน ส่วนตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงาน ในขณะที่ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย หรือผู้แทนที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารของกิจการ โดยกำหนดสัดส่วน 1 กิจการ ต่อ 1 ผู้ให้ข้อมูล (ประชากรทั้งสิ้น 1,797 กิจการ โดยทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีทางสถิติได้ไม่น้อยกว่า จำนวน 380 ตัวอย่าง)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการของสถานประกอบการผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยที่ขึ้นทะเบียนการค้า (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2565, 1) โดยจดทะเบียนในรูปแบบนิติบุคคล จำนวนทั้งสิ้น 1,797 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรประจักษ์ หรือตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable) จำนวนทั้งหมด 19 ตัวแปร ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการตามข้อกำหนดทั้งหมดเท่ากับ จำนวน 380 ตัวอย่าง จำนวนประชากรที่ต้องเก็บข้อมูลแบ่งตามภูมิภาคในประเทศไทยทั้งหมด 7 ภูมิภาค ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านการตรวจสอบตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำให้ค่า IOC > 0.7 หลังจากทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแก่กลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 ราย ได้ค่า Reliability

เท่ากับ 0.874 จึงสามารถนำแบบสอบถามนี้ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) เหตุผลในการเลือกใช้ SEM เนื่องจาก 1) ตัวแปรแฝงสามารถวิเคราะห์มุมมองจาก Regression 2) ในการใช้ SEM สามารถวัดความ Error ได้ 3) ในการใช้ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก (Additive) และเป็นความสัมพันธ์ทางเดียว (Recursive Model) ระหว่างตัวแปรภายนอก (Exogenous Variables) และตัวแปรภายใน (Endogenous Variables) 5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) อานินทร์ ศิลป์จารุ (2555, 125) กล่าวว่า SEM คือ โมเดลที่เกิดจากการรวมตัวของหลักการของสถิติการวิเคราะห์ 2 ประเภท เข้าด้วยกัน คือ การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) และการวิเคราะห์ เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุ ซึ่งได้รวมการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการวิเคราะห์ ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เข้าด้วยกัน จึงนำมาทดสอบรูปแบบสมการโครงสร้าง พร้อมค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการประเมินโครงสร้าง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจากตัวอย่าง จำนวน 380 ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 243 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.95 โดยส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 198 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.11 มีระดับการศึกษาสูงสุด คือปริญญาตรี จำนวน 317 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.42 มีประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 141 ราย คิดเป็น ร้อยละ 37.11 นอกจากนี้ ประเภทธุรกิจส่วนใหญ่ คือ บริษัทจำกัด จำนวน 327 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.05 มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ

อยู่ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.26

จากผลการวิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลปัจจัยทั้งหมด คือ การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทานความร่วมมือ ในโซ่อุปทาน ความพึงพอใจของพนักงาน ประสิทธิภาพ การดำเนินงาน และผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิต ชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตรวจสอบการ แจกแจง แบบปกติ (Normality) จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการ เก็บรวบรวมจากตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 380 คน แล้วผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อหา ค่าความเบ้ ความโด่ง พบว่า ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งมีค่าความเบ้ (Skewness) เข้าใกล้ 1 และค่าความโด่ง (Kurtosis) < 3 (กัลยา วานิชย์ บัญชา, 2556; Rex, 2011) พบว่า ทุกค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) พบว่า มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากกว่า 0.8 อยู่ 3 คู่ การบริหารความเสี่ยงร่วมกันกับการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน ด้านการบริการกับด้านแรงงาน และมุมมองด้านการเงินกับมุมมองทางด้านการให้บริการ ลูกค้าเมื่อตรวจสอบแล้ว พบว่า เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ในปัจจัยแฝงเดียวกันจึงไม่มีปัญหาสัมพันธ์กันที่สูง มากเกินไป

ผลการวิเคราะห์ค่า Tolerance พบว่า มีค่า อยู่ระหว่าง 0.438-0.869 เมื่อพิจารณาเกณฑ์ค่า Tolerance มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 และค่า Variance Inflation Factor พบว่ามีค่าอยู่ ระหว่าง 1.171-2.285 เมื่อพิจารณาค่า $VIF \leq 10$ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556, 45) จึงสรุปได้ว่า ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน ของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการวัด (Measurement Model) การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบการวัด (Measurement Model) โดยการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) โดยโปรแกรมทางสถิติ โดยผู้วิจัยใช้ วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood : ML) เพื่อประเมิน ตรวจสอบ ความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลการวัด ตามทฤษฎีซึ่งการวิเคราะห์เพื่อทำการตรวจสอบว่า ปัจจัยแฝงที่ทำการศึกษามีการวัดได้ด้วยปัจจัยสังเกต ได้หลาย ๆ ตัว โดยทำการวิเคราะห์ปัจจัยมาตรฐาน แบบ Reflective การดำเนินการตรวจสอบปัจจัยสังเกต ได้โดยการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standard Regression Weights หรือ Estimate) ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติทุกปัจจัย ($|t| \geq 1.96$) หรือ ค่า CR. (Critical Ratio) (Vinci, 2010, 47-48 ; Henseler et al. 2009, 277-319) จากนั้นดำเนินการ ตรวจสอบรูปแบบการวัดที่ละปัจจัยโดยเกณฑ์การ พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญ ทางสถิติ และค่า R^2 ไม่ควรต่ำกว่า 0.2 และสถิติที่ใช้ ในการตรวจสอบความสอดคล้องความกลมกลืนระหว่าง รูปแบบการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Goodness of Fit Measures) ด้วยเกณฑ์มาตรฐาน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ตรวจสอบตัวชี้วัดของปัจจัยแฝงซึ่งได้พิจารณาแล้ว ว่ามีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบ ความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับตัวแปร ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 (First Order Confirmatory Factor Analysis) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ ด้านแรงงาน (OE4) และมุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต (PM4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของปัจจัย และค่า R^2 ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จึงตัดตัวแปร สังเกตได้ทั้ง 2 ตัวออกแล้วทำการวิเคราะห์ใหม่ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ของปัจจัย และค่า R^2 ทุกค่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

และมีนัยสำคัญทางสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 พบว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) มีการทดสอบดังนี้ Chi-square (X^2) = 192.836, df = 100, p = .060, CMIN/DF (X^2 /df) = 1.928, GFI = .943, GFI = .981, AGFI = .913, RMR = .030, RMSEA = .049 and PCLOSE = .517 ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า โมเดลมาตรวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับโมเดลทางทฤษฎีที่กำหนดไว้ในระดับที่ยอมรับได้ (Joreskog and Sorbom, 1989, 2551-2553; Kline, 2015, 137-145; Hair et al., 2010, 666-669; Schumacker and Lomax, 2010, 76) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันความตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นต่อไป

การกำหนดตัวชี้วัดหรือตัวแปรประจักษ์ของตัวแปรแฝงแต่ละตัวเพื่อทำการตรวจสอบโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Latent Variables) กับตัวแปรแฝงคั่นกลางว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Latent Variables) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขั้นที่หนึ่ง (First Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกกับตัวแปรแฝงภายใน นอกจากนี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ขั้นที่ 1 ยังเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และค่าความเชื่อมั่นของโครงสร้าง (Construct Reliability) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทาน (Implementation Sustainable Supply Chain Management: IS) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การจัดการเศรษฐกิจ (IS1) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (IS2) การจัดการด้านสังคม (IS3) ความร่วมมือในโซ่อุปทาน (Supply Chain Collaboration: SC)

ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การดำเนินงานร่วมมือ (CS1) การบริหารความเสี่ยงร่วมกัน (CS2) การใช้ทรัพยากรร่วมกัน (CS3) การตัดสินใจร่วมกัน (CS4) ความพึงพอใจของพนักงาน (Employee Satisfaction: ES) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ เป้าหมายการทำงาน (ES1) การดำเนินงาน (ES2) สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน (ES3) ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน (ES4) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Operational Efficiency: OE) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (OE1) ด้านการบริการ (OE2) ด้านการแข่งขัน (OE3) ด้านแรงงาน (OE4) ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ (Performance of Management: PM) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ มุมมองด้านการเงิน (PM1) มุมมองทางด้านการให้บริการลูกค้า (PM2) มุมมองด้านกระบวนการภายใน (PM3) มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต (PM4) โดยพิจารณาจากการวัดความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปร ซึ่งการวิเคราะห์เป็นไปตามเกณฑ์ทางสถิติ ดังนี้

1) การวิเคราะห์โมเดลการวัดแล้วพิจารณา ค่ามาตรฐานน้ำหนักองค์ประกอบ (Standard Regression Weight) ค่าที่ได้มากกว่า 0.5 ($M > 0.5$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Fornell and Larcker, 1981, 382-388; Hair et al., 2010, 666-669)

2) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average Variable Extracted: AVE หรือ 2) ผลการวิเคราะห์ค่าที่ได้มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อคำถาม

3) การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของโครงสร้าง (Composite Reliability : CR หรือ 0) ผลการวิเคราะห์ค่าที่ได้ควรมีค่ามากกว่า 0.7 ทุกข้อคำถาม ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ของตัวแปรการประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทาน (Implementation Sustainable Supply Chain Management: IS) การวิเคราะห์

พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.705-0.880 อยู่ในเกณฑ์ตามมาตรฐานที่อีกทั้งตัวแปรมาตรวัดทุกตัวของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ 3 ตัว คือ การจัดการเศรษฐกิจ (IS1) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (IS2) การจัดการด้านสังคม (IS3) ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างขั้นที่ 1

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ของตัวแปร ความร่วมมือในโซ่อุปทาน (Supply Chain Collaboration: SC) การวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.549-0.863 ซึ่งค่าที่ได้มีค่าอยู่ในเกณฑ์ตามมาตรฐานที่กำหนดอีกทั้งตัวแปรมาตรวัดทุกตัวของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ 4 ตัว คือ การดำเนินงานร่วมมือ(SC1) การบริหารความเสี่ยงร่วมกัน (SC2) การใช้ทรัพยากรร่วมกัน (SC3) การตัดสินใจร่วมกัน (SC4) ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความตรงเชิงโครงสร้าง และความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างขั้นที่ 1

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ของตัวแปรความพึงพอใจของพนักงาน (Employee Satisfaction: ES) ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.687-0.774 ซึ่งค่าที่ได้มีค่าอยู่ในเกณฑ์ตามมาตรฐานที่กำหนด อีกทั้ง ตัวแปรมาตรวัดทุกตัวของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ 4 ตัว คือ เป้าหมายการทำงาน (ES1) การดำเนินงาน (ES2) สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน (ES3) ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน (ES4) ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างอันดับที่ 1

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ของตัวแปรประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Operational Efficiency: OE) ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรสังเกตได้การประสานงาน

กับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ(Supplier Connection) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของปัจจัย และค่า R² ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จึงตัดตัวแปรสังเกตได้ออกแล้วทำการวิเคราะห์ใหม่ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.824-0.906 ซึ่งค่าที่ได้มีค่าอยู่ในเกณฑ์ตามอีกทั้ง ตัวแปรมาตรวัดของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์เหลือ 3 ตัว คือ ด้านผลิตภัณฑ์ (OE1) ด้านการบริการ (OE2) ด้านการแข่งขัน (OE3) ซึ่งผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างอันดับที่ 1

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ของตัวแปรผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ (Performance of Management: PM) ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต (Learning and growth perspective) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของปัจจัยและค่า R² ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จึงตัดตัวแปรสังเกตได้ออกแล้วทำการวิเคราะห์ใหม่ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.834-0.878 ซึ่งค่าที่ได้มีค่าอยู่ในเกณฑ์ตามมาตรฐานที่กำหนดอีกทั้งตัวแปรมาตรวัดของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวแปรประจักษ์ เหลือ 3 ตัว คือ มุมมองด้านการเงิน (PM1) มุมมองทางด้านการให้บริการลูกค้า (PM2) มุมมองด้านกระบวนการภายใน (PM3) ซึ่งผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างอันดับที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการเริ่มจาก 1) การความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อทำการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง การทดสอบสมมติฐาน และการหาค่าอิทธิพลของตัวแปรด้วยโปรแกรมทางสถิติ 2) เมื่อทำวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะทำการพิจารณาผลการวิเคราะห์โดยดูจากค่ามาตรฐานน้ำหนักองค์ประกอบ (Standard Regression Weight)

ควรมากกว่า 0.5 และค่า R^2 มากกว่า 0.2 (Fornell and Larcker, 1981) ถ้ามีค่าน้อยกว่าให้ผู้วิจัยทำการตัดตัวแปรสังเกตได้นั้นออก จากนั้นทำการวิเคราะห์ใหม่ แล้วทำการพิจารณาค่า C.R. โดยค่า $|t| \geq 1.96$ (Hair et al., 2010, 666-669) ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติและค่าความกลมกลืน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และ 3) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างหลังปรับโดยพิจารณาค่าความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) = Model Fit) เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดจึงได้ผลสรุปว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) มีความเหมาะสมโดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้ Chi-square (χ^2) = 160.089, df = 88, CMIN/DF (χ^2/df = 1.819, p = .052, GFI = 949, CFI = 984, AGFI=921, NFI = .966, RMR = .035, RMSEA = .046, PCLOSEF = .681 กล่าวคือ โมเดลไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพิจารณา

ค่ามาตรฐานน้ำหนักองค์ประกอบ (Standard Regression Weight) และค่าอัตราความผันแปร (R^2 หรือ Squared Multiple Correlation) พบว่ามีค่าที่ต่ำอยู่ 3 ตัวแปร คือ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน (SC3) มีค่ามาตรฐานน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.46 ค่าอัตราความผันแปร (R^2) เท่ากับ 0.22 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน (ES4) มีค่ามาตรฐานน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.16 ค่าอัตรา ความผันแปร (R^2) เท่ากับ 0.02 และมุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต (PM4) มีค่ามาตรฐานน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.28 ค่าอัตราความผันแปร (R^2) เท่ากับ 0.08 จึงได้ทำการตัดปัจจัยสังเกตได้ออก 3 ตัว เพราะเนื่องจากโมเดลมีขนาดใหญ่และค่าสถิติทดสอบความกลมกลืนกับเกณฑ์มาตรฐาน ไม่ผ่านเกณฑ์แล้วทำการวิเคราะห์ใหม่โดยการพิจารณาค่าดัชนีการปรับ (Modification index) จนได้ค่าสถิติทดสอบความกลมกลืนกับเกณฑ์มาตรฐานดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าสถิติทดสอบความกลมกลืนกับเกณฑ์มาตรฐานก่อนและหลังปรับโมเดล

สถิติที่เกี่ยวข้อง	สัญลักษณ์	เกณฑ์	ก่อนปรับ	หลังปรับ
Relative Chi-square	χ^2/df	$\chi^2/df < 3.00$	7.509	1.819
Goodness of Fit Index	GFI	>.90	.814	.949
Comparative Fit Index	CFI	>.95	.814	.984
Normal Fit Index	NFI	>.90	.793	.966
Adjusted Goodness of Fit Index	AGFI	>.90	.759	.921
Standardized Root Mean Square Residual	RMR	<.05	.187	.035
Root Mean Square Error of Approximation	RMSEA	<.08	.131	.046
P-Value for Test of Close Fit	PCLOSE	>.05	.000	.052

ที่มา : Wheaton et al. (1977); Joreskog and sorbom (1989); Browne and Cudeck. (1993), Hair et al. (2010); Schumacker and Lomax (2010)

จากตาราง ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเพื่อเปรียบเทียบ ค่าสถิติความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ก่อนและหลังปรับ พบว่า ค่าสถิติที่วัดความกลมกลืน ตามเกณฑ์มาตรฐานโมเดลหลังปรับ มีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าหลังปรับโมเดลของโมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน ของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) (Joreskog and Sorbom, 1989, Kline, 2015, Hair et al., 2010; Schumacker and Lomax, 2010) หลังจากนั้น พิจารณาค่ามาตรฐานน้ำหนักองค์ประกอบ (Standard Regression Weight) โดยผลการวิเคราะห์แสดงด้วย ค่า CR. ที่ $|t|1.96$ ทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบสมมติฐานซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยทำการทดสอบด้วยสถิติ t-Value หรือ C.R. (p-Value) การวิเคราะห์ค่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแต่ละคู่ซึ่งเป็นค่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม จากนั้นทำการประเมินค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปร ที่ได้จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน โดยตัวแปร ทำนาย คือ การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทาน ความร่วมมือในโซ่อุปทานความพึงพอใจของพนักงาน ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Latent Variable) คือ ผลการดำเนินงาน ของผู้ประกอบการผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย โดยใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ความน่าจะเป็น สูงสุด (Maximum Likelihood : ML) สามารถวิเคราะห์ ผลการทดสอบสมมติฐานและผลการตรวจสอบอิทธิพล ของตัวแปรทำนายต่อตัวแปรตาม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอยมาตรฐาน (coef.) ของเส้นทางความสัมพันธ์ แต่ละเส้นตามข้อสมมติฐานการวิจัย ปรากฏว่า CR. มีระดับนัยสำคัญคือมีค่า CR. มากกว่า 1.96 ทุกค่า ทำให้ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานทุกข้อ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทาน มีอิทธิพล ทางตรงต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผู้ผลิต ชิ้นส่วนยานยนต์ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (coef.) = 0.686 มีความเป็นจริงยอมรับตามสมมติฐาน สอดคล้องกับ ธนพล ชูยศสกุล (2565) ระบุว่า ผู้บริหารองค์กร ขนาดขององค์กร รูปแบบขององค์กร โครงสร้างองค์กร ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรที่มีใช้ในองค์กร การตัดสินใจ การประสานงานระหว่างพนักงานและการปฏิบัติงาน ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร ทำให้การประยุกต์ใช้ นวัตกรรม ขึ้นอยู่กับโครงสร้างองค์กรและกระบวนการในการนำ เทคโนโลยีและนวัตกรรมนั้นมาปรับใช้ เช่นเดียวกับ Rogers (1995) มีเสนอว่า ความเข้ากันได้ขององค์กร โดยนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ถูกนำมาใช้เป็นแนวทาง ปฏิบัติจากความเชื่อ และคุณค่าจากประสบการณ์ ในการใช้ที่ผ่านและความต้องการในการใช้ขององค์กร เพื่อให้ผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น (Lin et al., 2008) อีกทั้ง ความร่วมมือในโซ่อุปทาน มีอิทธิพลทางตรง ต่อผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับ Chanvarasuth (2010, 285-289) พบว่า การรับรู้ผลประโยชน์ กับข้อได้เปรียบที่เกี่ยวข้องกับการทำกำไร การลดต้นทุน และแรงจูงใจในการยอมรับการใช้ E-Business ซึ่งการใช้ E-Business ในองค์กรเพื่อต้องการเข้าถึงข้อมูล อย่างรวดเร็ว การสร้างฐานข้อมูลลูกค้าให้ครอบคลุม การกระจาย ข้อมูลและการขยายตลาดและการปรับปรุง การบริการลูกค้า ทั้งนี้ ประสิทธิภาพ การดำเนินงาน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานการสร้าง ความพอใจให้กับลูกค้าและความสัมพันธ์ที่ดีจะเน้น ด้านการบริหารผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อการสร้าง ความพึงพอใจลูกค้าสูงสุด (Customer Satisfaction) สอดคล้องต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว (Quick Response) เช่นเดียวกับ Tsou Hsu (2015, 1-14) ได้ศึกษาผลกระทบด้านประสิทธิภาพของ

การเปิดกว้างด้านเทคโนโลยี - องค์กร - สภาพแวดล้อม
การบริการร่วมผลิต (Service co-production)
และความพร้อมของทรัพยากรดิจิทัล: กรณีของ
อุตสาหกรรมไอที การเปิดกว้างมีบทบาทสำคัญในการ
สร้างโอกาสสำหรับผลการดำเนินงานของบริษัท
ที่สามารถกำหนดกลยุทธ์ และการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง
กับบริษัท โดยใช้กรอบแนวคิดของเทคโนโลยี - องค์กร -
สภาพแวดล้อม ที่เปิดกว้างทั้งองค์กรและสภาพแวดล้อม
สามารถช่วยให้บริษัทมีประสิทธิภาพเหนือกว่า โดยการ
ปรับปรุงการผลิตรวมกับการบริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ควรมุ่งเน้นปัจจัย
การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทาน เพราะมีค่าอิทธิพล
ที่สูงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยเริ่มตั้งแต่
การศึกษาลักษณะความต้องการของลูกค้า รูปแบบ
กระบวนการประกอบรถยนต์ การวางแผนการประกอบ
รถยนต์และกระบวนการเรียกชิ้นส่วน และควรศึกษา
การดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วน ที่ตอบสนองต่อ
ความต้องการได้ ต้องประกอบด้วยการสั่งซื้อวัตถุดิบ
การขนส่ง การผลิตและการจัดส่ง แล้วนำมาสู่การวิเคราะห์
ร่วมกันทุกส่วนงานเพื่อพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้า

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง SEM ด้วย AMOS. กรุงเทพฯ: สามลดา.
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2665). สถิติการจัดทะเบียนนิติบุคคลคงอยู่ในประเทศไทย. ค้นเมื่อ
พฤษภาคม 25, 2565, จาก <http://datawarehouse.dbd.go.th/dbw/menu/est/1.html>
กระทรวงพาณิชย์. (2564). สถิติการค้าระหว่างประเทศ. ค้นเมื่อ มกราคม 5, 2564, จาก <http://www2.ops3.moc.go.th/>
ธนพล ชยุตสกุล. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก2 ระดับปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ:
ปิสชินสอาร์แอนด์ดี.

ของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

2. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้เกิดนโยบาย
ที่เร่งด่วนในการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยี
รวมถึงเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 4.0 ระบบอัตโนมัติ และ
การแปลงเป็นดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ผลิต
ชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ให้ความช่วยเหลือ
ตรงตามจุดแก่ผู้ประกอบการ เช่น สนับสนุนการวิจัย
พัฒนาพลังงานทดแทนในอุตสาหกรรมยานยนต์
ทั้งภาชนะนำเข้าและภาชนะมูลค่าเพิ่มแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค
ในภายหน้า

3. นักการตลาดควรวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง
ของตลาดทั่วโลกและระดับภูมิภาคสำหรับชิ้นส่วนและ
ส่วนประกอบยานยนต์ ตรวจสอบว่าการเปลี่ยนแปลง
ของอุปสงค์แนวโน้มของตลาดและความต้องการของ
ผู้บริโภคส่งผลต่อประสิทธิภาพและกลยุทธ์ของผู้ผลิต
ในประเทศไทยอย่างไร

4. รัฐบาลควรกำหนดนโยบาย และกฎระเบียบ
ของรัฐบาลที่มีต่อประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม
ประเมินประสิทธิผลของสิ่งจูงใจข้อตกลงทางการค้า
และนโยบายเฉพาะอุตสาหกรรมในการส่งเสริม
การเติบโตและความสามารถในการแข่งขัน

- วสุธิดา นักเกษม, อีระวัฒน์ จันทิก และ พัทธกะ ศิริวงศ. (2566). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนผู้สืบทอดตำแหน่งทางธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการดิจิทัลของประเทศไทย. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9 (4), 244-263.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2565). *คู่มือการ จัดทำแผนการ จัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2564). *คู่มือการขอรับการส่งเสริมทุนประจำปี 2564: อุตสาหกรรม ยานยนต์*. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 25, 2565, จาก <http://www.boi.go.th>.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2565). *เพิ่มประสิทธิภาพลดต้นทุนการผลิตมาตรฐานการผลิตคุณภาพ*. ค้นเมื่อ มีนาคม 25, 2565, จาก <https://www.ftpi.or.th/bds>
- Bai, C., & Sarkis, J. (2010). Integrating Sustainability into Supplier Selection with Grey System and Rough Set Methodologies. *International Journal of Production Economics*, 124 (1), 252-264.
- Bai, C. and Sarkis, J. (2010). Green Supplier Development: Analytical Evaluation Using Rough Set Theory. *Journal of Cleaner Production*, 18, 1200-1210. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2010.01.016>.
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). **Alternative ways of assessing model fit**. In K. A. Bollen and J. S. Long (Eds.), *The Testing structural equation models* (pp. 136-162). Newbury Park, CA: Sage.
- Fornell, C., and Larcker, D. F. (1981). Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error: Algebra and Statistics. *Journal of Marketing Research*, 18, 382-388. <http://dx.doi.org/10.2307/3150980>
- Green Jr, K. W., Whitten, D., and Inman, R. A. (2008). The Impact of Logistics Performance on Organizational Performance in a Supply Chain Context. *Supply Chain Management: An International Journal*, 13 (4), 317-327.
- Henseler J, Ringle C.M, & Sinkovics, R.R. (2009). The Use of Partial Least Squares Path Modeling in International Marketing. *Advances in International Marketing*, 20, 277-319.
- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., and Tatham, R. (2010). **Multivariate data analysis**. (7th edition.). New Jersey: Pearson Educational International, 666-669.
- Joreskog, K.G., and Sorbom, D. (1989). **LISREL 9.1: LISREL syntax guide**. Chicago: Scientific Software International. 2551-2553.
- Kaplan, R., and Norton, D. (1992). The balanced scorecard-measures that drive performance. *Harvard Business Review*, 71-79.
- Kim, K. (2014). **The impact of ISO 26000 implementation on sustainable supply chain management and competitive advantage**. Retrieve February 23, 2016, Available from: <http://search.proquest.com/docview/1566520356/abstract/2E3CDAB462F345F1PQ/1?accountid=44377.1746-1751>.

- Kline, R. B. (2015). **Principles and practice of Structural Equation Modeling**, (4th edition.). New York: Guilford publications, 137-145.
- Lin, Hsiu-Fen, and Szu-Mei Lin. (2008). Technovation: **the international journal of technological innovation, entrepreneurship and technology management**, **28 (3)**, 135-145.
- Rogers, E.M. (1995). Diffusion of Innovations. 4th Edition, the Free Press, New York.
- Schumacker, R. E. and Lomax, R. G., (2010). A beginner's guide to structural equation modeling. (3rd edition.). **New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates**, 76.
- Singh, J. and Sirdeshmukh, D. (2000). Agency and Trust Mechanisms in Consumer Satisfaction and Loyalty Judgments. **Journal of the Academy of Marketing Science**, **28 (22)**, 150-167.
- Sridharan, R. and Simatupang, T. (2005). An Integrative Framework for Supply Chain Collaboration. **The International Journal of Logistics Management**, **16 (2)**, 257-274.
- Srimatupang, T. M., and Sridharan, R. (2005). Supply Chain Discontent. **Business Process Management Journal**, **11 (4)**, 15-30.
- Tsou, Hung-Tai & Hsu, Sheila Hsuan-Yu. (2015). Performance effects of technology-organization-environment openness, service co-production, and digital-resource readiness: The case of the IT industry," **International Journal of Information Management, Elsevier**, **35(1)**, 1-14.
- Wheaton, B., Muthén, B., Alwin, D. F., & Summers, G. F. (1977). Assessing Reliability and Stability in Panel Models. **Sociological Methodology**, **8**, 84-136. <https://doi.org/10.2307/270754>
- Chanvarasuth. P. Wiriyasermkul, N. Boobjing, V. and (2010). **A Meiosis Genetic Algorithm**, 7th International Conference on Information Technology: New Generations, Las Vegas, NV, USA, 2010, 285-289, doi: 10.1109/ITNG.2010.152.
- Zhu, Q., & Geng, Y. (2001). Integrating environmental issues into supplier selection and management. **Greener Management International**, **35 (35)**, 27-40.

การพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

DEVELOPING COMMUNITY NETWORKS TO PREVENT RISK FROM HEALTH PRODUCTS WITH THE POWER OF CTS.H OF BAN DAN NA KHAM SUB-DISTRICT, MUEANG DISTRICT, UTTARADIT PROVINCE

นิตี หัตถพิพิธพันธุ์

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านด่านนาขาม จังหวัดอุดรธานี

Niti Hattaphithiphun

Public Health Technical Officer, Professional Level. Ban Dan Na Kham Sub-district Health
Promoting Hospital Division of Public Health, Uttaradit Province

Received: March 14, 2023

Revised: May 15, 2024

Accepted: May 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในตำบลบ้านด่านนาขาม จำนวน 335 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและการจัดกิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยซื้อหรือในบ้านมีผลิตภัณฑ์สุขภาพ ร้อยละ 100.00 การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีเครื่องหมายสัญลักษณ์ที่รับรองโดย อย. ไม่สนใจเลย ร้อยละ 54.60 การดูวันหมดอายุหรือวันที่ควรบริโภคก่อนของผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนตัดสินใจซื้อ ไม่สนใจเลย ร้อยละ 54.60 และการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนตัดสินใจซื้อเป็นบางครั้ง ร้อยละ 51.60 มีการจัดกิจกรรมการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร เป็นจำนวน 12 สัปดาห์ และผลการประเมินผลต่องานวิจัยนี้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เครือข่ายชุมชน ผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ABSTRACT

This research aimed to develop a community network to prevent risks from health products with the power of CTS.H, Ban Dan Na Kham Sub-district, Uttaradit Province by participatory action research. The sample group consisted of 335 people in Ban Dan Na Kham Sub-district. The data were collected using questionnaires as well as focus group discussions and activities. The statistics used in the data analysis included frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. The research results revealed that 100% of the sample group had previously purchased or had health products in their homes, that 54.60% were not interested in purchasing health products with signs or symbols certified by the FDA, that 54.60% were not

interested in the expiration date or best-before date of the health product before making a decision to purchase, and that 51.60% sometimes looked at the product labels. Activities to prevent risks from health products were organized for the total of 12 weeks, and the overall evaluation result for this research was at the highest level.

Keywords: Community network, Health product

บทนำ

ทฤษฎีพฤติกรรมของผู้บริโภค (Consumer Behavioral Theory) (Hauser et al., 2013) ได้วางหลักการว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคจะเน้นพิจารณาถึงกำลังซื้อ (Purchasing power) ของตนเองก่อนเป็นผลมาจากรายได้ ฐานะทางการเงิน (Lai, W. A., 1995 อ้างถึงใน ศุภกาญจน์ โกศัย และคณะ, 2560) และวางหลักการในทิศทางการตลาดไว้ว่า พฤติกรรมในการบริโภค และการตัดสินใจเลือกใช้จะไม่ขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงแหล่งบริการและแหล่งจำหน่ายอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับชนชั้นของบุคคลและครอบครัวด้วย (Social class) ที่หลังจากนั้นจึงจะให้ความสำคัญกับความสอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง (Socioeconomic status) วัฒนธรรม (Cultural) ความเชื่อ (believe) ประเพณี (Tradition) รวมถึง รสนิยม (Taste) และค่านิยมด้วย (Social values) นั่นคือ เน้นในข้อคิดที่สำคัญในด้านการพิจารณาถึงอรรถประโยชน์สูงสุดที่ตนเองจะได้รับ (Maximization utilization) อาทิ เกียรติ การยอมรับ การมีหน้ามีตาในสังคม การเป็นคนทันสมัย ไปพร้อมกับประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นโดยตรงจากชนิดและประเภทของผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งสำคัญในระดับต้น ๆ เมื่อตัดสินใจซื้อ (Leonard et al., 2014) ในทฤษฎีพฤติกรรมของผู้บริโภคนี้ ยังมีการอธิบายไว้อีกว่า การค้นหาแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ต้องการ เช่น การสอบถามจากเพื่อนสนิท ญาติ พี่น้อง เพื่อนร่วมงาน การอ่านจากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิวและ สิ่งพิมพ์

การสืบค้นทางสื่อออนไลน์ ฯลฯ ก็เป็นพฤติกรรมที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งที่มักปรากฏให้เห็นอยู่เสมอในกลุ่มผู้บริโภค ทั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและในเขตชนบท ดังนั้น จากข้อสังเกตในเชิงทฤษฎี จึงก่อให้เกิดการกระจายของสินค้าต่าง ๆ ทั้งความหลากหลายของประเภท ชนิด ราคาจำหน่าย สรรพคุณ ฯลฯ ตลอดจนมากมาย ด้วยตัวเลือก (Choices) เพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภค โดยเร็วที่สุด เพราะการเข้าถึง ของทรัพยากรต่าง ๆ ผู้บริโภคที่เป็นทั้งอาหาร ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และสิ่งของ ทั้งที่จำเป็นต้องใช้ และ/หรือ สินค้าฟุ่มเฟือย เช่น น้ำหอม เครื่องประติณผิว ครีมนวดหน้า น้ำยาล้างมือ ครีมหากันแดด น้ำยาล้างจาน ฯลฯ ที่เกิดจากการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร เช่น การกระตุ้นของกระแสการตลาด ที่ได้แก่ การส่งเสริมการขาย การ สื่อสารทางการตลาด ของผู้ผลิตและตัวแทนจำหน่าย ที่เน้นการดำเนินการตามหลักการส่วนประสมการตลาด (Marketing mixed) ที่ให้ความสำคัญกับสถานที่จำหน่าย ราคา ลักษณะผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการขาย ที่มักพบเห็น ในด้านการมีสิ่งของสมนาคุณ ฯลฯ ต่างก็เป็นปัจจัย ที่สำคัญมากและพบได้ในทุกสังคมว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ ตลอดจนใช้สินค้าของผู้บริโภค ในเชิงประจักษ์ตลอดมา (ศุภกาญจน์ โกศัย และคณะ, 2560)

“บวร” ได้รับการต่อยอดและน้อมนำแนวทาง พระราชดำริโดยการดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ โดยการนำบวรมาเป็นกลไกในการพัฒนาและสร้างชุมชน เข้มแข็ง ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนา ตัดสินใจ

และแก้ปัญหาของตนเอง และชุมชน กำหนด แผนแม่บทชุมชน การร่วมกันคิด สร้าง และบริหารจัดการชุมชน ในท้องถิ่นที่ร่วมกันเป็นเจ้าของ หลักการเรื่อง “บวร” มีที่มาจากแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ได้พระราชทานแนวทางการพัฒนาชุมชน อย่างยั่งยืนโดยอาศัย 3 สถาบันหลักของสังคมไทย ซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชน ประกอบด้วย 1) บ คือ สถาบัน ครอบครัวหรือบ้าน 2) ว คือ สถาบัน ศาสนา หรือวัด (ศูนย์กลางทางจิตใจในชุมชน หมายถึง ศาสนสถานของศาสนาต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่) และ 3) ร คือ สถานที่ที่ให้ความรู้อย่างมีแบบแผน หรือ โรงเรียน ซึ่งเรียกโดยย่อ ว่า “บวร” เพื่อเป็นหลักการที่นำมาปรับใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาในระดับชุมชนและเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สังคมไทย หากพิจารณาถึงหลัก “บวร” มิใช่มีเพียงมิติเชิงสังคมและวัฒนธรรมเท่านั้น หากยังมีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย และแผน ที่เกี่ยวกับความมั่นคง โดยพื้นฐานสำคัญในการสร้าง “พลัง” ตามกรอบแนวคิด “บวร” กับ “ความมั่นคง” คือ การนำต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมไทย เป็นกลไกหลัก เพื่อลดเงื่อนไขของสิ่งที่จะกระทบต่อความมั่นคง อีกทั้งเป็นการทำให้ชุมชนมีภูมิคุ้มกัน ด้านความมั่นคง สามารถเตรียมพร้อม รับมือสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ (รัชกรณ นภาพรพิพัฒน์ และคณะ, 2564, 23)

การดำเนินงานเครือข่ายชุมชนร่วมใจป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ บวร.ร. มีจุดเริ่มต้นมาจากการที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) โดยกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ได้ตระหนักถึงปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคหรือพื้นที่ห่างไกลจากการเข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุข ส่งผลให้ประชาชนขาดการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยและเหตุผลนี้เองทำให้เกิดการฉวยโอกาสของผู้ประกอบการที่หวังเพียงยอดขายของผลิตภัณฑ์

ทำให้ประชาชนได้รับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ถูกต้อง ไม่ปลอดภัย เมื่อบริโภคอาจทำให้เกิดผลต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) โรคความดันโลหิต โรคเบาหวาน เป็นต้น หรือแม่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่การบริการ ด้านสาธารณสุขเข้าถึงก็ตาม หากขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่ถูกต้องก็อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพได้เช่นกัน กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคเล็งเห็นว่าตัวช่วยที่ดีที่สุด ที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริโภค ผลิตภัณฑ์สุขภาพได้ดี คือ ตัวของประชาชนเอง ต้องมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจนั้น ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมบริโภคที่ถูกต้อง เหมาะสมและปลอดภัย ไม่หลงเชื่อตามคำโฆษณาต่าง ๆ ซึ่งนอกจากตัวของประชาชนเองแล้ว สภาพแวดล้อมรอบข้างก็มีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค จึงเริ่มดำเนินการ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพโดยใช้สื่อบุคคล เริ่มจากแกนนำหลัก ซึ่งเป็นผู้นำทางความคิดของคนในชุมชนเพื่อร่วมกันสร้างให้เกิดชุมชนที่ปลอดภัย มีความรู้ ความเข้าใจ ในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพซึ่งเครือข่ายแกนนำหลักของชุมชน ที่มีส่วนสำคัญมีผลต่อประชาชนในชุมชน ได้แก่ ซึ่ง บ คือ เครือข่ายบ้าน ว คือวัดหรือศาสนสถาน ร คือ โรงเรียน และ ร คือโรงพยาบาล หรือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) รวมเป็น บวร.ร เครือข่ายนี้เป็นหน่วยงานพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่าย รวมทั้งมีบริบทและบทบาทที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้เกิดความรู้ และพฤติกรรมของประชาชน โดยได้เริ่มการดำเนินงานตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561 จนถึงปัจจุบันโดยมุ่งหวังให้ประชาชน มีสุขภาพที่ดี มีความรู้ และพฤติกรรมด้านการบริโภค ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง เหมาะสมและปลอดภัย อย่างยั่งยืน ซึ่งมาจากการร่วมแรงร่วมใจของเครือข่ายในแต่ละชุมชน ร่วมดำเนินกิจกรรมในพื้นฐานข้อมูล

จากชุมชน ปัญหาและบริบทของคนในชุมชน เพื่อให้เอื้อต่อการเข้าถึงคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น (กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค, 2564, 1)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านดำนานาขามพื้นที่ในความรับผิดชอบ 10.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,580 ไร่ แบ่งเป็น 7 หมู่บ้าน 2 ชุมชน จำนวนหลังคาเรือน 2,080 หลังคาเรือน โดยมีจำนวนประชากร 6,380 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 3,165 คน คิดเป็นร้อยละ 49.61 เพศหญิง จำนวน 3,215 คน คิดเป็นร้อยละ 50.39 มีร้านขายของชำ จำนวน 30 ร้าน ตลาดนัด 2 แห่ง ตลาดสดเทศบาลบ้านดำนานาขาม จำนวน 1 แห่ง (เทศบาลตำบลบ้านดำนานาขาม, 2565) จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ยังไม่มีการดำเนินการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาขามแต่อย่างใด ทำให้ประชาชนเกิดการเจ็บป่วย จากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยจำนวนมากถึง 125 รายในปี 2565 ดังนั้นมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการให้ความรู้แก่ประชาชนที่ต้องป้องกันการเจ็บป่วยและส่งเสริมการดูแลสุขภาพตนเองให้ปลอดภัยจากการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะสุขภาพอาหาร อาหารปลอดภัย ไม่มีสารปนเปื้อน เลือกซื้ออาหารจากร้านที่ได้ผ่านการอบรมด้านสุขภาพอาหาร โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การเลือกจำหน่ายยาสามัญประจำบ้านเท่านั้น ในร้านขายของชำ ผู้ประกอบการสามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเครื่องสำอางที่ถูกต้องจากการดูฐานข้อมูล อย.ตรวจเลข ตลอดจนยกระดับความปลอดภัยด้านอาหาร และร้านจำหน่ายของชำ แผงลอย และสถานที่ผลิตอาหารให้มีมาตรฐานสากล จึงนำหลัก บวร.ร มาใช้ในการพัฒนาภาคีเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาขามขึ้น เพื่อสภาวะที่ดีของประชาชนในเขตบริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล

บ้านดำนานาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตบริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี ใน 7 หมู่บ้าน จำนวน 2,080 ครัวเรือน ประชากร จำนวน 6,380 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาบริบท จำนวน 335 คน คำนวณจากสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา สองขั้นตอน (Two-stage cluster sampling) โดยขั้นตอนที่ 1 เป็นการสุ่มแบบโควตา(cluster sampling) ส่วนขั้นตอนที่ 2 เป็นการสุ่มอย่างง่าย(simpler random sampling)
3. กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดำนานาขาม ประธานองค์กรผู้บริโภคตำบลบ้านดำนานาขาม ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลบ้านดำนานาขาม กำนันตำบลบ้านดำนานาขาม ผู้นำพุทธศาสนา จำนวน 1 คน ผู้นำคริสตจักร จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตบริการ จำนวน 2 คน ผู้แทนร้านขายของชำ จำนวน 2 คน และบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 9 คน รวมจำนวน 19 คน ได้มาจากการเลือก

แบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

4. กลุ่มตัวอย่างในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านด่านนาขาม ผู้ใหญ่บ้านตำบลบ้านด่านนาขามทุกหมู่บ้าน จำนวน 7 คน ประธานองค์กรผู้บริโภครตำบลบ้านด่านนาขาม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลบ้านด่านนาขาม หมู่บ้านละ 2 คน จำนวน 14 คน บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านด่านนาขาม จำนวน 9 คน คณะครูโรงเรียนละ 2 คน 2 โรงเรียน เป็นจำนวน 4 คน ผู้แทนร้านขายของชำ จำนวน 7 คน ผู้แทนพ่อค้าแม่ค้า จำนวน 3 คน พระสงฆ์วัดละ 1 รูป จำนวน 4 วัด เป็นจำนวน 4 รูป ผู้แทนคณะกรรมการ โบสถ์คริสต์จักร จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 52 คน ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

5. กลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาเครือข่ายชุมชน ในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร. ตำบลบ้านด่านนาขาม ได้แก่ บุคลากรโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านด่านนาขาม จำนวน 9 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบล บ้านด่านนาขาม จำนวน 60 คน ผู้นำชุมชน 10 คน ผู้ประกอบการร้านขายของชำ จำนวน 30 คน นักเรียน 50 คน คณะกรรมการองค์กรผู้บริโภคร ตำบลบ้านด่านนาขาม จำนวน 10 คน พระสงฆ์ จำนวน 12 รูป คณะกรรมการโบสถ์คริสต์จักร จำนวน 10 คน รวม 191 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

6. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความคิดเห็น ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบล บ้านด่านนาขามจำนวน 60 คน ผู้นำชุมชน 10 คน ผู้ประกอบการร้านขายของชำ จำนวน 30 คน นักเรียน 50 คน คณะกรรมการองค์กรผู้บริโภคร ตำบลบ้านด่านนาขาม จำนวน 10 คน พระสงฆ์ จำนวน 12 รูป คณะกรรมการโบสถ์คริสต์จักร จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 182 คน ได้มาจากการเลือก

แบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

ขอบเขตเชิงพื้นที่

พื้นที่ศึกษาได้แก่ พื้นที่ในเขตตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ขอบเขตเชิงระยะเวลา

งานวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ เลขที่ UPHO REC 091/2566

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของเครือข่ายชุมชน ในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร. ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ก่อนการดำเนินการวิจัยใช้แบบสอบถามชุดที่ 1 ดำเนินการในเดือนพฤศจิกายน 2566

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้ประเด็นสนทนากลุ่ม 10 คำถาม ดำเนินการในเดือนพฤศจิกายน 2566

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brain storming) เพื่อถอดบทเรียนในการป้องกันความเสี่ยง จากผลิตภัณฑ์สุขภาพตำบลบ้านด่านนาขาม และ กำหนดวิธีการ หรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกัน ความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพตำบลบ้านด่านนาขาม ผู้วิจัยใช้วิธีเชิญผู้เกี่ยวข้อง มาประชุม ณ เทศบาล ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนนี้ดำเนินการในเดือนพฤศจิกายน 2566

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบที่เหมาะสมไปสู่การปฏิบัติเป็นเวลา 12 สัปดาห์ 7 กิจกรรม โดยผู้วิจัยดำเนินการตั้งแต่เดือนธันวาคม 2566 ถึง กุมภาพันธ์ 2567 ดังนี้

1. การประชุมเตรียมความพร้อมและให้ความรู้ แก่นำเครือข่ายงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข จำนวน 50 คน

2. การอบรมแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้ประกอบการ ภาควิชาเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 100 คน

3. การอบรมแกนนำ อ.ย.น้อย ที่เป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน จำนวน 50 คน

4. การตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำในพื้นที่และจัดทำกลุ่มสื่อสารข้อมูลข่าวสารในพื้นที่และเพิ่มความรู้ให้เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข

5. การจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัย เฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนโดยจัดตั้งที่บ้านผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน

6. การจัดตั้งไลน์กลุ่มสื่อสารในชมรมคุ้มครองผู้บริโภคตำบล ผู้บริโภคเพื่อส่งข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพ

7. การจัดตั้งชมรม อ.ย.น้อยในโรงเรียนทุกโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 5 การศึกษาความคิดเห็น ต่อผลการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม จำนวน 182 คน ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยขั้นตอนนี้ดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และลักษณะแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อศึกษาใน 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 2 สถานการณ์พฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 3 ค่านิยม และทัศนคติของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สุขภาพ จำนวน 10 ข้อ นำมาคำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ชุดที่ 2 ประเด็นการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) จำนวน 10 ประเด็น

ชุดที่ 3 ประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อออกแบบและหาวิธีการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม

ชุดที่ 4 แบบสำรวจความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ (Likert scale) จำนวน 10 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสำรวจรายการ (checklist) สร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สร้างประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) โดยแบบสอบถามชุดที่ 1 ได้ค่า IOC = 1.00 และแบบสอบถามชุดที่ 4 ได้ค่า IOC = 0.97

2. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม โดยการทดลองใช้ (Try out) กับประชาชน จำนวน 10 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา นำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง (Try Out) มาหาความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha - Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, 83) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.92

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำโครงร่างการวิจัย และเสนอขอพิจารณาผ่านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี

2. หลังจากผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดำนานาขาม เชิญชวนอาสาสมัครที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เข้าร่วมโครงการวิจัย โดยเข้าไปแนะนำพูดคุยโดยตรงทุกคน ชี้แจงและให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการวิจัยประกอบการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ

3. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาบริบทของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยพลัง บวร. ตำบลบ้านดำนานาขาม โดยใช้แบบสำรวจรายการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 ครัวเรือน ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นรายหมู่บ้าน

4. ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยพลัง บวร. ตำบลบ้านดำนานาขาม จำนวน 19 คน ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง โดยจัด ณ เทศบาลตำบลบ้านดำนานาขาม

5. ผู้วิจัยการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้วิธีเชิญผู้เกี่ยวข้องมาประชุมเชิงปฏิบัติการ ณ เทศบาลตำบลบ้านดำนานาขาม

6. ผู้วิจัยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำแนวทางที่เหมาะสมไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร. ตำบลบ้านดำนานาขาม โดยดำเนินการจัดกิจกรรม 7 กิจกรรม

7. การประเมินผลระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ในครั้งนี้อาศัยข้อมูลเชิงปริมาณเลือกใช้สถิติการวิจัย คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอค่าสถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร. ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

1.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ช่วงอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 34.30 สถานภาพสมรส/คู่ ร้อยละ 83.90 การศึกษาสูงสุดคือประถมศึกษา ร้อยละ 53.40 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 63.30 มีรายได้ต่อเดือน 1,001- 5,000 บาท ร้อยละ 49.90 โดยแหล่งที่มาของรายได้หลักจากการทำงาน ร้อยละ 60.90 ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่กับคู่สมรส บุตรและหลาน ร้อยละ 63.00 โดยปกติครอบครัวทำกินเอง โดยใช้ครัวที่บ้าน ร้อยละ 97.90 และโดยปกติครอบครัวทำอาหารกินเองโดยทำมือเข้ากับมือเย็น ร้อยละ 59.10

1.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยซื้อหรือในร้าน มีผลิตภัณฑ์สุขภาพ ร้อยละ 100.00 จำนวนปีที่เคยซื้อ

หรือในบ้านมีผลิตภัณฑ์สุขภาพมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 63.60 การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่รับรองโดย ออย. ไม่สนใจเลย ร้อยละ 54.60 การดูวันหมดอายุหรือวันที่ควรบริโภคก่อนของผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนตัดสินใจซื้อ ไม่สนใจเลย ร้อยละ 54.60 และการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนตัดสินใจซื้อเป็นบางครั้ง (ตอบว่าไม่ใช่) ร้อยละ 51.60

1.3 พบว่า ก่อนตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้มากน้อยเพียงใด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, $S.D = 0.85$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ คุณภาพของผลิตภัณฑ์สุขภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, $S.D = 0.73$) รองลงมาคือ การรับประกันคุณภาพของผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้น ๆ ($\bar{x} = 4.08$, $S.D = 0.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การให้ความสำคัญต่อเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่รับรองโดย ออย. ($\bar{x} = 3.04$, $S.D = 0.97$) ซึ่งมีความหมายอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

2.1 จากการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่า สภาพการดำเนินงานการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีที่ผ่านมา มีจุดเด่น คือ ผู้นำชุมชนมีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพแก่ประชาชน มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เป็นระยะ ๆ ประชาชนเกิดความตระหนักรู้ในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพหน่วยงานต่าง ๆ มีการรณรงค์ให้สำคัญและป้องกันอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีจุดที่ควรพัฒนาคือ ยังขาดความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น วัด คริสตจักร โรงเรียน เทศบาล เป็นต้น ทำให้ขาดความต่อเนื่อง และส่งผลถึงความเข้มแข็ง

ในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยประกอบกับผู้ประกอบการหลายรายยังขาดความรับผิดชอบต่อสังคม มีการจำหน่ายโดยไม่มีการแนะนำถึงกระบวนการใช้อย่างถูกต้องอย่างจริงจัง อาจเป็นเพราะไม่มีความรู้ในผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้น ๆ หรือขาดความตั้งใจก็เป็นได้ นอกจากนี้ยังพบว่า มีรเถรและพนักงานขายตรง ขายผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้การป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้นดำเนินการด้วยความลำบาก ดังคำกล่าวว่า “..ปกติผู้นำก็ให้ความสำคัญในการรณรงค์ให้ชาวบ้านระมัดระวังภัยจากผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่มี ออย. หรือฉลากที่ชัดเจนอยู่แล้ว แต่อาจจะไม่ต่อเนื่อง เพราะผู้นำก็มีการกิจหลายด้าน...”

“การดำเนินงานป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพยังขาดความร่วมมือจากหลายฝ่ายอย่างจริงจัง เพราะต่างคนต่างทำ”

“การแก้ไขปัญหาจากรถเร่ขายของทำด้วยความลำบากเพราะไม่สามารถห้ามเข้ามาขายได้ เพราะไม่มีกฎหมายห้ามไว้ ตัวผู้นำเองก็เข้าไปตรวจค้นไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายให้ค้นได้ ถึงค้นได้ก็ไม่รู้ว่าเป็นของจริงหรือของปลอมเพราะขาดความรู้ในการวิเคราะห์”

นอกจากนี้ได้สรุปตามประเด็น 10 ประเด็นดังนี้

1. พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของผู้บริโภค มีความเข้าใจมากขึ้นในการดูฉลากและการค้นหาข้อมูลจาก ออย. ในการที่จะใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและยา งานต่อการสืบค้น เช่น จากในไลน์ FDA ออย. ตรวจสอบ เป็นต้น และควรจะมีการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้และการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในแต่ละประเภท เช่น อาหาร เครื่องมือแพทย์ ยา เครื่องสำอาง และวัตถุอันตราย ให้ถูกต้องต่อเนื่องในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเฝ้าระวังป้องกันตนเองให้สำคัญ ในด้านสรรพคุณ มีฉลากถูกต้อง ตรวจสอบที่มาได้ และความสมบูรณ์ของผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วย

2. ส่วนใหญ่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการดูสัญลักษณ์เครื่องหมาย อย. ตลอดจนฉลากข้อมูลในฉลาก วันเดือนปีที่ผลิต หมาตาย ก่อนซื้อทุกครั้งเนื่องจากให้ความมั่นใจว่าผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้นได้รับการรับรองซึ่งหมายถึงความมีมาตรฐานและความปลอดภัยในการใช้ ส่วนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการดูสัญลักษณ์เครื่องหมาย อย. นั้น เนื่องมาจากเคยใช้เป็นประจำและเห็นว่าคนอื่น ๆ ก็ใช้กันเลยไม่จำเป็นต้องดู

3. ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จะต้องเลือกหรือพิจารณาเป็นพิเศษก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ คือผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะที่สำคัญ เช่น ดวงตา ใบหน้า อวัยวะภายในร่างกาย เพราะหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จะเกิดอันตรายและยากต่อการรักษาได้

4. กรณีที่ผู้บริโภคจำเป็นต้องซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่มีเครื่องหมายการรับรองจาก อย. จะซื้อเฉพาะผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่เกี่ยวข้องกับอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาล้างห้องน้ำ น้ำยาล้างพื้น เป็นต้น

5. ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่ สื่อที่เชื่อถือได้ แพทย์ เกษตร พยาบาลอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำชุมชน และจากญาติพี่น้องที่ใช้แล้วมีสุขภาพดี

6. มีความรู้ในเรื่องการเลือกซื้อเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เพราะเป็นผู้นำในชุมชนและมีสื่อจากระบบออนไลน์ เช่น สื่อ อย. โลโก้ FDA โลโก้สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ให้คำแนะนำ

7. ผู้บริโภคสามารถนำความรู้มาประกอบการเลือกและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถมีช่องทางในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพและหาความรู้เพิ่มเติมได้มากขึ้นด้วย ทำให้ไม่เจ็บป่วย หรือเสียเงินจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดหรือไม่ได้มาตรฐาน

8. มีการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพมากขึ้น แต่ช่องทางในการรณรงค์น่าจะเพิ่มมากขึ้นด้วย เช่น ออนไลน์ ยูทูบ ภาพประกอบเข้าใจง่าย มีภาพ มีเสียง ต้องรณรงค์ต่อเนื่องและต้องการให้มีระบบการตั้งศูนย์เตือนภัยในชุมชนทุกหมู่บ้าน เช่น บ้านประธาน อสม. บ้านผู้นำชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

9. ผู้บริโภคเคยพบกับประสบการณ์ทางลบเกี่ยวกับอาการแพ้หรืออาการข้างเคียง เช่น ผื่นคันจากการแพ้น้ำยาย้อมผม ครีมหากันแดดเพราะการแพ้สารเคมีแต่ละคนไม่เหมือนกัน แต่ก็เลิกใช้ทันที และไปหาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบล

10. ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งกับคำกล่าวที่ว่า หากเราเลือกซื้อเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกวิธีหรือเลือกได้อย่างถูกต้องจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย เพราะการเลือกผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ดีมีคุณภาพจะช่วยให้สุขภาพเราแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยจากสิ่งที่ไม่ดีต่อสุขภาพ สารเคมี ยา อาหารปลอม เป็นต้น เป็นการป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงได้ด้วยความรู้ การดูฉลาก การตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ อีกทั้งช่วยลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในเรื่องการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ไม่เสี่ยงต่อโรคร้ายไข้เจ็บที่ป้องกันได้

2.2 การพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ มีการดำเนินงานดังนี้

1) มีการสร้างความร่วมมือการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร อันได้แก่ บ้านหรือชุมชน วัดหรือคริสตจักร โรงเรียนและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดำเนินการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างเข้มแข็ง

2) มีการจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัย เฝ้าระวัง และรับเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

3) มีการพัฒนาแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้มีรู้ตามหลักสูตรนักวิทยาศาสตร์ ในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบแปรรูปในอาหาร การดูแลรักษา เครื่องสำอาง และแลกเปลี่ยนแนะนำให้ความรู้แก่กลุ่มเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

4) มีการจัดตั้งชมรมคุ้มครองผู้บริโภคด้านความปลอดภัยทางอาหาร ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านดำนานาชม ดำเนินการขอต่อสภาคุ้มครองผู้บริโภค แห่งประเทศไทย

5) ออกระเบียบหมู่บ้านในการห้ามรถขายยา ลูกกลอน สมุนไพร หรือผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ได้มาตรฐานนำมาขายในหมู่บ้าน ต้องผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคระดับตำบลก่อน

6) มีการจัดกิจกรรมการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาชม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เป็นจำนวน 12 สัปดาห์ มีกิจกรรม 7 กิจกรรม ได้แก่ การประชุมเตรียมความพร้อม และให้ความรู้แกนนำเครือข่ายงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข การอบรมแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้ประกอบการ ภาควิชาเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค และเภสัชสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การอบรมแกนนำ ออ.น้อย ที่เป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน การตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำในพื้นที่และจัดทำกลุ่มสื่อสารข้อมูลข่าวสารในพื้นที่และเพิ่มความรู้ให้เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข การจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยเฝ้าระวัง และรับเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน โดยจัดตั้งที่บ้านผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน การจัดตั้งไลน์กลุ่มสื่อสารในชมรมคุ้มครองผู้บริโภค ตำบลผู้บริโภคเพื่อส่งข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพ และการจัดตั้งชมรมออ.น้อยในโรงเรียนทุกโรงเรียน

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยง

จากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาชม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี หลังการพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดลำดับที่ 1 คือ การพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาชม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.52) ลำดับที่ 2 คือ ท่านจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปขยายผลสู่คนอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.53) ลำดับที่ 3 กิจกรรมในงานวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อประชาชน ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.49) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ มากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.58) สรุปได้ว่าการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาชม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี หลังการพัฒนา มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนำไปสู่การป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพได้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาชม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีเพราะเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ และประชาชน ที่ให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เพราะหากขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพดังกล่าวจะเกิดผลเสียต่อทรัพย์สินหรือชีวิตได้ การพัฒนาเครือข่ายชุมชน ในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านดำนานาชม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ครั้งนี้เป็นการแสดงถึงพลังอันยิ่งใหญ่ของทุกภาคส่วนที่ร่วมกันผลักดันให้เกิดความสำเร็จ สอดคล้องกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

(Theory of Change) ที่มีฐานทางความคิดว่า เมื่อบุคคลมีความรู้ (knowledge) ก็จะทำมาสู่การมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น (Attitude) แล้วในที่สุดก็จะทำมาสู่การปฏิบัติ (Practice) (อ้างถึงใน สุภกาญจน์ โกศัยและคณะ, 2560, 5) และสอดคล้องกับ Sumngern et al., 2011 กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพในปัจจุบันนี้ล้วนเป็นผลสะท้อนมาจากการได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก ถัดมาจึงเป็นการตัดสินใจและเลือกใช้ประเภทของผลิตภัณฑ์ตามกำลังซื้อและชนชั้นของตน ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสอดคล้องกับ ศศิลักษณ์ ปิยะสุวรรณ (2560, บทคัดย่อ) ที่พบว่า การเฝ้าระวังและการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนั้นด้านที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงสุด คือ ด้านการประสานงานและควรมีการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยน ประสพการณ์ องค์ความรู้ร่วมกันในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อให้การดำเนินงานเฝ้าระวังและการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค (2564, 2) ที่กล่าวว่า ตัวช่วยที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภค ผลิตภัณฑ์สุขภาพได้ดี คือ ตัวของประชาชนเอง ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้น ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมบริโภคที่ถูกต้อง เหมาะสม และปลอดภัย ไม่หลงเชื่อตามคำโฆษณาต่าง ๆ ซึ่งนอกจากตัวของประชาชนเองแล้ว สภาพแวดล้อมรอบข้างก็มีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพโดยใช้สื่อบุคคลเริ่มจากแกนนำหลักซึ่งเป็นผู้นำ

ทางความคิดของคนในชุมชนเพื่อร่วมกันสร้างให้เกิดชุมชนที่ปลอดภัยมีความรู้ความเข้าใจในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพซึ่งเครือข่ายแกนนำหลักของชุมชนที่มีส่วนสำคัญมีผลต่อประชาชนในชุมชน ได้แก่ เครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน และโรงพยาบาล หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโดยมุ่งหวังให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มีความรู้และพฤติกรรมด้านการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัยอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ผลจากการวิจัยสามารถเป็นแนวทางให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนำไปกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะในแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ได้

1.2 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปบริหารจัดการกับการพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลังบรรรในพื้นที่อื่น ๆ ได้โดยนำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ

1.3 ควรมีการพัฒนาเครือข่ายหรือกิจกรรมการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลังบรรรไปดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และควรมีการถอดบทเรียนเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค. (2564). คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายชุมชนร่วมใจป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ (บวร.ร). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม.
- เทศบาลตำบลบ้านด่านนาขาม. (2565). รายงานผลการดำเนินการประจำปี 2565. สำนักงานปลัดเทศบาล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รัชกรณ นภาพรพิพัฒน์ และคณะ. (2564). มุมมอง “บวร” เพื่อความมั่นคง. สถาบันความมั่นคงศึกษา สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.
- ศุภกาญจน์ โกศัยและคณะ. (2560). โครงการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของผู้บริโภคในปัจจุบัน. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศศิลักษณ์ ปิยะสุวรรณ. (2560). การเฝ้าระวังและการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดน่าน. หลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) . กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Hauser, M., Nussbeck, F. W. and Jonas, K. (2013). The impact of food-related values on food purchase behavior and the mediating role of attitudes: A Swiss study. *Psychology & Marketing*, 30, 765-778, Doi: 10.1002/mar.20644.
- Leonard, T., McKillop, C., Carson, J. A. & Shuval, K. (2014). Neighborhood effects on food consumption. *Journal of behavioral and experimental economics*, 51, 99-113.
- Sumngern, C., Azeredo, Z., Subgranon, R., Matos, E. & Kijjoa, A. (2011). The perception of the benefits of herbal medicine consumption among the Thai elderly. *The journal of nutrition, Health & Aging*, 15 (1), 59-63.

ข้อกำหนดการเขียนต้นฉบับใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี”

คำแนะนำการเขียนต้นฉบับ

“วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” กำหนดออกเป็น ราย 6 เดือน (มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม) วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความทางวิชาการ ได้แก่ บทความวิจัย (research article) บทความวิชาการปริทรรศน์ (review article) บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น (short communication) และบทความวิชาการ ให้แก่ครู อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และแนวคิดระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจ

ผลงานทางวิชาการจะต้องไม่เคยลงพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น

กำหนดการรับพิจารณาบทความ

1. กำหนดระยะเวลาส่งต้นฉบับ
 - 1.1 ฉบับที่ 1 ส่งบทความระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน
 - 1.2 ฉบับที่ 2 ส่งบทความระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายน
2. บทความ เปิดรับจากบุคคลภายใน และบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยผู้สมัครต้องชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี บทความละ 3,500 บาท
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จะรับพิจารณาบทความต่อเมื่อผู้สมัครได้ชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการฯ ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้วเท่านั้น
4. ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความแล้ว แต่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ เงินค่าธรรมเนียมในการสมัครลงวารสารวิชาการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จะไม่คืนให้แก่ผู้สมัคร

หมายเหตุ การโอนเงิน ให้โอนเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขากาญจนบุรี ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” เลขที่ 713-0-63225-9 พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินไปยัง สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71190 หรือทางโทรสารหมายเลข 0 3453 4030 และโทรสอบถามที่หมายเลข 0 3453 4030

การเตรียมต้นฉบับ (ท่านสามารถดาวน์โหลดรูปแบบการเขียนบทความได้ที่ www.kru.ac.th/journal/)

มหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบการเขียนบทความที่จะลงวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. การจัดเค้าโครงหน้ากระดาษ ขนาด A4 จำนวนไม่เกิน 10 หน้า
2. กรอบของข้อความหน้ากระดาษ ระยะของหน้ากระดาษในแต่ละหน้ากำหนดดังนี้
 - ระยะขอบบน 1.25 นิ้ว , ระยะขอบล่าง 1.0 นิ้ว
 - ระยะขอบซ้าย 1.25 นิ้ว , ระยะขอบขวา 1.0 นิ้ว
3. การใช้แบบตัวอักษรและการจัดหน้า มีรายละเอียดดังนี้
 - 3.1 ตัวอักษรใช้แบบ TH Sarabun PSK เท่านั้นตลอดทั้งบทความ
 - 3.2 หมายเลขหน้า อยู่ด้านขวาล่าง
 - 3.3 การย่อหน้า ส่วนปก (บทคัดย่อ, Abstract) ย่อ 7 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 8 ส่วนเนื้อหา ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5
4. รายละเอียดต่าง ๆ ของบทความกำหนดดังนี้
 - 4.1 ชื่อเรื่อง (Title)
 - ภาษาไทย กำหนดขีดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์, ตัวหนา
 - ภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่) กำหนดขีดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์, ตัวหนา
 - 4.2 ชื่อผู้พิมพ์ (Author)
 - ชื่อผู้พิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขีดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา
 - ชื่อหน่วยงานของผู้พิมพ์ทุกลำดับ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขีดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา

เช่น นักศึกษาระดับ.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....หรือ

อาจารย์.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....
 - 4.3 บทคัดย่อ (Abstract)
 - 1) บทคัดย่อ และ Abstract กำหนดวางไว้ขีดซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา
 - 2) เนื้อความของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) บรรทัดแรกจัดย่อหน้าโดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.50 นิ้ว ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา และบรรทัดต่อไปกำหนดขีดซ้าย
 - 4.4 คำสำคัญ (Keyword) ระบุภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 14 พอยต์, ตัวหนา ขีดขอบซ้าย เลือกใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบทความ

5. เนื้อหา

5.1 รายงานการวิจัย ส่วนของเนื้อหาทั้งหมด ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) บทนำ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) ขอบเขตของการวิจัย
- 4) วิธีดำเนินการวิจัย
 - การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) ผลการวิจัย
- 6) สรุปและอภิปรายผล
- 7) ข้อเสนอแนะ
- 8) เอกสารอ้างอิง

5.2 บทความวิชาการ ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) บทนำ
- 2) สารประเด็นต่าง ๆ
- 3) สรุปผลและอภิปรายผล
- 4) เอกสารอ้างอิง

ชื่อหัวข้อ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา

ส่วนของเนื้อความ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา แบ่งเป็น 2 คอลัมน์ (ระยะห่างระหว่างคอลัมน์ 0.75 ซม. หรือ 0.3 นิ้ว)

6. ภาพประกอบ เช่น ภาพถ่าย แผนภูมิ ตารางภาพจะต้องชัดเจน (ถ้าเป็นตารางใหญ่พิมพ์แบบเต็มขอบ) แสดงเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ภาพถ่ายควรเป็นภาพขาว - ดำ มีคำอธิบายภาพประกอบ

7. เอกสารอ้างอิง/References

เรียงลำดับชื่อผู้แต่งจาก ก-ฮ ตามลำดับ (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย) แล้วตามด้วยนามสกุลผู้แต่งจาก A-Z (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ)

หมายเหตุ นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือวารสารนิพนธ์ จะต้องมีการรับรองจากประธานหรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาลงพิมพ์เผยแพร่

การส่งต้นฉบับ

โปรดสมัครส่งบทความเพื่อการพิจารณาลงตีพิมพ์เผยแพร่ใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” ในระบบ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/KRUjournal/index> พร้อมทั้งจัดส่งสำเนาไฟล์ต้นฉบับแนบมา 1 ชุด และใบสำคัญการโอนเงินค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ ส่งมาตามที่อยู่ด้านล่างนี้

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

เลขที่ 70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง

จังหวัดกาญจนบุรี 71190

(โทรศัพท์ 034 534 030, 0-3453-4059-60 ต่อ 211, 213 โทรสาร 034 534 030)

ออนไลน์: <https://journal.kru.ac.th/>

อีเมล: krujournal@hotmail.com

ผลงานของท่านจะได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิตรงในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ท่าน หากบทความที่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิไม่เป็นเอกฉันท์ ฝ่ายจัดทำวารสารจะดำเนินการจัดส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี ถ้ามีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขกองบรรณาธิการจะแจ้งให้ท่านทราบเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เมื่อผู้เขียนได้แก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วบทความจะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากกองบรรณาธิการแล้วเท่านั้นจึงจะนำมาตีพิมพ์ในวารสาร หลังการจัดพิมพ์แล้วเสร็จ ท่านจะได้รับวารสารจำนวน 1 ฉบับ

1.25 นิ้ว

ตัวอย่างการจัดรูปแบบบทความวิจัย

ชื่อเรื่องภาษาไทย TH Sarabun PSK ขนาด 18 จัดขีดขอบซ้าย ตัวหนา

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ TH Sarabun PSK ขนาด 18 จัดชิดขอบซ้าย ตัวหนา

ชื่อผู้เขียนภาษาไทย จินดา พรหมโชติ¹⁾²⁾³⁾

นักศึกษา¹⁾ นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

หรือ อาจารย์ ²⁾คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

³⁾ สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 3 (เชียงใหม่) กระทรวงอุตสาหกรรม

ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ Jinda Pommachod¹⁾,²⁾,³⁾

¹⁾Master Student Science Education. Faculty of Science and Technology.

Kanchanaburi Rajabhat University

²⁾Faculty of Science and Technology, Kanchanaburi Rajabhat University,

³⁾Office of Primary Industries and Mines, Region 3 (Chiang Mai), Ministry

of Industry

1.25 นิ้ว

1 นิ้ว

บทคัดย่อ (TH Sarabun PSK ขนาด 14 หน้า)

[illegible]

คำสำคัญ : กกกกกก กกกกกกกกกกกก กกกกกกกกกกกกกก

1 นิ้ว

[illegible]

บทนำ

[illegible][illegible]

ภาพที่ 1 แสดงจุดเก็บตัวอย่างน้ำของลำห้วยกระเสียว

ตารางที่ 1 แสดงตำแหน่งและลักษณะจุดเก็บตัวอย่าง

ที่	ชื่อ จุดเก็บ	พิกัดจุดเก็บตัวอย่าง		ลักษณะบริเวณ
		ละติจูด	ลองจิจูด	

วิธีดำเนินการวิจัย

ย่อ 4 ตัวอักษร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

ย่อ 4 ตัวอักษร- การเก็บรวบรวมข้อมูล

ย่อ 4 ตัวอักษร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

ย่อ 4 ตัวอักษร - การวิเคราะห์ข้อมูล

ย่อ 4 ตัวอักษร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

ผลการวิจัย

ย่อ 4 ตัวอักษร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ย่อ 4 ตัวอักษร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

ข้อเสนอแนะ

ย่อ 4 ตัวอักษร

การทดลองการวัดความยาวของเส้นตรงที่มีความยาว 0.3" โดยใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิเมตร

เอกสารอ้างอิง

กองจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กฎ ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 29, 2553, จาก http://www.reo05monre.com/.../water_quality_standard_narmpiwdin.htm

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2537). กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: ฝ่ายพัฒนาสื่อ กองส่งเสริมและเผยแพร่.

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว. (2555). ฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทาน. ค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 11, 2555, จาก <http://www.Krasaew.co.th>.

American Public Health Association, American Water Works Association, & Water Environment Federation. (2005). **Standard methods for the examination of water and wastewater (21st ed.)**. American Public Health Association. Washington.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำปี

1	ศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ ศิริวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย พระนครศรีอยุธยา
2	รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
3	รองศาสตราจารย์ ดร.กรณีย์พล วิวรรธมมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
4	รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
5	รองศาสตราจารย์ ดร.วาทินี ชัยวัฒน์สิน	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
6	รองศาสตราจารย์ ดร.พินดา จงสุขสมสกุล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
7	รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวดี มณีโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
8	รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวณีย์ อมรจิตสุวรรณ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
9	รองศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
10	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย พิทักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ สุจริตรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาราวรรณ ญาณะนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ วันลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎาพร โพธิ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิวันท์ โอนสูงเนิน	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษา พัดเกตุ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรียัน สมพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ คังคะศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
22	รองศาสตราจารย์ ดร.กันต์ อินทวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพงศ์ เกิดลาภี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพล แสนบุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดช ธรรมศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล พิชญ์ไพบูลย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ	วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริประภา ดีประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์สันต์ ดันหยง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
31	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร ถาวรธวัช	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม-ชัยนาท
32	ดร.ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
33	ดร.วัลลภ นาคศรีสังข์	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา จังหวัดราชบุรี

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ความเป็นมา

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นวารสารทางวิชาการ เริ่มออกฉบับแรก เมื่อปี พ.ศ. 2555 โดยอยู่ในความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัย ต่อมาปี พ.ศ. 2556 ได้โอนมาให้สถาบันวิจัยและพัฒนา เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการจนกระทั่งวารสารมีอายุครบ 3 ปี จึงส่งเข้ารับประเมินคุณภาพวารสารวิชาการ รอบที่ 3 (พ.ศ. 2558-2562) ผลการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ได้รับการรับรองคุณภาพจัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre (TCI)) ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2563 ได้รับการรับรองคุณภาพจัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2 สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2563-2567

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศ
2. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมบทความทางวิชาการที่น่าสนใจและมีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ทางวิชาการระหว่างคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป

นโยบาย

บทความที่เสนอตีพิมพ์ต้องเป็นบทความที่มีคุณค่าทางวิชาการเป็นบทความที่เสนอถึงความคิดหรือหลักการใหม่ ที่เป็นไปได้และมีทฤษฎีประกอบสนับสนุนอย่างเพียงพอ หรือเป็นบทความทางวิชาการที่น่าสนใจ มีประโยชน์ต่อคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป โดยผู้เขียนเป็นผู้รวบรวมและเรียบเรียง

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

การเผยแพร่ มอบให้ห้องสมุดสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ และทางเว็บไซต์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สถานที่ติดต่อ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
70 ม. 4 ถ.กาญจนบุรี-ไทรโยค ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190
โทรศัพท์ 0-3453-4030, 0-3453-4059-60 ต่อ 211, 213 โทรสาร 0-3453-4030
สมัครออนไลน์ที่ <http://kru.ac.th/journal/>

บทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

จัดพิมพ์โดย บริษัท กิรติการพิมพ์ จำกัด ที่อยู่ 83/73 หมู่ 3 ต.บ้านสวน อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000
โทรศัพท์ 08-1354-6545, 038 274 991

บทความวิชาการ

เทคนิคการสื่อสารและการให้คำปรึกษาในแอโรบิกแดนซ์.....	3
यरยงค์ พานเพ็ง I Dewa Made Aryananda Wijaya Kusuma และ กิตติศักดิ์ เม่งเป็น	
เทคโนโลยีในการฟื้นฟูภาวะดัดออยทางการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีดีต่อไป.....	14
ภัทรฐิติพร พงษ์วิสุวรณ์ สิทธิชัย ลายเสก และ เอกกฤษณ์ บางท่าไม้	
บทบาทขององค์กรบริหารปกครองกีฬาเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะด้านกีฬาในประเทศไทย: มุมมองทางกฎหมาย.....	27
บีดีเทพ อยู่ยืนยง	

บทความวิจัย

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยกลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ของวิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้ง.....	40
จากธรรมชาติบ้านหนองสองตอน จังหวัดกาญจนบุรี	
อมรินทร์ อุดมเจริญศิลป์ วาญญู ชูภักตร์ และ สุวิมล นวลขาว	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักและผลไม้สดผ่าน Food Delivery Application ของชาวจีนที่อาศัย.....	52
อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร	
FEIFEI YANG จักรวรรณ์ จันทรัตน์ ศิวานารถ พงษ์วิไลชัย และ กวิน ชัยแก้ว	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ.....	65
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	
ศดานนท์ วัฒนธรรม ดวงกลม ดาหมิ เสาวลักษณ์ นาคพันธ์ กิตติกา พงษ์ทองภัก ธิฐากัน หนูแสง ปณิศา แก้วบุบผา	
ณัฐธิดา จันเส และ ชวรัตน์ พูลน้อย	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางไกลในการซื้อขายจากร้านขายยาของลูกค้าในเขต.....	76
กรุงเทพมหานคร	
โจเอก ชลชีวะ จักรวรรณ์ จันทรัตน์ และ อังณณิศา ธัญญะชัยวัฒน์	
ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา.....	87
และการออกกำลังกาย	
กฤตยา คูมิตระ หัตถิพา พงษ์ศิริ พัชร ทองคำพานิช วุฒิส ศรีเกตุ ไรจน์วี ชัยรัตน์ สุรัตนา ทองศรี	
ณพพล ทองชนิกักร พิระพงศ์ พงษ์พันธ์ และ วุฒิชัย อ่อนสด	
การศึกษาความคาดหวังและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา.....	99
และการออกกำลังกาย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติประจำภาคกลาง	
ปวีระศรี พันชยุทธ ฉัตรตระกูล ปานเอทัย อรทัย แยมไธสง พัทธวิ ทองคำพานิช สำราญ ศรีสิงห์ วรรณจิต มุละสิวะ	
สิปปนันท์ หวังกิจ หริต หัตถา วสิฐ สุโกศล นฤมล ศรีสุวรรณ นริรัตน์ บุตรบุญบัน และ จัตุภรณ์ พลเสน	
การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล.....	112
สิริกร เกตุประเสริฐวงศ์ นานเดช บุญเชิดชู จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และ นภาพรณ ยอดสิน	
การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ด้วย Glide App เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนักศึกษา.....	124
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์	
กิตติพงศ์ ละแ้วชื่น และ สายฝน เสกขุนทด	
แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย.....	139
สุชาติ ปรัชญานนท์ ทิพย์ลาวัลย์ แก้วนิล และ เบญจบุภา พิชิตชัยเสนา	
การพัฒนาเครือข่ายชุมชนในการป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยพลัง บวร.ร ตำบลบ้านด่านนาขาม.....	152
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	
นิติ หัตถพิพิธพันธุ์	